

EGYETÉRTÉS

Fizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyre szám helyben és előrefizetés nélkül.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Bejáró szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 28.
TELEFON-SZÁM: 708.
Kiadóhivatal: 709.

Katonai kérdések.

Írta: Dr. Kmety Károly.

Gyorsan lepergett az igazságügyi tárca költségvetési vitája. Példátlan eset, hogy egy ily fontos reszortnál, melynek keretében annyi a hiányosság, annyi a fejleszteni való, annyi a reformeszmé és azok körüli eltérő felfogás, annyi impulzusra van szükség a nemzetképviselő részéről, a jogász parlamentnek oly kevés mondani valója legyen, hogy egyetlen nyolczórás ülés vége felé már a sorban következő honvédelmi tárca tárgyalása is megkezdessék.

Nem valószínű az sem, hogy Jekelfalussy költségeloirányzata körül valami részletesebb, vagy nagyobb szabású eszmecsere keletkezzék, noha a véderőtervény nagyfontosságú reformálásának előestéjén állunk és nem lehetetlen, hogy mikor a jövő évi budget parlamenti tárgyalásra kerül, e tekintetben befejezett megállapodások lesznek a magyar, a közös és az osztrák minisztériumok között. Ekkorra valószínű, hogy eldőljön a két éves szolgálat roppant horderejű kérdése is, melynek igenlő megoldása esetén ma még nem is sejtett finanziaális tehernövekedés támadhat, ha a kormány a hadügyi vezetőség igényeit alaposa nem redukálja.

Itt van szinte előtérbe tolakodva a honvédtüzérség szervezésének első rangú kérdése, melyet, hogy igen rövid terminuson belül nyélbe kell ütni, már csak abból is biztosan következtethető, hogy Ausztriában az arra szükséges Landwehrujjoncztöbbletet már tárgyalja is a Reichsrath.

Nagyon közelről érdekelné az országot, megtudni, hogy nálunk milyen stádiumban van ez a dolog és mily utakon és módokon szándékoznak azt keresztül vinni, vajjon vele kapcsolatosan gondoskodva lesz-e egy műszaki honvédekadémia felállításáról vagy pedig azt a szerencsétlen módot fogadtatják el, hogy a közös hadsereg műszaki akadémiájának, illetve tüzérségi tisztjeinek feleslegét utalják át a honvédtüzérséghez.

A nemzet a Fabricziusok daczára szívesen megy bele kellő időben a honvédtüzérség felállításába, noha az ujjonnan szervezendő 14—15 magyar királyi honvéd, illetve császári királyi Landwehr tüzérezred összköltségéből ilyen formán nem 36 százalék, hanem tizenhét tizenötödöt rész fog vállainkra nehezedni; valószínűleg szívesen látja a függetlenségi párt is, noha ennek programja inkább azt követeli, hogy a közös hadsereg magyar részéből alakítsuk a magyar hadsereget, melynek sikerülte esetén a honvédség már nemzeti jelentőségét elveszti.

Mindenkép valószínű azonban, hogy a honvédelmi tárca vitájának uralkodó akkordja a tiszt-, jelesül a honvédtiszti fizetésemelés körül fog elrezengetni. A levegőt ez a kérdés hirtelen izzóvá tette és a függetlenségi párt érzi ennek égető melegét.

Az ország közvéleménye remélte, hogy az átmeneti korszak erőpróbái már beteltek és az átmeneti korszakban katonai teheremelés semmiféle czimen nem követeltetik, s ime, a bécsi tanácskozással megállapította, hogy már a császár-jubileum évének utolsó negyedében folyósítani kellene a magasabb tiszti fizetést. Igen nagy érdekeket forgat koczkán ez a helyzet, mert im már most bizonyos, hogy a nemzeti kormány magáévá teszi Wekerle megállapodásait, másrészt azonban bizonyos az is, hogy az ország közvéleménye nem nyugszik meg ebben a megoldásban és hatványozottan sulyos szemrehányások érik a koalíciót, hogy ezt az áldozatot is még neki kellett meghoznia, annak daczára, hogy törvényes alapu hadügyi kiválalmaink valamelyes részben való teljesedése biztosítva, sőt illetékes részről biztos kiállításba helyezve sem lesz.

Annyi bizonyos, hogy a mai párt-értekezleten a kormány nem tudta teljesen megnyugtanni a pártot a felől, hogy a tiszti fizetések javítása esetén a nem-

Vörösmartyról.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás illos.)

Áll a fehér márványból megvalósított költemény, a Vörösmarty emlékszobra az ország szívében. Az, aki „exegit monumentum aere perennius“, aki ércnél maradandóbb emléket állított magának, márványalakban is ott virraszt már nemzete szívében s megadatott nekünk a sors és a véletlen által az az elégtétel, hogy, ahol a mi nyelvünket és színészetünket becsmérő német komédiások közházára állott valaha, ott most a Szózat költőjének örök emléke díszeskedik.

Valamikor mint lelkes ifjú járt ezen a helyen neveltjeivel, a Perczel-nemzetség halhatatlan nevével utódaival. Később mint országgyűlési képviselő, a városi vigadóban tartott ülésekre járt arra, aztán, mint a „rab hazának rab fia“ ödöngett kétségbeesve, kopottan, szomorú ábrázattal azon a téren át s az ismerősöknek, akik halkán sugták oda neki: Teljesült a jóslat. Mihály bátyám, teljesült . . . „A sirt, hol nemzet súlyed el, népek veszik körül . . . mert eljött, mert jönnie kellett — a nagyszerű halál, hol a temetkezés fölött egy ország vérben áll . . .“

Olyankor eltorzult vonásai még kétségbeesettebb kifejezést öltöttek fel. „Nem, nem igaz. . . Én nem úgy értettem azt . . .“ És gyermekeinek a Szózatot enélkül a két vésztiósló strófa nélkül kellett tanulniok.

Annyira egy volt ő lelkében a nemzet lelkével, annyira érezte fájalmát, annyira beleélté magát annak bukásába, hogy csaknem beleőrült. Soha költő-lélek nem forrott össze jobban a magyar nemzet érzésével, mint a Vörösmartyé . . .

Méltán ünnepli őt ma az egész nemzet. Nincs magyar ember, akinek a „Szózat“ nem volna a legszentebb imádsága.

S mikor ma felharsan egetverő lelkesücsessel „százvezrek ajakán“ az ő szent dala, akkor érezzük, tudjuk, hogy a lélek halhatatlan s van Isten a felhők felett, aki megváltókat és költőket küld a nemzeteknek!

De térjünk vissza a márvány-Vörösmarty korából abba az időbe, mikor a nagyszivű ifjú a sors nyomorúságával küzködve indul pályájának. Abban a helyzetben vagyok, hogy ifjúkorának egy kedves epizódját őrizhetem a szivemben, ott gyűjtöttem ezt az emléket, ahol ő járt valaha, mint ifjú. Nevelő voltam a Bonyhádi Perczel István házában s ott, abban a tisztos hajlékban, melyben előttem valamikor Vörösmarty tanította a maga Perczel-tanítványait, oktattam én is az enyémeiket. Örömmre szolgált mind a három, nemcsak nekem, de a hazának is.

Az öreg Bonyhádi Perczel István, ez a hatalmas alak, imperatori arcu patriarcha, sokszor kísérté figyelemmel a tanítási órákat. Tetszett neki, amint a históriát s a költésztant tanítottam a fiuknak. Észrevette, hogy hajlom a poézis felé. Ezért aztán megmutatta egvszer a memoireit.

Négy-öt hatalmas, bőrbe kötött palimpses volt a pár lépcsővel magasabban fekvő dolgozószobája szekrényében. Ezeket a maga becsületes, öreg, csaknem lapidáris betűivel írta tele. Kincset tartalmaztak azok kortörténet és nemzeti fejlődés ismeretének dolgában. Nem tudom: megvannak-e még? Bizonyára meglesznek s a fiuk gonddal őrzik most is, habár szegény Béni, kedves geniális tanítványom, olyan korán elköltözött az élők sorából.

Egyszer, egy ősi alkonyatkor, míg a fiuk írásbeli feladatokkal voltak elfoglalva, az öregur odaszólitott a dolgozószoba szentélyébe.

Leültetett.

— Amice, maga a munkor szépen beszélt a fiuknak Vörösmartyról. At persze jól tudja, hogy nálunk volt nevelő. Mondotta is. De azt nem tudja, hogyan került oda?

— Nem tudom, de nagyon szeretném megtudni.

— No, hát én elmondom, mert én ott voltam akkor.

S leült a patriarchális karosszékebe s elkezdte mondani, amint következik. Mindig jó memóriám volt, de akkor különösen vigyáztam, hogy minden szavát mélyen belevéssem a lelkembe.

Őszidő volt. Apám négylovas hintáján rogtunk Buda felé, hová iskoláztatni vitt bennünket az édesapa. A hosszú kocsiut unalmait édesapánk érdekes elbeszélésekkel kurtította. Elmondta a családunk történetét az ősidőktől fog-

zeti követelések teljesedése is rövidesen várható. Ebből pedig nagy bajok lehetnek.

A tévesztett út.

Irta: Mezei Ernő.

Szenvedély nélkül, tárgyilagos mérlegeléssel itélve meg a katonatiszti fizetések kérdésének mai alakját, két elem bontakozik ki belőle. Az első, hogy a mai paktumos, átmeneti állapotban, amelynek tartamára a hadsereg-fejlesztés kérdései ki vannak „kicsapolva” a törvényhozási feladatok közül, önmagában milyen mértéket kell alkalmaznunk a tisztí fizetések emelésére. Második eleme, hogy mivé teszi ezt a kérdést az osztrákok magatartása velünk szemben. Ez a második pedig nem kevésbé lényeges, mint az első, sőt bizonyos körülmények között a döntő mozzanat is. Mert a katonatiszti fizetés-kérdés immár klasszikus példává vált arra: az osztrák politikusok ma uralkodó fajtája milyen terveket forral és milyen játékokat intéz ellenünk. Itt még egész más számadásra lehet szükség, mint amelyben a katonatiszti fizetések számtételei szerepelnek.

Magára a tisztí fizetésre nézve változatlanul valljuk, hogy ez a kérdés nem vehető ki a paktumos zár alól. Alapjában hamis és erőltetett okoskodás, hogy a kikapcsolás csak szorosán a létszámemelésre vonatkozhatik. A létszámemelést, ezt a félelmetes generális címet száz mindenféle részletkövetelésre lehet bontani és bizony bontják is folytonosan. Ha betűszerint ezt a nagy címet vesszük a paktum mértékéül és a követelt terhek tilalmi határául, üres délibábja után kinosan futkosva még átvánsszoroghatunk az osztrák katonai képzelgések egész Szahara-sivatagán át, ha ugyan erőnk fogytán előbb is össze nem roskadunk. Annak a

nagy nemzeti harcznak, amely a létszám-emelés követelése ellen folyt és azoknak a programmszerű kijelentéseknek, amelyeken az új koalíciós többség-szervezete felépüle, alaphangjuk és vezérlő motívumuk mindig az volt, hogy a nemzet nem hozhat újabb áldozatokat olyan hadseregért, amely szellemre és szervezetre töle teljesen idegen és amelylyel nem kapcsolja össze a nagy nemzeti gondolat szent közössége. Ismerve az osztrák katonai körök szenvedélyeit és rögeszméit, amelyek a hadseregfejlesztés folytonosságához vannak fűzve, a paktumos kikapcsolásnak és épen rájuk nézve a leghatározottabb erkölcsi kényszert kell jelentenie. Minden nagyobb áldozat fejében, amelyet a közönsnek mondott armádia továbbfejlesztésért hoznunk kellene, igenis nemzeti engedményeket kell várnunk, olyanokat, amelyek a magyar államiságot ott, az ő saját hadseregében megfelelőbb elismeréshez juttassák. Ha nem ez a paktumos kikapcsolás értelme, akkor éppen semmi értelme nincs is.

Ennélfogva határozottan helytelennek kell tartanunk azt az álláspontot, amelyet a magyar kormány ebben a kérdésben elfoglalt és amelynek eredményeül a legutóbbi bécsi megegyezést hozta haza. A magyar kormány nem képviselte az osztrák fenhíjjással szemben a koronával kötött paktum alapeszméjét és elvi tartozását, egyszerűen csak mint pénzügyi megterhelést kezelte. Tehát elért olyan vivmányt, amely a teljes vereségnél is ártalmasabbá válhatik. Amikor minden elvi alap mellőzésével elfogadta a tisztí fizetésemelést is, a zsoldjavítást is, csak éppen visszaható erejüket, amelyet az osztrákok az egész jelen évre akartak megállapítani, korlátozta az év utolsó három hónapjára, csak törvényhozásunkat és politikánkat állította a legferdebb világitásba a hadsereg minden egyes tagja előtt. Nemcsak oly szármalasan kicsiny eredmény ez, amiért válságos harczokat folytatni nem ér-

demes, de a kicsinyesség oly szelleme bujkál is benne, amely az érdekeltekben méltán keltheti fel a tartós ellenszenvet. Annak a cs. és k. armádiának kényszeredett tisztjei és mindenképp nehéz sorsban tengődő katonái, akik végül is majdnem felerészben a mi országunkból kerülnek ki, ebben a bécsi kompromisszumban nem fedezhetik fel a mi nemzeti ügyünk védelmét, aminek még akkor is, ha rovásukra megyen, szépnek kell feltűnnie. Annál inkább láthatják benne az alacsony fukarságot, vagy a megszegyenült tehetetlenséget nemtelen kitérését. De ne méltatlankodjék-e fölzugva a magyar közvélemény is, amikor nagy nemzeti harczokat és a messze jövőre kiható föltevéseket ilyen nyomoruságos szatócsmérlegre lát helyezve?

Hát még a kérdés másik szempontja, az osztrákoknak velünk szemben való viselkedése milyen komor kilátást tár fel előttünk. Persze az osztrákok, az osztrákok! Igazán emlékezetünkbe való ez a dolguk is. Mig a mi politikusaink oly hamar készek voltak rá, hogy a tisztí fizetést feloldják a szekvesztrumos pecsétek alól és mindenestől kikapcsolják magából a paktumos kikapcsolásból, az osztrák pártok ádáz fenekedéssel csak azon voltak, azon vannak most is, hogy a mi szegény paktumunkat, ezt az ártatlan siketnéma kisedet, akihez nekik semmi közük sincsen, hatalmukba ejtsék, mint galád fattyut agyonverjék, de még beleit is ki akarnák taposni. Ők eleve teljes hadüzenettel és oly módon vetették fel a tisztí fizetések kérdését, hogy nem is a katonai érdek, hanem a paktum megcsúfolása volt az ő igazi irányzójuk. Amikor azonnal mint ultimátumot jelentették ki a tisztí fizetésemelést is, a zsoldjavítást is, a visszaható erőt is, föltétlen utasításba adták a közös kormánynak azt, hogy bármint nemzeti engedményről irányunkban szónak sem szabad esnie.

va, keletkezését, jeleseit, hőseit és vértanuit. Már a tizenhatodik század második felében megtelepedett Magyarországon János és Dénes, akiket hadi élelmzési hivatalban tett szolgálataik folytán Rudolf császár 1582-ben birodalmi czimeres levéllel jutalmazott s 1593-ban lovagokká emelt. János unokája, Tamás s ennek testvérei: István és Mihály pedig 1697-ben magyar nemességet kaptak. Ez a három Perczel a család ős-triászja.

Tamás fia, József, már a tizenhetedik században Tolnamegye alispánja s feleségül vette Gyulai Gaál Katalint. Tizenhat gyermeke volt s alapítója a család bonyhádi ágának. Fiának, Tamásnak a felesége Stankovánszky Julianna, akitől tizennégy gyermeke született. Unokái. Geiza és Gyula, — első fiától, Antaltól származók, — a forradalom után nem viselték a Perczel, hanem a Bonyhády előnevet. A másik ág két sarjadéka, István és Imre is a Bonyhády nevet viselték. I. Gyula fia, az ifjabb Gyula, azonban már visszavette a Perczel nevet. I. József második fiának, Gábornak fiai voltak Ádám alezredes és Sándor, aki insurgens volt a francia háboruban. Anyjuk Döry Róza. Sándor 1861-ben halt meg. Kilencz fia közül való vagyok én is. A fiuk közül háromnak, Mórícznak, Miklósnak és Bélának Vörösmarty lett a nevelője, elmondom, hogyan?

Miközben a kocsí vigan robog a velencei szőlők felé, én a bakon ültem, az apám a három kisebb fiuval a kocsiban, valami latin dolgot kérdezett tőlük, amit én csak félfüllel hallottam, de azt tudom, hogy egyik sem tudta megmondani. Erre apám haraggal támadt rájuk, kárpálván őket hanvagságukért, holott csak egy kis feledékeny-

ségről volt szó. Eközben a velencei szőlők között egy kis rongyos présház mellett mentünk el, amely előtt egylovas szekér állott. A szekéren két fiatal ember vesződött egy kis hordóval, amelynek dugóját erősítették. Amint elhajtattunk előttük, megismerem az egyiket, akivel Fehérvárott együtt jártam iskolába. Ráköszöntök:

— Szervusz, Miska!

Az aposztrófált fiatal ember megismer s nagyot köszön a kocsí felé.

Apám érdeklődve kérdezi tőlem, ki volt az a fiatal ember?

— Nagyon jeles tanuló ez, apám. A legelső volt közöttünk. A neve Vörösmarty Mihály. Szegény fíu, de rendkívüli esze és szorgalma van.

— Látjátok, nebulók, — mond az öreg, — tinektek mindenetek megvan, mégsem tanuljátok a diák nyelvet úgy, amint kellene. Te István! — fordul hozzám. — Vajon nem jönne el az a fiatal ember házitánitónak?

— Nem tudom, édesapám.

— Szállj le, eredj oda, kérdezd meg!

Már akkor vagy egy kilométert elhajtottunk a szőlőtől, de az én apám nem az az ember volt, aki hiába szokott parancsolni. Ugrottam le a bakról s siétem vissza a présházhoz. A két fíu, Vörösmarty Mihály és a testvére, — mert ők voltak azok, — még mindig a hordóval vesződtek.

— Amice, Vörösmarty. Az apám azt kérdezteti, nem volna-e kedve hozzánk jönni a fiukat tanítani?

Vörösmarty Mihály félbenhagyta a munkát, megtörölte izzadt homlokát, rátekinített az öcs-

csére s mintha az égből küldött intést látta a meghívásban, azt mondja:

— Látod? . . . Az Isten nem hagy el!

Azt a kis hordó bort egy tabáni rokonunknak küldte volna az édesanyja, hogy adjon addig is lakást a fiunak, mig valami keresetforrása kínálkozik. Az Isten küldött engem s így Vörösmarty visszaküldte a bort az anyjának, azt izenvén, hogy vegyen rajta a télire fát.

Azzal összeszedte a kis czók-mókiát és jött velem az országuton a kocsíig, ahol bemutattam az apámnak, felültettük s vittük magunkkal.

Lássa, öcsém, így került Vörösmarty a mi házunkhoz nevelőnek.

Sokszor elgondolkoztam a gondviselés csodálatos utjain. Kétségtelen, hogy Vörösmartyból, bár nagyobb és több küzdelem árán, csak az a nagy és országos költő vált volna, ha a Perczelházhoz nem kerül is, de hogy lett volna-e a magyar nemzetnek Perczel Móríc-zsa, Miklósa és Bélája? nem tudom. Az ő nemes lelkük a Vörösmarty nagy szellemével ölelkezve, iókorán magába vette mindazt a nemes tanítást, melyet a Szózat költője oltott beléjük. És a jó mag jó földbe hullott. Vörösmarty vetése aranykalászatok termett.

És ahányszor a Szózat szent hangjait halom, mindannyiszor büszkeség tölti el a lelkemet, hogy a nagy költőnek én is nyomába léptem valaha és valahol, ha csak mint egyszerű házitánító is, de mindig és mindenütt az ő szent emlékezetének öre, bálványozója.

És legyen az minden magyar ember . . . Most és mindenkoron! . . .

Ezt a fordulatot az első pillanatban sem volt szabad kicsinyelni. Valóban feléledtek azok a régi osztrák kisértetek, akik valaha a „rölk-nélkülünk“ hagyományos elve szerint akarták sorsunkat intézni, csak hogy ma még szemtelenebbül az ő rendelkezésüket úgy vágják arcunkba, hogy velünk akarnak aláztatlan tudomásul is vétetni. Rendes körülmények között a legegyszerűbb eljárás volna ugyan, hogy ezeket a régi hatalmukból kikopott kisérteteket kiröhögjük és kigunyoljuk. Ámde megtörtént, hogy az osztrák prepotencia kijelentése kötelező utasításul fogadták el a közös miniszterek, Aehrenthal és Schönaich, akik a magyar alkotmányra is kötelezve vannak és akiknek a paktum érvényét a maguk részéről feltétlenül tiszteletben kellene tartaniok. Ezen a ponton bizonyára a mi részünkről csak a legerélyesebb visszautasítás lehetett helyén. Ehelyett most szépséges, méltányos meg egyezésképp ajánlják nekünk azt, hogy beváltjuk azokat a kötelezettségeket, amiket Schönaich és Aehrenthal urak oly szolgálatkészen az osztrák delegáció irányában vállaltak. Mert ha ők szolgálai az osztrákoknak, viszont illik, hogy mi őket szolgáljuk. A finom komikum benne még az, hogy a közös miniszterek, mert nem az utolsó betűig váltották be az osztrákságnak tett ígéreteiket, pro forma, a sikerült megegyezés után be is adták lemondásukat. Nos, az osztrákok most véresszájau hirdetik, hogy számonkérjük a közös miniszterek kis mulasztását.

Hát hol maradunk mi, akiken előbb a legvalószínűbb sérelem s most kormányunk hozzájárulásával érzékeny megalázás is esett. Az oly megegyezés, amilyennel a kormány előlépett, csak azt tenné világossá a nemzet előtt, hogy a paktum nagy válaszfután már minden utat eltévesztettünk és minden véletlen játékvá váltunk, minden külső áradat ellentállásra képtelenül sodor bennünket tova.

Budapest, május 23.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülést tart és ezen a honvédelmi minisztérium költségvetését folytatólagosan tárgyalja.

A költségvetés a főrendiházban. Gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke intézkedett, hogy a főrendiház ülést azonnal egybehívják, mihelyt a képviselőház a költségvetési törvényjavaslatot letárgyalta. Eddigi diszpozíciók szerint a főrendiház ülése szerdán, e hó 27-én lesz. A költségvetés előadója Hertelendy Ferenc főispán, főrendiházi jegyző.

A bankszakértők meghallgatása. Egy német lap nyomán ma az a hír terjedt el, hogy a bankbizottság csak az ősszel kezdi meg a szakértők meghallgatását. Gróf Batthyány Tivadar ma kijelentette, hogy a hír nem felel meg a valóságnak, a bankszakértők meghallgatása a legközelebbi időben megtörténik.

Küldöttségek a minisztereknél. Hódmezővásárhelyi küldöttsége tisztelt ma délelőtt a kereskedelemügyi minisztériumban Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél és Szerényi József államtitkárnál. A küldöttség a hódmezővásárhelyi gazdasági vasút és a Tisza-ut kiépítését kérte. Ugy a miniszter, mint az államtitkár szívesen fogadták a küldöttséget s megígérték hogy kérésüket támogatni fogják.

Ma tisztelt Háromszék megye küldöttsége gróf Andrássy Gyula belügyminiszternél, aki előt többrendbeli vármegyei ügyet tett szóvá. Gróf Andrássy Gyula az ügyek megvizsgálását megígérte és teljes jóindulattal biztositotta őket. A küldöttség ezután a kereskedelemügyi minisztériumban felkereste Kossuth Ferenc minisztert és megkérte, hogy vegyen részt Kossuth Lajos arczképének teleplezésén, melyet a vármegye most festett meg.

Kossuth szintén igen szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy alkalomadtán leutazik. Még Wekerle Sándor miniszterelnöknél, mint pénzügyminiszternél tisztelt a küldöttség, ki szintén teljes jóakarau támogatásáról biztositotta őket.

Kavarodás a tisztí fizetések körül

— A közös miniszterek lemondása. —

Budapest, május 23.

A képviselőház ma nem tartott ülést, hogy a függetlenségi párt állást foglalhasson a tisztí fizetések fölemelése dolgában. Nagy várakozással néztek a mai pártértekezlet elé, amelyen azonban az idő rövidsége miatt a tagoknak alig kétötödje jelent meg. A megjelentek főképpen Kossuth Ferencnek szenzációs kijelentései alapján, amelyben a nemzeti engedményeknek a legközelebbi jövőben való megvalósulását helyezte kilátásba, amire különben Wekerle Sándor miniszterelnök is tett czélzást. — elfogadták ugyan a miniszterelnök előterjesztését, de ez a határozat még távolról sem tekinthető véglegesnek. A pártnak zöme ma még nem is jöhetett a fővárosba, pedig éppen a távollevők legnagyobb része a katonai terhek emelésének föltétlenül ellene van.

Érdekes, hogy a tegnapi esetből már azt magyarázzák, hogy a hárszabálynak a sürgösségről szóló szakasza hézagoss, mert a sürgösség esetében is el lehet napolni a Ház üléseit, ami éppen nem egyezik meg a sürgösség elvével. Ezen tehát alkalmasint segíteni fognak a végleges hárszabály megalkotásával.

Ausztriában tovább folyik a komédiázás. Báró Aehrenthal és Schönaich közös miniszterek lemondási komédiája, a keresztényszociálistáknak ugrádozása nálunk semmi hatást sem tett.

Arról is beszélnek, hogy a delegációk összehívása ügyében a király fog dönteni olyképpen, hogy a delegációs ülészek októberben lesz.

Mai hireink a következők:

Az értekezlet előtt.

A függetlenségi pártnak ma estére sürgösen összehívott értekezlete elé nagy várakozással nézett az egész politikai világ. A déli órákban a képviselők nagy számban gyűltek össze a képviselőház olvasótermében, ahol elsősorban arról értesültek, hogy Justh Gyula házelnök ma reggel elutazott a fővárosból és csak hétfőn érkezik vissza. A tisztí fizetések fölemelésének ellenzéke ezt az utazást arra vezették vissza, hogy nem akar jelen lenni azon a pártértekezleten, a melyen a függetlenségi párt ismét behódol az ugynevezett észszerű politikának. Nagyon sokat foglalkoztak Kmetty Károlynak, az Egyetértés mai számában megjelent nyilatkozatával, amelyet nagyon jogos intelemnek mondtak.

Délután hat órára hívta össze Kossuth Ferenc a függetlenségi párt értekezletét, de a képviselők jóval előbb kezdtek gyülekezni. A távirati meghívásra száznál többen gyűltek össze és a pártkör nagy társalgótermében csakhamar igen élénk eszmecsere indult meg. Hoitsy Pál ügyvezető alelnököt nagy érdekek hallgatták, amikor tárgyilagosan elmondta a tegnapi forrongás eredetét és lefolyását, majd nyomatékosan utalt arra, hogy a katonai kérdések tekintetében igen határozottan kell állást foglalni, mert ezzel lehet legjobban Ausztriát sakkban tartani.

Ekkor érkezett Kossuth Ferenc, aki nyomban válaszolni kívánt Hoitsynak és azzal kezdte, hogy bebizonyosodott, hogy a katonai kérdéseket nem lehet fegyvernek, hanem csak eszköznek tekinteni. Tovább azonban nem juthatott, mert Kovács Ernő arról kezdett beszélni, hogy a tervezett fizetésemelésben nagy aránytalanságok vannak. Fejtegetéseit Miksa Imre vágta ketté, azt hangoztatva, hogy a mi fiainkról van szó, tehát meg kell adni a fizetésemelést. Ugron Gábor az ellen menydörgött,

hogy így nem lehet politikát csinálni, ha folyton kételkednek a vezérekben. Holló Lajos a honvédtiszteknek megadja a fölemelt fizetést, de a közösök dolgában a döntést őszre kívánja halasztani. Kmetty Károly nem szavazza meg a fizetésemelést, Nagy Sándor igen. Gaál Gaszton nyomatékosan hirdeti, hogy a pártnak semmi körülmények között sem szabad a katonai terheket emelni.

Időközben megérkezett Wekerle Sándor miniszterelnök is, aki gróf Apponyi Alberttel félrevonulva tanácskozott az értekezlet megnyitására.

Az értekezlet.

Száznál többen vettek részt az értekezleten, amelyen, ahogy Kossuth Ferenc megnyitotta a tanácskozást, elsőnek Wekerle miniszterelnök kért szót. Ismertette a tisztí fizetésrendezés kérdését, e tekintetben a közös miniszterekkel folytatott tárgyalásokat és rámutatott azon vívmányra, amelyet elért egyrészt azzal, hogy a fizetések megszavazásának kérdése előbb a parlamentben döntetik el és csak azután kerül a delegációk elé, másrészt pedig, hogy a delegációs tárgyalások alkalmával sikerült az ő álláspontjának érvényét szerezni az osztrák Latour-féle indítványval szemben, hogy t. i. a delegációknak meg van ugyan a kezdeményezési joguk, azonban a költségvetés tárgyalásánál csupán azon költség tekintetében határozhatnak, amelyek a közös kormány részéről a két kormányval történt megállapodás után kezdeményezettek, illetve terjesztettek elő.

Ezúán Kovács Ernő hétfőre kívánta halasztani az értekezletet, de indítványát ellensmondások fogadták.

Kossuth Ferenc visszatért a Ház folyosóján tegnap történt incidensre és helytelennek tartja, hogy a párt tagjai anélkül, hogy az egyes kérdések részleteit ismernék, vagy az információkat helyes forrásból merítenék, véleményt alkotnak, sőt gyanúsításokkal is állanak elő.

Barabás Béla volt a következő fölszóaló, aki a maga részéről nem tekinti indokoltnak a tisztí fizetések fölemelését. Szükségesnek véli, hogy a pártnak minden tagja nyilatkozzék e kérdésben, ne hogy mint a kvóta-emelésnél, sokan távollétükkel tüntettek és odaálljanak azután a választókerületükben azzal, hogy a kvótát nem szavazzák meg, jobb hazafiaknak tüntetve fel magukat és a közösen viselendő felelősség alól kibujni igyekeznek. Azért indítványozza, hogy a kik most jelen vannak, szavazzanak mind, akik pedig nincsenek jelen, ajánlott levélben szólíttassanak fel véleményük elmondására.

Mintán Kossuth Ferenc kijelentette, hogy ezt az indítványt nem fogadja el, gróf Apponyi kultuszminiszter hosszabb beszédben rámutatott arra, hogy sisifusi követ sikerült a hegynek egy bizonyos részéig, amit nem reméltünk, felfelé gördíteni. Olyan becses munkát végeztünk, amelynek erkölcsi értékét meg kell becsülni. Hogy ez az érték miben nyilvánul, konkrétan megmondani nem tudná, de bizzanak meg politikai ítéletükben és ezt az eredményt ne tegyék kockára.

Szentiványi Árpád a kérdést őszre szeretné halasztani. Holló Lajos szintén. Akkor a delegációk egybegyűlnek és a nemzeti bank kérdése is aktuálissá válván, a kérdések egész komplexuma akként oldatnék meg, hogyha nem is minden irányban, de bizonyos téren effektív diadalt arasson a függetlenségi program.

Kmetty Károly két feltételhez köti a tisztí fizetések kérdését. Először is, hogy a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek fizetése rendeztessék, másodsor pedig, hogy nemzeti engedmény is nyújtassék kárpótlásul. Az elintézés formájával sincs megelégedve; törvényes formában kívánja a kérdést megoldani.

Gróf Batthyány Tivadar és Kacsócs Géza elfogadja a fizetésemelést.

Gaál Gaszton aggodalmát akaria kifejezni. Nem tartja helyesnek azt a formát, hogy a miniszterelnök a költségvetés kapcsán, a tárgyalások során a tisztí fizetések felemelésére szükséges összegeket egyszerű indítvány vagy bejelentés alakjában kívánja a költségvetésbe felvéteni. Ezt a sürgösség kijátszásának tartja, mert a sürgösség a költségvetés tár-

gyalására, nem pedig a katonatisztek fizetése kérdésére terjed ki, amely eminenter politikai kérdés. Nem bizalmatlan a kormány iránt, de rámutat arra, hogy a függetlenségi párt számos lemondásra volt kényszerítve. Az alkotmánypárt csak élvezi a helyzet előnyeit. Így vannak lejárataidok és lejáratók. Tessék az alkotmánypártnak és vezéreinek ide jönni és velünk együtt világosan viselni a felelősséget. Neki nincs egyebe, a becsületénél és azzal a bizalommal, amelyet választói irányában tanúsítottak, nem akar visszaélni. A függetlenségi párt elveszti az országban erkölcsöt és hitet és ez kényszeríti őt arra, hogy a fizetés-emelést megtagadja és ebből a konzekvenciát levonja.

Igen éles volt Gaál Gaszton támadása, amelyre gróf Apponyi Albert felelt. Azzal kezdte, hogy igenis vonja le Gaál Gaszton a konzekvenciát s vonja le mindenki, aki az ő álláspontját helyesli, mert a kormány nem akar erkölcstelen pártira támaszkodni. Lejáratairól nem lehet szó. Nekik, akik az ország ügyeinek élén állanak, sokkal több a veszteni valójuk, mint Gaál Gasztonnak.

Gróf Somsich Tihámér hozzájáruló felszólalása és Gaál Gaszton helyreigazító nyilatkozata után Wekerle miniszterelnök rámutat arra, hogy amikor kormányt vállalt, ígéretet tett, hogy minden tekintetben vigyázni fog a pártok harmoniájában való működésére. Senki sem mondhatja, hogy feladatát nem iparkodott mindvégig keresztül vinni. A konkrét kérdésnél a delegációk egymásközti folyó tárgyalásainál a miniszteri kezdeményezési jog megtartása, nemkülönben a honvédtisztí fizetések felemelése kérdésének előzetesen a parlamentbe való utalása, mind olyan vívmányok, amelyek a függetlenségi párt törekvéseinek honorálását célozták. Gaál Gaszton vádjai pedig nem bír alappal.

Kossuth Ferencz kiemeli, hogy a függetlenségi párt hívei nem kevesbedtek, hanem szaporodtak a kormány működése alatt, míg Sággy Gyula tiltakozik Latour sémájának elfogadása miatt.

Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy a séma nem a Latour-féle. A képviselőháznak teendő bejelentésben fel lesz sorolva, hogy az egyes sarszik fizetése meddig emelkedik. Az előterjesztése a javaslatnak az appropriáció alkalmával fog megtörténni, Gróf Zichy Vladimir meghajlik Apponyi érvei előtt, de Endrey Gyula szerint a tisztí fizetés rendezése nemcsak szociális, hanem politikai kérdés. A kérdés felszínrehozásával megváltoztatták a paktumnak a katonai kérdésekre vonatkozó intézkedését, azért nem járul hozzá.

Befejezésül még egyszer Kossuth Ferencz szólt föl és összegezve az elhangzott érveket, valóban szenzációs kijelentéseket tett:

— Nem beszélhet részletekről, — ugymond — de annyit mondhat, hogy olyan körökben, ahol eddig a függetlenségi pátról tudni sem akartak, most már határozottan rokonszenvvel nézik a párt törekvéseit. Részleteket nem árulhat el, de mondhatja, hogy olyan dolgok, amelyek megvalósulását még csak napokkal ezelőtt is lehetetlenségnek tartották, most már nagyon közel állanak a megvalósuláshoz.

Kossuth Ferencznek ez a kijelentése okozta azután, hogy az értekezlet a miniszterelnök előterjesztését tudomásul vette. Ellene csak Kmety Károly, Kubik Gyula, Kecs-keméthy Ferencz, Endrey Gyula és Kovács Ernő szavaztak, míg Gaál Gaszton már előbb távozott.

Politikai körökben azt hitték, hogy ezek a képviselők kilépnek a pártból, de ők kijelentették, hogy ezt nem teszik. Rekeszsze ki őket a párt, mert nem szavazzák meg a tisztí fizetések fölemelését.

Az értekezlet befejezése után Wekerle Sándor miniszterelnök elmenőben kijelentette, hogy a mai felszólalások igen hasznosak voltak, különösen fölfelé.

Az értekezletről hivatalosan a következő jelentést adták ki:

A függetlenségi párt ma délután hat órakor Kossuth Ferencz elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten a kormány részéről az elnök

Kossuth Ferenczen kívül jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Apponyi Albert valóság- és közoktatásiügyi, gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli és Günther Antal igazságügyi miniszterek, továbbá Sztéryny József, Tóth János, Meskó László, Décsy Zoltán, Mezőssy Béla államtitkárok.

Kossuth Ferencz elnök megnyitván az értekezletet, kijelenti, hogy annak tárgya a honvédtisztí fizetések felemelésének kérdése. Hangoztatja, hogy a kormánynak a multban, sem az adott esetben egyáltalában nem volt szándéka a pártot, vagy pedig az országot ezzel a javaslattal meglepni. Kéri a párt tagjait, hogy a legnagyobb megfontolással és higgadsággal szóljanak a kérdéshez.

Wekerle beszéde.

Az értekezlet során elsőnek dr. Wekerle Sándor miniszterelnök szólt föl, aki a következő beszédet mondotta:

T. értekezlet! A tisztí fizetések felemelésének kérdése az, amelynek megoldása előtt állunk. Miután a mi álláspontunk az volt, hogy a midőn egy lényeges áldozatot hozunk a véderőnek és elsősorban a közös haderőnek, akkor mi ezt lehetőleg kapcsolatba hozzuk azon kívánalmakkal, vagy legalább azok egy részének megoldásával, amely kívánalmak függőben tartattak. (Élénk helyeslés.) Midőn, tisztelt értekezlet, azt láttuk, hogy ezt az álláspontunkat nem érvényesíthetjük, legalább nem érvényesíthetjük olyan formában, hogy ez feltétlenül tüzessék ki a tisztí fizetések felemelésének, midőn azt az egyéni meggyőződést nyertük, hogy a tisztí fizetések felemelése a katonai kérdésekkel kapcsolatba nem hozható, sőt ez előfeltételét képezi ezen kérdések sikeres megoldásának — még pedig nem a választások után, hanem azokat megelőzőleg történendő megoldásának — (Hosszan tartó élénk helyeslés.) akkor belemertünk ennek a kérdésnek a rendezésébe. Belemertünk a kérdés rendezésébe azért, mert ezt az ugynevezett paktummal ellentétben állónak nem tartottuk. Voltam bátor egyszer mellesleg a képviselőházban már nyilatkozni e tekintetben, hogy a paktum az egyesült pártok között nem tesz semmi különbséget. A paktum egyféléképpen kötelezi a koalíciót pártok valamennyiét. Talán nehezebb a helyzete függetlenségi pártnak, mert nem ismervén közös intézményeket, nagyon természetes, hogyha közös intézményeknek szavaz meg valamit, nehezebb helyzetbe jut, mint azok a pártok, amelyek a közös intézményeket programmszerűen elismerik. (Igaz! Ugy van!)

De a paktummal ellenkezőnek ezt nem tartottuk azért, mert a paktum lényege abból áll, hogy mi a véderő extenzív fejlesztésébe nem megyünk bele. (Élénk helyeslés.) A paktumnak olyan értelmet soha nem tulajdonítottunk, hogy a költségek számszerű összege képezne egy határt, amelyen felül menni nem lehet. Ilyen értelmet annak nem is tulajdonítottunk, mert a költség jelentékeny része függ az árakulásoktól és azok szerint emelkedik, az árak pedig az utóbbi időben emelkedtek. Ezt kellett a személyes járandóságoknál is honorálni. (Igaz! Ugy van!) A paktumra nézve megjegyzem még, hogy én a paktum kötésénél nem voltam jelen. Engem azok a nyilatkozatok köteleznek, amelyeket mi tettünk. De azok, akik a paktum kötésénél jelen voltak, legalább is kétségesnek jelentik ki azt, hogy lehet-e annak olyan interpretációt adni, aminőt önk közül többen kívánnak. A paktumot kötő egyik fél pedig, aki mint egyenértékű tényező, mindenestre figyelembe veendő, annak semmi körülmények között nem volt hajlandó ilyen értelmet tulajdonítani. Ez az álláspont képezte a mi magatartásunknak fordulópontját.

Tisztelt értekezlet! Amikor azt láttuk, hogy az osztrákok — hogy úgy fejezzem ki magam — a legnagyobb kíméletlenséggel akarták álláspontjukat érvényesíteni, akkor két szempontot kellett megővünk. Meg kellett ővünk először azt az álláspontunkat, hogy költségemelés a delegációban csakis a kormány kezdeményezésére történhessenek, mert ha más tőrre lépnek, akkor se vége se hossza nem lenne a differenciáknak és meg kellett ővünk másodsor azt az álláspontunkat, hogy olyan kérdéseknél, amelyek két fél megegyezésétől függenek, a másik fél egyoldalú állásfoglalása elhatározásunkra döntő befolyást ne gyakorolhasson. (Élénk helyeslés.) Azt hiszem, hogy amikor a tisztí fizetések felemelésének kérdésébe csak azon feltételek alatt mentünk be, hogy ha az arra vonatkozó előterjesztések a delegációban a két kormány megegyezésével történnek, akkor megővünk az első parlamentáris szempontot. (Élénk helyeslés.) Amikor pedig arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy bárminő határozatok hozattak, vagy ígéretek tettek, minket ez nem befolyásolhat, mert ránk csak az lehet befolyással, hogy mikor és mikortól kezdve tartjuk mi méltányosnak a kérdésnek a megoldását, akkor jó lélekkel elmondhatom, hogy a kérdés megoldásának kitolásával honoráltuk, amennyiben az adott viszonyok között honorálni lehetett azt a szempontot, hogy nem az osztrákok által kívánt, hanem azon határidőtől kezdve ajánlottuk fel a felemelést, amelyet mi már eredetileg, igaz, hogy bizonyos feltételek mellett vetünk kilátásba.

Most leszek bátor ismertetni, miért egyeztünk bele a kérdés ezen megoldásába. (Halljuk! Halljuk!) Belegyeztünk közállapotaink igen alapos mérlegelése után, figyelembevételével annak, hogy egyes kielégítetlen igények legalább is a méltányosság határáig nyerjenek megoldást, figyelembevételével a mi erőnknek és azon következményeknek, amelyek beállottak volna, ha ezt az álláspontot el nem fogadjuk.

Ezeknek a szempontoknak alapos és lelkiismeretes mérlegelése után vállaltuk magunkra ezt a kötelezettséget. Akkor, amikor a kormány tagjai egyértelműleg megállapodtak abban, akkor, amikor a kormány tagjai, nem ugyan az egész párttal, de az annak a képviselőházba eljárási igen sok jelentékeny tagjával e tekintetben eszmecserét folytatott és azok helyeslésével és megegyezésével is találkozott, akkor a legutóbbi napokban vállaltuk el azt a kötelezettséget, hogy hozzájárulunk ahhoz, hogy a tisztí felemelt fizetéseket 1909-től kezdve a költségvetésbe beállítassanak és hogy ez a folyó év utolsó három hónapjára is megadassék. Honoráltuk továbbá nem azt a kívánságot, hogy a legénységnek a zsoldja emeltessék, mert ehhez hozzá nem járulhattunk, hanem azt, hogy a legénység ellátása javíttassék. (Élénk helyeslés.)

Már mos engedjék meg, hogy azon sok oldalról felpanaszolt kérdéssel foglalkozzam, hogy miért nem hoztuk ezt a kérdést a párt elé. Nem hoztuk azért, mert a mi viszonyaink között, amikor több párt egyesüléséről van szó, merőben lehetetlenség, hogy ilyen kérdések jó előre párthatározatoktól tétessék függővé. Az állásunkkal járó felelősség teszi kötelességünkkel, hogy a dolog kellemetlen oldalát is magunkra vállaljuk. Tajékoztatjuk magunkat s akkor azután vállaljuk a kötelezettséget. Ennek a kívánságnak a legmesszebbmenően feleltünk meg.

De méltóztassék megengedni, amikor egy álláspontot kell érvényesíteni kifelé, mi lett volna annak a következménye, úgy a párt érdeke szempontjából, mint az alkudozás eredményessége szempontjából, ha előre idehozuk a kérdést a párt elé. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.) Először is a párt megállapodása, amely valószínűleg hozzájáruló lett volna, csak gyengítette, majdnem lehetetlenné tette volna az alkunak a keresztülvitelét. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.) Mert hiszen, ha a véghatárok előre ismeretesek, akkor sikerrel alkudni és egy álláspontot érvényesíteni merőben lehetetlen. (Élénk helyeslés.) Volt még egy más szempont is. A mi közjogi rendünk szerint legalább is tisztázatlan az a kérdés, hogy ki döntson a fizetés-emelés kérdésében. A fizetések nincsenek nálunk törvényileg szabályozva, hanem esetről-esetre költségvetésekben állapítottak meg. Ezen költségvetési megállapítások nagyon természetesen csakis azt a biztosítékot nyújthatják, amilyenek az ilyen évről-évre szóló törvény erejével bíró határozatok azon időre nézve, amelyre szólanak. Azt a biztosítékot tehát, melyet egy törvény nyújt, ezek nem nyújthatják. E politikai sérelem azonban nem abban rejlett, hogy törvény útján, vagy más uton rendeztessék a kérdés, hanem abban, hogyha mi a delegációban határozunk először ebben a kérdésben, akkor azon törvényről fogva, mely szerint a honvédség illetményeinek ugyanolyanoknak kell lenni, mint a közös hadseregéni, akkor mi fait a compli előtt állunk. (Igaz! Ugy van!)

Nem a képviselőházban dől el a kérdés lényege, hanem a delegációban és a törvényhozásnak, a képviselőháznak alig van más szerepe, minthogy arra a maga szankezióját megadja, holott, ha mi itt döntjük el a kérdést, akkor in merito meg van óva az a közjogi szempont, hogy a képviselőház hozza a határozatot és nem a képviselőház alkalmazkodik bizottsághoz, hanem a bizottság kénytelen alkalmazkodni a képviselőházhoz, fennmaradván akkor is a képviselőháznak az a joga, hogy honorálja-e ezt az álláspontot, vagy nem. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

A mi viszonyaink között azon szempont honorálása mellett, hogy a képviselőházra festessük a súlyt, a kérdést másképpen megoldhatónak nem tartom, mint úgy, hogy a honvédtisztek fizetésével kezdjük, itt döntjük el a kérdést, a bizottság pedig azon kérdésben fog határozni, hogy kiterjesztessék-e ez a közös hagsereg, fenntartván ott is a képviselőház jóváhagyási joga. (Élénk helyeslés.)

T. értekezlet! Mindez nem meglepésszerűleg történt. Azokkal, akikkel a megbeszélés történt, ilyen értelemben beszéltük meg a kérdést és éppen a függetlenségi párt szempontját érvényesítettük akkor, amikor a kérdés súlypontját nem a bizottságba, hanem a képviselőházba helyeztük.

Kérem a t. értekezletet, méltóztassék ezt az álláspontunkat elfogadni. (Hosszantartó élénk helyeslés.)

Kovács Ernő kéri, hogy tekintettel arra, hogy a pártnak igen sok tagja nincsen a fővárosban, a mai értekezleten csak tanácskozzanak, de a határozathozattal halasztsák el a hétfőre összehívandó értekezletre. (Felkiáltások: Mindenképen kötelessége Budapestben lenni! Különben is határozatképesek vagyunk!)

Kossuth Ferencz elnök szerint akkor, amikor a képviselőházban naponként nyolcz órán át olyan fontos tárgyalások vannak, mint most, kötelessége min-

den képviselőnek jelen lenni. Konstatálja különben, hogy szántiz tag van jelen az értekezleten. Ha az értekezlet a vita befejeztével határozathozatalt kíván, akkor ennek nem áll semmi sem útjában, ha pedig a tanácskozást be nem fejezik, akkor az értekezlet a tanácskozás folytatását és a határozathozatalt más időre halaszthatja. (Felkiáltások: Ma határozunk!)

Ismételten kéri a párt tagjait, szakítsanak egyszerűségekre azzal a gondolattal, hogy itt megbeszélések, kijelentések szándékoltatnának. A kormánytagjai, kik egyúttal a pártnak vezetői, legjobb meggyőződésük szerint azt cselekszik, amit az ország érdekében állóknak tartanak. (Zajos felkiáltások: Eljén Kossuth!) Addig, míg a kormány iránt bizalommal vannak, ne kísérik gyanakvással annak cselekedeteit és ne nehezítsék meg ezzel is annak különben is nehéz helyzetét, amelyet még csak súlyosít az a körülmény, hogy a párt ellenségei dolgoznak és ugratják a párt egyes tagjait. (Igaz! Ugy van!) Kéri a pártot, ne üljön fel az ugratásoknak, hanem járjon el higgadtan és megfontoltan az ország érdekében.

Mindenki szavazzon!

Barabás Béla köszönetet mond az értekezlet egybehívásáért. Nem hát mögött, hanem itt személt-szembe akar agyálványainak kifejezést adni és a párt határozatát provokálni, mert nézete szerint a fő az, hogy a párt egységesen járjon el. A tisztí fizetések felemelésének kérdésében a formai elintézés tekintetében a miniszterelnök a törvényes és helyes álláspontot foglalta el. Az elintézés érdeme ellen azonban kifogásai vannak, mert az a nézete, hogyha bár a tisztí fizetések felemelése szociális kérdés, első sorban politikai és nemzeti kérdés. A kérdést az osztrák kormány toltá előtérbe, amely minden áron érdekelt akar szerepelni. A függetlenségi párt elveinek fentartásával lépett a koalícióba és tart attól, hogy a választókban megrendül a hit a függetlenségi hit iránt. (Zaj. Ellentmondások.) Ne bujkáljon senki, hanem fejezze ki nyílt véleményét mindenki. Indítványozza, hogy e czéltől ajánlott levélben hívassék fel a párt minden tagja, hogy záros határidő alatt foglaljon állást a kérdésben. A többség határozata szerint járjon el azután a kormány.

Kossuth Ferencz elnök nem fogadhatja el Barabás indítványát, amely ellenkezik a parlamentáris-mussal. A párt az értekezleten határoz a kérdésben, a képviselőház pedig képviselőházi ülésen, ahol minden egyes pártagnak módjában áll, sőt kötelessége parlamentáris uton nyilvánítani véleményét. (Élénk helyeslés.)

Mellette és ellene.

Gróf Apponyi Albert a kérdés elintézésének formai oldalával foglalkozva, igazolja, hogy a helyes közjogi álláspont érvényesült akkor, amikor sikerült a kérdés eldöntésének sulypontját a képviselőházba tenni át. Ez felel meg a függetlenségi párt szempontjainak is. A dolog érdemét illetően sokan csupán szociális kérdésnek, mások kizárólag politikai kérdésnek tekintik a tisztí fizetések emelését. Nézete szerint tisztán czélszerűségi kérdés, vajjon szociális, vagy politikai kérdésnek minősítik-e a tisztí fizetések felemelésének kérdését. Ebből a szempontból a viszonyok és a helyzet teljes ismerete mellett nézete szerint helyesen jár el a kormány, amikor ezzel a javaslattal lép a Ház elé. (Élénk helyeslés.)

Szentiványi Árpád szívesen szavazza meg a legénység jobb ellátásának költségeit, mert ezzel enyhít a szegények sorsán, a tisztí fizetések felemelésének kérdését azonban aggályosabbnak tartja.

Holló Lajos szerint az uralkodó, a tiszték és a legénység előtt akarták lejártni az országot és különösen a függetlenségi pártot. Az osztrák intrikák ellenére is szívesen szavazza meg ezt a terhet is, ha megvannak a biztosítékaik úgy az önálló banknak 1910-re való felállításának, mint a külön vámterület létesítésének 1917-ben. Helyesnek tartaná, ha nem most, hanem ősszel szavaznák meg a tisztí fizetések felemelését.

Kmetty Károly a katonatisztek fizetésének felemelését választói előtt tett kijelentése szerint csak akkor szavazhatná meg, ha felemelték azon tisztviselők, különösen városi tisztviselők javadalmazása is, akiknek dotációja a katonatisztekénél kisebb. A második feltétele a megszavazásnak az, hogy az országnak jogos követelményei katonai téren legalább bizonyos mértékben honoráltassanak. A tisztí fizetések megállapítása, az úgynevezett „Gebührenschrift” kiadása és megváltoztatása eddig a végrehajtott hatalom, a költségvetési fedezet pedig a delegáció hatáskörébe tartozott. Most ezt törvényhozás útján kívánják tenni, amit örömmel üdvözlök. Rámutat arra, hogy ha most pótdívtványval emelik a honvédtisztek fizetését, akkor az 1890:V. t.-cz.-nek azt a rendelkezését sértik meg ideiglenesen, mely szerint a honvédtisztek fizetése nem lehet magasabb, mint a közös hadseregbeli tisztké. Ezért kéri, hogy ne pótdívtvány, hanem törvényjavaslat nyújtassék be.

Gróf Baththyány Tivadar nem fogadja el Barabás azon indítványát, hogy levelek útján szólíttassanak fel nyilatkozatra a párttagok. A párt minden egyes

tagja férfiasan helyt fog állani azért, amit cselekszik. Nem fogadja el egyeseknek azon állítását sem, hogy a párt valamennyi erősségét elti el a nemzeti követelek tekintetében azzal, hogy a tisztí fizetések felemeli. Azon állítással szemben, hogy a függetlenségi párt kezdi veszíteni népszerűségét, kijelenti, hogy ha azok előtt, kik mindig ellenzékiek, vesztett is a párt népszerűségéből, úgy azzal a szociális pozitív alkotásokkal, amelyeket már eddig is törvényerőre emelt, sokkal több hivat szerzett a függetlenségi tábornak, mint a mennyit vesztett, ellenkezőleg az országban a függetlenségi párt iránt megerősödött a bizalom, mert látják, hogy nemcsak az ellenzéken tudott hazafias működést kifeiteni, hanem a gyakorlati alkotás terén is megállia helyét. (Élénk helyeslés.)

Kacsokovics Géza szíves örömmel szavazza meg úgy a tisztí fizetések felemelését, mint a legénység vacsoráját. Nemzeti követeléseket a létszámemelés kérdésénél kell majd minden áron érvényre juttatni.

Éles támadás.

Gaál Gaszton úgy értesült, hogy a miniszterelnök határozati javaslat formájában kívánja a honvédelmi, vagy a pénzügyi tárczánál a tisztí fizetések felemelésének kérdését eldönteni. Ellenzi ennek a költségvetésbe való bekapcsolását, mert a képviselőház csak a költségvetés tárgyalására mondotta ki a sürgősséget és veszélyesnek tartaná, hogy most egy fontos politikai kérdést vigyenek be oda. Sokkal megnyugtatóbb, ha törvényjavaslat formájában történik az elintézés. Kossuth Ferencz azon szavaira, hogy ne tekintsenek gyanakvással a vezérekre, azt válaszolja, hogy nem Kossuth Ferenczben, nem Apponyi Albertben, általában nem a vezérekben van a gyanakvás gyökere, hanem a helyzetben, amelyet különböző pártok együttes kormányzása teremtett. Az egyik pártnak nem nehéz az állásfoglalása, a másiknak igen. Andrassy grófnak és az alkotmánypártnak könnyű a helyzete. A pártok közötti viszony ma nem a kölcsönös munka és a kölcsönös felelősség alapján áll; ebben a viszonyban az egyik fél, a függetlenségi párt mindent ad, a másik az alkotmánypárt mindent elfogad. Ebben a viszonyban kétféle emberek vannak: a lejárandó és a lejárató. Ha Andrassy és az alkotmánypárt azt állítják, hogy a haza érdekében kötelességünk a lemondás, akkor gyakorolják ebben ők is magukat. És ha a függetlenségi pártnak bizonyos tekintetben 67-es politikát kell csinálnia, akkor jöjjenek ők is ide és viseljék ennek a politikának minden következményeit. A helyzet ma az, hogy az egész átmeneti korszak ideje alatt a szükségyszerűleg előállott lemondások kizárólag a függetlenségi párt viseli. Bizik abban, hogy a kormány tartós kormányzatot igyekszik teremteni. A tartós kormányzat első feltétele, hogy egy erkölcsében meg nem támadott, a nemzet előtt tekintélyvel bíró többség álljon a kormány háta megett. Ha nem ilyen pártra támaszkodik, akkor a kormányzat erős sohasem lehet. A tisztí fizetések felemelését ebben a formában nem szavazza meg és ha szükséges a további konzekvenciákat is levonja. Ha azonban úgy oldják meg a kérdést ezzel egyidejűleg, ha csak elvileg is összekapcsolatik a katonai kérdések egész komplexuma, akkor örömmel szavazza meg, mert ez garanciát nyújt arra, hogy nem a párt lejáratásáról van szó.

Gróf Apponyi Albert: Sajnálni fogom, ha Gaál Gaszton t. képviselőtársam levonja a konzekvenciákat, mert ha igaz, hogy nem lehet erős az a kormány, amely erkölcsileg lejár pártta támaszkodik, úgy igaz az is, hogy nem lehet követni olyan kormányt, amelyről az illető azt hiszi, hogy az erkölcsi lejárás útjára viszi a pártot. Politikai reputációjának, politikai becsületének érintettségét épp úgy meg akarom őrizni, mint t. képviselőtársam. (Élénk helyeslés.) és lehetetlen olyan ártra támaszkodnom, amely rólam azt tételezi fel, hogy a politikai becsületet érintő, azt kisebbítő, a párt erkölcsi lejárására vezető utakon akarok járni (Ugy van!) Ha politikai lejárásról van szó, akkor elsősorban mi reánk, kik tagjai vagyunk a kormányznak, áll a lejárás. A párt tagjaira, akik a kormány iránti bizalomból azért, mert a politikai itéletünk iránt azzal a bizalommal vannak, amelylyel a t. képviselőtársam nincsen, a közvélemény előtt még lehet abszolváció, de ránk nézve nem. Mi fejünkkel játszunk politikai értelemben és nem játszunk könnyelműen, mert nekem ezen a téren régebben szerzett kincseket kell megőriznem. (Élénk éljenzés.) Vonja le a t. képviselőtársam a konzekvenciákat, fejezze ki nyíltan meggyőződését, de arra igen kérem, legyen irántunk annyi tekintettel, hogy azt az utat, amelyet kiválasztottunk, ne jellemezze, ne bélyegezze azt meg úgy, hogy az a politikai becsület megtámadásával, a politikai egyéniség lejárásával van összekötve. Ez ellen a felfogás ellen határozottan tiltakozom. (Élénk helyeslés.)

Gaál Gaszton azt hiszi, hogy világosan beszélt és felszólalását csak gróf Apponyi Albert értette félre. Azt mondotta, hogy a koalizált pártok között a felelősségben, a lemondásban is egyformán kell osztozkodni minden pártnak és hangoztatta, hogy nem a vezérek, nem Kossuth és nem Apponyi — akit névszerint is megnevezett — járatták le a pártot, hanem lejárta a helyzet és ezért kívánja, hogy jöjjön el a függetlenségi párt sorai közé a többi párt

is és viseljük együtt a felelősséget. Ezeket mondotta és ezért nem tartja szükségesnek, hogy a dolognak gróf Apponyi Albert által felhozott személyes részére válaszoljon.

A további vita.

Gróf Somssich Tivadar szerint igen jogos és méltányos kívánság teljesítéséről van szó.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek ismételt felvilágosító nyilatkozatai után elnök Kossuth Ferencz azzal a párt ellenségei által mesterségesen terjesztett váddal szemben, hogy a függetlenségi párt a koalíziós kormányzás ideje alatt minden irányban enged a maga álláspontjából, kijelenti, hogy legjobb meggyőződése szerint éppen ellenkezőleg áll a dolog, mert a párt elvei soha olyan erősen tétet nem hódítottak, a függetlenségi eszme soha olyan előhaldást nem tett, mint éppen ez alatt az idő alatt. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Sághy Gyula felszólalásában erősen támadja az osztrák pártokat, amelyek mesterségesen mindent elkövettek, hogy megnehezítsék a magyar kormány álláspontját.

Az appropriációnál tárgyalják.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a honvédtisztek illetményei javításának kérdését nem a sürgősség mellett tárgyalta költségvetés kapcsán kívánja a képviselőház által megszavaztatni, hanem az erre szükséges összeget az appropriációs törvényjavaslatba kívánja fölvetetni, amely törvényjavaslat nem a sürgősség mellett fog tárgyalatni és így kellő idő áll rendelkezésre, hogy a bizottságban is ezt a kérdést alaposan megvitassák, mielőtt a Ház abban állást foglalt.

Endrey Gyula kijelenti, hogy a maga részéről a tisztí fizetések felemelését nem szavazza meg.

Kossuth Ferencz elnök felteszi a kérdést, hogy a párt most kíván-e határozni a tisztí fizetések kérdésében, vagy pedig elhalasztják-e a határozathozatalt. Az értekezlet a mai ülésen kíván a kérdésben határozni.

Tóth János indítványozza, hogy az elnök akként tegye fel szavazásra a kérdést, elfogadja-e az értekezlet, igen, vagy nem Wekerle Sándor miniszterelnöknek azt az előterjesztését, hogy a honvédtisztek illetményének javítása nem a költségvetésbe vétetik fel, hanem az appropriációs törvényben, amely nem a sürgősség mellett tárgyalatik.

Kossuth Ferencz elnök ebben az értelemben teszi fel a kérdést.

Az értekezlet három szavazat ellenében elfogadja a miniszterelnök előterjesztését.

Elnök felhívja a párt tagjait, hogy holnap délelőtt a Vörösmarty-szobor leleplezésén minél nagyobb számban vegyenek részt.

Ezzel az ülés pontban kilencz óraker véget ért.

A közös miniszterek lemondása.

Báró Aehrenthal és Schönaich közös miniszterek formai lemondása valóban megtörtént, de bécsi politikai körök egészen bizonyosra veszik, hogy a király a lemondást nem fogadja el.

A bécsi hírek szerint a közös miniszteri konferencia eredményéről még azon a napon, amikor a konferencia befejeződött, báró Aehrenthal külügyminiszter megtette szokásos jelentését a felségnek. Másnap báró Aehrenthal kihallgatáson jelent meg a királynál és utalva arra, hogy a közös miniszteri értekezlet eredménye nem fedi teljesen azt az ígéretet, amelyet a közös miniszterek az osztrák delegációnak tettek, tárczáját, valamint a hadügyminiszter tárczáját is ő felsége rendelkezésére bocsátotta. A hadügyminiszter nem volt kihallgatáson sem tegnapelőtt, sem ma, mint egyes hírek mondták. Ily kihallgatásra nem volt szüksége, mert a külügyminisztert és így külön kihallgatásra nem volt szükség. A király a külügyminiszter után báró Beck osztrák miniszterelnököt fogadta, aki arról tett jelentést, hogy a közös miniszteri konferencián az osztrák kormány magatartását milyen szempontok vezették és hogy az osztrák kormány véleménye szerint a közös miniszteri értekezlet határozata az osztrák parlamentben milyen fogadásra számíthat. A király a két közös miniszter lemondó szándékát egyelőre tudomásul vette, elhatározását azonban főtartotta magának. Valószínűnek tartják, hogy a király nem fogja elfogadni a két közös miniszter lemondását. Ez azt jelenti,

hogy ő felsége fedezi őket és azon a véleményen van, hogy a közös miniszterek, úgy, mint ígértükben mondták, mindent megtettek, hogy bizonyos eredményeket elérjenek a tiszti fizetés körül. A felség elhatározása pár nap múlva fog megfelelő formában, valószínűleg legfelsőbb kézirat formájában napvilágot látni.

A közös külügyminisztériumhoz közel álló „Fremdenblatt“ a közös miniszterek válság-komédiájáról ezeket írja:

Az a hír, hogy Aehrenthal és Schönaiach közös miniszterek felajánlották lemondásukat, valóban bizonyult. Ez a lemondás természetes következménye a helyzetnek, mert mindkét miniszter formálisan megígérte az osztrák delegáció ismeretes követelésének teljesítését. Ez azonban nem sikerült nekik minden ponton. Szigorúan alkotmányos eljárás ez, amely nem irányul senki ellen. A döntés most már a mértékadó tényezőn, a koronán múlik, amelynek feladata lesz megbírálni, vajjon a lemondás a felhozott indokokkal alkalmas-e az elfogadásra. A kérdés az alkalmazott — talán nem egészen szerencsés taktika folytán — komplikáltabbá vált, mint ahogy szükséges lett volna. Mindenkinek el kell ismerni, aki elfogulatlanul szemléli a dolgokat, hogy azon nehézségek mellett, amelyekkel a magyar kormánynak meg kellett küzdeni, hogy a magyar képviselőház pártjait a tervezett intézkedéseknek megnyerje, az a siker, amelyet a közös miniszterek minden lényeges pontban elértek, értékes és a kompromisszum, amely létrejött, a kérdés tartós elintézésére alkalmas.

A delegációk összehívása.

A „N. Fr. Presse“ mai esti száma azt a nagyfontosságú közlést hozza, hogy a delegációk ülésének idejére nézve az elhatározás megtörtént. A kormányok nem egyezvén meg egymással, a kérdés a király döntése alá került. A bécsi hír szerint már elhatározott dolognak lehet tekinteni a delegációknak októberben való összehívását. A nevezett lap közlései a következők:

A közös és osztrák miniszterek a legnagyobb határozottsággal azt az álláspontot képviselték, hogy a katonatisztek fizetésemelésének már július elsején kell életbelépnie. Ennek a kérdésnek az eldöntése egészen az utolsó percig függőben maradt. Csak amikor Wekerle beleegyezett abba, hogy a legénység élelmezését és fizetését javítsák és az erre szükséges költségek beállítását a közös költségvetésbe önként megengedte, jelentették ki a közös miniszterek, hogy a katonatiszti fizetések emelését október elsejétől fogva elfogadják, bárha sajnálják, hogy a fizetésemelés nem történt nagyobb mérvben, úgy, ahogy azt óhajtották.

A delegációk összehívása határidejének a kérdése megoldatlan maradt. A magyar kormány azt az álláspontot képviselte, hogy a delegációkat a nyáron nem lehet összehívni, mert a magyar képviselőház a költségvetés tárgyalását még nem fejezte be és a képviselők annak befejezése után az aratás idejét választókerületeikben akarják eltölteni. Ezzel szemben az osztrák kormány kijelentette, hogy a delegációknak őszre való összehívása lehetetlen, mert ősszel a tartománygyűléseket akarják összehívni és ez esetben a Reichsrath, a tartománygyűlések és a delegációk egyidejűleg üléseznének. Az a kompromisszumjavaslat, hogy a delegációkat június 2-án egy vagy több ülésre hívják össze és aztán őszre napolják el, a hadügyminiszter ellenzésével találkozott, aki utalt bizonyos hátrányokra, melyek beállának akkor, ha a hadi költségvetés tárgyalása hónapokig szünetelne. Minthogy ennyi ellentétes álláspontot nem lehetett összeegyeztetni és így a megegyezés nem sikerült, a delegációk összehívásának határpontját a király lesz kénytelen eldönteni.

Miután a delegációk összehívásának határidejét kivéve, az összes vitás pontokat elintézték, a külügyminiszter és a hadügyminiszter értesítették a kormány többi tagjait ama szándékukról, hogy le akarnak mondani, miután a katonatisztek fizetésemelése dolgában létrejött kompromisszum, mely a legény-

ség zsoldjának és élelmezésének javítását biztosítja, azoknak a kijelentéseknek, melyeket a közös kormány a delegációban tett, nem felel meg és a miniszterek adott szavuk által magukat kötve érzik. A lemondási kérvényeket közvetlenül a minisztertanács után benyújtották. A miniszterek lemondását királyi kéziratral fogják elintézni, ezt azonban valószínűleg holnap még nem fogják közzétenni.

A delegáció összehívása októberre van tervbe véve és hír szerint különösen markáns királyi kéziratral fog megtörténni.

Lembergől jelenti tudósítónk: A „Slovo Polski“-nak táviratozzák Bécsből, hogy a delegáció lengyel tagjai nem ülnek föl a keresztény-szociálista delegátusoknak s elfogadják a katonatiszti fizetésemelés mértékét, mert úgy vélekednek, hogy nem szabad a végletekig feszíteni az ijjat.

A „Reichspost“, a keresztény-szociálisták lapja írja, hogy abban az esetben, ha a király nem fogadja el báró Aehrenthal és Schönaiach közös miniszterek lemondását és a Wekerle-féle kompromisszumot valóra váltják, úgy nem marad más hátra, mint hogy az osztrák delegátusok — nem tehetvén ki magukat ennek a szegényletes esetnek. — lemondjanak a mandátumukról. A lap még hozzátézi, hogy egy újonnan választott delegáció még hevesebb ellentállást fog kifejteni.

Politikai hangulatok.

1. A rögtönzött szenzáció.

A politikai világot meglepte a tegnap esti eset. Legtöbben és pedig akik leginkább érdeklődnek az intrikák és a machinációk iránt, abszolúte nem tudtak róla, hogy mi történt. Miután a déli ülést kibőjtölték, átengedték a helyüket másoknak és elmentek mulatozni. Simán gördült velük a gumirádlis a Stefánia-uton. Hölgyek polóit is nézték a Viztorony mellett. Ruhát mérettek és cipőt varrattak. Némelyek viszonyokat kötöttek és bonyolítottak. Szóval benne voltak a „Sohe halunk meg“ boldogságában. Csak éjszaka táján jut eszükbe ilyenkor a képviselőknek a politika, amikor a kocsis nagyon megnagyoskozza és megméltóságozza őket és amikor hogy vicceiket és felebarátjuk vicceit elolvassák, betérnek a Balatonba gondolat tisztító finom feketére és megtudni, hogy ki pályázik legujobban közlegyzőségre.

Hát ekkor szaladtak be a kávéházba újságírók.

— Óriási az a Wekerle! — így lelkendeztek. — Nem is javaslat volt, nem is jelentés, hanem egy kérvény, a Simkó József kérvénye.

— Dehogyan is a Simkóé, — kap a szóba a másik újságíró. — Nagy tévedés. Simkó csak azt mondta: „Megmentettelek, kegyelmes uram, megmentettem a kormányt, szurkoltam értetek.“ Tudniillik Simkó azt hitte, hogy amikor gróf Andrássy Gyula kapacitálja a függetlenségüket és ő helyesel, az éppen annyi, mint hogyha ő (tudniillik Simkó) kapacitálná őket és Andrássy helyeselné. Ellenben a kérvény, ami Wekerlénél volt és amit törvényjavaslatnak néztek, az a Bakó József adóügyi kérvénye volt.

— Lári-fári, — tiltakozik a harmadik, — nagy tévedés. Bakó József nem szokott az esti üléseken utközben kérvényeket átadni. Névcseré lehet. A kérvény nem Bakótól, hanem Babótól, nem Józseftől, hanem Mihálytól származik.

— Oh balek, balek, balek, mindnyájan balekok vagytok — hadonáznak a többiek — hisz az egész kicsinált dolog. Az igazán a jelentés volt és Wekerle csak tréfából adta ki kérvénynek, mint nagy bűvész és ezermester, ami különben nem is csoda, mert egy miniszterelnök, aki pláne egyuttal pénzügyminiszter, minden zsebéből olyan kérvényt húz ki, amelyet akar

A képviselők csak hallgatták a vitatkozást és nem értették.

— Egy borovicskát kérek — szól Issekutz Győző — engem ugyan nem tesznek kíváncsivá az urak.

— Most jövök a Házból — mond Nagy Emil — az igazságügyi költségvetés tárgyalása be van fejezve.

— Óriási — felelnek karban a zurnaliszták — és azután mi történt?

— Azután? Hát mi történhetett azután. Hisz azután én eljöttem.

— Ne ugorj be, tréfát akarnak csinálni velünk. — figyelmeztették a többiek.

És minél részletesebben beszéltek el az újságírók az ülés végi eseményeket, annál kevésbé hittek nekik.

— Nagyon jó, nagyon jó — mondták nevetve — Wekerle jelentést akart benyújtani a katonatiszti fizetésemelés költségéről, de a Ház megakadályozta és elhatározta, hogy szombaton nem tart ülést és aztán kiderült, hogy az nem is jelentés volt, hanem a Simkó József, vagy a Bakó József vagy a Babó Mihály kérvénye; de már meg van a bonyodalom és szombaton este pártértekezlet lesz és ott határozzuk el, hogy beleegyezzünk abba a tiszti fizetésemelésbe, melybe a kormány már beleegyezett. Nagyon jó, nagyon jó.

Aztán elszéledtek, hazamentek és lefeküdtek.

Csak aki reggel újságot olvasott, az tudta, hogy a tréfa beszéd, igaz beszéd volt. Aki ellenben nem olvasott újságot, az szépen felöltözködött, hogy tíz órára bemenjen a képviselőházba. De már ekkor szembe találkozott Justh Gyulával, aki egy fiakkeren bördöndök közt ült és elutazott. Amikor pedig egy képviselőházi főelnök valahonnan elutazik, ez vagy annyit jelent, hogy egy főherczeg előbbre helyezi a generálisokat a parlamenti elnököknél, vagy hogy a király cerclet tart és nem szólítja meg az elnököt, vagy pedig hogy a miniszterelnöknek tervei vannak és e tervekről előbb szerez tudomást Polónyi, mint a házelnök.

De már ez komoly dolog.

Megkezdődött a telefonálás. A mamelukok felesengették Ugron Gábort:

— Mit tegyünk?

— Mit? Hát tessék megjelenni az ülésen.

— Miféle ülésen? Hisz nincs ülés.

— Bolond gombát tetszett enni. Ma szombaton van s hál' Istennek ezt még nem kell megünnepelnünk.

— Méltóztattál a lapokat olvasni?

— Még nem.

— Az más. Köszönöm alássan.

Most hát felesengették gróf Batthyány Tivadart, a másik alelnököt:

— Méltóságos uram . . .

— Igenis, megyek már . . .

— Ellenkezőleg! Nincs ülés. Nem méltóztattál lapokat olvasni?

— Még nem.

— Helyes! Alászolgája.

Az alelnökök tényleg csak ezután olvasták lapokat és csak akkor tudták meg, hogy mi történt. Egyedül Hoitsy Pál tudta, hogy mit kaszál és szépen kényelmesen jót aludt a nevezetes est után, amíg a táviratok és telefonértesítések mindenfelé elröpültek értesíteni a függetlenségi párt tagjait, hogy szombaton este értekezlet lesz, melyen tárgyalni fogják azt az írást, ami a Wekerle zsebében találtak, a Simkó József, vagy a Bakó József kérvényét, avagy talán a Babó Mihály kérvényét. De az sem lehetetlen, hogy nem e kérvényeket tárgyalják, hanem a tiszti fizetések felemelését.

Ami azonban teljesen mindegy. Mert akár

mit tárgyalnának, a földlog és ellentmondást nem tűrően legfontosabb és legbiztosabb dolog, hogy akármit terjesztenének is elő, azt helyeselni kell, el kell fogadni, le kell nyelni, mint a szép kis friss tavaszi békákat.

Egyelőre a meglepetés nem volt kellemetlen. A meglepetés kellemes volt, mivel hogy akármerre forduljon is az ügy, egy bizonyos és feltétlenül elért vívmány bekövetkezett, tudniillik, hogy eimaradt a szombati ülés.

A déli korzó népes lett és a képviselők konstatalták:

Ime, a házszabályrevízióban megnyitott az első ajtó, amelyen kényelmesen kiséthalhatunk. Lehet csinálni nyolczórás üléseket, meg tizenhatórás üléseket, de viszont megvan rá a módunk, hogy amikor tetszik, az ülések helyett vakácziót csináljunk.

* * *

II. Tetszik? Nem tetszik?

A többi igazán mellékes lett. A függetlenségi pártban este olyan hosszú értekezletet tartottak és annyi beszédet mondtak, hogy még éjjel egy óraker is attól nyugtók az összes lapok politikai tudósítói.

Akadnak naivak, akik azt hitték, hogy a dologból csakugyan válság lesz. Mert hogy három vagy négy miniszter is beszélt és hogy a katonai vívmányok is szóba kerültek ígéretük alakjában, amelyekre úgy szoktak felelni, mint az engesztelődés estéjén a zsidó ember az ellenségének, aki békejobbot nyújt feléje:

— Már megint kezdod?

S a nagy értekezletnek az lett a vége, hogy felvetették a kérdést:

— Tetszik? Vagy nem tetszik?

Vagyis, hogy akinek tetszik a kormány terve a katonatisztek fizetésemelése dolgában, az szíves barátságban benne maradhat a függetlenségi pártban és akinek nem tetszik, az elszáthat.

Persze . . . persze . . . Mert ezen az estén úgy vették észre, hogy mindössze hatan vannak, akiknek annyira nem tetszik, hogy fel is szólalnak ellene. És ők se mennek. Azt mondják:

— Bennt maradhatunk. Tessék minket kizárni, ha azt akarják bizonyítani, hogy aki a függetlenségi elvekhez hű akar maradni, annak nincs helye a függetlenségi pártban.

— Mondta ezt már más is, egyebet is, mást is, — felelnek vissza.

És hogy már a balpártiak egy része is megbánta, amit tett.

— Holnap, szép májusi vasárnapon még gondolkozhatnak fölöle az urak, — szólta a vezérek — és hétfőn ismét találkozzunk a képviselőházban, mintha semmi sem történt volna.

Hogyha nem is éppen így lesz, aligha lesz valami nagyon másképpen . . .

Budapest, május 23.

Szenteltett törvények. A hivatalos lap mai száma közli az 1908. évi XVIII. törvényeket a szentesítési záradékkal ellátva, a nemzetközi mezőgazdasági intézet létesítése iránt 1905. évi június hó 7-én Rómában kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről; továbbá közli ugyancsak a szentesítési záradékkal ellátva az 1908. évi XIX. törvényeket a cukorra vonatkozó törvényhozás tárgyában 1902. évi márczius hó 5-én kötött nemzetközi egyezményhez tartozó pótegyezmény és jegyzőkönyv beczikkelyezéséről.

Összeférhetetlenségi ügyek. A képviselőház összférhetetlenségi állandó bizottsága ma Gál Sándor elnöklésével tartott ülésén tárgyalta Csernoch János és Ertl János képviselők ellen bejelentett összeférhetlenségi eseteket. Érdemes döntés egyik ügyben sem történt.

Igazságügyi javaslatok. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután Hólló Lajos elnöklése mellett ülést tartott. A kormány részéről jelen volt Günther Antal igazságügyminiszter és Meskó László államtitkár. Bakonyi Samu előadó ismertette a vasuti árufuvarozás tárgyában kötött második berni pótegyezményt, amelyet a bizottság egyhangulag elfogadott. A legközelebbi ülés kedden délután öt óraker lesz, amely alkalommal az erdélyrészi birtokrendezésről szóló törvényjavaslat kerül tárgyalás alá, a péntek délután tartandó ülésen pedig a polgári perrendtartás-tervezet.

KÜLFÖLD.

A lordmajor a német császárról. A német kórházegylet tegnapi évi díszlakomáján az elnök londoni lordmajor a király és a királyi családtagok életése után a német császárra írtette poharát. Beszédében kijelentette, hogy a császár életvezérlése a béke fentartása és ha az összes nemzetek követik fényes példáját, ez esetben nem kell tartani a béke megzavarásától. Szólt megemlékezett ezután arról a látogatásról, amelyet a német császárné a múlt év novemberében a német kórházban tett, valamint az intézmény iránt tanusított élénk érdeklődéséről és az e célra adományozott 1000 márkáról. Szólt nagy elismeréssel említette meg ezután, hogy az intézmény rendelkezésére áll németnek és angolnak egyaránt és hangsúlyozta a két nemzet együttműködésének szükségességét. A gyűjtések 4880 fontot eredményeztek. Ebből 200 fontot a német császár adományozott.

Az orosz-perzsa határkonfliktus. Az orosz-perzsa határkonfliktus felette komoly lett. Iswolski külügyminiszter tegnap hosszú kihallgatáson volt a császárnál, majd az itteni perzsa diplomáciai ügyvivővel tanácskozott. A külügyminiszter nem hajlandó az elégtétel elhalasztásába beleegyezni, de megígérte, hogy bevárja a kaukázusi helyzetet. A perzsa kormány ignorálja az orosz parancsoknak azt az ultimátumát, amelyben haladéktalanul követeli a delicsuvar-törzsek példás megbüntetését és a kártérítés fizetését. Az ultimátum 24-én délutánig ad határidőt s nagy a félelem, hogy komoly események fognak bekövetkezni.

Lázadás Koreában. A japán csapatok e hónap 19-én Osgela tartományban igen komolyan összeütköztek a koreai inzurgenekkel, kik közül 25 elesett, míg japán részről a veszteség 5 halott és 3 sebesült volt.

Marokkói helyzet. Fezből jelentik: Buhamara kijelentette, hogy Muley Hafid javára lemond a trónra való igényéről és mint egyszerű hivatalnok óhajta őt szolgálni. A Rabatból menekült Muley el Kebil szerencsésen Mekinezbe érkezett. Muley Hafid meghallja Mekinez keleti kapuja előtt táborozik. A meghzen felfogása szerint ez annak a jele, hogy Muley Hafid Fezbe szándékozik vonulni. Fez lakosságának nagyobb kiüldöttsége Muley Hafid elé vonul, hogy őt ünnepiesen fogadja és a városba kísérije.

Thomson tengerészeti miniszter levelet írt Philibert altengernagynak, ki a marokkói vizekről viszatér s kinek helyébe Berrier ellentengernagyot küldték ki. Levelében kiemeli azt a nagy erkölcsi hatást, amelyet a francia haditengerészet tett a törzsekre és rámutat arra, hogy mekkora fontossággal bírnak a marokkói vizeken horgonyzó hadihajók az európai gyarmatok biztossága, az expedíciós csapatok élelmezése és maguknak az operációknak sikeres keresztülvitele szempontjából. A miniszter ezután hálás szavakkal emlékszik meg Philibert tengernagynak önfeláldozó és tetterős személyes munkálkodásáról, amelylyel az időjárás viszontagságai által okozott nehézségek ellenére biztositotta a csapatok élelmezését és szerencsét kívánt a tengernagynak azon jó egyetértéshez, amelyben az expedíciós csapatok parancsnokló tábornokai-val állott és amelyeket a francia és külföldi diplomáciai ügyvivőkkel tartott fenn. A miniszter végül köszönetét fejezi ki az altengernagy világosan megfogalmazott távirataiért és jelentéseiért, melyekkel a kormányt állandóan informálta az események folyásáról.

Vörösmarty szobra.

Irta: Bárdos Artur.

Van egy emberfajta, amely nem hisz többé a legendákban. Hitetlen fajta általában. Hivatása emberi arénák és boncztermek véres látványosságaihoz fűzi, száraz szemmel ott van mindenütt, ahol csont csontot ér és hideg kezét az Élet ütőerén tartja. Holnap pedig le fog hullani egy lepel és meztelenül marad egy márványdarab, amely azt jelenti, hogy ez a cinikus fajta, mely ime, nem hihet többé legendákban, máról holnapra, e mai napok törpeségében, legendát művelt.

Van egy emberfajta, amely a kenyérért viv szürke harcot, de az ideáljainak carrarai márványból farag emléket. Ő szemidegsorvasztó, gyomorbairejtő lázas éjszakákon rója az olcsó betűt, de az ő szépséges hősének, igazi emberének szobrot akar, hatalmas, drágamívű monumentumot, ami drága is legyen, pompás is legyen, lélekbe markoljon, szívet melegítsen. A Májban élvén, rohanóbban és sorvasztóbban mindenkinél, csöndes és szomorú cinizmusall gunyolja a kivénült ideálokat, de hősi idők romantikusáért, csengőszavú, szép gesztusú Vörösmarty Mihályért megverekszik a közöny megfoghatatlan légiójával. Neki, a koravén, sápadt gnómnak: hős kell, romantikus, szép, tömör, hősi gesztussal mozduló. Aki a holnapi fényes ünnepen Vörösmarty hatalmas márványalakja mellé odaképzelt a posztamensre egyet abból a szürke fajtából, amely annyi százezer betűt ontott azért a márvány-Vörösmartyért, az talán megérti azt a különös, groteszk, megható és ragyogó legendát, hogy a magyar újságírók szobrot koldultak össze Vörösmarty Mihálynak.

Anno ezerkilencszázban történt, — történelmet írok — hogy a magyar újságírók otthonában az újságírásnak egy csilagtalan közkatónája — Erős Gyula — lelkes és határozott szóval kijelentette, hogy szobrot kell emelni Vörösmarty Mihálynak, akinek száz éves születési fordulóját ünnepelte akkor az ország. Egy másik újságíró, az újságírásnak egyik generalissimusa — Rákosi Jenő — lelkes hevülettel ragadta meg az eszmét és kiadta a jelszót egy országos mozgalom indítására. Aki tudja, hogy mennyire van Magyarországon a mozgalom az eredménytől, a lelkesedés a százezer forintoktól, csak az képzelheti el valamennyire azt a munkát, amely ettől a pillanattól a szoboralap megteremtéséig kolerikus levegőjű redakciókban elvégeztetett. Hány vigiátéket az emberi hiúságról, szatirát a becsvágyról és tragédiát közönytől, csalódásról lehetett volna megírni annyi elmésséggel és talentummal, amennyivel a közönség kedvét, áldozatkésztségét napról-napra, fillérről-fillérré élesztgették. Amig összekoldulták a drága carrarai tömböket.

De összekoldultak. Vörösmarty szobra, áll. Mert akarták. Czingár legények, sápadt élhetetlenek, magyar újságírók akarták.

Egyszer nem a sajtó hatalmát, hetedik nagyhatalmasságát zengem. Inkább az elérkező gyöngye szivéről — mert van neki, ennek a furcsa nagyhatalmasságnak — szólhatnék, a mikor ezt a mi drága szobrunkat átadjuk az országnak, melyet illet. De ma csak Vörösmarty Mihályról essék szó. Vörösmarty Mihályról, akinek jelentőségét, hatásának eleven erejét nem jellemezhetjük élénkebben, mint így, a szobor ritkaságos és gyönyörűen lírai történetéről emlékeztvén. Akinek így emelnek szobrot, azt a közönyt nem csak nagynak, hanem elevenen élőnek, lelkeivel összeforrtak tudja.

Pedig Vörösmarty igazi jelentőségét köztudata ennek a kornak, mely annyira eltávolodott Vörösmarty ideáljaitól, nem tudja megmérni.

Az ilyen elszigetelt értékek, melyek egy nemzet és egy nyelv kulturájára bírnak történelmi súlyal, nem igen válhatnak közkeletűekké, általánosan méltányoltakká. Vörösmarty reliefjét csak egyetlen műve domborítja szélesebb rétegek tudata elé: a Szózat nemzeti imádsága, a százvezrek tulajdonképpen csak a Szózat költőjét érzik meg Vörösmartyban. Az a Vörösmarty-szobor, melyet holnap kap az ország, ezért fog az országhoz szólani, a köztudat és a szobrászi koncepció szerencsés összetalálkozása miatt. Összetalálkoztak: a Szózat eszméjében.

Persze, a Vörösmarty-szobor alkotói nem a közkeletű eszmét, hanem a plasztikai eszmét keresték. Hat év előtt, mikor e szobor tervével Kallós Ede és Márkus Géza szerencsét próbált, hihetetlen vakmerőségnek tetszett a művészet nyárspolgárai előtt: egy szobrot egyetlen eszmének, egyetlen plasztikai impresszióknak feláldozni. A Vörösmarty-szobortól például azt követelték, hogy a költő ábrándozásán kívül legalább is a Szózatból, a Szép Ilonkából, a Zalán futásából és a Marót bából helyezzen el néhány jelmez alakot a posztamens négy oldalán, szépen, csoportokba sorozva az egymáshoz idegen urakat és hölgyeket, leventéket és tündéreket. Másszóval a szobortól legalább is egy akadémiai értekezést vártak Vörösmarty költészetéről vagy ódát, vagy illusztrációt, csak éppen szobrászatot nem. Holott egy szobor csak akkor lelkesítő és akkor maradandó értékű, ha semmi egyéb, csakis szobor, sőt éppen hogy minél szoborabb szobor.

E szobor alkotói egy a Szózatot éneklő csoport lelkesedésében látják meg Vörösmarty megábrázolható jelentőségét. De ezt a lelkesedést nem banális részletek, nem égneik fordított szemek és ágáló karok jelzik, hanem a csoport és a mű egészének lendülete, ritmusa, valami tömegekből, formákból és vonalakból feleltett belső evolúció. Abszolút plasztika. Egyetlen plasztikai impresszió a Szózat költőjéről. Nem irodalomtörténeti adatok halmozása, hanem egy a művészen támadt hangulat szimbóluma. És ismét: szobrászati szimbóluma. Persze, a feladat itt materiális tényezőkkel közelebbről is volt határolva, a művész szándékai nem lebeghettek a tértől és tárgytól való függetlenségnek ürében. Itt a keret és tárgy parancsainak felismerésére kellett törekedni. Egyrészt az adott tér tektónikus diszitását, másrészt egy költő, egy alkotásai és hatása által meghatározott költő szimbólumát kellett adni. Momentumot, a szónak tulajdonképpeni értelmében. Egy kornak egy nagy emberről való felfogása, emléke jelét.

Kallós Ede, a kivitelben Telcs Edét véve maga mellé, monumentumot adott a szónak legjobb értelmében. Értékes, meleg, művészi munkát. Kallós és Márkus, hatalmas erejű koncepciójának keretén belül nagyon szépen érvényesülnek Telcs finom, befejezett, érett formái és a plasztika nyelvének értő szem a szobor teljes egységének ártalma nélkül, mohó örömmel akad meg Kallós töprengő, érdes, mélyen markoló felületein, nagyszerűen egyéni formáin.

Végül is — ünnepen, lelkesedéssel és jelentőségeken túl — egy jó szobrot kapott az ország. Megkapót, lélekbe markolót, szívet melegítő.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Fiume huszmillió kölcsona. Fiume város már esztendővel ezelőtt kormányjövahagyást nyert ahhoz, hogy huszmillió beruházási kölcsont vehessen föl. A kölcson effektuálásához azonban a város a kötvények bélyeg- és illetékmentességét kérte a kormánytól. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök most

Zanella Richárd, a város országgyűlési képviselője után kilátásba helyezte, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot még a nyári ülészakon a képviselőház elé terjeszti. Ennek megtörténte után azután a kötvények is kibocsáthatók lesznek.

A városok és az adóreform. Az adóreform tárgyában a városok képviselőiből kiküldött albizottság ma délután Polónyi Géza elnöklésével folytatta tanácskozását. A kormány részéről jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök, a pénzügyminisztérium részéről pedig Papp Mihály miniszteri tanácsos. Minthogy a bizottság tagjai csak kis számban jelentek meg, a reform egyes részletei felett csak eszmecserét folytattak. A bizottság legközelebbi ülésén tárgyalni fogja a városok által készített memorandum többi pontjait.

François Coppée meghalt.

(1842—1908)

A francziák zajos fővárosából, Párisból rövidke távirat repült a világ négy tája felé. A mindössze három szóból álló távirat szomorú irodalmi eseményt rejt magában s a mai napot méltán nevezhetjük a világirodalom gyászkeretes napjának. Francois Coppée meghalt.

Egyike volt a francziák legnevesebb és legnépszerűbb költőinek s tagja a párisi akadémiának. Francois Coppée a régi gárda embere, kit a maga korában, mondhatnók talán fénykorában, rengeteg babérral halmoztak, de élte alkonyán, midőn az új idők fuvallata lesöpörte a régiék szürkességét, csak levelenként szedte a borostyánt. Az irodalomban, csak úgy, mint az öltözködésben, divat szerint megy minden. Francois Coppée is kiment a divatból, mert jöttek újak, nagyratörők, kik kiszorították, vagy legalábbis ki szerették volna szorítani a népszerűség sánczai közül. De ez nem ment egykönnyen, mert Francois Coppée neve beábrándított oda. Ezenyolevszázhatvanhatban, midőn „Le reliquaire” című kiadta első verskötetét, a francziák úgy tekintették nevét, mint egy erősen s eltörülhetetlenül fénylő új csillagot.

Coppée a romantikusság köntösébe öltözött s ebben megmaradt élte végéig. Tömeges sok mindent írt s nagy olvasóközönséget teremtett magának. Azok az asszonyok, kiket még nem tört írába a minden régiest feledtető modernizmus s ábrándos lelkiéletű leányzó ma is gyöngvörrel olvassák lírai és elbeszélő verseit, melyekből nem egy helyütt hatalmas drámai erő bontakozik ki. Francois Coppée kisebb-szerű drámáit is írt szép számmal, melyeknek javarésze egyfelvonásos. Írt ugyan több ötfelvonásos drámát is, de ezekkel inkább erkölcsi sikereket ért el. Drámáit általában az jellemzi, hogy nem a szinpad, hanem az olvasóközönség számára készültek.

A legérdekesebb esemény a „Le pater” című egyfelvonásos darabjához fűződik, amelynek előadását a minisztérium eltiltotta. Neve a nyolcvanas években került át hozzánk, midőn Ozo-ray Árpád egy kisebb elbeszélő költeményt, Csiky Gergely pedig kisebb színművet fordított tőle. A **Kovácsok sztrájkja** című elbeszélő versét a világ minden részében széles körökben ismeri a nép s egyike a szavalásra legalkalmasabb költeményeknek. Költeménykötetei közül nagyobb sikerű még a „Les intimités” s a „Le cahier rouge” címűekkel ért el.

Az utóbbi években a regényírásra adta magát s egy vallásos tárgyú regénye miatt fel is zudultak ellene. Negyvenkét éves volt, mikor az akadémia beválasztotta tagjai sorába.

Hatvanhét éves korában ma költözött el az élők sorából. Hátrahagyott egy csomó maradandó munkát s egy tündöklő, szép irodalmi nevet.

TÁVIRATOK.

A perzsa határkonfliktus.

Berlin, május 23. (Saját tudósítónktól.) A „Lokalanzeiger” teheráni tudósítója arról értesül, hogy a perzsa kormány a határkonfliktus miatt a nagyvital-makhoz körjegyzéket fog intézni.

Románia a zsidók ellen.

Bukarest, május 23. (Saját tudósítónktól.) A belügyminiszter rendeletére a jassyi hatóságok az egész kerületben értesítették a zsidó lakosságot, hogy záros határidő alatt el kell hagynok Románia területét. Ugyanez a sors vár a Moldva mentén lakó összes zsidókra, akiknek nincsen ingatlan vagyonuk.

Közgazdasági táviratok.

		máj. 23.	máj. 22.
Newyork.	locobuza	100 ¹ / ₄	100 ¹ / ₈
	májusra	107 ¹ / ₂	107 ¹ / ₈
	juliusra	99 ³ / ₈	99 ¹ / ₈
Tengeri	szeptemberre		
	májusra	76 ³ / ₄	76 ³ / ₄
	juliusra	75 ¹ / ₈	74 ¹ / ₄
Csikagó.			
B u z a	májusra	101 ³ / ₈	102 ¹ / ₈
	juliusra	90 ³ / ₈	90 ¹ / ₈
Tengeri	májusra	76	75 ¹ / ₈

New-York, máj. 23. Gyapot New-Yorkban helyben 11.20 (11.10 tegnap), gyapot júliusra 9.97 (9.83), gyapot augusztusra 9.78 (9.59), gyapot New-Orleansban helyb. 11¹/₄ (11³/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, május 23. (Zárlat.) Zsir májusra 8.37 (tegnap 8.40), zsír júliusra 8.42 (tegnap 8.47), szalonna short clear, 7.56 (tegnap 7.56), sertésus júliusra 13.57 (tegnap 13.62).

Mozgó képek.

Nyári zivatarok.

(Elkövetkeztek a nyári idők, amikor a legszebb záporok vasárnap este nyolcz órakor zuhognak az emberek nyakába.)

Zápor előtt.

A (kétes elegáncziájú alak): Ma a Vampeticsben fogunk vacsorázni.

B (főltekin a borus égre): Igen, de közelebb ülünk a kijáráthoz, mint a multkor.

A: Óvatosabak leszünk. Nekem lasszóval megfogták a nyakamat, amikor futni akartam.

B: Az a lapátfüfü borfiu úgy dob, mint egy cowboy... Végre is ki kellett fizetnünk a vacsorát.

A: Igen, mert csak egy pár csöpp esett. Az emberek a helyükön maradtak és a fizetőpinczér nem vesztette el se a két hónapi keresetét, se a fejét.

B (bizakodva újra főltekin az égre): Ma biztosra megyek. Ma megeszem egy fél libát, két ugorkát, egy kis folvékony sajtot...

A: Bort is iszunk.

B: Hogyne, ezektől a sötét felhőktől lehet. Ma mindent lehet, csak a kapu mellett kell ülni.

Zápor alatt.

(A nyári helyiség zsufoltság van vacsorázókkal. Hirtelen nagyot csattan az ég s a szél lesöpör az asztalról egy fél malacot. „Fizetni!” zug végig a vendéglőn.)

FIZETŐ-PINCZÉR: Fizetni, kéremásson... Károly, azt a kis szökét hozza vissza a kapuból, volna hozzá néhány szavam... Fizetni... fizetni...

VENDÉG: Ide, ide, de gyorsan, mert elmegyek... Hiszen szakad már.

FIZETŐ-PINCZÉR: Itt vagyok már... (visszaszó) ... negyvenöt...

VENDÉG: Miért írja fel ezt az én számlámra?

FIZETŐ-PINCZÉR: Hogy el ne felejtsem... Sándor, azt a kis bujdosót ott huzzák vissza... Volt kérem...

VENDÉG: Egy rostélyos, egy uborka, egy tészta, két sör...

FIZETŐ-PINCZÉR: Két forint husz.

VENDÉG: Nem téved maga?

FIZETŐ-PINCZÉR: De igen... Két forint kilenczven.

VENDÉG: Ezt a negyvenöt krajczárt le innen...

FIZETŐ-PINCZÉR: Le? Jó. (Hozzáír hetven krajczárt.)

VENDÉG: Siessen, mert tökéletesen átázom. Ezt a kabátot is eldobhatom.

FIZETŐ-PINCZÉR: Ne tessék fáradni, majd le-huzom én. Tehát: három forint hatvan.

VENDÉG: Kérem, az nem lehet.

FIZETŐ-PINCZÉR: Gyerünk, gyerünk (kiszakítja a vendég kezéből a tizkoronást.) Még harmincz krajczárt adjon.

VENDÉG: Minek?

FIZETŐ-PINCZÉR (habozás nélkül): Inyen teltre (elrohan) fizetni... fizetni...

VENDÉG: Pinczér... fizető-pinczér... adják vissza a pénzem, mert úgy pofon vágok valakit, hogy zavarba jön.

(A kiabálást senki sem hallja, mert a kert teljesen kiürült. A ferdére állított asztalokról mélabusan csepeg az eső.)

A zápor után.

A. (egy pad alatt): Megint megfogták a nyakamat egy lasszóval.

B.: Hozzám egy bográcsgulyást vágta, az ezüst kanalat pedig elvették a kapuban.

A.: Gyalázatos idők! Már az ugynevezett viharvacsorák se sikerülnek. Mi a fenének esnek akkor ezek a nagy vizek.

Összebujnak az esőben, mint Gorkij alakjai.)

Ray.

Sortüz az utcán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

Az immár több, mint egy hete tartó hentes-sztrájk eddig a legcsöndesebb lefolyású volt. Semmi rendzavarás, vagy tüntetés nem bontotta meg a harcot, míg végre ma hatalmas sortüz adott fordulatot az egész sztrájkknak. A valószínűség ugyan nem szól egészen a sztrájkolók ellen, de a már eddig megített vizsgálat szerint a tüntetés szoros összefüggésben van a sztrájkkal. Hogy a nyomozás eddigi eredménye mennyiben állhat meg, azt a további vizsgálat van hivatva kideríteni.

Az eset részletei a következők:

Koszalik Márton Lujza-utca 21. szám alatt levő hentesüzlete előtt ma este negyedtíz órákor hat-hét henteslegényből álló csoport gyűlt össze és néhány percnyi tanakodás után a csoportból két revolverlövés dördült el. Mindkét lövés az üzlet ajtója és ablakára volt irányítva. Az üzletben ekkor Koszalik Márton hentesmesteren kívül felesége, született Peringer Mária, a leánya, valamint Sánta Fülöp városi villamos vasuti kocsivezető, özvegy Rom Józsefné fodrásznő és Jéle Istvánné dohánygyári munkásnő voltak benn.

A lövés zajára az asszonyok kiszaladtak az üzletből. Alig hogy kiértek, formális sortüz dördült el, amely már az üzlet mellett levő henteslegények lakásának ablakaira volt irányítva. A hatás nem maradt el. Két golyó talált. Az egyik halálos sebet ejtett Mutoszku István henteslegény bal tarkóján. A szerencsétlen ember azonnal összeesett s azóta még mindig eszméletlen állapotban fekszik a Rókus-kórházban, ahová a mentők — első segélynyújtása után — bevitték. A másik sebesült Sánta Fülöp városi villamos vasuti kocsivezető, akit a golyó gerinczén ért. Őt is a mentők vették ápolás alá és könnyebb sérülésével a Lujza-utca huszonhat szám alatti lakására vitték. A többiekben nem ejtett a sortüz kárt.

Természetesen a merénylet irtózatosságoncziót keltett az egész vidéken. Az utca lakói az üzlet elé tódultak, de ekkor már a merénylők eltűntek.

Mire a rendőrség részéről dr. Csizsár Imre rendőrfogalmazó és néhány detektív a helyszínre kitértek, már csak a kíváncsi tömeg volt ott.

Dr. Csizsár Imre rendőrfogalmazó azonnal kihallgatta Koszalik Márton hentesmestert, az üzlet tulajdonosát, aki a következőket mondotta:

— Nincsenek — legalább tudtommal nincsenek ellenségeim — s így nem is gyanitom, hogy kik lehetnek a tettesek. A merénylők a tulsó oldalon állottak, tehát az arcukat sem vehettem jobban szemügyre. Egy emberre emlékszem. Ez egy alacsony termetű, pufók arcu, szőke haju, barna kalapos fiatalember, aki társaival együtt menekült el. Mondom, gyanítani senkit sem akarok és nem is tudok.

Kihallgatták még Koszalik feleségét is, aki hasonló értelemben vallott.

— Nem tudom kik lehetnek — mondotta az asszony. — Ha jól láttam, akkor volt köztük egy Schiff Ferencz nevű henteslegény. Erre gyanakszom is, de nem állíthatok semmi bizonyosat. Schiff május elsején eljött az üzletbe és kérdőre vont, hogy miért dolgoztatjuk mi a munkásság ünnepén az embereinket, mire én kitérő választ adtam. Ő elment s azóta nem láttam. Azt hiszem, hogy a lövöldözők közt volt, de határozottan nem merem állítani.

A többi kihallgatás sem vezetett semmi pozitív eredményre, de amint az eddigi vizsgálat megállapította, az is lehetséges, hogy a merénylet összefüggésben van a hentesmesterek és legények között levő harczzal. Ezt azonban csak a vizsgálat teljes befejezése után lehet minden kétséget kizárólag megállapítani. A vizsgálat természetesen a legszélesebb mederben folyik.

A halálosan sérült henteslegény állapotában lapunk zártáig semmi javulás nem állott be, úgy, hogy ki sem lehetett hallgatni.

Feltétlenül megbízható rendőri körökből értesülünk, hogy a főkapitány a mai merénylet hatása alatt a henteslegények sztrájkanyagát holnap feloszlatja.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár. Vasárnap, május 24. — Róm. kat.: Rogate. — Prot.: Janka. — Görög-ország: Május 11. Mócz vt. — Zsidó: Ijar 23. — A nap két reggel 4 óra 15 perczkor, nyugszik este 7 óra 39 perczkor. — A hold két éjtel 1 óra 57 perczkor, nyugszik déli 12 órákor.

A miniszterek nem fogadnak. — Az országos fénypécszeti kiállítás megnyitása délelőtt 10 órákor a Múzeumban. — Tavasz és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-7-ig. Belépődíj 1 korona. — Gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Tavasz kiállítás az Uránia Kizyó-téri szalonjában nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Goya-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-12-ig és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-2-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az antikumúzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi-múzeum zárva. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és a nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, május 25. — Róm. kat.: Orbán p. vt. — Prot.: Orbán. — Görög-ország: Május 12. Porifán. — Zsidó: Ijar 24. — A nap két reggel 4 óra 15 perczkor, nyugszik este 7 óra 30 perczkor. — A hold két éjtel 2 órákor, nyugszik délután 2 óra 8 perczkor.

— **Személyi hírek.** József főherczeg kíséretével automobilon Kisenőrről Gyulán át Budapestre utazott. — Mária Valéria herczegnő leányával, Gizella herczegnővel Bécsből Stuttgartba utazott. — Thaly Kálmán országgyűlési képviselő ma elutazott Debreczenből Tarpára, honnan Karczagra, majd azután Beregszászra megy, ahol mindenütt megköszöni dispolgárrá választását.

— **A reváli találkozó.** Befezett ténynek tekintethető, hogy a czár és az angol király a jövő hónapban Revalban találkozni fognak. Az eddigi megállapodás szerint az entrevue június 9-ikén lesz. Az angol király a „Viktória and Albert” hajón utazik és vele lesz Alexandra királyné, Viktória herczegnő, Hardinge külügyi államtitkár s esetleg a pétervári angol nagykövét is. A czár a czárnéval a „Standard” hajón indul el Revalból torpedóhajóraj élén, a mely egy tengernagy parancsnoksága alatt lesz. Az üdvözlés tengeren fog történni s a látogatás két napig fog tartani. A találkozásnál Izvolszky orosz külügyminiszter is jelen lesz. Hir szerint a czári pár az angol királyi család látogatását vissza fogja adni Windsorbán. A pétervári angol nagykövetség legelsőrendű eseménynek mondja a reváli találkozást, amelyen meg fognak oldani számos fontos nemzetközi kérdést, különösen olyanokat, amelyek a Balkán félszigetre és Macedóniára vonatkoznak.

— **A czár és Fallieres.** A „Daily News” párisi tudósítója arról értesült, hogy Fallieres pétervári látogatása után a czár Párisba fog utazni.

— **Lajos Viktor főherczeg udvartartása.** Lajos Viktor főherczegnek eddig csak kamarai elljárója volt, de most, mint illetékes helyről jelentik, a főherczeg főudvarmestert kap s így ismét udvartartása lesz. A főudvarmesterei állásra a király Thun-Hohenstein Károly grófot nevezte ki.

— **Nikita fejedelem utazása.** Czetingében tudvalevőleg holnap kezdődik az összeesküvők pörének tárgyalása. Általános szenzációt keltett mindenfelé, hogy a fejedelmi család összes tagjai elutaztak. Ugy hírlik, hogy hosszas tartózkodásra Antiváriába mennek.

— **Szél Kálmán Sopronban.** A jövő hét szombatján, május 30-án kezd meg két napra tervezett közgyűlését a Dunántúli Közmivédelési Egyesület és Sopron ezen kulturai ünnepére nemcsak a Dunántúlról, hanem az egész országból számos résztvevő jelentkezett. Szél Kálmán, a D. K. E. megalapítója és diszelnöke fog a közgyűlésen ünnepi szöveget intézni a Dunántul társadalmához és Sopron város tanácsa minden előkészületet megtett Szél Kálmánnak, valamint Ögróf Pallavicini Ede elnöknek, Rákosi Jend társelnöknek és a kormány képviselőinek fogadtására, valamint a soproni kultúrünnep méltó lefolyására május 30-án a soproni Városi Színházban díszelőadás lesz, amelyen Fodor Aranka, az Operaház művésznője, Kornay Margit, Sarkady Aladár és Dietz Oszkár vesznek részt. A közgyűlésnek Szél Kálmán szövegétől kívül kiemelkedő mozzanata lesz Rákosi Jend szabadelődése is. Az államvasutak, mint a győr-sopron-ebenfurthi vasut különvonatok kocsiját a D. K. E. rendelkezésére bocsátotta s további jelentkezéseket május hó 26-ig fogad el a Dunántul Közmivédelési Egyesület főtítkári irodája (Budapest, VII., Akácza-utca 9.), amely gondoskodik a szállásjegyek és vasuti jegyek megküldéséről. Dr. Töpler Kálmán, Sopron szab. kir. város polgármestere áll a közgyűlés előkészítő bizottsága élén és május 30-án tul mindennemű megkeresés egyenesen hozzá intézendő.

— **Gradiceanu párbajképtelen.** Nagy feltűnést keltett diplomáciai körökben az a lovagias affér, amely Wodianer bukaresti osztrák főkonzul és Gradiceanu Péter román agitátor közt támadt. Az affér azonban aligha fog párbajjal végződni, mert Gradiceanu párbajképtelen. A lovagias ügy hírére ugyanis Kutschera konstanzei osztrák-magyar konzul, akinek két évvel ezelőtt szintén hasonló ügy volt a magyarfaló román szenátorral, a következő nyilatkozatot küldte be egy bécsi lapnak:

— Wodianer bukaresti osztrák-magyar főkonzulnak Gradiceanu Péter román agitátorral keletkezett lovagias ügyéből kifolyólag megjelent hírlíkre vagyok bátor megjegyezni, hogy két évvel ezelőtt Gradiceanu Konstanzeában tényleg tettleg is akart bántalmazni, de erélyes védekezésem folytán ez nem sikerült neki. Amikor pedig szidalmi miatt felelősségre vontam, vonakodott elégtételt adni és a legközelebbi vonattal elutazott Konstanzeából. A segédeim az általuk felvett jegyzőkönyvben Gradiceanun párbajképtelennek nyilvánították. Tisztelettel Kutschera Miksa cs. és kir. főkonzul.

— **Lueger nyaralása.** Lueger polgármester a németországi Vildungen fürdőhelyen fogja nyári szabadságát tölteni, aztán utókurára egy barátjához megy annak Bécs közelében lévő birtokára, augusztus 18-án ellenben visszatér Bécsbe, hogy jelen legyen az uralkodó születésnapja alkalmából rendezendő ünnepén. Itt megemlítjük, hogy a bécsi gyermekek jubileumi körmenetén tudvalevőleg több száz gyermek rosszul lett, amely körülmény az újságok közlései nyomán a községtanácsban is szóba került egy interpelláció kapcsán, amelyre dr. Lueger polgármester a következőket válaszolta:

— Mint velem közlik, azt az egy gyermeket is, akit kórházba vittek, egészenen elbocsátották. Baleset tehát egyáltalában nem fordult elő. Uraim! Ha az ember olvassa, úgy némely számadat tényleg nagynak látszik, ha azonban látjuk, hogy az orrvézet is, mint betegséget kezelik, elképzelhetjük, hogy milyen lehet a többi betegség. Mondhatom, hogy az ünnep zavartalanul folyt le. Csak egy lap akadt Bécsben, a „Neue Freie Presse” (Pfüj kiállítások a többség padjaiban), amely ezt az alkalmat is felhasználta, hogy dihét a községtanácsban töltse ki. Nagyon szomorú, hogy már az ilyen esetet is arra használják fel, hogy békétlenséget teremtsenek s a lakosságot a községtanács ellen fellázítsák. Nyíltan kifejezést adok itt az ilyen eljárás felett való megvetésemnek!

A többség zajosan megéljenzte a polgármestert. — **Eulenburg levelei.** Párisi diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint Eulenburg herczeg politikai levelei, köztük Vilmos császár szenzációs közlései is a legutóbbi időkig a herczeg fiának birtokában voltak, aki azokat stájerországi birtokán őrizte. Minthogy azonban a bécsi német nagykövetség kísérletet tett arra, hogy házkutatás után jusson e levelek birtokába, az összes politikai iratokat átvitték Franciaországba. Azt hiszik, hogy a Harden-pörben sokat emlegetett Lecomte követ-ségi tanácsos őrizi most az iratokat.

— **A Vörösmarty-szobor leleplezése.** A Vörösmarty-szobor rendező bizottsága tegnap tartotta utolsó ülését az Otthon-körben. A bizottság felhatalmazta az elnökséget, hogy a szobor elkészültével esedékes utalványozásokat teljesíthesse, azután Rákosi Jenő elnök indítványa értelmében megállapította a vasárnapi ünnep programját. Eszerint a király képviselőjét, József királyi herceget a szobor-bizottság fogadja, akitől az elnök-engedelmet kér az ünnep megkezdésére. Erre a Budapesti Egyetemnek Énekkara négy operaházi kürtös kíséretében Hackl N. Lajos karnagy vezetésével elénekli a Szózatot. Az ünnepi beszédet Rákosi Jenő mondja és átadja a szobrot a fővárosnak, amelynek nevében dr. Bárczy István polgármester beszéd kíséretében átveszi, mire az énekkar a Hymnuszt énekli. Azután a király képviselője megtekinti a szobrot, mire a hivatalos program véget ér. Majd a koszorú letétele következik. A másik ülés a városházán volt. Ezen Almády Géza tanácsos elnökölt. A bizottság tagjain kívül a rendőrség képviselőjében Markovics Ince tanácsos és Köpf Ferenc rendőrfelügyelő vett részt. A bizottság tervrajz alapján pontosan kijelölte a közönség helyét és megállapította, hogy vasárnap délelőtt féltíz órakor elzárják az ünnepély területét. A vörös jeggyel rendelkezők vagy a Vigadó-utcán, vagy a Deák Ferenc-utcán és pedig a dunai oldalról juthatnak el helyükre. A fehér meghívóval rendelkezők, vagy a zöld testületi jeggyel érkezők akár a Váci-utcán, akár a Dorottya-utcán át juthatnak be a zárt területre. A kocsi érkezőknek a kordonon kívül kell leszállniuk a kocsiról, amelyek a Vigadó-utcában, illetőleg a Deák Ferenc-utcának Duna felé eső részén várakoznak. Kordonon belül csak a királyi herceg és kíséretének kocsijai juthatnak be. Az előkészületek után nyilvánvaló, hogy a Vörösmarty-szobor vasárnapi leleplezése nagy és impozáns ünnep lesz. A leleplezésen jelen lesz Wekerle miniszterelnök is. A Vörösmarty-szobor holnap délelőtti leleplezési ünnepségére igen nagy számban jelentkeztek a képviselőház tagjai. Návay Lajos képviselőházi alelnök vezetése mellett fog az ünnepségen megjelenni. Návay Lajos a képviselőház koszorúját rövid beszéd kíséretében fogja elhelyezni a szobor talapzatára.

— **A prágai sakkverseny.** A nemzetközi mester-verseny ötödik fordulójáról tudósítónk a következőket táviratozza: Duras spanyol játékban nyert Süchting ellen. Janowski négyes huszárjátékban dr. Kvicala ellen nyert 48 lépésben. Vidmár heves tisztróhammal győzött az olasz játszmában Mieses ellen 28 lépés után. Rubinstein a vezércselben Marshall ellen már nyeresre állott, de hibája folytán az 52 lépésnél kiadta kezéből a biztos győzelmet. A többi játszma, nevezetesen a Bardeleben—Maróczy (francia védelem, 31 lépés) Schlechter—Treybal (spanyol, 45 lépés), Leonhardt—Teichmann (olasz, 30 lépés), Salve—Prokes (vezércsel, 39 lépés) és a Leontjev—Spielmann (skót játszma, 31 lépés) korrekt játék után remisvel végződött. A Dus-Cotimirski—Alapin vezércsel játszma, utóbbira kedvezőbb állásban függőben maradt.

A verseny állása az ötödik forduló után:

Slechter 4%, Duras, Vidmár 4, Leonhardt 3%, Marshall, Rubinstein 3, Janowski, Salve, Spielmann 2%, Alapin 2 (1), Maróczy, Teichmann, Mieses, Bardeleben, Süchting, Prokes 2, Leontjev, dr. Kvicala, Treybal 1%, Dus-Cotimirski 1 (1).

— **A bécsi kereskedők gréniuma** február 13-án Beck miniszterelnököt tiszteletbeli tagjává választotta. Ezen határozat végrehajtása céljából ma járt ezen testület elnöksége a miniszterelnöknél, hogy átnyújtsa a díszoklevelet. Pollák elnök beszédet mondott, amelyben rámutatott a kormánynak gazdasági téren teljesített jelentőségteljes munkálkodására és arra, hogy milyen kiváló részt vett ebben a miniszterelnök. Beszéde további folyamán ismertette a kormánynak a Magyarországgal kötött kiegyezés létrejöttét körül szerzett érdemeit, amely kiegyezés évek hosszú sorára teremtette meg a monarchia két államának fejlődése feltételeit. Beck miniszterelnök szívélyes köszönetét fejezte ki, amiért e nagytekintélyű egyesület disztagsággal tisztelte meg és kijelentette, hogy állandó törekvését képezi a gazdasági kérdések istápolása, amelyet mindig

teljes figyelmére méltat és a legnagyobb nyomatékkal lép fel azok kedvező megoldása érdekében.

— **Párbajellenes kongresszus Budapest.** A Párbajellenes Szövetség nemzetközi kongresszusát Bourbon herceg elnöklése alatt június 3., 4. és 5. napján tartja meg Budapest, a Nemzeti Múzeum régi főrendiházi üléstermében. A kongresszuson az összes európai államok képviselői megjelennének és fogadtatásukra, valamint itt időzések idejére gazdag programot állított össze a rendezőség.

— **A kápolnai hősök.** Hevesen a vármegye elöljárói hazafias polgársága szép számmal gyűlt egybe a mai napon, hogy kivonuljon a kápolnai csatamezőre s lerójjá kegyeletét a harcban elesettek emlékoszlopánál. Az egrí dalárda az istentisztelet végzetével gyönyörűen énekelt. Barkóczy Elemér és Kuczora Béla szavaltak. Az ünnepi beszédet pedig Maczki Emil tartotta, ki Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztertől a következő kérést kapta: „Szellemileg jelen vagyok veletek és a kápolnai hősök emlékére áldást kérek“. Az emlékoszlopra koszorút helyeztek: Kapácsi Dezső az ünnepélyt rendező egrí kaszinó nevében és Gyöngyös város polgármestere a város közönsége nevében. A nyilvános ünnepélyt banket követte, amelyen számos szép pohárköszöntő hangzott el.

— **A római nemzetközi mezőgazdasági intézet megnyitása.** Rómában a nemzetközi mezőgazdasági intézetet ma délután az ugyane célra épült palotában ünnepélyesen megnyitották. A megjelent királyi páron kívül jelen voltak még Leticia hercegnő, Giolitti miniszterelnök a kormány összes tagjaival, a kamara és a szenátus elnöksége, az Annunciata-rend lovagjai, a rendőrfőnök, a polgármester, a diplomáciai testület, valamint az új intézet összes delegátusai és állandó bizottságának tagjai. A palota előtt nagy néptömeg gyűlt egybe. A királyi pár megérkezése után az első emeleti gyűlésterembe ment. Elsőnek Tittoni külügyminiszter szólalt fel, aki a király nemes kezdeményezésének sikerét konstátálta. A kezdeményező fényes neve, amely a palota homlokán díszel, tanuskodni fog a jövő generációk előtt az uralkodó előrelátásáról és nemeslelkűségéről, valamint azon humánus célokról, amelyeket uralkodása folyamán szolgál. Tittoni dicsérlettel szolt ezután az intézet vezetésére kirendelt kir. bizottság munkálatairól, végül üdvözölte a többi államok jelenlévő képviselőit, kiknek jelenléte záloga az általános egyetértésnek. Ezután gróf Vaina Jenő olasz delegátus rövid visszapiantást vetett a kir. bizottság munkáira, melynek elnöke és amely ma átadja helyét az állandó nemzetközi bizottságnak. Üdvözölte ezután az egész világról egybegyűlt kiváló személyiségeket, akik a mezőgazdasági produkciók tág mezéjén a gazdasági béke őrei és végül azon óhajátának adott kifejezést, hogy a nagylelkű kezdeményezés és a delegátusok tetters munkája tegye erősebbé a népek között az ember szolidaritás érzelmét. Carvalho portugál kiküldött szólalt fel ezután a külföldi delegátusok nevében üdvözölvén a királyt és a királynét s köszönetét fejezte ki Tittoni miniszternek és Vaina szenátornak beszédükért. Elismeréssel adózott ezután a királynak a kezdeményezésért, a mit mindenütt nagyrabecsülnek és a mit a megjelentek nagy száma is bizonyít. Beszédét azon kívánsággal fejezte be, hogy a király érje meg művének teljes sikerét. Ez a delegátusok legbensőbb kívánsága, akik sohasem fognak megszűnni minden erejükkel erre a célra szentelni. Ezután a királyi pár és Leticia hercegnő eltávozott a palotából.

— **Katasztrófa a Brooklyn-hidon.** New-Yorkból érkezett kábeltávíratok szerint a Brooklyn-hidon nagy szerencsétlenség történt. Egy villamos közúti vasut kocsija hajtórés miatt a hid közepén megakadt s egy utána robogó kocsi, amely egészen zsufolva volt és teljes sebességgel haladt, beleütközött és lesodorta. Növelte a veszedelmet, hogy egy harmadik vasuti kocsi is nekiment az összetorlódtott vagonnak, amelyek pozdörjává törtek. Husz utas súlyosan megsérült, de a többiek is mind megsérültek.

— **Tűz egy községben.** Magyarokanizásával szomszédos Szerbkeresztúr községben tűz támadt és több ház a melléképületekkel és sok takarmánnyal együtt elpusztult. Oltás közben Gyákov György nevű tűzoltó-parancsnok súlyos égési sebeket szenvedett.

— **Külföldi műépítések Budapest.** A bécsi nemzetközi kongresszus hetven tagja vasárnap reggel indul el a bécsi hajóval Budapestre, ahová este érkeznek meg és a Royal-szállóba szállnak. Nagy Virgil műegyetemi tanár, aki a külföldieket Budapestre meghívta, előre utazott Bécsből Budapestre, hogy fogadtatásukról gondoskodjék. Az Idegenforgalmi Vállalat igazgatója, Gálos Kálmán Vácra utazik előbbük és kalauzolásuk végett az iroda több idegen nyelvet beszélő tisztviselőivel száll fel a külföldi műépítések hajójára. A királyi várat és a kuriát Hauszmann Lajos műegyetemi tanár, a tőzsde és az Osztrák-Magyar Bank épületét Alpár műépítész, a Mátyás-templomot Schubert, a Szent István-templomot pedig Kauser műépítész mutatják be külföldi kollegáiknak. Az érkező vendégek társasága igazán nemzetközi, mert köztük a legtöbb ország, u. m. Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország és több taggal Amerika is képviselve van. A külföldi műépítések közül, mintegy tizenötön családjukat is magukkal hozzák. Hétfő délután a Margitszigetet tekintik meg, este pedig a fővárosi pavillonban lesz társasvacsora. Kedden délben az automobil-kiállítás elnöksége ünnepiesen fogadja a vendégeket, amely alkalommal a kiállításon levő valamennyi automobil egyszerre indul velük sétára, ami bizonyára ritka és érdekes látványosságul fog szolgálni.

— **Prága a német diákok ellen.** Prágában furcsa határozatot hozott a jubileumi kiállítás végrehajtó-bizottsága. Hirdetményen tette ma közzé, hogy esetleges zavargások megakadályozása céljából senkinek sem szabad a jubileumi kiállítás területére lépnie egyesületi jelvényekkel, diákszövetség egyenruhájában vagy más feltűnő ismertető jellel. Ez alól kivételnek csak akkor van helye, ha a végrehajtó-bizottság külön megengedi. Ez a rendelet a német tanuló ifjúság ellen irányul.

— **Tisztek botránya.** A belgrádi Stampának írják Nisből, hogy tegnap ott megint nagy botrányt okozott két tiszttel s mind a kettő annak idején részese volt a királygyilkosságnak. A két tiszttel — mind a kettő százados — az Európa-kávéházban Angelnt játszott s egyszerre csak összeveszték s egyik a másiknak szemébe vágta, hogy csal. Jova Jovanovic hadbíró őrnagy a veszekedés hallatára besietett a kártyaszobába s megintette a két századost, majd kérte őket, hogy távozzanak feltűnés nélkül. A két százados erre nekiesett az őrnagynak és szitkozódva ketten kidobták Jovanovicot. Az esetnek a hadbíró előtt lesz folytatása.

— **A Pécs mellett elesett francziák emléke.** Végleges diszpozíciók szerint e hó 31-ikén leleplezik le Pécs városában a napoleoni csatákban Pécs mellett elesett francia hősök emlékoszlopát. Az eredeti terv szerint — mint közöltük — holnap lett volna a leleplezés, de a rendező-bizottság tekintettel a Vörösmarty-szobor holnapi leleplezés ünnepére, elhalasztotta az ünnepélyt. Az emlékünnepre a rendező-bizottság, melynek élén Zsolnay Miklós elnök és Tausz titkár áll, díszes francia nyelvű meghívót bocsátott ki, melyet több művészi rajz díszít. A meghívó elmondja, hogy Pécs város környékén száznál több francia katona esett el, akik közül hosszas levéltári kutatás után százhuszonötnek a nevét tudták fölkuatni. Emlékükre Pécs város közönsége oszlopot állíttatott, amelyen hatalmas márványtábla hirdeti francia nyelven: „A dicsőséges nagy hadsereg katonáinak emlékezetére haláluk százéves évfordulója alkalmából. Magyar barátjaik lovagias rokonérzéséből.“ Az ünnep védői Piquart tábornok, Franciaország hadügyminisztere, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, gróf Apponyi közoktatásügyi miniszter és Fontenay vikomte Franciaország budapesti főkonzula.

— **Küzdelem a rákbetegség ellen.** A Charitée helyiségeiben ma volt a nemzetközi rákbetegség kutató egyesület alakuló gyűlése, amely Berlint választotta székhelyéül. Tizenhárom állam, köztük Magyarország, Ausztria, Franciaország, Oroszország, az Egyesült-Államok és Japán voltak képviselve az alakuló gyűlésen, amelyet ünnepi gyűlés követett. Ezen az ünnepi gyűlésen részt vettek az állami és városi hatóságok képviselői. Leyden professzor üdvözölte a megjelenteket, mire dr. Holle kultuszminiszter adta át a kancellár és a porosz kormány üdvözlését.

— **Megsemmissítették a Harden—Moltke-ítéletet.** A Harden—Moltke-pör revíziójának tárgyalását ma folytatta a német birodalmi törvényszék második büntető tanácsa. Igen nagy feszültséggel várta az óriási számban összegyűlemlített közönség a törvényszék döntését. Miután Bernstein igazságügyi tanácsos, Sello igazságügyi tanácsos és Harden megtartották beszédeiket, szövegre emelkedett a birodalmi ügyész és különböző jelentékeny formahibák miatt az ítélet megsemmisítését és a pernek az elsőfoku bírósághoz való utasítását indítványozta. A birodalmi törvényszék tanácskozásra vonult vissza és amikor megjelent a teremben, az elnök kihirdette a birodalmi törvényszék döntését, mely szerint az ítéletet az ügyész indítványa értelmében megsemmisíti és a pört új tárgyalás végett az elsőfoku bírósághoz utasítja vissza.

— **A közbiztonsági sztrájk.** A husipari munkások sztrájkjában — mint a Munkás Híradó jelenti — a mai nap folyamán semmi változás nem állott be. A sztrájkolóknak körében erős a meggyőződés, hogy a munkások és mesterek között rövidesen létrejön a béke. A munkások megbízottjai holnap délelőtt számolnak be a sztrájkolóknak az eddig lefolyt eseményekről. A husipari munkások támogatására siető pinczésztrájk ma nagy arányokat öltött.

— **Iskolai találkozó.** A budapesti református gimnáziumban 1878-ban érettségi vizsgát tett tanuló-társait kéri Magyary-Kossa Ferenc (VIII. Szentkirályi-u. 11.), hogy a 30 éves találkozó céljából lakoziműködés tudassák. — Felkérjük azon iskolatársainkat, kik velünk az 1903. évben a vadász-utcai polgári leányiskolában a IV. b. osztályt elvégezték, hogy az elmaradt 18-i találkozó helyett f. hó 31-én d. e. tíz órakor az iskola épületben találkozóra jelenjenek meg. Szabó Boriska és Freimann Gizella. — Révész Irén (Rottenbiller-utca 26.) és Mózer Gabriella (Soroksár) felkérjük volt iskolatársainkat, akikkel a Szent Margit-intézetben az 1903—1904. évben együtt végeztek, hogy a június 8-iki találkozás érdekében velük czimüket tudassák. — Czike Pál (Károlyi ref. lelkész felhívja mindazon tanuló-társait, akik vele a pápai ref. főiskolában az 1888-ik évben érettségi vizsgát tettek, hogy folyó évi június hó 14-én délelőtt a főiskola egyik termében 20 éves találkozóra megjelenni sziveskedjenek. — Tisztelettel felkérjük volt osztálytársainkat, akikkel 1898-ban a soproni evang. tanítóképző-intézetben képesítettünk, hogy pontos czimüket alulírottakkal közölni sziveskedjenek. Intézetünk most tartja ötvenéves fennállásának jubileumát. A szerencsés véletlen folytán az időpont összeesik a mi tízéves találkozóval, mely körülmény, hiszszük, csak fokozott mértékben váltja ki mindnyájunk lelkéből a hálás visszaemlékezés érzését az alma mater iránt s arra indít, hogy e magasztos ünnepélyen lehetőleg teljes számban ott legyünk s annak fényét a mi jelenlétünkkel is emeljük. Kettős cél szölit tehát: leróni az intézet iránt szívünk hálaát és szeretetét s viszontlátni azon ifjúkori barátokat, akikkel a képzőintézeti élet minden mozzanatában mindenkor az igazi baráti érzés köteléke fűzött össze! Legyünk ott mindnyájan! Bővebb értesítést a czimék beküldése után küldünk. Lamann György, deákteri evang. népiskolai tanító, Pósch János újpesti áll. népisk. tanító. — Felkérjük bennünket a következő sorok közlésére: Tisztelettel felkérjük azokat, akik a Markó-utcai főgimnáziumban (vagy a régi Vigadó-épületben, a Dohány-utczában, az Ujvilág-utczában) tettek érettségi vizsgálatot, hogy a főgimnázium felszázados fennállásának története számára sziveskedjenek velem közölni, hogy mikor tettek érettségi és minő állásban vannak jelenleg. Ugyanílyan adatokat (esetleg elhalt) iskolatársakra vonatkozólag is köszönettel fogadok. Dr. Perapatits István tanár (Markó-utcai főgimnázium).

— **Véres veszekedés.** Bakonya községben egy Russzán nevű többször büntetett egyén össze-szóalkozott Zsoka Juonnal, akit azután este meglesett és fejbütött. Ekkor elmenekült, de egy óra múlva visszatért s a még lélekző Zsoka fejét darabokra szelte egy fejszével. A csendőrség a gyilkost elfogta.

— **Elfogott nemzetközi betörő.** A rendőrség ma elfogott egy régóta keresett veszedelmes betörőt, aki beutazta fél Európát s mindenütt, ahol megfordult, a legvakmerőbb betöréseket követte el. A veszedelmes ember Gottfried Béla harminczegy éves rovott multu betörő. E hónap 19-én éjjel Temesvárott betörték Draxler Lipót ékszeres boltjába s onnan mintegy harminczezer koronát érő ékszert elloptak. A temesvári rendőrség a betörésről értesítette a budapesti főkapitányságot, miután feltételezhető volt, hogy a lopott ékszereket a fővárosban értékesítik. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett s a zálogházakat erős megfigyelés alá vette. E hónap huszonegyedikén a Ráday-utca egyik zálogházában egy hordár jelent meg s el akart zálogosítani egy arany karkötőt, egy arany nyakláncot és egy pár fülbevalót. A detektívnek gyanus volt az ékszer s a hordártól megtudta, hogy egy fiatal ember adta át neki az ékszereket s az utca tulsó sarkán vár rá. A detektív igazolásra szölitotta fel a fiatal embert, aki Klein Béla magánhivatalnoknak mondotta magát, majd hirtelen futásnak eredt. A detektív üldözöbe vette a fiút és hamarosan elfogta. Bevitte a főkapitányságra, ahol Gábor Béla rendőrfogalmazó a daktiloszkópia segítségével megállapította, hogy az illető Gottfried Béla harminczegy éves betörővel azonos. 1500 korona készpénzt találtak nála, Vendel-utca 14. számú lakásán pedig megtalálták a temesvári betörésből származó ékszerek egy részét. Gottfried tagadja, hogy ő lett volna a betörő. Azt vallja, hogy Szeged és Nagybecskerek között a vonaton találta az ékszereket. Gottfried hihedt betörő családból való. Ő maga egyike a legvakmerőbb betörőknek. Talán az egyetlen, aki betöréseit egyedül követi el. Büntőrsa soha sem volt. Először 1896-ban fogták el s tizenegy betörés miatt két és fél évi fegyházra ítélték. A büntetését kitöltve, újból több betörést követett el. Amikor elfogták, örültséget szömulált oly ügyesen, hogy az angvallódi tébolydába vitték. Innen megszökött, de csakhamar Fiumében elfogták több betörés miatt. Itt szenzációs vallomást tett.

— **Maguk itt — mondoita — haszontalan betörések** miatt faggatnak, amikor Budapesten sokkal nagyobb dolgot követtem el. A Margitszigeten leütöttem Zichy Nepomuk János grótot.

E vallomásra Budapestre vitték a betörőt, aki utközben szökési kísérletet tett. A fővárosban kiderült, hogy nem ő volt a gróf támadója s csak azért vállalta magára a rablást, hogy utközben megszökhessenek. Itt azonban rábizonyították a Löwy-féle ékszeres boltba történt betörést s bezárták. Gottfried megint megszökött. Kiment külföldre. Olaszországban, Görögországban működött nagy sikerrel, majd Konstantinápolyba ment és innen tért vissza Magyarországra.

— **Végzetes benzinrobbanás.** Kolozsvárott Klein Ferenc gőzmosodájában Fekesházy István benzinnel ruhákat és fehérműt tisztított. A kötelekre felakasztott ruhákból aztán nagy mennyiségű benzingáz szállott fel, mely betöltötte az egész szobát. Órákig dolgozva a benzinnel, meg se érezte a gáz szagát s gyanútlanul pipára akart gyuitani. Alig gyult meg a gyufa, a szobában felgyülemlt gáz hatalmas dördüléssel felrobbant s pillanat alatt lángba borított mindent, Fekesházy ruhája is tüzet fogott s arczán és karján súlyos égési sebeket szenvedett. Az üzletben felhalmozott ruhaneműket nem tudták megmenteni s körülbelül 1000 koronát érő ruha égett porrá. A robbanás az üzlethelyiséget elválasztó falat mintegy 20—30 centiméternyire eltolta.

— **Életunt csendőr.** Muraszombaton Rumszauer József nevű csendőr szerelmi bánatában szíven lötte magát és meghalt.

— **Hideg idő.** A Svájcban hirtelen hidegre fordult az időjárás és sok helyütt erősen havazik. A berni völgyben ma dél óta sűrű pelyhekben hull a hó. A hegyeket magas hóréteg borítja.

— **Hajsza a veszettség ellen.** New-yorkban March duszgazdag gyáros, akit veszett kutyája meg-mart, három napi kínos szenvedés után meghalt, mert a Pasteur-oltások már nem segíthettek rajta. Ez a tragikus eset foglalkoztatja az egész város közönségét, a sajtó pedig hevesen támadja a Pasteur-intézet orvosait, akik állítólag későn vették észre a veszedelmet, amikor már az orvosi tudomány tehetetlen volt, a szerencsétlen gyárost tulságosan sok kábító szerrel kezelték, viszont az orvosok azzal védekeznek, hogy March már későn jelentkezett. A szenzációs eset valóságos pánikot idézett elő New-Yorkban és a Pasteur-intézetet a közönség százával ostromolja, mindenki képzelődik, hogy a veszettség ki fog rajta ütni s be akarja magát oltatni. A rendőrség hajsztát indított az ebek ellen s csak New-Yorkban nem kevesebb, mint 15.000 kutyát pusztítottak el.

— **Vizbefuult gyermekek.** A bácsmezei Mohol községben két kis testvér, Grécski Gyula hat éves és Grécski Szávó két éves fiúk a Tisza partján játszadoztak. Játás közben a kisebbnek megcsuszott a lába, a fiú a folyamba esett s azonnal elmerült. Az idősebbik utána ugrott, de ez is belefult. A két kis holttestet keresik.

— **A visszafelé elsült ágyu.** A bécsujhelyi tüzéség lövőterén könnyen végzetessé válható baleset történt. A steinfeldi II. lövészeti bizottság mintegy hatvan idegen tiszt jelenlétében új nagy ágyut mutatott be. A bizottság elrendelte, hogy a tisztek az ágyu elsütése előtt vonuljanak a fedett sánczok alá. Ez az intézkedés nagy szerencsétlenségnek vette elejét. Alighogy a tisztek bementek a mélyedésbe, óriási robbanás történt. A löveg visszafelé sült el és az ágyut darabokra tépte. Az ágyu darabjai a tisztek feje fölé 150—200 méternyire repültek el. A szilánkok elshantak a mezőn dolgozó parasztok feje fölé is és részben az Aspang-vasut vágányaira estek. A környéken nagy kerülésben mindenfelé találtak vasdarabokat és eltört ágyurészeket. A tiszteken nagy izgatottság veit erőt. Állítólag senkisé sem sebesült meg, legalább eddig sebesült nem jelentkezett.

— **Tífusz Besztercebányán.** Besztercebányán és vidékén a tífuszjárvány terjed. Ma harminczhárom újabb esetet jelentettek be a hatóságknál, amely intézkedett arra való tekintettel, hogy a közkórház nem képes a betegeket befogadni, szükségkórház felállításáról.

— **Agyonította a gerenda.** A Sárvár közelében levő Salfa községben Poór Antal odaváló gazdálkodó le akarta bontani a pajtáját. Bontás közben rázuhant egy gerenda, mely a szerencsétlen embert oly súlyosan sebesítette meg a fején, hogy azonnal meghalt.

— **Házasságok.** Hajnal Simon, az Általános Óvadékhank R.-T. igazgatója e hó 28-án, csütörtökön déli 12 órakor vezető oltárhoz a dohány-utcai izr. templomban Földiák Piroskát, Földiák Gyula bankár és neje szül. Temesváry Ilka leányát.

Rácz Endre ondi ref. tanító eljegyezte Radácsy Emmát Abaji-Szepeiből.

Lengyel Ödön a Pesti Napló főtisztviselője eljegyezte Kálmán Jolán székesfővárosi tanítónőt Budapesten.

Murányi Verát, néhai dr. Murányi Armin fővárosi ügyvéd és neje szül. Sorer Szidónia leányát eljegyezte Schmidégg Oszkár, a császári török ottomán-bank cégvezetője Szalonikiben.

Dr. Kuttner Jenő fővárosi ügyvéd eljegyezte Büchler Adolf és neje szül. Csillag Teréz leányát, Margitot.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legeidőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepén, Budapest, VII. Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ
 legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.
Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.
 Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por
 felülmulhatatlan házisszer mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.
Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.
 Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

— **Elpusztult község.** A Vértes-hegység tövében fekvő Söréd községben tegnap tűz ütött ki, melynek öt lakóház és több melléképület esett áldozatul. Özv. Rákósy Józsefné 18 esztendőes leánya epileptikus rohamában beszaladt az égő istállóba, ahol bennégett.

— **Nagy viharok.** Nyugati és Közép-Németországból nagy viharokról érkeznek jelentések, melyek tegnap voltak és helyenként nagy károkat okoztak. Berlinben is tegnap nagy zivatar volt jégesővel és záporosóval, amelyek a város sok helyét elárasztották, úgy, hogy mintegy kilenczven esetben kérték a tüzoltóság segítségét. Különösen az állatkertben és Berlin északnyugati részében idézett elő a zivatar nagy pusztítást. A nagy és kis Stern teljesen víz alatt áll és tónak látszik. A víz itt hetven centiméter magasságra emelkedett.

— **Elégett értékes kéziratok.** Newyorkban a világhírű Harper Brothers cég könyvkiadó házában tegnap nagy tűz pusztított. A kár megbecsülhetetlen, mert ritka kéziratok, vagyontérfő gyűjtemények és régi nyomtatványok pusztultak el. Odaveszett Mark Twain témérdek sok eredeti kézírata.

— **Jardin de Paris.** Budapest legújabb és kétségtelenül legszebb látványossága a Márkus Géza és Spiegel Frigyes műépítők tervei alapján, az Erzsébet Királyné-ut/1. szám alatt épített Jardin de Paris nyári mulatóhely. A főváros közönsége végre megtalálja ott azt, amire évek hosszú sora óta vágyott: a jóízű, minden tekintetben kielégítő szórakozóhelyet. Este kilencz órától éjfélig nemzetközi kabaret-előadás lesz, európai hírnevű művészek közreműködésével. Nagy áldozatok árán sikerült a drezdai királyi Belveder művészemélyzetét vendégszerelésre szerződtetni. Azonkívül fellép Barrison Gertrud, aki csodás művészetét mint előadó művész és klasszikus táncosnő fogja ragyogtatni. A kabaret magyar részét avatott irodalmi vezetés mellett a legjobb erők látják el. Ezek között: Medgyaszay Vilma, Kökény Ilona, Nagy Mariska, Bársony István, Boros, Tihanyi és még mások. A kabaret után két óráig tánc-előadás lesz, amelyen a jelenkor leghíresebb táncművészei vesznek részt. A tündérvilágban reggeli négy óráig zene játszik. Kocsiközlekedés reggelig. Külön omnibusz-járatok. Az előadások kedvezőtlen idő esetén is megtartatnak. A Jardin de Paris június elsején nyílik meg.

— **Borus szerelem.** Szófiában Rektorik Anna, egy ott élő osztrák nő, ma agyonlőtte Nikolas vasuti hivatalnokot, aki cserbenhagyta, aztán sósavval mérgezte magát.

— **Halálozások.** Özv. Németh Albertné Karisbadban szívrohamában meghalt.

Mosdósy József volt 48/49-es honvéd és volt gazdatiszt 78 éves korában Budapesten meghalt. Mosdósy résztvevett a tokaji, az isaszegi csatákban és Budavára bevételénél s ott volt a világi fegyverletélnél, amely után csak hosszas bolyongással tudott az osztrák hadseregbe való besoroztatás elől kitérni. A szabadságharc kitörése alkalmával a Szechenyi-erdőben néhány társával együtt egy egész horvát élelmiszer-szállító vonatot fogott el. Az elhunytat özvegye, született Jenovay Luiza, gyermekei: Imre, fővárosi királyi tanfelügyelő, László budapesti kereskedő, Andor, Gyula és Jenő fővárosi tisztviselők és nagyszámu rokonság gyászolja.

Halász Antal posta- és táviró-gyakornokjelölt husz éves korában Budapesten elhalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a róm. kat. szertartás szerint a Szt. János-kórházból, Budáról.

— **Tarcsa fürdő.** Alig, hogy éreztük a verőfényes napsugarak perzselő hatását, már is számos levél érkezett Tarcsa fürdő igazgatóságához, melyben kérdik, mikor nyitják meg a fürdőt, hogy a hosszú tél elmúltával gyógyulást találjanak Magyarországon egyedüli glaubersó-tartalmu, szénsavdus vasforrásainál, valamint a híres vasláp (moór) és természetes szénsavas-, vasas-, aczel- és pezsgőfürdőiben, ugyszintén a mintaképen berendezett legmodernebb vizgyógyintézetében. Az igazgatóság tekintve a nagy érdeklődést, e hó 17-én nyitotta meg ünnepélyesen a szenvedő emberiség javára a fürdőt, nagyszámu — a legmesszebb vidékről már előzőleg odaérkezett vendégek jelenlétében. A tarcsai vasláp, mely a Franzensbadhoz hasonló, dr. Hankó tanár, a tudományos akadémia tagjának vegyelemzése szerint Magyarországon a legjobb, sőt a világhírű marienbadit is jóval felülmúlja, egy vastartalomban, mint szerves alkatrészekben. Az ideai szezon nagy-szerűnek ígérkezik, mivel a lakások jórészt már részben a törzsvendégek, részben új jelentkezők lefoglalták és maguknak biztosították. De nem is csoda, mivel a kies hazai gyógyfürdő évek óta mindinkább fejlődik, mi leginkább annak tulajdonítható, hogy a jeles és lelkiismeretes orvosok, dr. Bartha v. tanársegéd és dr. Glück, kik egyszersmind bérlők, a folyton eszközölt újítások és czélszerű berendezések által azon magas fokra emelték Tarcsát, hazánk ugynevezett Franzensbadját, hogy egy minden tekintetben modern gyógyfürdőhöz és üdülő-helyhez kötött jogos kívánalmaknak teljesen megfelel.

— **Megégett kis leány.** Szentmiklósi Károly nyírmegyési földműves 10 éves leánya a nyílt tüzhely-nél játszadozott, miközben ruhája tüzet fogott. Édesanyja, aki betegen fekszik, nem segíthetett a gyermekben, ki a kúthoz szaladt és ott égési sebeibe belehalt.

— **Az automobil-kiállításról.** Az automobil-kiállítás megnyitása alkalmával általános feltűnést keltett az, hogy a kiállítás protektora, József főherceg a Reichenbergi Ráf-automobiljait különös figyelemmel méltatta, sőt másnap ismét megtekintette. Ezen Reichenbergi Ráf-automobilok előkelő szakiférfiak véleménye szerint, úgy tartósságuk, mint czélszerűségük, valamint mérsékelt áraikkal az összes külföldi gyártmányokat felülmúlják.

— **Fürdőszalon Pöstyénben.** Branovacký Eugen dr., szerb kir. ezredes Belgrádból, Uhle v. Otthaus es. és kir. vezérőrnagy Grécziából, Cramer tábornok Prágából, Czesany Anna ezredes neje Chotzenből, továbbá dr. Englert és Müller lovag bajor kir. miniszteri tanácsosok Münchénből, dr. Posztolka egyetemi tanár Bécsből és még többen hosszabb furdótárlázkodásra Pöstyénbe érkeztek.

x **Szeccessziós fall órák,** csiszolt üvegekkel és kellemes mélyhangzású haranglússal, nagy választékban találhatók Polgár Kálmán műőrszónál (Műhelyek, raktár és elárúítás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.). Az érdeklődők kívánságára nagy képes album árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

x **Pünkösdi társasutazások.** A Központi Menetjegyiroda a június 5-ére tervezett déliországi és június 6-án induló magas tárai kirándulásoknál minden intézkedést megtett az utasok kényelmének biztosítására. A rendezőség mindkét utazásnál a résztvevőknek igen dus és élvezetes programot nyújt és anélkül, hogy legkevésbé fárasztó lenne, amegtekintésre kerülő városokban, szakavatott vezetés mellett, az összes nevezetes látványosságokat bemutatja. Részletes prospektus a magy. kir. államasutak Menetjegyirodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.) díjtalanul kapható.

x **A mosolygó tavasz langyos szellőjével** kifakasztotta az ágak rügyeit és feléledt újra a természet. Ösztökélve érezzük magunkat az elhagyott erdőket és mezőket felkeresni, hol a felszökött növényeket és virágokat gyermeket örömmel üdvözöljük. Mégis sóhajva szemléljük a virágpompát, mely ép oly gyorsan tűnik el, mint az olvadás vagy a fiatal-ság hama. A híressé vált „rózsatejnek“ feladata a tűnő fényt ismét helyreállítani. Ugy a rózsatej mint az előnyösen ismert Tanningene hajfestő-szerek Anton I. Czerny wieni cég által készítettnek. Elárúító helye Wien I. Wallfischgasse 5 és XVIII. Karl Ludwigstrasse 6.

x **Zászlók,** czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Bőrbajok, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterápiai és Röntgen-intézet. Elektromiánneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Elektromiánneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.
Kezelés egész napon át. — Kiváratra prospektus.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak idegcsák (Neuralgiák, lachias).
Görnczvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygasavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrakadás.
Anyagcserebajok (Elhízás, csukorba, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrvlszketet
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

Az érettségi.

Irta: Dr. Nógrádi László.

Szép május havában, mikor a melegedő föld méhéből megszületnek a föld legpoetikusabb gondolatai: a virágok, a fák lombja, sapadt arczu, fiatal emberek rójiák a kertek, rétek, erdők csendes helyeit s kegyetlenül vágiák a matematikát, fizikát, latint és azt, hogy igazságos Mátyás király hány háborut viselt. Nem érdeklő őket a tavasz langyos, illatos szellőjében hullámzó madárral, nem a napsugáron ringó pacsirta, hanem a másodfoku s isten tudja hányad foku képletek, háborus játékai a királyoknak, a latin mondattan rejtelmei s más efféle dolgokkal vesződik lelkük.

Nem csoda! Egy nagy kérdőjel mered előttük: az érettségi. Ez a diákszörny, amely fájdalom, nem mesebeli. Ez a szörnyeteg ráfekszik lelkükre, körmét belevájja husukba, éles fogaival idegüket tépi. Az érettségi! Ugy-e tet-szenek még erre emlékezni. Persze. Még álmod-nak is róla elegen. Nem valami szép álmok ezek.

Nos, de hagyjuk az álmokat, az emlékeket, nézzük a valót s kérdezzük, mire való az érettségi.

Ha még vannak naiv lelkek, akik azt hiszik, hogy ez a gimnázium nyolcz osztályát elvégezett ifiak érettségének kipuhatólására való, akkor ezeknek azt mondog, hogy az érettségi semmire se való. A többiek ugyanis tudják, hogy az érettségi a középkorból maradt lelki inkvizíciók egyik formája. A kerékbetöréstől, a tüzes harapófogóval csipkedéstől, a spanyol csizmától csak abban különbözik, hogy most nem azt kérdezik: mit hiszel, hanem mit tudsz. Egyben rosszabb még a spanyol inkvizíciónál is: az érettségi egyképp kinozza azokat is, akik tudnak, vagy nem tudnak.

És hát vajon kistül-e az érettségén, hogy mit tudsz. Még csak ennek feltevése is nevetséges. Nézzük az írásbelit. A paragrafusok felolvasatnak és megmagyaráztatnak, hogy csalni (magyarul: svindlizni) nem szabad, meg nem engedett segédeszközt használni egy se merjen, a termet csak a végső szükség esetén hagyja el a jelölt, szóval a törvénynek „elég tétetik“.

Hanem — s jó magyar ember létemre azt mondom, hogy ebben már több esze van az osztrák szomszédnak, mert ott immár megmond-ták, hogy a svindlizést megakadályozni az érettségi „ugy se“ lehet. Persze, hogy nem! Ha haladt a világ, a diákurfang is fejlődött. A svindlizés technikája olyan fejlett már, akárcsak a legfejlettebb iparágé. Mi mindent ki nem talál a furfangos és friss invenczióju diákagy! Persze a „spanyol aranyak“ hatását is igen jól ismerik a történelemből s így ezt a modern eszközt is alkalmazásba veszik. Nem a tanárnál, hanem... a tanáron kívül is vannak még faktorok, kik jó tanácsosok, materiális segítséggel közre hatnak abban, hogy a dolgozat akár egy kilométerre a gimnáziumtól elkészüljön s alkalmas „formában“ az inkvizíciót szenvedő alanyához kerüljön. Szóval a svindlit megakadályozni ugy se lehet, de még így se lehet.

Talán a morál. Hm! Lopni nem szabad, de a szivar- meg könyvlopás nem mindig lopás. A diák-kodex nem ismer olyan paragrafust, amely morálba ütközne tartaná azt, ha az iskolai paragrafusokat meg tudja „kerülni“. Megkerülni, ki-játszani, furfanggal becsapni az iskolai nagyképűsködést, ez a diák-kodex v. b. t. tanácsosságra érdemesítő erénye. Ez ellen lehet beszélni, itt nem használ semmi. A diákészti a maga meggyő-ződéséből kiforgatni nem lehet. Már ez így van szokásban régóta s annyira köztudattá vált a diáksági körében, hogy az öntudatát egyiknek se sérti.

Megy a svindli, szépen megy az írásbeliken. Néha-néha aztán valamelyik sziguru „májú“ tanár rábukkan. S akkor — elítéli a közvélemény a tanárt. Ugyan kérdem szeretettel, melyik tanár vesz magára annyi ódiomot, amennyivel egy ilyen eset jár? Melyik fogja a kiflik és zsemlyék belsejét megvizsgálni, hogy esetleg nincs-e benne a becsépézzett dolgozat. De ez még hagyján, vannak ennél még furfangosabb csempészési módok is. Börtönörökkel talán meglehet-ne akadályozni az érettségi írásbeli svindlit, — de hát nincs annyi magánzárka az összes magyarországi fogházakban, ahány az érettségiző nálunk.

És ha nem lehet a csalást megakadályozni, mire való az egész írásbeli komédia?

Nézzük a szóbelit. Szóbeli előtt kap a tanuló bizonyítványt arról, hogy a nyolczadik osztályt milyen eredménnyel végezte el. Ezen eredmény alapján mehet írásbelire.

No most már május első felében kap bizonyítványt a tanuló s egy hónapon belül teszi le — az írásbeli sikeres elvégzése után — a szóbeli érettségét.

Kérdezem, mire jó ez az egy hónap? Elkészülhet-e ezen idő alatt az írásbelivel is zaklatott jelölt a szóbeli érettségire. Mivel tanulhat és tudhat többet egy hónap múlva, mint egy hónappal előbb? Ez az egy hónap legföljebb a csereznyét érleli meg, de nem a lelket.

S ha a nyolczadik osztály tanárai, akik egy, sokszor több éven át tanították az érettségi jelölteket, meggyőződtek arról, hogy megérdemli a nyolczadik osztályról a jeles, vagy elégséges bizonyítványt, akkor ezzel egyszersmind érettségi is kell őket tartaniok arra, hogy az egyetemen tanulmányaikat folytathatják. Ez csak világos. Annál kevésbé világos az, hogy mért kell hát egy hónap múlva mégis új érettségi vizsgát tenni. Ha külön tárgyakból tenne, megérteném, de a tárgyak ugyanazok, sőt kevesebb. Vegyük sorra a tárgyakat. Egész nyolcz osztályon át tanult magyaryelvű ismeretere van szüksége a tanulóknak akkor is, ha sikerrel akarja elvégezni a nyolczadik osztályt. Ezer és egy alkalma van a tanárnak évek során át, de a nyolczadik osztály folyamán is, meggyőződni arról, hogy mennyit tud a tanuló a magyar nyelvtanból, stilszítikából, poetikából, szóval azon részéből a magyar nyelvnek, melyeket az előbbi osztályokban tanult. Ugyanigy vagyunk a latinnal, számtannal, történelemmel, fizikával is.

Elhíhetjük-e azt, hogy egy hónap alatt pótolni tudja mindazt, amit esetleg ezen tárgyakból elfelejtett. Ha meg pótolni tudja, akkor vagy keveset felejtett, vagy oly kevéssel kell többet tudni mindenikből még az érettségi szóbelire, hogy ezért nem szükséges külön vizsga alá vetni, mert ezen kevéssel több tudás érettebbé ugy sem teszi.

De nézzük magát az érettségi szóbelit. Vegyük mindent sorra. A szaktanár által megbírált írásbeli dolgozatokat fölülbírálja az érettségi biztos. Esetleg helybenhagyja, esetleg nem. A biztostól függ.

Itt állunk meg egy kicsit és kérdezzük, ki az az érettségi biztos. Elismerem, kiváló és tudós férfi egy szakban, talán széles látókörű is, talán nagy műveltségű. De, hogy nem érthet mindenhez — legalább is 99 esetben valószínű. Lehet, hogy kitűnő matematikus, de nem ért a latinhoz; lehet kitűnő filológus, de nem ért a matematikához. És mégis bírálja (vagy kritizálja?) az írásbeli dolgozatokat.

Ugy-e, ez a bírálat a tanárnak szól, hogy volt-e elég judiciuma és morálja helyesen, elfogulatlanul megbírálni a dolgozatokat. Szóval a kalauznak kell még egy főkalauz, hogy át vannak-e jól lyukasztva a jegyek.

Ha már komolyan kell venni az érettségit, akkor az írásbeli fölülbírálatnak is egészen komolyan kellene lenni. Mert azt lehetetlennek tartom, hogy az írásbeliket fölülbíró érettségi biztos alaposabb bírálatot tudjon mondani még olyan dolgokról is, amiket nem ért, mint a tanár, akinek a szakterőbe esik. Ez lehetetlen; ha meg lehetetlen, minek akkor ez a fölülbírósi iáték.

Ha már fölül kell a szaktanár munkáját bíráltni, nem komolyabb lenne a munka, ha az érettségin nem kérdező más szaktanárai (vagy esetleg más intézet szaktanárai) ugyanazon intézetnek bírálnák meg (s nem fölül) a dolgozatokat s állapítanák meg a végleges eredményt az igazgató (vagy esetleg a kormánybiztos) elnök-lésével tartott konferencián. Ha már legyen, hát legyen. De hát ugy van a dolog, hogy mi-csoda vakmerőség még gondolni is azt, hogy többet tud a matematikából egy közönséges gimnáziumi tanár, mint egy érettségi biztosnak kiküldött, például görög filológus szakértő? A szakértőknek hivatása a szakértés, tehát... rendszerben van a dolog.

A szaktanár „fölülvizsgálta” s az az igazság, amit a hatalom mond. A temperamentosabb érettségi biztos nem tűr ellentmondást és a tanár „rendszerint” udvarias. Ellenvetésével nem kavarja fel önagsága epéjét. Bólongat

a nagybecsű észrevételekre, vagy hallgat és belőlől mosolyog, míg a biztos ur kis utazását végzi az írásbelik körül, melyben nem egyszer legalaposabb rész az, mikor azt fejtegeti, hogy kis margót hagytak az iv papiroson a jelöltek.

Nos, de meg vannak bírálva a dolgozatok, következnek a szóbeli. Sápadt, kimerült arcok, elnyűtt idegzetek, inkább automaták, mint lelkes lények sereglenek a zöldposztós asztal elé. Azt hinné az ember, hogy egy egész éjszaka dözsölő lumpkompániát lát az „élet egyik legfontosabb mozzanata” előtt. A szalonkabátok alatt dobog a szív, csillagok s tűzkarikák járnak boszorkánytánczot a szemek előtt, az ész mindenfelé elfut, csak ott nem marad egy csepp se, ahol kellene: a fejben. Fél még az is, aki tudja, hogy dolgozata jó. Fél mert, mert. Hátha még rossz hír előzi meg a biztos urat. Például ilyen: az X-1 intézetben harmincz közül elbuktatott huszat. Pedig nem egyszer járja ilyen. Ha nem is való, elég maga a hír, hogy a fiatal lélek rettegéssel teljen el.

Valósággal a lélekakasztás percei azok, míg az írásbeli eredményt kihirdeti a biztos. Ezen tortura után leül hat jelölt s megkezdődik a kérdés. Egy-egy tárgyból a felelésre átlag 10 perc jut. Kérdezem, mennyivel jobban tudja kipuhatolni ezen 10 perc alatt akár a tanár, akár a biztos a jelölt tudását, mint egész esztendő alatt. Esetleg olyan kérdést kap, amit pompásan tud, esetleg olyant, amit végképp nem tud. Nem lehet „Mindentudó” egy se. Szóval a szerencse. Mi tanárok ismerjük jól ezt a szerencsét, amely a gyöngye jelöltek olyan felelethez segíti, hogy zavarba jön maga a tanár is. Nem ritka ellenkezőre a példa.

A biztos ur kalkulust ír! Tessék megjegyezni, kalkulust egy 10 percznyi feleletre s ebből megállapítja a jelölt tudását és érettségét. Őt tárgyból felel a jelölt, mondjuk egy óráig összesen s a biztos ur, aki se mindentudó, se léleklátó, őt kalkulusból mindent tud mégis. Többet, mint őt, tíz tanár, akik nyolcz éven át foglalkoztak a jelölttel.

Nem abszurdum ez!

De állunk itt meg egy kicsit megint. Vegyük, hogy a biztos „nagy” filológus. Ebből pedig az következik, hogy rettenetesen megfoghatja a jelölteket a latinból. De rettenetesen ám ebből az egy tárgyból. Épp így jár el a matematikus, fizikus stb. Szóval a maga szakmájából ugyancsak megkívánja a tudást. A többiből azonban vagy hallgat, vagy ok nélkül okvetetlenkedik, mert nem érti a dolgot. A jószívű tanár a jelölt egy-egy abszurdum mondásánál felpislant a mindenható biztosra s ha látja, hogy fogalma sincs a dologról, hallgat ő is. Minek szólni, hisz ott az ellenőr, a fölülbíró, hát bíráljon fölül, ha ért hozzá.

Elég ilyen kis komédia esik meg a szóbelin, ezen a „komoly” vizsgán. Bizony nem komoly ebben semmi, csak az arcok s az, hogy a jelöltek komolyan megkínódnak. Nem jó ez a vizsga se a tudás, se a lelki érettség fokának megállapítására, csak arra, hogy egy csomó fiatal lelket egy hónapi lelki kínzás után még két-három napig az akasztófa alatt hagyjon állani.

Az érettségi vizsgát nyugodt lélekkel, a magyar kultúra minden sérelme nélkül, el lehet törölni, ha csakugyan az a célja, ami „mondatik.” De nem az, hanem a főkalauz-rendszer, amely ellenőrzi, vagy legalább ellenőrizni akarja a tanári testület munkáját.

Az egész fölülbírálati rendszer bizalmatlanságon alapszik, amely a német lélek legsajátosabb produktuma. A magyar lélek ilyenre képtelen. Ez nem a mi lelkiünkben sariadott. Az idegen teóriákon nyargaló öreg pedagógia göresösen ragaszkodhatik a múlt ezen korhadt hagyományához, mint ahogy ragaszkodik mindahhoz, ami ócska, de a modern felfogásnak pálcát kell fölötte törnie. Az egész érettségi vizsga csak áprilisi tréfája a kulturának. Csak az a kár, hogy ez után az áprilisi tréfa után nem egyszer megdördül a fegyver s egy fiatal élet adja meg az árát.

Az érettségi vizsgát el kell törölni s más komolyabb és célravezetőbb módon biztosítani azt a kulturális célt, aminek biztosítására ez képtelen.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A csavargó.

— Xavier Leroux operája. Szövegét írta: Jean Richepin. Az Operaház mai bemutatója. —

Cspongó, dalos kedvű, nomád vérű őseber, istenadta zseni, aki kiverit kutyaként bolyongja végig az életet: Jean Richepinre, a nagy, kőcsoz romantikusra vall ez az alak (noha ő maga időközben az Academie Francaise nyugalmas révében talált hivatalos halhatatlanságra.) A „Chemineau” tüzes lírája még a fiatalabb Richepinnek hozott tüzes sikereket az Odéonban, minélfogva Xavier Leroux-nak nem kellett különösebb bátorság ahhoz, hogy ezt a sikert megzenésítse. De ezentul is, a darab főntebb körülírt főalakjának lírai silhouette-je önként jelentkezik megzenésítésre.

Az opera szövege tehát egy dráma szövegéből készült, csak hogy maga a drámaíró írta meg librettónak. Ez ugyan egyrészt azt igéri, hogy a dráma értékeire és legbensőbb tartalmára szerető gondosság ügyel, másrésztől azonban bizonyos kötöttséget jelent. Félő, hogy a drámaíró nem tud elszakadni drámájának olyan részeitől, melyek a librettónak nem válnak javára. Richepin témája egyike a legalkalmasabb librettó-témáknak, de azt, ami elsősorban alkalmas avatja, nem tudta dominánssá tenni, aggodalmasan tapadván a dráma szövegéhez.

Az első felvonás legalkalmasabb tárgya a zenei megfestésnek. Izzó, szerelmes nyaratszakán vagyunk. A gabona terhéől fáradt földek forró lehelletét hozza el a szél arra a kis tisztásra, mely a dráma színhelye. Egy leány drámája játszódik itt le, egy szerelmes aratóleányé, aki a szerelem legmámorosabb pillanataiban is a válás keserű ízét érzi. Mert csapodár legény a csavargó, nyughatatlan vére folyton tüzi-hajtja, virágról virágra, szerelemről szerelemre. Megbecsülik a munkáját. Ő nem szerződik állandó munkára, szereti Toinette-t, mégis elhagyja, minekutánna a szeretőjévé tette. Vig, lelkes dala mind távolabbról hangzik: „Rendre vágva dől a rend, Vig legény kaszája peng”... Csupa szín, illat és zene ez a felvonás. És a legszerencsésben talál a zeneszerző Xavier Leroux talentumához. Erősen kolorisztikus tehetség ez a fiatal franczta. Palettájának frissek, üdék és elmésen kombináltak a színei. Eppen ez a legfőbb erőssége. Finom harmóniákkal tudja kisérni Richepin idill-hangulatait, erre való nagy mesterségbeli tudása, zenekarának színező ereje. Ereje ott rokkán meg először, ahol drámát, akcióit kell nyomon kísérnie, sőt ahol önálló zenei akcióra volna szükség. Ahol drámai helyzetek villamosan kapcsolódnak, ahol robogva közeledik a tragédia, ő ott is nyugalmasan festeget, ráér hangszerelésbeli ötletességekkel szórakozni. Drámai iramodásra jártányi ereje sincsen.

Mindez fokozottan érvényesül a második felvonás ártalmára. De itt már a szövegíró is felelősségre kell vonni. Ez a felvonás nemcsak hatástalan, de izléstelen is. A romantikából pornográfia lesz, a lírából rémdráma. És nyilvánvalóan csak azért, hogy egy a darabba alig tartozó szerelmi történetet elmagyarázzon és főként azért, mert az eredeti drámában is így volt. Természetesen ott komolyabb tartalmi akcentusokkal festheti meg az író a hátteret; ami enélkül megmarad belőle, maga a váz: egy rémdramáé. De legfőbb hibája az, hogy eltereli a figyelmet a richepini témától: a csavargótól. A zene erősen sínyli ezeket a hibákat, sőt annál erősebben, mivelhogy — ismételljük — Leroux éppen akcióit fejlesztő erőben szükülködik leginkább és itt a téma fokozott akcióra kényszerítene.

A szöveg tulajdonképpen mondanivalóját a harmadik felvonás hozza. A csavargó husz év múlva ismét a vidékre vetődik és rábukkan az időközben férjhez kényszeredett Toinettere és vérbeli saját

fiára, aki szerelmi gondok között selymölődik. A csavargóban nagy érzékenykedések támadnak, a kivert eb meleget érez és egy pillanatra megvillan előtte valami enyhe fény, a családi tűzhely fénye... hogy aztán ismét utra keljen, világgá menjen, végzetét kövesse. Nem adatott neki csendes boldogság. Szép ez a romantikus gesztus és ezt hangsúlyozza Richepin a leghatásosabb lendülettel. És szép ennek a felvonásnak a vége, igaz és megkapó. A csavargó átöleli régi szeretőjét és új fiát és tánczra perdül velük, duhaj és elkeseredett, vidám és szomorú csavargó-tánczra. Itt a szöveg dominál, a zene legfőleg a szövegadta hangulatot szolgálja jól-rosszul. Nagyjából jól. Melleg megéreztek a felvonásvég ujjongó, pattogó melódiai, újszerű az előadásuk módja is.

Az utolsó felvonás sincsen szép részletek híján, de némiképpen fölösleges és nagyon elnyújtja az amugyis hosszúra nyúló operát. És ebben a huzódó, kevésbé drámai koncepcióban rejtőzik a mű leggyökeresebb hibája. Azokat a friss, könnyű impresziókat, melyeket az első felvonásnak és a zene többi klorisztikus részének köszönünk; végül is elmossa a nehezen döcögő cselekmény.

Leroux kitünően tud a zenekar nyelvén. Ebben mestereinek: Vincent D'Indynek és Massenetnek jó tanítványa. De általában inkább Massenet mérsékelt, választékos előadásának híve. D'Indy ma is fiatalabb, forradalmibb tanítványánál. A „Csavargó” zenéjében legfőbb érdeme, hogy tolmácsolja a szöveget, vagyis Richepint. Richepin nem parasztdramát írt, de költői stilizációt. Emberei nem a nép, hanem a lírai költők nyelvén beszélnek és mondanak hol válogatott, hol kevésbé válogatott metaforákat. Leroux zenéje stilben nagy megértéssel simul ehhez a felfogáshoz. Ez is stilizációja a népiesnek, finom és költői.

Közönségünk általában azt a benyomást kapta, hogy érdekes emberrel ismerkedett meg. Ebben a premiérré kedvezőtlen időben is fel tudott melegezni. Főként azonban Takáts Mihály alakításán. Ez a mai est az ő estéje volt. Régen jutott szerephez, melyben jobban érvényesültek játékaának meleg, közvetlen vonásai és hangjának ma is teljes erőben ragyogó értékei. A harmadik felvonás után olyan ünneplésben részesült, aminőt régen látott az Operaház. Mellette Szamosi Elzának volt nagy sikere, aki hihetetlenül nehéz feladatot oldott meg; husz évvel kellett öregednie egy estén és a legmagasabb szoprán-régiókból a legmélyebb mezzoszoprán-regiszterig váltakozva énekelt mindent és mindent: jól. Páyer Margit, Gábor, Szemere, Déri és Hegedüs is helyükön voltak.

A szöveget Heltai Jenő szép rimekben fordította. S ami fő: íróember és nem Váradi Sándor módjára.

B-s.

(*) Páris almája. (Bemutató a Népszínház-Vigoperában.) Offenbach szövegírói után szabadon Flers és Caillavet urak jól ismert czége nyult belé merészen a klasszikus témába, hogy a lenge tóga alatt egynehány modern vonatkozást, kedves és neveletlen anakronizmust mondjon el. A Menelausok, Stixek és Agamemnonok nyomán egy bájosan esetlen és szeretetreméltóan ostoba Párist vonultatnak föl a színpadra, akinek hivatása több ötlettel, mint szellemmel mulattatni egy nem éppen nagyigényű közönséget. S ezzel, amint tudniillik, a nyár többé-kevésbé bőségesen szolgál. A kis operette előadásához tehát dicséretes éleslátással választotta meg a Népszínház-Vigopera az időszakot. A közönséget azonban lebecsülte a fordító, amikor az amugy sem túltengő szellemkedést néhány vastagon aláhúzott lokalitással és izléstelen szóviczczel eresztette föl. Jószerencse, hogy a muzsika internacionális nyelvén semmiféle fordító sem változtathatott s így Claude Terrasse zenei invenciója, szellemes melódia-beszéde érintetlenül kapott szállást az említett Muzsateplomban. Az „En, te, ő” és „Roland kürtje” zseniális komponistája ezuttal is csipkeszerű zenével szolgál, át- és átszöve a művész öntudatával és

a poéta istenadta naivitásával leegyszerűsített melódiákkal, telve és egymásra torlasztva tánczba ringató keringőkkel, idegzsibbasztó, félhalk dallamrészletekkel és tele erővel megkomponált indulóval, melyek gyors népszerűsége tarthatnak igényt. Kár, hogy a könnyed stílust követelő muzsikát a különben kitünően fegyverezett zenekar némi wagneri mellékizzel és súlylaly magyarázta el. Az ensemble egyébként schogyan sem tudott behangolódni az operette fesztelen, manósan tobzó hangulatába, a neveltlenségre csábító erdei levegőbe és ott, ahol szellemesen perszifálónak kellett volna lennie, legfeljebb komikus bohózatossággal tudott ténykedni. Környei, mint nögyüölő faun, sok természetes humorral és még természetesebb modulációszegénységgel gyürte le szerepét, melyet csak hangiglag tudott terrassei színvonalra emelni. Néhány kedvesen naiv hangot talált el Della Donna a pástorleány szerepében és Turchányi Olga sem élt túlságosan vissza Vénusz szuverén szerepével. A bukolikus hangot Pázmán találta el a legjobban, aki ma valóban megérdemelt nagy tetszést ért el. A zenekar élén ezuttal Reiner Frigyes, a színház fiatal, talentumos karmestere debütált, aki temperamentumosan és sok stílusérzékkel felelt meg nehéz feladatának.

(*) A Szentivánéji álom. A berlini Deutsches Theater ensembles ma este újra Shakespearet interpretálta, újra meglepően és eredetien. A Szentivánéji álom látuk stílusos, minden részében merészen elgondolt és szinte vakmerően kivitt előadásban. Kiszült, hogy Shakespeare jól csakis a hagyományos áhitat nélkül lehet játszani, mert Shakespeare hus és vér alakjai nem türik, hogy minden pózukat talpazatra állítsák és minden szavukat a fonségesség palástjába burkolják. Élnék azok az emberek, ugyanazok az indulatok és érzések mozgatták őket, amelyek ma, ugyanaz a vér lüktet bennük és nincs ok, hogy antik hőssékké formálják őket, mert Shakespeare darabjaiban mozognak. Shakespeare a dialógusban annyi instrukciót ad és annyira pontosan jellemzi alakjait, hogy szinte csodálatos, hogy eddig meg tudott állni a régi föfogs.

Reinhardt keze alatt megelevenedik a színpad és benepesül emberekkel. Nem kothurnusos hősséknak, kelnek és ágálnak, hanem husból és vérből való emberek. A mai előadást ugyszólván végigkacagták, mert a német színészek a groteszk jelenekeket szinte bukenczezve játszották meg. A kézművesek jelenései alatt harsogott a nevetés, annyira emberi, annyira groteszk és Shakespeare kétségtelen intenciói szerint volt minden egyes alak. Bizonyos, hogy Shakespeare színészei is ilyen bukenczezve játszották meg ezeket a dolgokat és bizonyos, hogy Shakespeare ezeket a dialógusokat az akkori játéktílus szerint formálta. A saját korabeli színészi kivittet látta maga előtt és ahhoz alkalmazta szavait. Reinhardték teljesen föltárlják Shakespearet, amikor játéktílusukat az akkorival azonosítani próbálják, mert sok olyan dolgot értetnek meg, ami eddig homályban maradt, vagy elveszett. Másrészt viszont — így a tündéri részeiben a darabnak — rafináltan modernekek, poetikusak, bájosak a németek és tökéletes illuziót keltenek. Két teljesen ellentétes játéktílusnak szerencsés keveréséből formálták ki a mai sikert.

Ma is az egységesség és a sugárzó intelligencia lepott meg, nem az egyesek talentuma. Magyar művészeink közt talentum feltétlenül akad annyi, mint a német vendégek közt, de a magyar rendezőből hiányzik ez az alaposság és tudás, a magyar színészből pedig ez a foka a szorgalomnak. Kiváló alakításról csak kettőről szólhatunk. Az egyik Kupfer Elza gyönyörűen vad, erdei mohával belepott Puckja, a másik Wassmann ellenállhatatlan komikumú Zettel-je. Eysoldt, Hemis, Höflich, Winterstein, Hartan, Eckert alakításai pompásan szolgálják az egységes czélt. Az előadás teljes sikert aratott és a zsufolt ház minden kép után lelkesen hívta a vendégeket.

(U. D.)

(*) Lysistrata. Krecsányi budai arénájában ismét ünnep volt ma este: zsufolásig telt ház előtt adták Lincke Pál nem egészen új operettjét, melyet a feledékenységtől néhány fülbemászó dallama szerencsésen megmentett és műsoron tud tartani. Hogy a fővárosi közönség mennyire érdeklődik iránta, mutatták a pesti oldalról érkező villamos kocsi, melyek 7 órától 8-ig csak úgy ontották magukból a színházba igyekvő közönséget. Az előadás a nagy érdeklődést mindenesetre megérdemelte. Mindenekelőtt meg kell dicsérni Orbán Árpád karmestert, ki a szólamokat kifogástalanul betanította. A második felvonásbeli szentjánosbogár-dal valódi karmesteri remeklés volt; Fóthi Frida (Lysistrata), Albert Erzi (Bachis) és Bejcziné (Krizizi) terzettie, melyet a nők kara kísért, a negyedórán tul tartó számot kifogástalanul énekelték és dalokba úgy a kar, mint a zene lépten-nyomon a legszabatosabb biztossággal intonált. A közönség műértő részének nem került el figyelmét, hogy az összhangot egy pillanatra sem zavarta meg egyetlen gixer sem és a kiváló betanítás elismerésül az énekesnőkön kívül süriün kiáltozta a karmester nevét is. A rendezés is nagyon jó volt, nemkülönben a férfi-szereplők közül sok mulatságot szerzett Tábori (Kutyamosó), Falussy (Leonidasz) és Virág (Temistokles). Legtöbbit nevettek azonban Bejczinén, aki egy érzelmes jelenetben belezavarodott a szavalásba és mulatságos összevisszaságban magasztalta a természet szépségeit. Miből az a tanulság, hogy nemcsak a dalokat kell jól megtanulni, de a prózát is. Az előadást holnap és holnapután megismétlik.

D. Gy.

(*) Irodalmi estély. Halk és finom poézis, vonalak, színek és szavak bájos muzsikája költözött ma este a főmozi színpadára. Egy csupa szív és csupa melegség-asszony ajkáról férfi-melódiák, szomorú és fáradt panaszok, már ma klasszikus, vagy rövidesen klasszikussá sűrűsödő költemények zsongtak el. T. Hadrik Anna szájon csókolta Annie Vivantitól Erdős Renéig, Petőfitől Ady Endre verséig sok gyönyörű emléküinknek és még több bátor reményűnknek poéma-csemetéit. Ezek a kis csemeték igazán éltek sirtak és mosolyogtak, talán még igazabban, mintha száraz betű-sorokból tanulmányoznók a lelkiüket. Hadrik Anna nagyon szerény, amikor színművésznőnek czimezi magát. Az ő vállalatához pasztika kell, melódiák kellene, halott szenvedések és eleven érzések az előadó hideg gégeszála alatt és főleg rezonancia kell — a közönség padsoaraiból. Ez az utóbbi — szégyeljük magunkat miatta — de bizony hiányzott. A mi publikumunk még nem tanult meg puha tündérczipőkön suhanni, álmokkal játszani valóságok helyett és művésznőket tisztelni automobil-kosztümök és kivénült bájosolyokkal ellentétben. Hiszen ha ez nem így volna, akkor a Hadrik Annának nem is volna szent missziójuk. Hogy van, ez talán még nem is a legrosszabb lehetőség.

k. m.

(*) Fényképkiallítás. A Magyar Amatőrök Országos Szövetsége nagyszabású fényképkiallítást rendezett a Mücsarnok termeiben. Ezeröttszázhusz darab különböző nagyságu és tárgyú, művészies fénykép szerepel a kiállításon. A körülbelül ezer kiállító között szerepel Augusztia főhercegnő, Izabella főhercegnő, József főherceg, néhai gróf Esterházy Mihály, gróf Szápáry Pálné, gróf Degenfeld-Schomburg Ottó, gróf Teleki Sándor, gróf Teleki László Gyula, gróf Forgách István, báró Vay Imre, Konkoly-Thege Miklós, dr. Wartha Vincze, Bárczy István, Pogány Lajos orsz. képviselő stb. Részben amatőr, részben tudományos s kis részben professzionátus fényképek vannak kiállítva. Külön kell kiemelni a tudományos fényképek, diapositívok és nézőszekrények csoportját, amelyben kiállítóképpen szerepelnek: a budapesti m. kir. államrendőrség bünyügi nyilvántartó hivatala (Bertillon-féle fényképezés, helyszíni felvételek, tanulmányképek bünösökről, bünjelfényképezés, dactyloscopiai felvételek), a m. kir. állatorvosi főiskola bakteriologiai intézete, az első belgyógyászati klinika Röntgen-laboratoriuma, a magyar királyi observatoriumnak kiállítása. A kiállításon ez a része a szak-

Románbanktól

Tisztviselők

Földbirtokra

Házakra

Képviselet

5—40 évre.

4%-ra az érték
65—80%ig.

I. II. és III. helyre.

Urszágos Földhitel

Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

köröket fogja méltán a legnagyobb érdeklődésre bírni. Az I. sz. hatalmas termet Augusztia főhercegnő fényképei, József főhercegnek keleti utazásáról való felvételei és Izabella főhercegnő táj- és arcképfelvételei töltik meg. A II. teremben néhai gróf Esterházy Mihály képei vonják magukra a közfigyelmet, K. Lippich Elek képei méltóképpen sorakoznak melléjük. A III. számú teremben figyelmet érdemelnek Horváth C. Guido, Szápáry Pálné grófné, Faix Jaques képei. A IV. számú teremben Révész Zoltán arcképtanulmányai, dr. Bárczy István és Horváth C. Guido tájrészlete hatnak pompásan. Az V—X. termékből feljegyezzük Magyar Rosenberg Emil, Junge Sebő, Kerekgyártó Margit, Maszanek Gábor, Münich Samu, Spády Géza, Balogh Rudolf, Pogány Lajos fényképeit. A XI. számú termet a Photo Klubnak, Magyarország legrégebbi amatőr fényképezők egyesületének gyűjteményes kiállítása tölti be. Itt láthatók a kiállításnak legértékesebb képei, köztük Feledi Dezsőnek, a londoni és newcastlei kiállításokon aranyérmert nyert képei. Azonkívül ugyancsak itt szerepelnek gróf Degenfeld-Schomburg Ottó, gróf Teleki Sándor, báró Vay Imre, dr. Wartha Vincze, Jakabffy Zoltán, Murányi Ödön és Dreyselwák Sándor művészi képei. A XII. számú termet a Budapesti Kamara Klub értékes gyűjteményes kiállítása foglalja le. A XIII. számú teremből külön kiemeljük Zboray Aladár, gróf Teleki László, Horváth C. Guidó, Bródy Zsigmond, Junga Sebő és gróf Forgách István képeit. A XIV. számú teremben van az államrendőrség bünyűgyi nyilvántartó hivatalának dr. Gábor Béla rendőrfogalmazó és Wailland, rendőrségi fényképező által rendezett kiállítása és a többi tudományos intézetek fényképgyűjteménye, amelyek közül Konkoly-Thege Miklós, dr. Halecsunsky Sándor, dr. Wartha Vincze, dr. Misángyi Vilmos, Karvázy Zsigmond, Csuczy Emil, Szalay László gyűjteményei, a József műegyetem kémiai technológiai laboratóriumának, a Balaton-i muzeumi egyesület néprajzi osztályának, az országos m. kir. gyapjuminősítő intézetnek és a m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézetnek gyűjteményei tűnnek ki. A kiállítás utolsó termében, a XV. számúban is több művészies felvétel szerepel, köztük Jelli Gyuláé, Wodiáner Arturé és Záray Sándor igen szép parasztképe. A kiállítást holnap, vasárnap délután négy órakor nyitják meg nagy ünnepélyességgel József főherceg, Augusztia főhercegnő, a kormány, az országgyűlés tagjainak s más meghívottaknak jelenlétében.

(*) **Blaha Lujza utolsó fellépte.** Blaha Lujza, aki legutóbb a Népszínház-Vigopera pozsonyi vendégszereplése alkalmával szaporította diadalainak számát, négy hónapra tervezett nyári pihenője előtt még háromszor lép föl a Népszínház-Vigoperában, t. i. kedd este, csütörtök délután és vasárnap este. Mind a háromszor az évad legnagyobb sikerű műsordarabját, a Nagymamát játsszák, mert a művésznő ragaszkodott hozzá, hogy ezzel a szereppel zárja le ezidei működését, melyet bucsuzásakor hatvanháromadszor fog alakítani.

(*) **„Az excellenciás papa”** című kerüli színen tegnap este Kolozsvárott Rovettának legújabb, nagyon érdekes színműve. A csupa izgalom olasz dráma igazi Rovetta-darab, telve a legizgalmasabb drámai helyzetekkel, jól meglátott és megrajzolt alakokkal és epizódokkal. A darab — melyet különben a Vigszínház csak a jövő szezomban fog bemutatni — nagy sikert aratott, pedig a nyári idő nem igen alkalmas súlyos színművek sikerre juttatásához. A sikert a színház főleg a színészeinek köszönheti, akik közül is Sebestyén Géza (a czimszerepben), Hettyei Aranka (a miniszter leányában) és Kürthy György (egy kalandor olasz grófban) valóban elsőrangú színészi produkciókat mutattak be. Sebestyén az öreg miniszter nagy és nehéz szerepében, a drámai motívumok egész skáláját szólaltatta meg és nagy intelligenciájával szép győzelemre vitte a darabot. Elsőrangú segítő társa volt Hettyei Aranka, aki a nőies ellágyulásoktól a legnagyobb, de legőszintébb indulatokig mindent ki tudott fejezni a Remigia szerepében; mesterien megrajzolt svihákat mutatott be Kürthy is, aki az olasz szenvedélyesség és indulat, a ravaszság, a könnyelműség és gyávaság összes vállfaján át játszotta az Alvire gróf alakját. A telt ház sokat tapsolt a darabnak és a művészeknek.

(*) **A műszaki személyzet jutalomjátéka.** Holnap, vasárnap lesz a Magyar Színházban az utolsó délutáni előadás, amelynek teljes jövedelmét Beóth y

igazgató a Király-Színház és Magyar Színház műszaki személyzetének engedte át. — Ezen az előadásban Földes Imre szenzációs drámáját, a Császár katonáit játsszák diszklodásban; az előadás után pedig művészi hangverseny lesz, amelyen László Rózi több érdekes számmal, Rott Sándor, Gyárfás Dezső, Németh József és Papir Sándor ígérték meg közreműködésüket.

(*) **Az igazság felé.** Beér Tamásnak, „Az igazság felé” című háromfelvonásos társadalmi színművét, mely az idén nagy sikerrel került színre a Nemzeti Színházban, a kolozsvári Nemzeti Színház is megszerezte s műsorába beillesztette. Beér Tamás darabjának bemutatója Kolozsvárott e hó 25-én lesz.

(*) **A Wiesenthal-lányok.** A Népszínház-Vigopera igazgatósága, tekintettel az estéről-estére fokozódó érdeklődésre, mely a Wiesenthal-lányok felépése iránt nyilvánul, immár másodszor hosszabbítja meg a világhírű tánczosoknak vendégjátékát. Hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton Claude Terrasse operett újdonsága, a Páris almája után mutatják be klasszikus és modern tánczaikat.

(*) **A Magyar Színház jövő hete.** A Magyar Színház műsorát e héten is Rostand világhírű költő műve a Sasfiók dominálja. A Sasfiók előadásait kétszer és pedig szerdán és szombaton Földes Imre szenzációs drámája a Császár katonái váltja fel.

(*) **Axel Gallén elutazása.** Axel Gallén, a világhírű finn festőművész, aki közel három hónapot töltött körünkben, a jövő héten Párisba utazik, hogy a finn képzőművészek párisi kiállítását előkészítse.

(*) **A Kisfaludy Társaság május 27-én délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti ülés-teremben rendes havi ülést tart.** Tárgya: 1. Folyó ügyek. 2. Egy szomorufüz a kútnál, költemény Léva József rendes tagtól, felolvassa Kozma Andor rendes tag. 3. Elbeszélés Bársony István rendes tagtól. 4. Olaszország királynéjához, Carducci költemény, műfordítás Zoltán Vilmos vendégtől. 5. Mailand Oszkár újabb székelyföldi népköltési gyűjtése, bemutatja Vargha Gyula rendes tag. Az ülés után társasvacsera a Continental-fogadóban.

(*) **A belügyminiszter a vidéki színészetért.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a színtársulatok működésének idejében czirkusz, kabaret, orfeum, vagy más mutatványos előadásra nem adható engedély.

(*) **Az Akadémia I. osztálya e hó 25-én délután öt órakor ülést tart, melynek tárgyai: 1. Gombocz István l. t.: „A magyar hangok időtartama”. 2. Mészáros Gyula vendég: „Csuvasok és tatárok közt a Volga-vidéken”. — A Magyar Tudományos Akadémia azután este hat órakor összes ülést tart, amelynek tárgysorán folyó ügyek szerepelnek.**

(*) **Hírek a Városi Színházról.** Vasárnap kétszer adják Reimann bécsi táncoperettjét, „A gépiró kisasszony”. A jövő héten ezenkívül a „Bus özeveg” parodisztikus operettet és „Orpheus a pokolban”, Offenbach remek zenéjű operettjét is előadják. — A színház drámai személyzete már erősen készül Andrejew Leonid „Az ember élete” című színművére.

(*) **Amerikai Park Ósbudavára.** Mához egy hétre, május 30-án nyílik meg az Amerikai Park Ósbudavára, melynek szükségességét a fővárosi közönség már nagyon érzi. A kontinens legelőkelőbb családi nyári mulatóhelye minden tekintetben ki fogja elégíteni a fővárosi közönség igényeit. A hatalmas, fényes Varietében olyan program lesz, amelylyel Friedmann igazgató önmagát mulja felül. Ime izlettől: Lillian Horlein, Amerika legelső szubrettje, Johnson és Dean Budapest kedvencei, Gusti és Georg Edler szenzációs ujdonságokkal, Les 3 Andalusios, La Bella Fornarina, a leghíresebb spanyol énekesnő és táncosnő, Indiánus játékok, Les 3 Allison, Oskar Coppe 8 szép angol nővel: Jelenet egy táborban, Permanes 8 villámugró és sok más attrakció, amelyet csak a jövő héten publikálnak. Mesés szép lesz a Tabarin-Moulin-Rouge, amelyet gobelinek, perzsa-szőnyegek és velencei tükrök díszítenek. A Moulin Rouge programja mesés lesz. Nagy sétányok, hangversenyter, kávéház, vendéglő, pezsgős-pavillon és egyéb látványos áll rendelkezésére a közönségnek. Bérletjegyek kaphatók Andrássy-ut 19. szám, a Hirsch-féle nagytözsdeben és az igazgatóságnál. Hölgyek és katonatisztek részére 8 korona, urak részére 12 koronáért.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Szamaritánus Egyesület ülése.** Wencheim Frigyesné grófné elnöklése alatt tegnap tartott választmányi ülésén számolt be a Szamaritánus Egyesület a választmányának a kórházak vasárnapjának ez évi jövedelmével. A bevétel összesen 4564 korona 17 fillér volt, mely összeg az egyesület többi évi jövedelmeivel együtt — mintegy 15 ezer korona — a fővárosi kórházakból távozó szegény betegek felsegítésére fordították. Az idei kórházak vasárnapján mintegy 420 uri hölgy volt a gyűjtésben segítségére az egyesületnek. Hálas köszönetét fejezi ki a választmány ugy ezen hölgyeknek, valamint a gyűjtést vezető nem választmányi hölgyeknek.

(—) **A leányok pályaválasztása az iskolaév végén** súlyos gondot okoz a szülőknek. Szerdán, e hó 27-én délután 5 órakor foglalkozik e kérdéssel az az értekezlet, amelyet a Feministák Egyesületének tanügyi bizottsága rendez a Társadalmi Múzeum nagytermében (V., Mária Valéria-utca 12). Pályaválasztás előtt álló leányokat s azok szüleit szívesen látja a bizottság az értekezleten.

(—) **A Magyar Szakírók Egyesülete szombaton Gelléri Mór elnöklése alatt ülést tartott, amelyen a választmány főként a folyó hó 28-án tartandó közgyűlés előkészítésével foglalkozott. Az előterjesztések során az elnök javaslatára elhatározták, hogy Szerényi József államtitkárt, az egyesület választmányi tagját tiszteletbeli taggá való megválasztásra fogják a közgyűlésnek ajánlani. Ezután az alapszabályok módosítására vonatkozólag hoztak határozatot, majd pedig a zárszámadás és a költségvetés előterjesztése után a kijelölt bizottság tett jelentést.**

(—) **Az Országos Közegészségügyi Egyesület** kedden, e hó 26-án délután hat órakor érdekes gyakorlati bemutatót rendez; Kozáky Gyula székesfővárosi főmérnök a Hungária-szálló előtt (a Mária Valéria-utczában) bemutatja öblíthető búzelzáró készülékét a viznyelő-csatornában, ugyanazt építkezés alatt a Kishid-utczában a Vadászúrt-szálló előtt, végül csatorna-fedőlap kinyitását belülről a csatornából.

FŐVÁROS.

() **A köztemetőkre felügyelő bizottság** délelőtt ülést tartott, Viola Imre elnöklése mellett, amely alkalommal a temető-igazgatóság bemutatta az 1908. év második negyedére vonatkozó munka-programot. Ezt a bizottság elfogadta. Javasolja a bizottság, hogy a III. kerületi (6-budai) új temetőhöz, amelyet az ősszel, vagy a jövő tavasz folyamán átadnak a rendeltetésnek, alkalmazzanak három sírásót és egy őrt. Az új temető használatba vétele különben nagy nehézségekkel fog járni, egyrészt a rossz talajviszonyok miatt, másrészt távolfekvése folytán.

() **Garay János hamvainak átszállítása.** Garay János 1853 november 5-én fejezte be sok szenvedéssel járt földi életét. Hamvai Budapesten a Kerepesi-úti temetőben nyugodtak. Barátai és tisztelői egyszerű oszlopot állítottak emlékére, visszamaradt családjának kegyelete pedig évről-évre friss virágokat áldozott a kedves halott emlékének. A kerepesi temető azonban rendezés alá került, így az elhunyt költő pormaradványait máshová kell elszállítani. Az átszállításról a főváros kegyelete gondoskodik. Disztrikthelyet jelölt ki Garay János földi hamvainak s a költő porrásejtét május 29-én ünnepséggel szállítják át az új pihenőhelyre.

() **A városházáról.** A piaristák rendházának az ügye tegnap újból a középítési bizottság elé került a Belváros szabályozásával kapcsolatban. A bizottság hosszas vita után elfogadta azt a tervet, amely meghagyja a rendet a mai helyükön, de a telekből levág 200 négyszöglet, a Városház-teret változatlanul fentartja, az új belvárosi plébánia-templomot a Váci-utca és az Eskü-ut sarkára teszi. A tervezet elfogadásában a legérdekesebb, hogy a közvetlenül érintett féllel, a piaristákkal a főváros még ma sem állapodott meg a szabályozásra, pedig anélkül bajosan határozhatnak. — Az állatkert folytatódagos kiépítésére és berendezésére a pénzügyi osztály 1,200,000 koronát kér. A középítési bizottság elfogadta a tervezetet s javasolja a kért összeg megadását.

() **A fővárosi tisztviselők köszönete.** A fővárosi tisztviselőknek egy tizenöttagú küldöttsége kereste fel ma délelőtt Szentkirályi Zoltán orsz. képviselőt, hogy megköszönjék a fővárosi tisztviselők drá-

6 visit Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKÉPEZÉS.
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

50% kg.
Ulrichs-
Speranza
hoszsza
49, 45.
korona. Tav
51% kg.
65% kg.
Elzevir
Blades), Ku
nyerve, 3%

2400 mé-
(Aylin), 2.
(Fejes), 3.
Futottak
(Huxtable).
-ik. - Tot.

1300 méter.
50% kg.
kg. (Krou-
an 60% kg.
ente), Isme-
, Bengáli
(Miles),
) Biztosan
k. - Tot.:

odiki napjá-
sztrák kan-
l, körülbelül
var kancza-
istálló Mát-
legnagyobb
pi nagy díj-
ésségéhez
ben bizunk
Jalouse
erseny még
alyverseny,
szaporítani
Sárga csikó

spicziomok
az Erzsébet
gyik napra
eny jutott,
i van hi-
0.000 koro-
x mérközni.
fogata lesz,
alatt vesz
helyre a

() Király-díj. Vasárnap reggel nyolcz óraker kezdődik Szemere Miklós puszta-szentlőrinczi lövőházában a vetélkedés a király-díjért, melyen az Egyetemi Athletikai Klub tagjain kívül mindenki részt vehet, aki az egyetemi céllövő kurzusra jelentkezett. A Budapesti Egyetemi Athletikai Club a versenyt megelőző pénteken tartotta utolsó tavaszi házi mérkőzését, melyen a klub tagjai nagy számban vettek részt. Első lelt Belohorszky Béla, második Velez Rezső, harmadik Tettey Emil, negyedik Ruzs Imre, ötödik Juhász Emil. Középpontot löttek: Ruzs Imre (2), Juhász Emil, Karafiáth Jenő és Tettey Emil. Négyes kört löttek: Varsány (4), Belohorszky (3), Karsay (3), Juhász (2), Ruzs (2), Velez (2), Ábrahámffy, Denghy, Karafiáth, Remnitzky. — A vasárnapi mérkőzésen, melyre megjelenését megígérte Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár, a zsíri díszelőke, Török Aurél, a Tudomány-Egyetem rektora, Bartha Jeldy István táborkok, a Ludovika parancsnoka stb., rendkívül érdekes küzdelemre van kilátás. A klub rendes tagjai sorából Ábrahámffy József, Baik Mihály, Belohorszky Béla, Cotelly Ernő, Denghy János, Halász Aladár, Juhász Emil, Karsay László, Klekner Sándor, Prokopp Sándor, Ruzs Imre, Szinte László a kiválóbbak. míg a senior-gárdát gróf Apponyi Henrik, dr. Karafiáth Jenő, nemeskéri Kiss Géza, dr. Molnár Tibor, dr. Nickl Alfréd képviselik. A versenyzők négy csoportba osztva, két tizes sorozatban mérkőznek s a király-díjat az nyeri el — a körülbelül egyforma esélyű pályázók közül — ki a legtöbb találatot éri el. Egyenlőség esetén a körszámok döntenek.

() Galamblovő-verseny a Margitszigeten. A József főherceg védnöksége alatt álló Országos Magyar Galamblovő Egyesület mai versenye iránt az érdeklődés kevésbé csökkent és úgy a nézőközönség, mint a versenyzők tekintélyes számban vettek részt. Gróf Zichy Kázmér díját báró Vécsey Miklós nyerte meg, második lett Gáspárdy Béla, harmadik Cardeza T. D. M. Az első párosversenyt gróf Draskovich Iván, a másodikat és negyediket Cardeza T. D. M., a harmadikat és ötödiket Gáspárdy Béla, a hatodikat gróf Apponyi Henrik nyerte meg. A legközelebbi verseny május 25-ikén, hétfőn lesz, mely egyuttal lezárja az egylet tavaszi meetingjét is. Ezen a vigasz-díj dől el.

() Anglia bajnokcsapata—Ferencvárosi Torna-Club. A Manchester United professzionista bajnokcsapat május 24-én a FTC magyar bajnokcsapat ellen mérkőzik. Anglia legjobb csapatának melynek játéka a legtekélyesebb és a legkényesebb igényeket is kielégíti, ez a vasárnapi mérkőzése lesz az utolsó Budapestén és a kontinensen. Az angol csapat játéka már nem szűkséges bővebben méltatni, pénteki játéukból nyilvánvaló óriási fölényük. Vasárnapi ellenfelük erős védelme és oly szép sikerrel szerepelt támadása a MU-et is agilisabb munkára fogja sarkalni és talán sikerül az angol „profik” teljes tudásában győnyörködni. A FTC. kitünő védelme erősen próbára lesz téve vasárnap. Ez évi mérkőzése között hétszer győzte le ellenfelét úgy, hogy goalt nem kapott. Így legyőzte a Törökvést 6:0, a BAK-ot 3:0, a MAC-ot 2:0, a Spártát 4:0, az UTE-t 2:0, a MTK-t 6:0, a BTC-t 1:0, a bécsi Germániát 8:1, úgy, hogy a nyolcz mérkőzésen, melyben a legjobb magyar csapatok szerepelnek, adott 31 goalt és csak 1-et kapott. A támadására és goalképességére jó fényt vet az is, hogy ez évben veretlen és 55 goalt adott ellenfeleinek. A magyar csapat támadó játékmódora goaleshetőségre nyújt kilátást, de viszont éppen ezért nyitott mezőnyében az angol támadás is eredményesebb lehet. Az angol csapat megerősítve áll ki a következő összeállításban, Moger—Roberts (kapt.), Stacey—Downie, Thoronson, Bell—Meredith, Bemmster, Duckworth, Piken, Wall, Turnbull-t, ki Bécsben maradt — Anglia legjobb goallövője, a „repülő csatár”—t — is vasárnapra várják, kinek játéka nagyban emelni fogja a csatársor goalképességét. A magyar csapat utóbb tartalékkal játszott, vasárnap teljes csapatával játszik és az angol csapat nyitott támadó-játékában összejátéka bizonyára jobban is fog érvényesülni. A mérkőzés pontban fél hat óraker kezdődik, Gabrovitz (Bp. Rambler) bírászkodása mellett, a Thököly-úti pályán. Helyárák elővételben: sportjegy 1.50 korona, II. hely 80 fillér. — Előzőleg a bajnokságban vezető Magyar Testgyakorlók Köre játszik a BTC-t verő Törökvést Sport-Egyesülettel. Ezen mérkőzés már döntő fontossággal bír a MLSz. ez évi bajnokságára. Bíró Schubert M. Ferenc (MUE.) lesz. Délután két óraker mérkőznek a II. csapatok. A három mérkőzésre ugyanaz a jegy érvényes.

Téli sport-czikkek
Mű- és versenykorcsolák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norvég-, sveczi-, török-, haitói- és amerikai rodel sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lilienfeldi ski 30 korona Norvég ski, lábszárak, hólapátok Téli sporttárgyak és felszerelések Sporttárgyek ingyen.
KERTÉSZ TÓDOR sportüzlete, BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

A dánosi rablógyilkosság. — Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 23.

A nagy pör gyors tempóban közeledik már a befejezés felé. Egymásután peregnék le a védőbeszéd, némelyik közöttük egészen rövid lélegzettel. Így dr. Baczó Albertét, akinek Lakatos Luterne védelmét kellett ma kifejtenie. Ennél a beszédnél azért kell megállni egy perczre, mert élénk megütközést keltett a védők táborában. Ugyanis az eddigi védőbeszédnek mindegyikén az a gondolatmenet vonult végig, hogy a vizsgálat és a főtárgyalás bizonyítási anyaga alapos kétségeket hagynak fenn az iránt, hogy a dánosi rablógyilkosságot valóban a vádlottak követték el. A védők fejtegetése ezért odairányult, hogy rést üssön az alapon, amelyre a vád felépített s így mindannyian elsősorban a felmentés mellett érveltek. Nagyot néztek tehát, midőn a Luterne védője ma azzal kezdte mondókáját, hogy ő beigazolvja látja, hogy a dánosi rablógyilkosság a vádlott cigányok műve s csak a minősítés kérdésére kívánja a védelmét szorítani. Azért veszdőtünk — mondják a védők — négy héten át, hogy kétségeket támaszszunk az esküdtékben a vád alaposága iránt s most egyszerre lecsap a társunk s a pár rövid szavával megsemmisíti az egész munkánkat. Ennek a pár szónak sokkal nagyobb a súlya, mint a mi fejtegetéseinknek együttvéve, mert hisz az esküdt ezután arra gondol, hogy amit a védő beismert, azt valóban kell vennie, valószínű lévén, hogy a védenctől tudja azt, amit mond.

A beszédek.

A mai délelőtt folyamán különben öt védőbeszéd hangzott el. Az első felszólaló dr. Elek Mór, a Lakatos János Kuna védője volt. Elismeréssel adózott az ügyésznek, aki vádbeszédében kijelentette, hogy a gyerekek vallomásra nem ad sokat és inkább a bűnlekre alapítja vádját. Ez megkönyviti az ő helyzetét, mert az ő védenctől egyetlen egy bűnlelet sem találtak. Czitatumokat olvas fel a Rózi és a cigányfiúk vallomásából, melyek sehol nem említik a Kunát. Hivatkozik a tanukra is, akiknek nagyrésze nem látta Kunát a cigányok között. Nem kér felmentést, mert igazat ad az elnök ama kijelentésének, hogy a cigányanyal jusztizmord nem történéhetik, hisz kátéjukban benne van, hogy lopni szabad, rabolni szabad. Méltányos ítéletet kér.
Dr. Veigelsberg Viktor: A hatodrendű vádlott, Német Vrana (Trokár Marcsa) védője, aki bevezető beszédében kéri az esküdteteket, hogy szabaduljanak az ellenséges hangulattól, mely különösen ebben az esztendő bünpörben nyilvánult meg. Ezt az ellenszenvet annak tulajdonítja, hogy egy idegen, bevándorolt race tagjai ülnek e teremben, mert már sok hasonló büntényt követtek el, anélkül, hogy a tetteseket így gyűllölték volna, mint ezeket a cigányokat. A védő ezután rámutat arra, hogy a nyomozás során és a tárgyalás első napjaiban is ez a Marcsa egy jelentéktelen szürke alak volt, csak a gyerekek vallomása után lett belőle e bünpör prima-donnája. Hisz hallottuk, hogy a gyerekek szinte versben szavalták:
— Ha Trokár Marcsa nem lett volna!
Akkor ez a baj nem lett volna. Ez csak a csendőrskola lehet, amint az látszik azokból a tudákos kifejezésekből, amiket itt a főtárgyaláson hallottunk a gyerekektől, ami nem a cigánygyerekek fantáziájában született. Hosszabban foglalkozik ezután védő a Rózi szerepével, aki perverz gyönyörrel vágta oda legközelebbi rokonainak, a három markos börtönőr védelme alatt a legsúlyosabb vádak, melylyel azokat a bitófára juttathatja. Ez a leány egy hisztérika benyomását kelti. (Nagy mozgás.)
Dr. Veigelsberg azzal fejezi be hatásos beszédét, hogy kéri az esküdteteket, hogy ne higyenek abban, mintha ezzel az ítélettel a cigánykérdést rendeznék. Ez gazdasági kérdés, ehhez pénz kell. Nemcsak a cigányoknak, de valljuk meg, hogy saját honfitársainknak sem tudunk munkát adni gazdasági szegénységünk miatt és azért hagyják el évenkiint ezrek ezt az országot. Esküdt uraim, igazságos ítéletet kérek! (Lelkes taps.)
Az elnök ezután 10 percz szünetet ad.
Szünet után dr. Baczó Albert Lakatos Luterne védője beszélt, majd dr. Tóth Ernő, dr. Hannibal helyettese Surányi Csoroszlya védője és végül dr. Rác Géza, az öreg Surányi Ignác védője terjesztette elő védelmét. Beszéde folyamán tagadta, hogy ez a népfaj, mely annyit tett a zene fejlődése érdekében, ilyen kegyetlenségre volna képes. Nem igaz — mondja a védő — hogy

a cigányok semmire sem használhatók, hisz tudjuk, hogy 1866-ban Könlggrätznél sok cigány harczolt a magyar fiukkal egy sorban és tudjuk, hogy egy cigány mentette meg József főherceg életét.
Az elnök erre, miközben az öreg Surányi a szép szavaktól meghatottan, erősen zokogott, délutánra halasztotta a tárgyalást.

Délután.

A délutáni tárgyaláson elsőnek Gleichmann Lajos Surányi Márton (Tuta) védője szólalt fel, aki elmondta, hogy ezeket a cigányokat, alig hogy kiszabadultak az egri börtönből, máris a közigazgatási hatóságok elkezdték ildőzni. Kikergették heves vármegyéből Pest megye felé s itt, nem is csoda, a kiéhezett cigánykaraván lopott, rabolt. A védő vázolja a cigányok életviszonyait s fenntartásának módját s erős váddal illette a közigazgatási hatóságokat, hogy nem tettek semmit a szörnyű eset megállítására. Védenctének semmi része nem volt a gyóni rablásban, mert hisz az átlótt czombu cigány nem is tarthatott a karavánnal. A tanuvallomások s különösen a gyermekek vallomása megbízhatatlanok. A dánosi eset orgazdasága sem állhat fenn, mert Surányi csupán a rablott tárgyak megőrzésére vállalkozott s így legfeljebb bünpörtolást követelt el.
Utána dr. Broszimmer Béla, az öreg 80 éves Surányi Lidi védője tartotta meg védőbeszédét. Kifogásolja, hogy nincs konkrétizálva a vád, hanem csupán általánosságban hangzik a vád: „a cigányok tették ezt, tették azt”. Az ily általánosítást tiltja a törvény, de ezt bizonyítja az is, hogy ebben a pörben semmiféle tárgyi bizonyíték nem támogatja a vádat, amely homlokegyenest ellenkezik a tényekkel.
Tíz percz szünet után dr. Bangha Sándor, Kolompár Zelfi védője szólalt fel, s hibáztatta a társadalmat, hogy nem tesz semmit a cigánykérdés rendezésére. Csoportosítja védenctére vonatkozó tanuvallomásokat s arra a konklúzióra jut, hogy bizonyítva semmi sem lett.
Dr. Bangha beszédének befejeztével az elnök a tárgyalást hétfő reggel kilencz órára napolta el.
§ Kirendelés. Az igazságügyminiszter Jég Károly halászfalvi járásbírói jegyzőt a balászfalvi járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki; továbbá dr. Dávid István Gyula tasnádi járásbírói a debreczeni ítélőtáblához tanácsjegyzővé rendelte ki.
§ A becsület védelme a büntetőjogban. Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete az ügyvédi kamara disztermében (V. Szemere-utca 10.) e hó 25-én, hétfőn este hét óraker vita-estélyt rendez, amelyen dr. Zsitvay Tibor ügyvédjelölt „A becsület védelme a büntetőjogban” czímen tart előadást.
§ Verekedés Karczagon. Ilyen czím alatt a tegnapi számban közölt hírlünkbe tévedés csuszott be. Szentesi Tóth Kálmán, Karczag város polgármesterének Klein István lapszerkesztővel történt afféje ugyanis azzal végződött, hogy a járásbírói s a polgármestert csupán becsületesítés vétségében mondták ki bűnösnek s 100 korona pénzbüntésre ítélte, Rimaszombathy István tanácsnok és Györy Gáspár megbízotttag pedig testi sértés vétsége miatt egyenkint 100 korona fő- és 50 korona mellékbüntetésre ítéltettek. Miután az ügyészségi megbízott az ítéletben megnyugodott, fogházbüntetés kiszabásáról, amit tegnapi hírlünk említett, szó sem lehet.
§ Felmentett pángermán izgató. Ismeretes, hogy a délvidéki pángermán lapok hónapok óta rendszeresen izgatják a délvidéki németiséget és gyalázzák a magyarokat, de ellenük eddigelő sajtóper még nem indult meg. Az elsőt ma délelőtt tárgyalta a temesvári esküdtbíróióság. A vádlott Wettel Vilmos nyomdász, egy ott megjelenő pángermán heti lap szerkesztője volt, aki lapjában a csernovai esettel kapcsolatban azt írta, hogy Csernován a magyar sovínizmus gyilkolt s hogy akasztófákat kellene felállítani s felakasztatni rájuk az összes sovínisztákat. A tárgyaláson a vádat dr. Boross Dezső kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig Kornis Géza ügyvéd, a temesvári ügyvédi kamara titkára látta el. Az esküdtsek a vádlottat nem bűnösnek mondták ki, mire a törvényt alkalmazó bíróság felmentő ítéletet hozott. A veridikt Temesváron nagy feltűnést és izgalmat okozott.
§ A szülész. A budapesti büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklésével ma tárgyalta Ilencz Károlyné, született Erl Johanna okleveles szülész bünt. ügyét. Ilenczné szülész női diplomáját angyalcsinálásra használta föl. Száz korona honoráriumért egy megoperált egy asszonyt, hogy ez pár nap mulva — február 3-án reggel — vérmegezés következtében meghalt. A büntető törvényszék a tagadásban levő szülész nőt a beszerzett terhelő bizonyítékok és tanuvallomások alapján két évi börtönre ítélte.
§ Az agitátor. Rendkívül érdekes bünpört tárgyalta a székesehérvári esküdtbíróióság. Gróf Zichy János Kisláng község határában nemrégiben egy nagyobb darab földet parcellázott. Az ország különböző vidékéről való kiscgazdák vették bérbe az eldarabolt

földeket s ott meg is telepedtek. A telepesek közt volt Turós György 38 esztendő földműves is, aki alig hogy odajött, Kislángon arra izgatta a község lakóit, hogy ne fizessenek árendát a parcellázó Zichy uradalomnak. A község békés természetű polgárai nem értettek vele egyet s ezért folytonos viszálykodás volt köztük. Turóst izgága természete miatt az ottani Polgári Kör tagjai sorába sem vették föl, amit Porteleki József odaváló csizmadiának tulajdonított. Ez év márczius 15-én ünnepélyt rendezett a Polgári Kör és erre Turóst nem hívták meg, de azért elment oda és közbeszólással zavarta meg a tanító ünnepi beszédét. Erre távozásra szólították föl, Turós egy mellékszobába vonult s ott inni kezdett. Mikor beesteledett, verekedés keletkezett a vendéglőben. A zür-zavart arra használta föl Turós György, hogy a magával hozott revolverrel az ott levő haragosára, Porteleki József csizmadiára rálőtt. A golyó a szerencsétlen embert halántékán találta s nyomban megölte. A gyilkos haza menekült, de a esendőre csakhamar letartóztatták. Az esküdtek igazmondása alapján a székesfehérvári törvényszék Turós Györgyöt szándékos emberölés miatt tizenkét évi fegyházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

Kornfeld és az agráriusok.

Budapest, május 23.

A budapesti áru- és értéktőzsde elnökének lemondásával szimpátiikus hangon foglalkozik az agrártábor hivatalos közlönye, a „Köztelek“ ma megjelent száma. A lap a vezető cikket helyettesítő „Egyről-másról“ című rovatában foglalkozik Kornfeld Zsigmond főrendiházi tagnak a tőzsdei elnökségről való lemondásával, valamint azzal, hogy Kornfeld engedve a tőzsde tagok közóhájának, lemondását visszavonta. A cikkely mélyreható eseménynek jelzi ezt a tőzsde kebelében s különös jelentőséget tulajdonít annak, hogy Kornfeld szándékát megmászítva, a tőzsdei vezetés élén marad továbbra is. Az egyébként tárgyilagos hangon tartott fejtegetésből, mely a reális és irreális tőzsdei üzletek közötti éles ellentétet szinezi, közöljük az alábbiakat.

„Eredeti szándékának megmászítására — mint ő maga mondta ezt a tőzsde tagjaihoz intézett beszédében — azt bírta, hogy meghajolni óhajtott a tőzsdei körökben általánossá vált azon közóháj előtt, amely őt az új tőzsdetörvény megalkotásáig a tőzsde elnöki székében tudni kívánja. Ugyanezen beszéde alkalmával a tőzsdereformra vonatkozó főrendihelyi nyilatkozatot is tett, amelyek közül különösen a tőzsde autonómiájára vonatkozó nyilatkozata érdemel részünkről figyelmet. A tőzsde kétségtelenül autonóm testület, amelynek bizonyos mértékig meg kell hogy legyen önkormányzati joga, azon mértékig, ameddig a tőzsdén kívül álló, de azért a tőzsdével kapcsolatos érdekkörök legelemibb jogköveteléseivel nem jön ellentétbe. Mivel a tőzsde elnökének a tőzsde autonómiájáról szóló kijelentése nagyon is szoros kapcsolatban említettett a tőzsde külsőben álló reformjával és ezzel együtt a tőzsdei irreális üzlet szabályozásával, ez a körülmény arra enged következtetni, hogy a tőzsde megreformálásának jogát is autonóm jogkörében szeretné — legalább is tulnyomólag — elintézni. Annak a megítélésére, illetőleg a fölött való döntés joga, hogy a tőzsdereform mily mértékben lesz hivatva korlátozni a tőzsdei különbözőzeti játékokat, nem eshet a tőzsde autonóm jogkörébe. Sokkal mélyrehatóbb közgazdasági kérdés ez, amely ennél fogva megköveteli azt, hogy éppen azok az érdekeltek emeljék fel döntő szavukat e kérdésben, akiket a tőzsde tagjainál is közelebről érint a reform mikénti rendezése. A tőzsde autonóm uton próbálta már rendezni a tőzsdei üzletmenetet és ennek eredménye a mai állapot lett, melyet maga Kornfeld se talál ideálisnak. A tőzsde új palotáját újabb, modernebb szellemnek kell átlengetnie. Egyébiránt Kornfeld újra elfoglalván a tőzsde elnöki székét, egy igen nemes célt tűzött ki maga elé, azt, hogy a kereskedelmi becsületet és korrektséget újból ragyogóan tüntethesse fel a gazdasági látóhatáron. Amily nemes e cél, annyira kívánjuk is, hogy ezt elérnie mielőbb sikerüljön is. Ezt a kitűzött célt azonban a tőzsde reformja nélkül lehetetlen elérni, sőt a reformmal is csak úgy, ha mindazok az üzleti módok, amelyek minden reális alapot nélkülöznek és amelyek a tőzsde tekintélyét már is annyira lerontották, a tőzsdereform által le-

hetetlenné válnak. Kornfeldet kitűzött céljához csakis a legnagyobb szigorral végrehajtott tőzsdereform vezetheti.”

A gazdák lapjának fenti kijelentéseit egyrészt honorálása gyanánt kell tekintetnünk a tőzsde elnökének pártatlan energikus eljárásának és annak a szellemnek, melyet Kornfeld honosított meg a tőzsdén. Hogy a mai állapot még nem ideális, azt nem lehet a tőzsdei vezetőségnek a rovására írni, mert abban a kínos bizonytalanságban lelheti magyarázatát, mely az Ausztriával való kiegyezés évekig való vajudása folytán főnforgott, ezenkívül a zilált pénzügyviszonyok, rossz termés és más egyéb körülmények állták az utját annak, hogy az agráriusok által sóvárgott ideális állapot bekövetkezhetett volna a tőzsdén.

„A tőzsdei különbözőzeti játék korlátozása nem eshet a tőzsde autonóm jogkörébe.“ Ezt állítja a gazdák lapja, de állításait mivei sem igazolja. Nem mondhatni ugyanis azt, hogy a tőzsdén kívül álló érdekeltség intézte el ezt a fontos kérdést; sőt utalunk a külföldi tőzsdék közel multban történt eseményeire, hol ugyanis béklyókba szorították a különbözőzeti játékokat, még tarthatatlanabb állapotok (zurbörzék keletkezése) következtek be, mint azelőtt voltak.

Egyébként örvendünk a gazdák objektív nézetnyilvánításán.

* * *

Abból az alkalomból, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter is rábirta Kornfeld Zsigmondot arra, hogy továbbra is megtartsa a tőzsde elnökségét, a tőzsdetanács képviselőjében Simon Jakab alelnök, Weisz Károly igazgató és Fuchs főtitkár megjelentek Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternél, akinek hálájukat és köszönetüket fejezték ki közbenjárásáért. Simon alelnök beszédére a miniszter kijelentette, hogy gazdasági életünkben a tőzsde igen fontos szerepre van hivatva, amely mindig számíthat támogatására. A minisztertől Szevényi államtitkárhoz ment a tőzsde küldöttsége, megköszönvén neki is közbenjárását. Az államtitkár szívesen fogadta a küldöttséget és melegen emlékeztetett meg a tőzsdéről és Kornfeld tevékenységéről.

Bányászatunk 1906-ben.

— A Magyar Bányá- és Kohóvállalatok Egyesületének közgyűlése. —

Budapest, május 23.

A Magyar Bányá- és Kohóvállalatok Egyesülete tegnap este tartotta dr. Chorin Ferencz elnöklése mellett nyolcadik évi rendes közgyűlést, amelyen nagyérdemű nyilatkozatok történtek a hazai vas- és szénipar helyzetéről. Dr. Chorin Ferencz, az egyesület elnöke, miután a jegyzőkönyv vezetésére Fodor Ferencz titkár, hitelesítésére pedig Fuchs Richárd és Gáger Emil bányavállalati igazgatókat kérte fel, nagyszabású megnyitóbeszédet mondott, melyben érintette bányáiparunk egész mai állapotát. A lefolyt évben úgy a vasbányászat, mint a szénbányászat terén — mondja Chorin — lázas tevékenység mutatkozott, nagy befektetések történtek és a vállalatok megfeszített munkát fejtettek ki a termelés emelésére. Ezen intenzív munka dacára, a kohászat és a szénbányászat nem mutatja a rohamos emelkedést, amit elvárhattunk volna, mert munkáshány folytán nem használhatta ki egész termelőképességét és dacára annak, hogy a munkásokkal szemben minden aldozatot meghoztak, ma sem rendelkeznek a vállalatok elég teljesen kiképzett munkás felett. Az arany- és fémbányászat terén semminemű nevezetesebb változás nem állott be a mult év folyamán. A szénbányászat a lefolyt évben is sokszor foglalkoztatta a közvéleményt és az egyesületet is gyakran kényszerítette a helyzet nem ismeréséből fakadt jogtalan támadásokkal szemben ennek a több, mint 40.000 munkást foglalkoztató termelési ágak védel-

mére kelni. Konstatálható, hogy a nehézségek dacára a szénbányák 1907-ben 3 millió méter mázsával többet termeltek, mint az előző 1906-ban, 1908-ban pedig ezen fejlődés előreláthatólag oly mérvet fog ölteni, hogy az államvasutak és a gyáripár remélhetőleg sokkal kevesebb külföldi szénre fog szorulni, mint a megelőző években. Nem haladhatunk el a mult év eseményei felett — így folytatja Chorin beszédét, — hogy ne tegyünk említést azon akcióiról, melyet az állam szénbányák megvételére és a bányászatnak saját területén való fejlesztése érdekében indított. Egyelőre lesz annak, hogy az állam is gyakorolni fogja a széntermelést. Az, hogy a kormány, midőn maga beáll bányavállalkozónak, saját tapasztalataiból fogja megismerni azokat a nehézségeket és azokat az aldozatokat, melyekkel a szénbányászat megküzd.

Szívóssággal és kitartással szénbányászatunk, melynek évi termelése 1906-ban csak 73 millió, 1907-ben 76.4 millió mm. volt, 1908-ban már meg fogja haladni a 80 millió méter mázsát és néhány év múlva el fogja érni azt a célt, hogy a hazai ipar egész szükségletét önjerejéből fedezni fogja. Vas- és szénbányászatunk két pillére a nemzetgazdasági épületnek — így fejezi be beszédét, — ezeket folyton szilárdítani első sorban a mi feladatunk.

A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a közgyűlés egyhangulag elfogadta a választmány előterjesztéseit és megválasztotta a választmány tagjaivá Engel Ármint, a Budapestvidéki Kőszénbánya Részv.-Társ. vezérigazgatóját és Hönsch Árpádot, a wtkovici vasgyár magyarországi bányáinak igazgatóját; a számvizsgáló bizottság tagjai lettek Breuer Lipót, Rau Gottlob, Weiss Ármint és Pollacsek Sándor. Ezután Déry Károly kir. tanácsos, a Dunagőzhajózási Társaság bányáinak igazgatója méltatta dr. Chorin Ferencznek az egyesület vezetésére körüli érdemeit. Javaslataira a közgyűlés Chorinnak köszönetet szavazott buzgó és eredményes működéséért.

A szeszadótörvény reformja. A magyar szeszipari érdekeltség nagy reményeket fűz évek óta a szeszadótörvény reformjához, amelynek immár küszöbéhez érünk. A magyar és osztrák pénzügyminisztereknek e tekintetben való végleges megállapodásairól tegnapi hírünkben már megemlékeztünk s Wekerle a budgettárgyalásokat követően nyomban a parlament elé fogja terjeszteni az új szeszadóra és a kontingens felosztására vonatkozó törvényjavaslatokat. Ezek elintézése sürgős is, mert szeptember elején az új főzési campagne bekövetkeztével a régi törvények hatályukat veszítik. Wekerle új törvényjavaslatai még nem kerültek nyilvánosságra, de azok lényegéből egy és más már kiszivárgott. Így a mezőgazdasági szesziföldék és ipari gyárak kontingensének tíz százalékos apasztása és a bonifikáció négy koronával való leszállítása, beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint, fel van véve az új törvényjavaslatba. Wekerle pénzügyminiszter tehát a legméltányosabb alapra helyezi az új törvényjavaslatokat, midőn a megszorító intézkedéseket egyaránt alkalmazza úgy az ipari, mint a mezőgazdasági szeszgyárakra. Méltánytalan volt ugyanis az 1900. évi kontingens-törvénynek az a rendelkezése, mely kizárólag az ipari gyáraktól vonta el évente az ujonnan keletkező mezőgazdasági szesziföldék részére szükséges kontingens-mennyiséget. Az ipari szeszgyárak multja visszanyulnak a magyar közgazdasági élet azon idejébe, amikor a magyar szesziparnak az államkincstárra háruló összjövedelmét egyedül az ipari szeszgyárak szolgáltatták. Abban az időben a mezőgazdaság nem volt rászorulva a szeszifőzésre, azt nem is vette igénybe. A mostani megnövekedett gazdasági viszonyok között azonban az ipari gyárak populáris szempontból is szinte nélkülözhetlen faktorai a szesziparnak, mint ez beigazolást nyert a városok által az ipari gyárak kisajátítása ügyében megindított akció során is. A vidéki gőcpontokban működő ipari szeszgyárak a vidék munkáselemének az és azon szakában is foglalkozást nyújtanak, amidőn egyébként munkaalkalom

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

==== Kérjünk: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét. ====

egyáltalán semmi téren nem kínálkozik a szegény népek. Az kétségbevonhatatlan tény, hogy a szeszadó tervbevett felemelésével a fogyasztás csökkeni fog úgy nálunk, mint Ausztriában és Wekerle elfoglalt álláspontja a kontingens apasztása tekintetében méltányos alapra van fektetve; ne csak az ipari gyárak rövidüljenek az apasztás folytán, hanem a mezőgazdasági jellegű gyárak is.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védőgyűlés a következő fizetési képtelenségeket közli: Dapfer és Rosenberg Budapest, Marokkói-utca 4. szám; Hertz Ignác kereskedő, Ráczkeve; Grünbaum Izidor ruhakereskedő, Királyhelmez; Löw Izsó festékkereskedő, Pozsony; Sibinkits J., Beograd; Reichman Izidor kereskedő, Tiszalök; Eberlein József kereskedő, Világos; Tannenbaum Antal kereskedő, Pozsony.

Megállanak a malmok. Megirtuk a minap, hogy a fehér lisztkészletek felhalmozódása miatt legközelebb az összes budapesti malmok beszüntetik üzemüket s nem vásárolnak gabonát aratás előtt. Mint értesülünk, a malmok üzembeszüntetésének ügye ma már az előrehaladott tárgyalások stádiumában van. A megegyezést úgy tervezik, hogy a fővárosi malmok a jövő hét elejétől kezdve egyelőre 14 napra beszüntetik az üzemet. Az üzem beszüntetésére főleg a liszt- és gabonapiac helyzete adott okot. A finomabb liszt forgalma nagyon csekély s daczára annak, hogy a malmok már hetek óta alig 3-4 napon dolgoznak, még sem tudják a lisztkészleteket apasztani. A gabona ára pedig olyan, hogy a malmok, daczára annak, hogy az utolsó héten csökkent a gabona ára, még sem gondolhatnak arra, hogy lisztkészletük szaporítására dolgozzanak.

Éjjel jelentik: A budapesti malomcézgek, tekintettel arra, hogy a malomüzem már hónapok óta érzékeny veszteséggel jár, elhatározták, hogy két héten át egyhuzamban a malomüzemet beszüntetik. A malmok ezen idő alatt munkásaikat el nem bocsátják és foglalkoztatni fogják.

Vidéki gabonakereskedők szervezkedése. A vidéki gabonakereskedelmét közelről érdeklő több kérdés, főleg a tőzsdei határidőüzlet mai formája ellen követendő eljárás megbeszélése céljából számos dunántúli gabonakereskedő május 24-én d. u. fél három órakor Nagykanizsán, a városháza dísztermében tartandó értekezletre hívta meg a gabonakereskedőket, hogy a tőzsdereform dolgában is egyöntetű lépésre határozzák el magukat.

A pénzfalczról. Az elmúlt héten tulajdonképpen nem jelentkezett lényeges változás a világpénzpiacra. A jegybankok utolsó kimutatásai szerint a helyzet általában kedvező, mit csak bizonyít az a tény, hogy a magánkamatláb majdnem mindenütt teljes egy százalékkal alacsonyabb a hivatalos rátánál. Az angol bank kimutatása szerint érczkészlete 0.54 millió fonttal emelkedett, tartaléka pedig 0.68 millió font szaporodással 27.7 millió font lett, éppen 3 millióval nagyobb, mint az az elmúlt év ugyanazon szakában volt. Daczára az angol bank kedvező statusának, a csüörtőkre várt kamatlábleszállítás nem következett be. Ennek oka azonban nem Angliában keresendő, hanem a külföldön. Okozói első sorban Keletindia, mely kényszerítve volt londoni aranykötveteléseinek majdnem felét felmondani, miután az ébingség a gyarmat kereskedelmi és fizetési mérlegét kedvezőtlenül befolyásolta. A kínaiak által eszközölt eladások által előidézett ezüstárleszorítás is némi aggodalmat keltett. Egy további momentum, mely a kamatlábleszállítás elhalasztására okot szolgáltatott, az amerikaiak újabb aranykereslete. Szakörökben azonban ezek után is biztosra veszik, hogy a kamatláb-mérséklés már a közel jövőben megtörténik. A rátamérséklés ügye éppen úgy áll Németországban is, azzal a lényeges különbséggel, hogy ott még mindig 5% a hivatalos kamatláb. A német bank kimutatása szintén javulást mutat. Emelkedett úgy az érczkészlete, mint az össztartaléka. Tekintettel arra, hogy Berlinben a magánkamatláb 1 1/2%-al alacsonyabb a hivatalos rátánál, szinte valószínű, hogy a 1/2%-os mérséklés már a legközelebbi

filéstől várható. A francia bank kimutatása szerint érczkészlete körülbelül 35 millió frankkal emelkedett és bankjegyforgalma körülbelül ugyanennyivel csökkent. A pénz ára változatlan. A magánkamatláb Londonban 2%, Párisban 2%, Berlinben 3 7/8%.

A belföldi pénzpiacra némi élénkülés mutatkozik. Pénz bőven áll rendelkezésre, az igényeket könnyen fedezik és a kínálat határozottan túlsúlyban van. A kormány a pénzintézeteknél elhelyezett tőkéből 30 millió koronát eljérese felmondott, ez azonban semmi esetre sem befolyásolja a piac helyzetét, mert hiszen egyrészt a bankoknak bőven van pénzüik, másrészt június 1-én lesznek a korona-árjádék szelvényei esedékesek. Az így piacra jutó anyag bőven pótolja a kormány által elvont tőkéket. Sajátos tünet speciel nálunk, hogy daczára a pénzbőségnek és az erős kínálatnak, mondhatni legkedvezőbb kondíciókkal, az ipar és vállalkozás még mindig tartózkodást mutat, ami feltétlenül első oka annak, hogy a kínálat élénkebb a keresletnél. A közel jövőben ugyanezen a téren is remélhető javulás, mert valószínű, hogy az angol és német bank rátamérséklése után az Osztrák-Magyar Bank is visszatér a rég látott 3 1/2%-os kamatlárhoz. Ennek aztán természetesen nagy jelentősége lenne egész közgazdasági életünkre.

Ipariskolai rajzminták kiadása. A hazai iparoktatás fejlődése szempontjából rég érzett hiány, hogy a szakrajzkutatás anyagát módszeresen feldolgozó hazai rajzminták rendelkezésre nem állván, a czélnak gyakran meg nem felelő külföldi rajzmintákat kell használni. E hiányon segitendő, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg megbizta az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanácsot, hogy ily ipariskolai rajzminták kiadására vonatkozólag részletes tervezetet készítsen olyképen, hogy a kiadandó mintafüzetek egyformán legyenek használhatók a tanonciskolákban, szakiskolákban, felső ipariskolákban és ipari tanfolyamokban. Ily módon el lesz érhető, hogy nemcsak a külföldi — jobbra német — rajzminták fognak idővel a tanulók szeme elől eltűnni, hanem ezenfelül a tanonciskolák és ipari tanfolyamok az iparosság széles rétegeiben is terjeszthetnek fogják a magyar művelvet és ami annál is fontosabb, mert köz tudomásu, hogy iparosaink műnyelve felette tarka és annak megtisztítása csakis az iskolák útján remélhető.

Halkonzervgyárosok fuzionálása. Welleminsky és Gottlieb „Adria” halkonzervgyárak r. t. Budapestben czég alatt a Welleminsky és Gottlieb czég budapesti és a Trigarszky Emil és társai debreczeni czég „Adria” halkonzervgyára fuzionál. Az új részvénytársaság székhelye Budapest, alaptőkéje 400.000 korona (1000 darab 400 koronás részvény). Alapítók: a Forgalmi Bank R. T. (Debreczen), Ungar Jenő bankigazgató (Debreczen), Kontsek Géza nagykereskedő (Debreczen), Trigarszky Emil keresk. ügynök (Debreczen), Welleminsky és Gottlieb halkonzervgyári czég (Budapest), Gottlieb Benő gyáros Budapest (vezérigazgató), özv. Welleminsky Rezsőné gyártulajdonos (Budapest), dr. Váradi Szabó János földbirtokos (Debreczen), Félegylázy János kereskedő (Debreczen), Tóth Kálmán birtokos (Debreczen), dr. Hegedüs Jenő ügyvéd (Debreczen).

Pénzintézeti Tisztviselők Lapja. E czímmel a Pénzintézeti Tisztviselők Országos Egyesülete egy szaklapot alapított, melynek első száma június 5-én jelenik meg.

A Kassa-Oderbergi Vasut közgyűlése. Ma tartotta meg ez évi rendes közgyűlést a Kassa-Oderbergi Vasut r.-t. Budapestben Falk Miksa elnöklete alatt. A közgyűlésen igen meleg ünneplésben részesítették a társulat kiváló vezérigazgatóját, Ráth Pétert, aki most ünnepelte a társulatnál való működésének huszadik évfordulóját. Ráthnak valóban nagy érdemei vannak a Kassa-Oderbergi felvirágzása körül s hogy most a vasut hatalmas beruházásai, melyeket a rendkívüli közgyűlés szavazott meg a múlt hónapban, megvalósulhatnak, az jórészt Ráth érdeme. Az elnök indítványára a közgyűlés a vezér-

igazgató érdemeinek méltánylását a mai gyűlés jegyzőkönyvébe iktatta.

Ezután bemutatták az évi jelentést, amely mindenekelőtt rámutat azokra a nehézségekre, amiket a pálya hiányos felszerelése a folyton növekedő forgalom lebonyolítása körül okozott. Ezek a nehézségek tavaly oly mérvet öltöttek, hogy az áruforgalmat több ízben be kellett szüntetni. Ezek a rendkívüli viszonyok lényegesen befolyásolták az üzleti kiadásokat, mert a társulatnak kocscikat és mozdonyokat kellett bérelnie s azoniellül meglévő forgalmi eszközzeit is sürgősen javíttatni. A múlt hó végén tartott rendkívüli közgyűlés után azonban most már biztos kilátás van arra, hogy a vasut a magyar vonalak beruházási ügyeit véglegesen rendezheti s a növekedő forgalmat is akadálytalanul le fogja bonyolítani. Tudatja továbbá a jelentés, hogy alkalmazottainak fizetését tavaly nyáron rendezte. A konvertált 37.962.000 forintnyi 5 százalékos elsőbbségi ezüst kölcsönből az 1907. év végén 155.600 forintnyi névértékű 778 kötvény volt forgalomban. A múlt üzletév bevételei összesen 23.432.967 korona 6 fillért tettek ki, az összes kiadások pedig 18.590.352 korona 32 fillért. Az állami kamatbiztosítást illetőleg az alap-tőke kamatozására és törlesztésére az 1907. évben az állambiztosítást a m. kir. államkincstár részéről 1.922.690 korona 80 fillérral veszi igénybe a társulat. Eszerint az 1906-ik évben igénybevett 87.673 korona 10 fillérral szemben a m. kir. államkincstár terhe az 1907. évben 1.905.017 korona 70 fillérral emelkedett.

A közgyűlés úgy a jelentést, mint a számadásokat, valamint a felügyelő-bizottság jelentését jóváhagyólag tudomásul vette és Barna Gábor részvényes javaslatára elismerést és köszönetet szavazott az igazgatóságnak és Ráth Péter vezérigazgatónak, amiért a felmerült nehézségeket oly szakavatott és tapintatos kézzel sikerült elhárítaniok. Végül megajították a választásokat s a belépő két igazgatósági tagot: Loisch Edét és Ormódy Vilmost közfelkiáltással újból megválasztották. Egyéb tárgya a közgyűlésnek nem volt.

Pozsony város nagy kölcsöne. Pozsony város törvényhatósága még a márczius havi közgyűlésen elhatározta, hogy a város függő tartozásainak kiegyenlítésére, nemkülönben az építkezési és beruházási költségek fedezésére 11.889.100 korona kölcsönt vesz fel 60 évi törlesztés mellett. A közgyűlés határozatát a belügyminiszter avval a hozzáadással hagyta helyben, hogy a kölcsönfelvétel részletes módzatainak megbirálását akkora tartja fenn magának, midőn a város közönsége felvétel iránt konkrét ajánlatok alapján hozandó érdemleges határozatát felülvizsgálás és jóváhagyás végett fel fogja terjeszteni, illetőleg midőn a kormány már véglegesen állást foglal a városnak kötvénykibocsátás engedélyezésére irányuló kérelme ügyében és midőn már meg lesznek állapítva azok a feltételek, melyek a kötvények kibocsátása esetén úgy közhitei szempontokból, mint magának a városnak érdekében is szükségesnek mutatkoznak.

Törvény a telepítésről és parcellázásról. Az egy idő óta tultengő parcellázási láznak Darányi földművelésügyi miniszter óhajt véget vetni, hogy a már régebben kidolgozott telepítési törvénytervezettel együtt a nyári szünet után a parcellázásról is javaslatot fog a parlament elé terjeszteni. A törvénynek az lesz a célja, hogy a kisbirtokosoknak, amikor ingatlant akarnak szerezni, sem a megszerzés, sem a vétellel járó pénzügyi művelet ne kerüljön sok költségbe. Különben is a földművelésügyi minisztérium közreműködésével országsszerte végrehajtott parcellázások nagy megalégedést keltenek mindenfelé. Jelenleg 70.000 hold föld parcellázása van munkában és sikerült 78 községnek minden kezvetítési költség nélkül és pedig az eredeti áron ingatlant szerezni.

Az osztályosorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

- 20.000 koronát nyert: 25556.
- 15.000 koronát nyert: 99955.
- 10.000 koronát nyert: 123899.
- 2000 koronát nyert: 66176.
- 1000 koronát nyertek: 61599 99556 114322.
- 500 koronát nyertek: 11602 70464 80837 96955 105546.
- 300 koronát nyertek: 1317 2638 3171 23587 27246 47220 48452 55103 62762 67696 71149 71282 76816 37600 100179 102343 116785 116959.

Rohitsch-Sauerbrunn
Stájerországban
Vasut, posta és távirat.

Teljesen átalakítva!
Császárfürdő, modernül berendezett vizgyógyintezet.
Styriaifürdő ujonnan berendezett szénsavfürdő.
Kütnönek bizonyult gyógyhely gyomor-, bél-, máj- és vesebajok
krónikus székrekedés, ideg-, epekövek, elhízásodás, cukorbetegség
cuz, reuma, gége- és torok-katarisus és szívbajok ellen. A gyógy-
fürások Karlsbadhoz és Marienbadhoz hasonlók.
Diätetikus és terrairn kurák. — Kijűnő ivóvíz-kura. — Villamos
világítás. — Lift. — Modern csatornázás.

Bogdány szerencsése páratlan! Kiváló szerencsében részesült a Bogdány S. bankház, (Budapest, Károly-körút 20.) Ugyanis a mai huzáson a 20.000 koronás főnyereményt a 25556. számú, a 15.000 koronás főnyereményt a 99955. számú sorsjeggyel, tegnapelőtt pedig 5000 koronát az 5090. számú sorsjeggyel nyertek e kedvelt bankház t. vevői.

A mai huzáson ismét Török A. és Tsa szerencsés bankházában, Budapest, Szervita-tér 3. nyerték a 10.000 koronás főnyereményt a 123899. számú sorsjeggyel.

Alaptőkeemelések. A győri Bördiszműáruipar R.-T., Zoltschau és Frankenstein cég május 5-én tartott közgyűlésén alaptőkéjét 500.000 koronáról 750.000 koronára emelte fel 1250 darab új 200 koronás részvény kibocsátásával. Kibocsátási árfolyam 212 korona. A társaságot 1906-ban a Győri Általános Takarékpénztár és a Magyar Általános Takarékpénztár alapították 500.000 korona alaptőkével.

A Gyáriparosok Országos Szövetségének szegedi kerülete ma nagy lelkesedéssel megalakult. Hegedűs Loránt központi igazgató ismertette a szövetség céljait, utalt az összeférhetlenségi törvénynek a gyáriparosok érdekeit sértő intézkedéseire és azon törekvéseire, hogy a magyar ipar az osztráknál nagyobb adóterhellel ne sújtassék. A nagy számban egybegyűltek a szegedi kerület elnökevé Wimmer Fülöp gyáriparosot választották meg. Az alakuló ülésből Chorin Ferenczet táviratilag üdvözölték.

A nemzetközi cukoregyezmény kihirdetése. A hivatalos lap mai száma közli az 1902. márczius 5-én Brüsszelben kötött nemzetközi cukoregyezményhez 1907. augusztus 28-án megállapított pótegyezmény jegyzőkönyvét és aláírási jegyzőkönyvét.

Közvetlen kocsik a Déli vasuton. Folyó évi június hó 1-étől kezdve, Steinbrücktől Zágráb D. V. állomáson át Zágráb Máv. állomásig és viszont, az 504/5712., 506/5714. és 505/5713. számú vonatokkal közvetlen I. II. III. osztályú kocsik fognak közlekedni.

Takarékpénztár — Csantavéren. A Csantavéri Gazda Kör takarékpénztárát alakít 100.000 korona alaptőkével.

Egy vidéki gőzmalom üzembehelyezése. A Temesvári Pannónia gőzmalom-társaság gőzmalomát, mely 1907-ben a társaság fizetési zavarai miatt üzemét beszüntette, most újra üzembe akarják helyezni. E célból a hitelezők hozzájárulásával a pénzügyminisztériumhoz 500.000 korona kölcsönért folyamodtak. A kölcsön elnyerése esetén a 300.000 korona alaptőkét 40%-ra lebélyegeznék és a hitelezők követelésének fele értéke erejéig újonnan kibocsátandó elsőbbségi részvények kibocsátása által az alaptőkét 290.000 koronával felemelnék. A hitelezők követelésük másik felét legalább 5 éven át mérsékelt kamatozás mellett továbbra is a malom rendelkezésére bocsátanák. A régi részvények csak akkor részesülnek osztalékban, ha az elsőbbségi részvények 5%-os osztaléka már fedezve volna. Az újjászervezés után a malom forgótőkje az összes jelenlegi 359.937 koronát kitevő tartalékalapjaival együtt 829.937 koronára rugna.

Az alföldi mezőgazdálkodás reformja. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelésügyi és növénytermelési szakosztálya Cserháti Sándor elnöke alatt az alföldi mezőgazdaság reformjáról tanácskozott. Az ülés feladata volt annak a határozati javaslatnak a tárgyalása és végleges szövegezése, amelyet az előző tanácskozásokon kapott utasítás szerint Rubinek Gyula igazgató terjesztett elő. Ugyancsak határozati javaslatot terjesztett elő Cserháti Sándor is, aki nagy munkásságot fejtett ki a kérdés körül, a két határozati javaslat lényegében teljesen azonos, csakis a sorrendben térnek el egymástól. A megindult vita során Marton Andor a mezőgazdasági szesztermelést hozza szóba s a kontingens kiterjesztését kéri az Alföldön a mezőgazdasági szesztermelők részére. Cserháti ennek mellőzését kéri, mert az alföldi gazda meglehetősen anélkül is, a felvidéki gazda pedig erre nagyon rá van szorulva. Elek Ernő felszólalása után Sierbán János javasolja, hogy a tagosításról hozandó törvénybe vétessék be a barátságos birtokváltások díj- és illeték-mentessége. Báró Stojanovics György a mély szántás és a gőzeke szövetkezetek propagálását tartja szükségesnek, a gazdasági ismétlés-iskolák szaporítását is kívánja. Kvassay Jenő kívánatosnak tartaná, hogy a gazdasági szakismertek terjesztésére adassanak ki röpiratok, Emödy József a műtrágyázási kérdés megoldását célzó javaslatot nélkülözi a határozati javaslatokban, véleménye szerint ezt kellene az Alföld mezőgazdasági körében népszerűsíteni, kívánatosnak tartja az életbiztosítással egybekötött jelzálog-kölcsönök lehetővé tételét. Többek felszólalása után a szakosztály elfogadta a benyújtott javaslatokat.

RAF

**Reichenbergi
Automobilgyár
G. M. B. H.
Reichenberg
(Csehország)**

**Turakocsi 24—30 HP. Első
rendű gyártmány, rendkívüli
mérsékelt árak.**

Magyarországi vezérképviselőt:

HELIOS

Automobilvállalat

Budapest, V., Bálvány-u. 12.

**Telefon
73—65.**

Kompromittáló.

(Az amerikai „Morning Star”-ból.)

A nőre sok dolgot lehet kompromittáló a férjire csak egy, ha olyan nővel van viszonya, ki nem használ amerikai porcelán poudert.

Amerikai Porcellán-Fouder Részvénytársaság magyarországi főképviselete, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 1.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonatózsde.

Budapest, május 23.

A meteorológiai intézet két nap óta zivataros esőket és hősüljedést jelez, ami a vegetációra már nagyon is kívánatos volna. A tartós szárazság ma már a tőzsdét nyugtalanítani kezdte, amennyiben októberi búzában nagyobb fedezési és véleményvásárlások történtek, melyeknek hatása alatt ezen terminus árfolyama 10.25-ig emelkedett. Októberi zab iránt is nagyobb volt az érdeklődés és ezen határidőt 6.95-ig fizették. Rozs és tengeri aránylag kevesebb vevőre talált. A készáru piacra nagyon korlátolt volt a forgalom. Mindössze 6000 mázsa helyben lévő buza talált vevőre 50 kilónként 10 fillérrel magasabb áron, ellenben szállításra ma sem lehetett búzát eladni. A többi czikke árát változatlan maradt.

Eladott:

Buza: Tisztvidéki: 150 mm. 78 kg. 150 mm. 77.5 kg. 23.80 korona, 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, 100 mm. 76 kg. 23 korona.

Szarvasi: 1700 mm. 75 kg. 23 korona.

Fejérmegyei: 100 mm. 76.7 kg. 22.40 korona üszkös.

Bánsági: 2000 mm. 74 kg. 22.45 korona, 1000 mm. 74 kg. 22.40 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 78.5 kg. 23.05 korona.

Rozs: 150 mm. 20 korona, kpf., 450 mm. 19.90 korona kpf., kocsi, 200 mm. 19.60 korona máj 22.

Zab: 100 mm. 14.80 korona, 150 mm. 14.75 korona, 100 mm. 15.— korona, 100 mm. 14.65 korona, 100 mm. 14.30 korona.

A határidőpiacra kötetett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. májusra 11.39, 11.46.
Buza 1908. októberre 10.12, 10.13, 10.09, 10.25.
Rozs 1908. októberre 8.81, 8.87.
Zab 1908. októberre 6.86, 6.98.
Tengeri 1908. májusra 6.54, 6.53, 6.60.
Tengeri 1908. júliusra 6.58, 6.65.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

májusra buza	11.39	11.40
októberi buza	10.14	10.15
októberi rozs	8.83	8.84
októberi zab	6.92	6.93
májusi tengeri	6.58	6.59
júliusi tengeri	6.62	6.63

Délutáni forgalom.

Délután ismét zivataros eső és hősüljedés van jelezve, de ez hatással az árfolyamokra már nem igen volt.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza májusra	11.42	11.44
Buza októberre	10.18	10.19
Rozs 1908. májusra	10.15	10.20
Rozs új októberi	8.86	8.87
Zab 1908. májusra	7.13	7.15
Zab októberre	6.88	6.89
Tengeri 1908. májusra	6.57	6.59
Tengeri júliusra	6.63	6.64

Budapesti gabonaforgalom.

1908. május 21-től május 22-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	20888	46
Rozs	429	—
Arpa	1005	—
Zab	10730	—
Tengeri	11886	5080
Liszt	102	15400
Korpa	—	1609

Értéktőzsde.

Nyugodt irányzat, de a tegnapi zárlatnál valamivel alacsonyabb jelzésekkel indult ma az üzlet az értéktőzsdén. A külföldi jelentések nem voltak megfelelőek és így buzdítás híján az előtőzsdén csekély forgalom volt és az árfolyamok alig változtak. A helyzet ugyan nem mondható kedvezőnek, a spekuláció nem fejt ki tevékenységet, a tőzsdén kívül állók pedig még mindig tartózkodnak az üzlettől. Némi érdeklődés mutatkozik a Városi villamos részvényei iránt, melyek élénk keresletre 2-3 koronával javultak. A déli tőzsdén nem volt lényeges változás. Alacsonyabb berlini jegyzésekre eleinte az irányzat lanyha volt, azonban később valamit javult és mérsékelt forgalom fejlődött ki. Az árfolyamok csak valamit javultak. A helyi értékek piacán csend volt. A leszámítási piacon szerény forgalom mellett, nem állt be változás. Az Osztrák-Magyar Banknál alig volt benyújtás.

Az utőzdsde 1/3-kor zárult. Nyugodt irányzat mellett, csekély forgalom volt. Ma az Osztrák hitel 632.50 és 632.75 koronán volt forgalomban. A Magyar hitel reggel 751.25 koronán indult, 750.50-ig gyengült, azután 750.75-re javult. Az Államvasut 695.75 és 695.25 között ingadozott. Forgalmomba került továbbá: Jelzálog 439-438.50 koronán, Rima 562-563-562.25 koronán, Városi villamos vasut 267.50-269.50-269 koronán, Közúti 552.50 koronán, Magyar koronajáradék 93.50-93.52 1/2 koronán, Salgó 578 koronán, Hazai bank 278.50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde nyugodt. Kötettek: Magyar hitelrészvény 751.25. Osztrák-magyar államvasut 695.25 695.75. Rimamurányi vasut 562.25 563.-. Jelzálog-bank 433.50-439.-. Városi villamos vasut 267.50-269.50. Hazai bank 278.50-5 százalékos orosz kölcsön 96.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde javult. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 632.75. Magyar hitelrészvény 750.- 750.75. Osztrák-magyar állam-

vasut 694.50-695.50. Rimamurányi vasut 561.25-563.25. Jelzálog-bank 439.-. Közúti vaspálya 552.50. Városi villamos vasut 269-270.-. Magyar koronajáradék 93.50-93.60. 4 százalékos fővárosi kölcsön 91.25-91.38. Egvesült fővárosi takarékp. 2110.-. Asafalt r.-t. 139-140.-. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 578.-579.-. Ujlaki téglagyár 297.-. Prémium-tízlet: A díjbiztosítókért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10.- K, 1938. május hó végére 11-12 K.

Utőtőzsde.

Kötettek: Magyar hitelrészvény 751.-, Államvasut 695.25.

BÉCSI GABONATŐZSDE

Bécs, május 23. (Az Egyetértés tudósítójától.) A mai heti tőzsdén buza eleinte 15-20 fillérrel volt olcsóbban kapható, mint a múlt szombaton, de később az árvesztés csak 15 fillért tett ki. A forgalom szabálytalan volt s többek között eladásra került 7600 mm. mosoni urasági áru 11.55 korona három hónapra bécsi malomból, kisebb tételekben pedig 79 kg. marchfeldi 11.60 korona Gensendorfból, tótfelvidéki 79 kg. 11.45 korona Galántháról, 11.40 korona Szeredről, 78 kg. 12.22 korona Érsekújvárról és 11.30 korona Wartbergből. Rozs irányzata valamivel gyöngült és 10 fillérrel olcsóbb lett a múlt szombati árakhoz képest. Pestmegyei 10.60-65 korona kelt Bécsből, tótfelvidéki 10.20 korona Surányból, 10 korona Érsekújvárról, 10.10 korona Galgóczról, balassa-gyarmati 10.50 korona bécsi államvasutról. Uj áru közül tótfelvidéki buza 77 kg. augusztusra 10 korona Udvardról és tótfelvidéki rozs júliusra 9.15 korona Marchegről. Árpa egyáltalán nem volt piacon. A mi a takarmányárakat illeti, zab 5-10 fillérrel olcsóbb lett, tengeri ellenben szilárdult irányzat mellett ártartó volt.

Jegyzetelt buza: tiszavideki 12.30-12.80 korona, mosoni 11.80-12.20 korona, tótfelvidéki 11.70-12.20 kor., déli vasuti 11.60-12.- korona, marchfeldi 11.60-11.90.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.65-10.85 korona, csepeli 10.55-10.75 kor., pestmegyei 10.65-10.90, déli vasut 10.55-10.75 korona, különtele magyar 10.50-10.75 kor., osztrák 10.60-10.80 korona.

Arpa: morvaországi 7.30-7.70 kor., marchfeldi - kor., bácsvidéki 7.50-7.90 kor., tótfelvidéki 6.50-7.75 kor., csepeli - kor., győri 7.10-7.70 kor., déli vasuti - kor., tiszavideki - korona.

Magyar tengeri: régi 7.-7.20, uj - korona, cinquantin 8.-8.55, uj - korona.

Magyar zab: selejtes - kor., közepes 7.55-7.85 korona, elsőrendű 7.85-8.10 kor., válogatott 8.10-8.45 korona.

Liszt ára hanyatló irányzatot követett s a nyers-termények árvesztéseiket következében 30 fillérrel olcsóbban lett volna szerezhető. Rozsliszt is olcsóbb, takarmányliszt irányzata nyugodt, korpa megtartotta teljes árait.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, május 23. Az osztrák képviselőház tegnapi ülésén történtek és a tartós szárazság, melytől a vetéseket féltik, valamint az ultimo meghosszabbítás tartózkodóvá tették a mai előtőzsdét. Kezdetben az irányzat még barátságos volt és alpesi bányarészvények átmenetileg valamivel élénkebbek, később azonban az üzlet elcsendesedett. A déli tőzsde nyugodtan kevésbé változott árfolyamokkal indult. A további forgalomban államvasuti részvények kissé javultak. Berlinből a bányarészek gyengülését jelentették.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 632.50, Magyar hitel. 752.-, Länderbank 442.-, Államvasut 694.25 -., Elbavölgyi vasut -., Déli vasut -., Alpesi bányarészvény 656.25. Rimamurányi 562.50 Májusi járadék -., Magyar koronajár. -., Orosz érték -., Török sorsjegy 189.-, Német márka 117.65.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 632.25, Magyar hitel 752.- Länderbank 442.-, Unio-bank 538.-, Államvasut 694.25, Anglo-bank -., Bankverein -., Déli vasut 134.-, Gőzhajó -., Alpesi bányarészvény 656.-, Májusi járadék 97.24, Magyar koronajáradék 93.50, Török sorsjegy 189.-, Német

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include: tiszavideki, pestmegyei, déli, bányászati, bécsi.

Table with columns: Egyéb gabonaneműk, Ross, Arpa, Zab, Tengeri, Renesz.

Table with columns: Burgonya, Faj, Különb. termény.

Table with columns: Faj, Különb. termény, 100 kilogramm ára.

Table with columns: Államadósság közhitelesítői, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Széchenyi, Különtele vállalatok.

Table with columns: Ujlaki téglagyár, Kassa-oderb. v. 1899. fr. é. 4%, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Széchenyi, Különtele vállalatok.

márka 117.65, Elbavölgyi vasut 444.—, Rimamurányi 562.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, május 23. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.65, 1860-as sorsjegy 150.35 Osztrák hitelsorsjegy 453.— Angol osztrák bankrészevény 294.90, Bécsi Bankverein 520.90 Osztrák-magyar bank 1727.— Déli vasut 134.— Dunagőzhajózási társ. 1018.— Dohány rész. 408.— Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.67 Osztr. Lloyd 419.— 4.2 száz. ezüst. jár 97.25 99.15. Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy 261.50, Osztrák hitelintézeti részvény 631.75, Union-Bank 598.—, Osztrák Länderbank 440.90, Osztrák-magyar államvasut 694.75, Elbavölgyi vasut 443.—, Alpési részvény 655.50, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.15 Lipótkohó —, Töröksorsjegy 188.50. Kedvtelen.

Bécs, május 23. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.70, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.90, Magyar hitelbank részvény 479.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 470.—, Rimamurányi 561.75, Magyar cukoripar 1802.50, Adria hajózási részvénytársaság 408.—, Magyar koronajáradék 93.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.75, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 438.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, május 23. (Tőzsdei jelentés.) A tegnapi newyorki tőzsde gyenge lefolyásának hatása alatt és a német vas- és szénpiac kedvezőtlen megítélésére valamint a hét végeztével eszközölt realizációkra a mai tőzsde gyenge irányzatban folyt le, amely zárlatig tartott, miután a nyugati tőzsdék sem nyújtottak semmiféle ösztönzést. Ennek következtében az árfolyamok szikkorú ízet mellett az egész vonalon visszamentek, anélkül azonban, hogy általános nagyobb jelentőségű mozgalom állott volna be. Erősebb esést csak bányászártek szenvedtek, amelyeket különösen a phönixrészvények ujjab a la baisse irányzata befolyásolt kedvezőtlenül. Járadékok és vasutak nagyobb ellentálló képességükkel tüntek ki, kivéve amerikai vasutakat, amelyekre newyorki jelentések gyakoroltak kedvezőtlen nyomást. A készpénzpiac iparértékei szintén gyengülésre hajlottak. Napi-pénz 3 1/2 %, magánleszámítolási kamatláb 3 3/4 %, ultimó-pénz 4 1/2 %.

Zariatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, osztrák hitelrészvény 198.10, Déli vasut 22.70, orosz bankjegyek 213.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.30, Disconto Commandit 175.70, Dinamitruszt 159.90, Harpeni 197.50, Unifikált török járadék 96.10, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148.70, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 216.10, Gelsenkircheni 192.90, Laurakohó 212.75 Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) május 23. 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.60, Osztrák hitelintézeti részvény 198.20, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.97, Bécsi Bankverein 131.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.20, Osztrák koronajáradék 97.10, Magyar koronajáradék 93.55, Osztrák-magyar bank 124.—, Déli vasut részvény 22.65, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.90, Párisi váltóár 812.—, Union bankrészevény 135.50, Alpési bányarészvény —, Gyenge.

Hamburg, (Zárlat) május 23. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjáradék 98.75, Osztrák hitelrészvény 198.25, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.— Nyugodt.

London, május 23. Angol consol 86 1/2 %.

Paris, május 23. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.75, Osztr. aranyjáradék 99.05, Magyar aranyjáradék 95.80, 5 százalékos Boigár kötelezvény 1896. évről 500.—, 4 százalékos Olasz járadék 104.45, Déli vasut elsőbbségi kötv. 308.—, 5 százalékos marokkói járadék 516.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 505.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.75, 4 százalékos unifikált török jár. 96.25, Török sorsjegy 180.75, Török dohányrészvény 432.—, Osztrák föld-hitelintézet 1110.—, Osztr. Länderbank 470.—, Ma-

gyar jelzalogbank 462.—, Banque de Paris 1435, Banque Ottomane 720.—, Osztr. magyar államvasut 751.—, Déli vasut 138.—, Meridional vasut 688, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 570.—, Rio Tinto 15.95, Sucrerie d'Egypte —, Tula 236.—, Thomson Houston —, Uríkányi köszén 153, Chartered 19.75, De Beers 270.—, East Rand 95.25, Jagersfontein 85.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 48.50, Váltó Amsterdama (rövid) 207.50, Váltó német piacok (rövid) 123.06, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 98.—, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (röv.) 9/16, Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 2 1/2 %, Ingadozó.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, május 23-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130—132 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 132—134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136—140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi május 21. napján volt készlet 36926 drb., 1908. május hó 22-én felhajtott — darab, 1908. május 22-én elszállított 204 darab, 1908 május 22. napjára maradt készletben 36722 drb. A hizott sertésleltár irányzata: változatlan nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, május 23. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 964 darab sertés, 209 darab süldő, — darab malacz. Pótelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 73 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Összesen 1037 darab sertés, 209 darab süldő, 40 darab malacz. Eladatott 254 darab sertés, 24 darab süldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 773 drb sertés, 185 darab süldő, 39 drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 98—102 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr-ig — 94 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsulylevonással 126—127 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 126—136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 122—136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr-ig — fillérig, életsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő 107—108 fillérig, horvát süldő 86—94 fillér Malacz — fillérig. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendők.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

		máj. 22. máj. 23.				máj. 22. máj. 23.	
Inn	Sharding	2.59	2.67	Tisza	M.-Sajpai	0.61	0.55
	Pestau	3.76	3.88		Tekoháza	0.98	0.64
Duna	Linz	1.27	1.31	V.-Nemény	1.39	1.11	
	Bécs	1.88	1.17	Tokai	2.28	1.98	
	Pozsony	3.18	3.18	Tiszafüred	3.14	2.64	
	Romáron	4.82	4.16	Szolnok	4.30	4.72	
	Budapest	4.86	4.12	Göngyözd	4.88	5.14	
	Paks	4.74	4.78	Szeged	5.48	5.98	
	Mohács	5.74	5.64	T.-Becse	4.76	4.81	
	Gombos	6.06	6.04	Tiszl	5.40	5.88	
	Ujvidék	5.42	5.43	Óndava	0.96	0.97	
	Pancsova	4.83	4.83	Tanoly	0.74	0.74	
	Orsova	4.33	4.31	Bárta	1.43	1.64	
	Morvatalu	1.96	1.50	Rodrog	1.42	1.57	
	Zselna	1.29	1.10	Sajo	0.37	0.28	
Troncsén	0.58	0.74	Hornád	0.—	0.—		
Szered	1.16	1.17	Berettyó	0.02	0.05		
Szt.-Gothárd	0.80	0.80	B.-Ujfalva	0.48	0.50		
Sárvár	0.20	0.16	Csanca	0.06	0.07		
Gvár	3.58	3.44	N.-Vásád	0.40	0.45		
Váránod	2.82	2.28	Bolányos	0.—	0.—		
Zákány	0.88	0.88	Tonka	0.09	0.20		
Bács	1.81	1.88	Rorosjenő	0.—	0.—		
Eszék	3.61	3.54	Bákcs	0.86	1.12		
M.-Szerdab.	1.69	1.62	Gyoma	2.74	3.—		
Zsuzsák	0.34	0.32	Gy. Fehérvár	1.21	0.46		
Szilcsk	0.75	0.89	Branyicska	1.21	0.—		
Mitrovicza	3.87	4.—	Soborsán	0.—	0.—		
Décs	1.21	0.27	Arad	0.08	0.12		
Szatmár	1.20	1.12	Makó	1.38	1.78		
Kraszna	0.64	0.70	R.-Kortály	0.98	1.02		
Latorcza	0.24	0.24	Kiszert	0.89	0.80		
Jáborca	0.23	0.28	Tymostvár	0.08	0.0—		
Ung	0.14	0.18	Becskerek	1.89	4.17		

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Elelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budanest V. Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltlúthúsárny gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini) alt. biztosító-társaság Ala utl 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz. az intézet saját házában. Elébiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jegybiztosítás a Magyar Jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. alt. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Edig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorszátek főelárusító helye: VI. Andrássy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Házartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V. Bányó-utca 9. sz. („Szabadság”-kavház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Házai vas- és rézbutorogár.

Bruck I. Henrik. Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrássy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utoda Janisch János es fia Budapest, VII. Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épülethádos mülhelye és horgany díszltemények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, arnyékszekek, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összekötéssel vagy saját tűzhelylyel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nősabó.

Pobner Ferencz férfi és női sabó Váci-utca 26. Parisi-utca sarkán. Allandó nagy választék a legújabb divatszövetekben

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schueckeri Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschueckeri. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos - vasutakat. Bányá - vasutakat. Egyénáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram köréne vágó minden egyéb cikketek. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos turógépek, villamos berendezések mezogazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13 szám 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüst-tárgy (asztalész, tálak, fénvűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenásy, Hoffmann es Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összegz tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenássy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szöb b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kirását, Szenásy, Hoffmann es Társa selyemáruház” kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kiszely Kornél beszercebányai törvényszéki joggyakor...

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Dancs Gyula egri törvényszéki telegkönyvvezetőt a péter...

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. május 23-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban tegnap csaknem kivétel nélkül száraz és tulnyomóan derült idő uralkodott.

Prognózis a következő 24 órára.

Nyugat felől zivataros esők várhatók későbbi hősiyleddel.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm, A hőmérséklet Celsiususban azután, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max., min.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

2000 koronát

Elvállalunk lakások kifestését, tapetázását, mázólasát, parket a beeresztését, ablak tisztítását és lakások portmentesítését: motoros vacuum-gépekkel.

SZAB. VACUUM es SULFID TARSASAG TELEFON 4-91. lakásztító osztálya. TELEFON 4-91 Városi iroda: V., Béla-utca 2. szám.

Marsner. Félpepsző-limonádé-bonbonok málna, citrom földi eper, cseresznye és waldmeister-ízűl a legjobbak. A. Marsner, Első cseh részv. társ. keleti és czukorárak gyártására, Prága, Weinberge.

BUTOR RESZLETFIZETÉSRE ÉHRENTREU TESTVÉREK-NEL EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca sarkán)

Anglo American Invention Syndicate Limited londoni cég, a 18903. számú Nyomtató sajtó

ezimű magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlására magyar gyárosokkal összekötötést keres...

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly, hites szabadalmi ügyvivők. Budapest, V. kerület, Akadémia-utca II.

Peronospora, lisztharmat, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére

SCHLOESING világhírű franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 francia gyárban készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakértői által kitűnőnek elismert Bordói pora és lecsapott kénporai biztos és olcsó védelmet nyújtanak.

Déli vasut. Az étkező-, háló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1908. évi nyári menetrendben.

Étkező kocs. Budapest d. v. - Prágerhof között. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Prágerhof érk. délután 2 óra 07 perc. Menettartam: 6 óra.

I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 1/4 óra.

I. II. közvetlen kocs Budapest d. v. - Meran között. négy I. oszt. hálóléssel május hó végéig és szeptember 15-től Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. d. u. 5 óra 00 perc. Meran érk. d. u. 1 óra 19 perc.

I. és II. oszt. közv. kocs. Budapest d. v. - Innsbruck között. négy I. oszt. hálóléssel június hó 1-től szeptember 14-ig Prágerhof-Marburg-Franzensteinen át. Budapest d. v. ind. d. u. 5 óra 00 perc. Innsbruck érk. d. u. 2 óra 16 perc.

I. II. oszt. közv. kocs Budapest d. v. - Lienz között. Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. este 8 óra Lienz érk. délelőtt 11 óra. Menettartam 15 óra.

I. és II. oszt. közvetlen kocs Budapest d. v. Lienz között. Prágerhof-Marburgon át június 15-től szeptember 30-ig. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra. Lienz érk. éjjel 12 óra 29 perc. Menettartam 16 és fél óra.

I. II. oszt. közvetlen kocs Budapest d. v. - Velence (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonson át. Budapest d. v. ind. este 8 óra. Velence érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 és negyed óra.

I. II. oszt. közv. kocs Budapest d. v. - Udine között. Prágerhofon át. (május 14-ig, a st. pétervar - wien-nizzai expressvonathoz való csatlakozással) Budapest d. v. ind. este 8 óra. Udine érk. este 10 óra 58 perc.

Budapest d. v. - Abbazia-Fiume között. Prágerhof-St-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Fiume érk. délelőtt 9 óra 10 perc. Menettartam: 13 1/4 óra.

Budapest d. v. - Triest között. Prágerhofon át. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Triest érk. este 9 óra 55 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 12 p. Menettartam: 13 háromnegyed óra.

Budapest d. v. - Pakrácz között. Nagykanizsa - Barscon át. Budapest d. v. ind. este 9 óra 50 perc. Pakrácz érk. d. u. 1 óra 20 p. Menettartam: 15 és fél óra.

Buziási gyógyfürdő vasuti állomás, posta, távirda és telefon. Közvetlen gyorsvonati kocs Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15-től szeptemb. 15-ig. Speciális gyógyfürdő szivbetegék részére.

Fürdőszálló megnyitás. Sanatorium nagyszállóda Hévízen 30 minden kényelemmel berendezett (teljesen száraz) szobákkal. május 10-én megnyit. Teljes penzióellátás napi 9-15 koronáig.

„VALUTA” erszény egy darab bőrből készítő ára 1 korona kizárólag. „Székely” bőrdoboznál VII. 9 Rákóczi-ut. Árjegyzék ingyen.

Órajavítás 1korona. Pótlandó új részekon kívül. Zseborajveg, mutató 10 kr. Ferenc-körut 44. Schwimmer Albert órsmester. Nyitva este 9 óráig.

MÜBUTOR csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel. Fáy Antal butorgyárosnál BUDAPEST, Semmelweis- (Újvilág)-utca 4. sz. a sarkon.

Két világmárka PUCH ITÁLA AUTOMOBILOK képviselete Puch Márton Erzsébet-körut 43. szám.

Remzeti Színház
Csongor és Tünde.
Eredeti színmű 3 felvonásban. Irta: Vörösmarty Mihály.

Congor	Palfi
Kalmár	Bartos
Fejedelem	Bakó
Tudós	Gál
Rakza	Rózsahegy
Tünde	Török I.
Mitig	Jászai
Leder	Vizvári
Ej	Fay Sz.

Kezdeté fél 8 órakor

U. kir. Operaház
Hunyadi László.
Nagy opera 4 szakaszban. Zenejét szerzte Erkel Ferenc Szövegét írta Egresy B.

V. László	Anthes
Czillei Ulrik	Erdős
Hunyadi László	Ajányi
Hunyadi Mátyas	Payer
Gara nádor	Szemere
Maria leány	Sándor E.
Erzsébet	Kramme r

Kezdeté fél 8 órakor

Nepszínház-Vinonera
Délután fél 3 órakor
Három feleség.
Operett 8 felvonásban. Irta Bánor Gyula. Fordította Mérol Adoll zenejét szerzte Lehar Ferencz

Luri János	Pázmán
Lóri	Turcsányi O
Coralle	Della Donna
Olivia	Langer G.
Hülsberg báró	Horváth
Achemar Ricardo	Környei
Saci Baba	Virag
Puck Vendel	Andorfi
Szidónia	Petrás B.
Margit	Báthori G.
Edit	Szentgyörgyi
Hungosi	Dobi

Kezdeté fél 8 órakor

Esté 8 órakor
Páris almája
Operett 1 felvonásban. Iták: Fiers és Caillaret, zenejét szerzte: Claude Terrasse.

Venus	Turcsányi O
Juno	Petrás B.
Minerva	Langer G.
Sylvane faun	Környei
Gyocere	Della Donna
Páris	Pázmán F.

Est követi:
Wiesenthal nővérek
klasszikus és modern táncok.

Ékszeresek, Ezüstművek,
gyári áron
angol rendszer
Részletfizetésre
Sárga János ékszergyárostól
Köszörszárt.
Hépos nagy árúcszék ingyen.

Zongoraterem
és kölcsönző intézetét ajánlja
CSUPORT J.
BUDAPEST,
Koronaherceg-utca 9.

Tévedés
kikerülése végett vásároljon óvszer-
különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál
HATSCHKEK N.
Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

OLSZEWSKY TADEUSZ
fogműterme
Budapest, Múzeum-köru 23. I. emelet.

Természetű fogak és fogsorok innap nélkül fájdalommentesen eszközöltetnek, melyek a rágásra, valamint a beszéd könnyítésére kitűnően alkalmasak. — Uzen hirdetés felmutatójának 12 forintért készítik arany koronát a legjobb aranyból.

Közöget Dr. Dreiszner József
vizgyógyintézete és sanatóriuma
egész éven át nyitva, gyógyfürdő fenyves parkkal körülvéve, lombos és fenyves erdőszegélyben. Különféle bajban szenvedő betegek, kiknél nemi kilitás van javulásra vagy gyógyulásra névelétnék. Az orvosi felügyelet állandó. Legszébb gyógykezelések. Képzett ellátás, igen jutányos ár. Egy szobájának helyi kölsége 70-80 korona, beleértve a lakás, fürdőszobát, étkezőt, fürdőt, (ha szükséges) masszázst, villanyozást, rendes orvosi gyógykezelést és felügyelet, takarítás, bővebb felvilágosítást és prospektust küld Dr. Dreiszner, az intézet tulajdonosa, igazgató orvos.

Szabadalmi, védjegy- és mintatartalom kieszközlése minden kultúrállamban.
Adler Miksa okl. gépész-mérnök, hites szab. ügyvéd
BUDAPEST, VI. Andrássy ut 51.

Üzlet áthelyezés!
Van szerencsém a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vevőkörömet ezennel értesíteni, hogy Budapest, V. Váci-körút 2-4. szám alatt letezett
üzlethelyiségeimet
nagyobbitva a mai kor igényeinek megfelelőleg, ugyanabban a házban
V. Deák Ferencz-tér 1. alá
Erzsébet-tér sarok
helvezvén át s azt f. é. május hó 1-én megnyitottam.
Üzletkörömet tetemesen kibővíve, ajánlom dusan felszerelt raktáromat mindennemű háza és egyéb gyártmányu butorszővetek, szőnyegek, függönyök, ág- és asztalterítők, paplanok, takarók, átvétők, matracz és mindenféle csínvat-vásznakból, valamint összes kellekőket kárpitos, bőröndös és kocsigyártók részére.
Kiváló tisztelettel
Neumayer Fülöp
BUDAPEST, V., Deák Ferencz-tér 1. szám.
Erzsébet tér sarok. Telefon 11-21

A FÜRDŐ EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN!
Báró KOZMITZA-, ezelőit MATTONI-féle
Erzsébet-Sósfürdő
téli és nyári gyógyhely.
Budapest—Kelenföld. Villamos vasúti közlekedés a fűdőkig. — TELEFON 40-84.
A gyógyhely forrásal ajánlatok:
a belek bantalmánál, alhasi és által, vörbőség-nél, májbetegknél, aranyernél, tulságos elulzánál, köszvénynél és főleg
női bajoknál.
Központi gőzfűtés, villamvilágítás. Fürdőorvos Dr. Polgár Emil nőorvos. Bővebb felvilágosítás-sal szolgál és prospektust küld a fűrdőkészgatóknak
Báró KOZMITZA budai KIRÁLY KESERŐVÍZE első-rangu hashajtó.
Téli-nyári gyógyhely!

BOROSZNOGYOGYFÜRDŐ
Zólyom megyében mérföldekre terjedő fenyvesektől körülvett völgyben. Vasúti állomás, posta, távirat, telefon a fűrdőkörnyékben. Por és szélmentes havasi levegő. **Glaubersós források** ivó gyógy-módra kitűnő sikerrel használhatók mindazon betegségek-nél, melyeknél a **karlsbadi kúra van** javulva gyomor-, máj-, epe-, vesebajok, czukorbetegség, elhízás. Jól berendezett **vizgyógyintézet**, **Kneipp-kurára** alkalmas rét és park. Szélesvizes és fenyő fűdők. Hízaló és fekvő gyógymódok. Száznál több tisztá, szűrt szoba. Konyha házi kezelésben. **Olcsó árak.** **Állandó fűrdőorvos** Képes prospektust szívesen küld a tulajdonos: **Rosenauer Lajos** Balmazújváros.

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmait czimbalmokai készíti. Czimbalmok már 25 fűrdől kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kitalításon átesendő kitűnő és is elismerés a legjobb és szakértői munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szá m

Butorok művészi javítása
Megrongált vagy rosszul készített finomabb butorokat teljesen új állapotba hoz, antik butorokat szakértőten rendbe hoz, zongorát polituráz, továbbá állandóan raktáron tart finom berendezéseket, valamint konyha- és előszoba-butorokat
RÉTI JAKAB műasztalos
BUDAPEST, IX. Lónyay-utca 25. szám.

Lawn-teniszjátékaink
fiuknak, leányoknak és felnőtteknek
Legegészségesebb és érdekes társas sportjátékot nyújt.
Tenisz-rakétokt
Kezdőknek 2,25, 3,25 frt.
Haladóknak 4,50 €
Jó játékosoknak 7.— frt.
Versenyzőknek 9—12,— €
Bajnokoknak 15—19,— €
Pályakerítő-háló (8 m. magas) méterje 16 kr.
Fehérposztó-teniszlap da tucsatja 5, 6, 7, 8, 9 frt.
Teniszárjegysék és pályatervező ingyen.
Plekt és Haas lawn-tenisz-üzlete, Budapest, VI. Andrássy-ut 13. szám.
A legtöbb tenisz-klub szállítója. Külön rakétajavítás-tarifá ingyen.

AMERIKAI-PARK
TELEFON 4-49 UJ OS-BUDAVÁRA TELEFON 4-49
A régi mellett, virágerdőben!
Igazgató: FRIEDMANN A.
Európa legelőkelőbb és legnagyobb családi mulatóhelye.
Ünnepélyes megnyitás szombaton, május 30-án.
Nagy attrakciók a Variétében és a Tabarin-Moulin-Rouge-ben.
!!! LILLIEN HOERLEIN !!!
Amerika legelső szubretlje.
!! Johnson és Dean Adler Gusztó és György !!
szenzációs ujdonságokkal.
!! La bella Fornarina | Les 3 ALLIANS !!
Spanyolország csilága. akrobata táncosnők.
! Oscar Coppe 8 szép angol nővel !
Jelenet a tengeri fűrdőben.
!! A valódi Walzertrah'n !!
Először a kontinensen.
! A 8 Permanes női villámtornászok !
!! Las Andalusias !! | ! Indiáns játékok !
csodaszép spanyol hármas. bámulatos mutatványok.
A műsor másik szenzációs felét helyszíne miatt legközelebb! Örösi hangverseny-sorozat, selynyok, honvédezenekar, beregálleli zenekar, ezer lelöl való. Bérlet-jegyek kaphatók: fűsch-megnyitáso, Andrássy-ut 19. és az igazgatósnál. Hölgyeknek és katonatiszteknek 8, uraknak 12 koronért

FOLIES CAPRICE
IGAZGATÓK: FÖRENDEZŐ:
LEITNER és KELETI | ROTT SÁNDOR.
Nyári helyisége Arena-ut 84 (velodrom mellett).
Az előadás kezdete 9 órakor,
Ma és mindennap
Teljes ellátás.
Egy Estély Pollákéknál,
(Cabaret)
MEIN SYSTEM.
Az előadás után közlekedés minden oldalról, villamos és társaskocsis megállóhely. — Nappali pénztár a nyári helyiségekben Arena ut 84 d. e. 9-1-ig és d. u. 8-6-ig.

Szálloda
AZ „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
Elsőrangú szálló. — A magyarok tulajdonos helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé, 9 percznyire az Operától és Károlystrassétól.
Világos szobák, Világos szobák.

SZÍNHÁZAK
Vasárnapon, 1908. május 24-én.
Magyar színház Király színház

Délután 3 óraker
A császár katonái.
Dráma három felvonásban. Írta Földes Imre.

Délután 3 óraker
A drótostót.
Operett 2 felv. és előjátékkal. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc.

Este fél nyolcz óraker
A Sasiók
L'Aligoni Dráma 5 felvonásban

Este 8 óraker
100 év múlva
Enekos, táncos, látványos tréfa 3 felvonásban, 10 képen, írta Martos Ferenc.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget

2 nagy ünnepi előadás 2
Délután 4 és este 8 óraker.

Jardin de Paris

PARISI ÉBÉRT Erzsébet királyné-ut 1. sz. n.

Megnyitás 1908. június hó 1-én.

A legnagyobb gyönyörű park közepén
mulatóhely. — Gyönyörű park közepén
fekvő nyarlasan nyitott diszépület — Nemzetközi cabaret, világhírű művészek közreműködésével.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben
naponta előhaból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLE

Dunai terrasz. Gyönyörű kilátás.
Katonahangverseny.

DELI étterem és kávéház
a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán

CISKOVSKY
quartette hangversenysz., fényes változatos műsor.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.
Gara Geza és Tsa drogéria

BUDAI KIRÁLY KESERŰ VIZ
ELSŐRANGÚ HASHAJTÓ!
KAPHATÓ MINDEN FÜSZÉRKERESKEDESBEN

TENNIS-RAKET JAVITO

Tentsz-pálya-készítő s főt-szerelő Versenyjátékosok egyedüli rakeljavitója. — MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaheroeg utca 3. szám (Az udvarban)

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer - Hitel- osztály megnyílt

A vásárolt zongorák vagy hangszerék értékét egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa. A hangszer ára tehát csak annyi, mintha készpénzzel venné. Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepén. Budapest, Király-utca 58. szám.

KÖRÜTI TURDÓ COSMOSO
Erzsébet-körút 51. USZODA
és hidegvíz-kúra.
Pangó gyógymód!
Rög- és kőüldök!
A gőmosoda gyorsan és pontosan tájéksíti megplizását.

Szőlőbirtokosok,
kinek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőből szűrt borai vannak, felkértemek cégüknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolnak.

Michelstädler utóda
OSKÓ GEZA

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

CZIPŐ-
különlegességgel

A szabott árak a talpba véve.

Akar Ön kényelmes tartós és elegáns lábbelit viselni? Ez esetben csak!

Angyal czipő!

vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

Allandó raktár az ország következő bizleteiben:

- Abony, Brasso, Beregszász, Beszterce, Csikszerecs, Debrecen, Deés, D-Szt.-Márton, Esztergom, Eperjes, Erőmihályfalva, Fehértemplom, Gyulafehérvár, H.-M. Vásárhely, Halas, Hatvan, H. Szoboszló, Igló, Ivancigrad, Kassa, Kiskunfélegyháza, Korompa, Kaposvár, Liptó-Szt. Miklós, Léva, Miskolc, Munkács, Makó, M.-Sziget, M.-Sziget, Margitta, Maros-Ludas, N.-Kállo, N.-Kapos, Orsova, Pozsony, Pécs, Szalmár, Sepsiszt.-György, Sz.-Somlyó, Sz.-Somlyó, Szilágy-Cseh, T.-Szt.-Miklós, Temesvár, Tasnád, Tata, Ungvár, Ujgradska, Varanno, Zimony, Zsibo, Ozv. Darkó Károlyné, Joan D. Awrigeanu, Iczkovits Lajos, Gottstein I. Károly, Huppert Lajos, Potoczki Pál, Elfenbein és Klein, Frank J. Mózes, Jeremiás Adolf, Weisz B., Wohl Izidor, Weinberger Mór, Vasile Bercean, Homolay Károly, Friedmann József, Stern Ignác, Steiner Vilmos, Weinberger L. Farkas, Márkus József, Fran Jurkovic, Pollák I., Karpelesz Testvérek, Stein Lehel, Fekete Lajos, Venetianer Aranka, Pál L., Löffler Ignác, Moskovitz Lajos, Hegyi József, Weisz B. és Társa, Weisz Jenő, Lipezki Gyula, Mandula Farkas, Ifj. Oláh Bálintné, Grünbaum Jakab, Schicketanz Bertalan, Reif Gyula, Reich János, Guttman S., Stibi József, Schupiter Lajos, Nagy Sándor, Lebovits Bernát, Deutsch A., Brauch Lajos, Rosenberg B. és Társa, Adler Arthur, Gottlieb Vilmos, Müller Zsig, Herskovits és Engländer, Jakob Rosenfeld, Roth Adolf.

Angyal védjegyű cipők még számos üzletben a felsoroltakon kívül kaphatók.

Viszontelárusítók forduljanak közvetlen az Angyal cipők gyárához

Engel Simon

Budapest, Rákóczi-út 8.

S Z I N H A Z A K
Vasárnapon, 1908. május 24-én.

Vigszínház
Délután 3 órakor
A tanítónő.
Színmű három felvonásban. Írta Brody Sándor.
A tanítónő Varsányi I.
A tanítónő menyja Haraszti H.
Óreg Nagy István Szeremy
Nagyasszony Kiss I.
A tanító Tihanyi
Ántor Venetey
Kántorkisasszony Komlóssy I.
Főúr Hegedűs
Ápplán Góth
Écegbíró Tapolczai
Lőrénzbíró Balassa
Gray Ida Hegedűsné

Este fél nyolcz órakor
Reinhard Miksa Berlini szín-
ársulatának vendégszínháza.

A revizor
urania színház
Délután fél 4 órakor
Velence
Este fél 8 órakor
A TENGHER

CHICAGO
Mozgófénykép vállalat.
Epest, VII., István ut 39
Az Aréna-ut villamos megálló
közvetlen közelében.
Telefon 93-09.
Mozgófénykép bemutatásához
szükséges teljes felszerelések.
Film-eladás. Film-közlés-
ző-osztály.
Az előadások d. u. 5 órakor
kezdődnek.

Városligeti Nyári Színház
Délután 3 órakor
A gépiró kisasszony
Vig operett felvonásban. Írta:
W. Friczer és G. Zworenz. Ze-
nejét szerelte: Raiman Ferencz
Magyar színi alkalmazta: Föld
Aurel.
Este fél 8 órakor
Ugyanaz.

Fővárosi nyári színház
Délután 3 órakor.
Aranyvirág.
Dalljáték 3 felvonásban. Írta Mar-
tos Ferencz, zenéjét szerelte
Huszka Jenő.
Este fél 8 órakor
Lysistrata.
Operett 2 felvonásban. Zenéjét
szerelte Lincse Pál.

Várszínház
arva

Apolló Projektograf
(Telefon 68-39.)
Nizza látkepe.
Polójatek (Saját felvétel).
A király-díj (Saját felvétel)
Egy primadonna vissza
emlékezesei.
Börzejátékosok és tolvajok.
Az óreg színész. A hold
felé. Elet a Középtengeren.
Zene és költészet.
A tanítónő.
A csinos cselédeány.
Oszi mese.
Kezdete 6 órakor.

Orgona-
harmoniumok
mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítatnak

Pajkr Rezső és Tsa
Budapest, X., Delej-utca 11/1.
(Tiszviselő-telep).

Védőoltás harmoniumok pontos orgona
merekkel.
Bőrmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig.
Tanároknak és lelkészeknek külön szálalék-
engedély.
Arjegysek ingyen és bérmentve. Reszletfizetés engedélyezve.

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén
naponta délután és este valamint
vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katonai zene

TATRA-MULATÓ
VII., KIRÁLY-UTCA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb család mulatója.
Ma és mindennap
Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul
Nemzetközi Cabaret előadás.
Nemes Lessenn Mella Cabaretdiva saját eredeti
műsorával. Keller Bernhard barónó ecottdalok
(barakissérettel). La belle Sylvia dán soubrette.
Homberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlova
Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiéd
Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával.
Maara Gusti előadó soubrette. Sugar Elza cabaret
énekesnő. Perenczy Kamilla női baritonista.
Penzárnyítás 5 órakor. Kezdete 8 órakor.
Telefon 10-15

Szájpadlás nélküli
higyenikus légszivőkamarás fogsorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya.
Bárkinél egyszerűen alkalmazható még
akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér
sincs már a számban. Azonnal megszokható
és ráadásra kitűnő. A fent említett fogsor saját
találmányom. Készíték saját módszerem sze-
rintű ki nem vehető 22 és 24 karátos arany
hídakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfog-specialista,
a szájpadiás nélküli hig. légszivőkamarás fogsorok és hig.
fogkefék stb. feltalálója.
Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.
Kérem a név és az ajtószámra figyelni mert kellen vagyunk a
házban. Válaszbélyeg.

Csak **ROGÁTSY-féle BORAX**-ot kérünk!

MAGYAR ASSZONYOK
és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bő-
rötöket üdén, tisztán, rózsásan és egész-
ségesen akarjátok megtartani, használjátok
kizárólagosan és állandóan a magyar
gyártmányu, kitűnő és elismert
Rogátsy-féle
Magyar Pipere Borax-ot,
mely mint testápoló és szépítő szer feltűnő-
hatatlan, hatása biztos és gyors.

Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipere!	Arany Gáborné, H. Bözörmény. Esti kanál. A magyar pipere borax a legjobb bőrápoló.
Gálik Aranka, Bözörmény. Esti kanál. Kérek meg egy pósta- csomagot!	Liszky Ferenczné, Losonc. Aranykanál. Kitűnő eredménnyel használok a magyar pipere boraxot.
Vida Andrásné, Kassa. Arany kanál. Arcom és kezem tisztá- ságát a magyar pipere boraxnak köszönhetem.	Medgyessy Paula, N. Kikinda. Esti kanál. A magyar pipere borax meghosza a kívánt ered- ményt.

FOLYTATJUK.
Egy doboz ára 30 és 75 L., 10 nagy doboz vidékre bérmentve
Magyar Pipere Borax-Crém 1 tégely 1 korona.
Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.
Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és süszertüzeltben
vagy az egyedüli gyártónál:
ROGÁTSY RÁLMAN drogeria BUDAPEST,
VII., Rákóczi-ut 10. sz.
Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.
Csak **ROGÁTSY BORAX**-ot fogadjunk el!!

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

A kitűnő
májusi műsor
utolsó napjai.
Az előadás kezdete 8 órakor.
1908. június 2-től kezdve:
Parisiana-Esték.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintatípusokat megszerző
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Jutazsákot
90 fillértől darabonként
Lenzsákot
25 fillértől darabonként,
Ponyvát (vizesi n)
70 fillértől
□-méteren-
ként szabják a

Fischer-féle zsák és ponyvagár Budapest,
Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország le jelen-
tősebb uradalmainak és viszonteladónak szállítója.
Ponyva-köleszövő int.zet.

Katzky Lajos
épületműlakatos-mester

Zephir szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá-
raktára

TELEFON Budapest, VI. ker.,
22-78. Liszt Ferenc-tér 14.

HETI MŰSOR.

Május	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Mepszínház (Vie-Opera)	Magyar színház	Főv. nyári színház	Italia színház
25 Hétfő	Cirano de Bergerac	—	Üzletlét	100 év múlva	Páris almája, utána Wiesenthal-lányok "klasszikus" táncza	Sasfiók	Lisistrata	A szerelem története
26 Kedd	Iffju Barta Tamás	—	Szentivánéji álom	100 év múlva	A nagymama	Sasfiók	Tévedt nő	Az éjjeli nap országán
27 Szerda	Fatum	—	Lánczoszemek	100 év múlva	Páris almája, utána Wiesenthal-lányok "klasszikus" táncza	A császár katonái	Gülbaba	Új asszonyok
28 Csütörtök (u. u. este)	A párbaj	—	A tanítónő A velencei kalmár	100 év múlva	A nagymama Páris almája, utána Wiesenthal-lányok	Sasfiók	Fain eze Könyvelő leány	rossz-japan humor A ló
29 Péntek	Vetélylét	—	Szeretkezés	100 év múlva	Három feleség	A Sasfiók	Stréberék	Virágok városa
30 Szombat	Ember tragédiája	—	Lánczoszemek	100 év múlva	Páris almája, utána Wiesenthal-lányok "klasszikus" táncza	A császár katonái	Stréberék	Nincs előadás
31 Vasárnap (u. u. este)	A boszorkány	—	A velencei kalmár	100 év múlva	Varazskeringo Ezeregy éj A nagymama	Nincs előadás A Sasfiók	A vig özvegy Miliomos kisassz.	

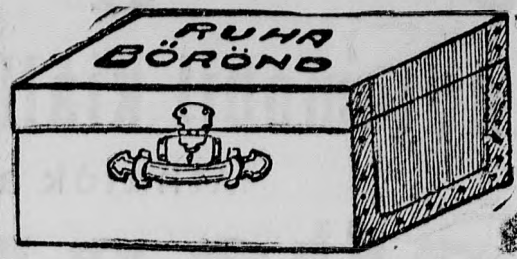
512. szám. Kézitáska, fekete grograinbőről, vékony keretű, kulccsal zárható, erős bélelés és belül egy oldalszob. Hossza 27 32 36 42 48 54 cm. Ár K 6.50 8.— 9.— 10.50 12.— 13.50

522. szám. Angol táskák, finom barna tehénbőrrel, erős vékony keretű, kulccsal zárható sárgaréz zár és áthajtottakkal (patent) fogó finom bélelés és belül egy oldalszob. Hossza 40 45 50 55 60 65 cm. Ár K 24.— 27.— 30.— 34.— 39.— 42.—

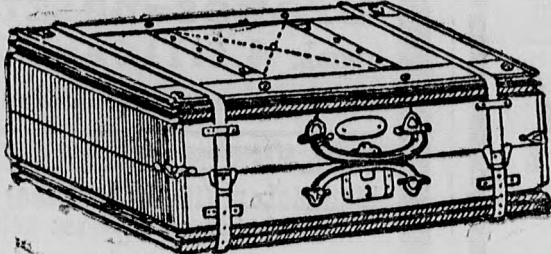
538. szám. Okmánytáska, fekete finom tehénbőrrel, (patent) fogó, kulccsal zárható két toloszár, finom bélelés és belül egy oldalszob. Hossza 36 42 48 54 cm. Ár K 11.— 12.50 14.— 16.—

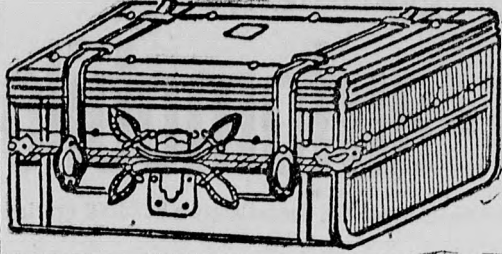
552 1/2. szám. Ruha bőrönd, barna vagy sötét, vízhatlan vírtorlással borítva, erős bőrfogó és finom zár. Hossza 60 65 70 cm. Ár K 9.— 10.50 11.—

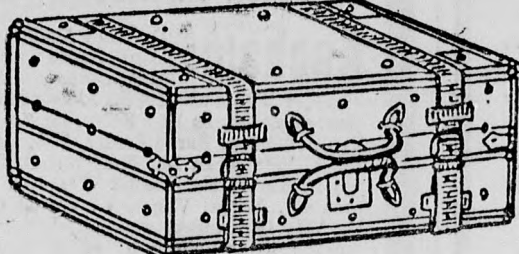
515. szám. Női kalapbőrönd, vírtorlással borítva, finom zár, satainbélés (patent) tartókkal, amelyre a kalap csak kalapítvánnyal lecsúsz, igen celszerű, mert a kalapnak gyűrődése vagy törése ki van zárva és igen könnyű, 3 tartó de 4 kalap elhelyezhető. Ár K 9.50

539. szám. Ráncozott kézi bőrönd, barna vagy világos vírtorlással borítva, mindkét oldalán tájgítható, díszítő bőrral beszerelve és lezárva, védelmet átkötő szíjakkal és kulccsal zárható. Hossza 60 65 70 cm. Ár K 9.50 10.50 11.50

544. szám. Díszbőr-kézibőrönd, kivitele ugyanolyan mint az 543. számú, csak az egyik oldala tájgítható, másik oldala kemény és két sárvédővel. Hossza 60 65 70 cm. Ár K 86.— 87.50 89.—

548. szám. Díszbőr-kézibőrönd, mindkét oldala tájgítható átkötő szíjakkal, finom, kulccsal zárható zár, cromó bélelés, elválasztó rekesz mappaszzerű táskával. Hossza 60 65 70 cm. Ár K 31.50 33.— 34.50

507. szám. Új bőrönd, háromszoros fúrásból készült állvány, vírtorlással borítva, olajfestékekkel festve, köröskörű tömörén hajlított kemény falú szekekkel, biztonsági zárok, egy sárvédő és egyéb vasalások sárgarézről, bőrfogó csatlósával bélelve, egy betét lecsatoló hevederrel. Hossza 80 90 100 110 cm. Ár K 46.— 52.— 58.— 62.—

508. szám. Ugyanolyan kivitel mint az 507. szám, magasabb és két betéttel. Hossza 90 100 110 cm. Ár K 59.— 63.— 74.—

Az anyag előnyös bevásárlása folytán, abban a helyzetben vagyok, hogy elismert elsőrangú gyártmányaimat ezen előnyárak mellett forgalomba hozhattam.

Heller Mór Utóda Budapest, VII., Károly-körút 3.

Ezen árlapot kérem (az összehasonlítás céljából) megőrizni és engem szükség esetén, becses megrendeléseivel megtisztelni.

A MODEL

— REGÉNY. —

Irla: EDMOND MITCHELL.

20

— Igen, — mondta rövid gondolkodás után Sterling. Ezt a feltételt nagyon észszerűnek tartom. Te minden iránt gyanút táplálsz. Én a magam részéről soha nem gondoltam volna ilyen feltételek megállapítására, azaz nem lett volna annyi bátorságom, hogy egy hölgygel szemben ilyen állhatatos maradjak.

— Az én erkölcsi segítségem nélkül nem hiszem, hogy képes volnál reá. — feleltél én nevetve. — Ha azonban egy asszony vonakodik a nevét megmondani, akkor ne várja, hogy vele szemben gyermeki bizalommal viseltessenek, vagy pedig bársonyos kézzel nyuljanak hozzá. Nem igaz?

— De mindennek dacára mégis magasrangú, előkelő hölgy. Ezt az első pillanatra meg lehetett látni.

— Hajlandó vagyok veled egyetérteni. De hiszen nem is tudjuk, hogy kicsoda és még csak sejtelned sincs, milyen módon, vagy miképpen jussál vele ismét összeköttetésbe.

— Oh, de igen, Hilton. Ma reggel egy privátdetektívet fog küldeni hozzám, ezzel izentetek majd neki.

— Egészen biztosan számíthat arra az emberre?

— Hogyne. Meglátsd, el fog jönni. De nekünk port kell hinteni annak az embernek a szemébe. Az asszonynak ma este személyesen kell eljönni a csomag levélért. Akkor megtudjuk majd, mit tartalmaz az a csomag.

— De akkor is csak félig tudjuk a titok nyitját. Kik azok a mások, kik szintén birtokukba akarják keríteni a leveleket? Honnan tudják, vagy sejtik, hogy ez nálad van letéve?

— Nos, mondhatom, hogy nem vagyok ké-

pes ezekre a kérdéseidre válaszolni, — mondotta Sterling. — Annyit azonban már tudunk, hogy a két fickót felbérelték a boríték ellopására.

— Valami rettenetes fontos lehet azokban a levelekben, ha végeztük egy betörést mernek és ezer frank díjat fizetnek.

— Mindenesetre nem nagy kockázat, hogy eredményes tőkét kerítsen vele az ember zsarolási czelokra.

— Lehetséges, — feleltél én kételkedve.

— Mindenesetre többet tudok majd akkor, hogy ha Sidi Maugras urral egy félórát együtt töltöttem, vagy ahogy az az ur nevezi magát.

— Sterling, kedves barátom, te igazán megfontolatlan kalandba bocsátkozol, ha azt a levelet személyesen fogod átadni.

— Ostobaság! — felelte ő nevetve.

— Ha megfogadod a tanácsomat, egy küldönc által küldöd el a levelet.

— Aludjunk néhány órát erre a dologra, — felelte könnyű ásitással, ami azt jelentette, hogy másról óhajt beszélni.

Láttam, hogy elhatározása megmásíthatatlan és minden további ellenvetés czéltalan.

— Egikünknek őrt kell állni, — jegyeztem meg végül.

— Oh, ezt a kérdést nagyon könnyen meg lehet oldani. Te igénybe veheted a hálószobámat, vagy pedig itt ezt a pamlagot. Én pedig a műteremben levő díványon fogok aludni, előzőleg azonban a czellaajtó elé gurítom.

Mivel már nagyon is előrehaladott éjszaka volt, a pamlagot választottam. Hat óra előtt hallottam Sterlinget a lépcsőn lejönni. Ezalatt egy kis spirítusz-lámpa csörgéssel, mely egy fali polcon állott minden hozzávalóval, teát készítettem. Sterling elégedetten nézte az előkészületeimet.

— Te igazi öreg katona vagy! — kiáltotta vigan, amint egy csésze teát nyújtottam neki.

— Sterling, engedi engem elmenni azzal a levéllel. Tudod, hogy milyen szörnyű óvatossággal, én pedig tudom, hogy te nagyon heves,

gyors természetű vagy. Cseréjük fel a szerepeket. Maradj te itt.

— Kedves Hilton. A világot sem szeretném Maugras urral való reggelimet elmulasztani.

— Miért nem elégszel meg azzal, hogy a levelet leadod a kávéházban?

— Ez a körülményektől függ. Ha minden veszély nélkül beszélhetek azzal a gazfickóval, szeretném annyira vinni a dolgot, hogy ő teljesen nyílt kártyával játszzék.

— Nos, jól van, de gondoldj arra, hogy nemsokára vissza kell térned. Az ismeretlen hölgy detektívje minden valószínűség szerint korán fog beállítani.

— Tarisd addig szóval, míg visszatérek. Körülbelül két óra időt engedj nekem.

— Tehát legkésőbb kilencz órára visszavárlak.

— Kilencz órára visszajövök.

Kilencz óra, majd tíz, sőt a mutató már nemsokára tizenegyet mutatott. Sterling azonban még mindig nem tért vissza.

HETEDIK FEJEZET.

Csengettek. — a pék hozta a reggeli zsemlyéket. Másodszori csengetésre ismét kimentem a kerti ajtóhoz; a tejeskannát találtam a rácstra függesztve. Sehol nem láttam szolgáló személyzetet és ebből azt következtettem, hogy barátom első reggelijét párisi legényszokás szerint maga készíti el. Egy jóbarát házában kövesd mindig a házigazda példáját; ezt a szokást nomádszerű életben, — melyben a házigazdák elég nagy szerepet játszottak, — mindig híven követtem. Elővettem tehát a kávémasinát és kávékat készítettem mindkettőnk részére, mert meg voltam róla győződve, hogy Sterling minden pillanatban hazatérhet az utiáról.

Harmadik csengetés; mivel Sterlingnek kulcsa volt, nem ő a csengető. Ha még több ember jár ide, nyitva kellett volna hagynom a kertajtót. A tejet a kifutás veszélyének kitéve siettem le. Egy jól öltözött férfi óhajtott bejutni. Ah, ez madame privát-

(Folyt. köv.)

AZ
Automobil kiállításban
láthatók a
BÜSSING
gyártmányu
teher-automobilok

Londonban 330 automobil-omnibusz van használatban a BÜSSING gyártmányból

GYART:

Teherautomobilokat,

6000 kg. hordképességgel,
vas- vagy teljes gummikere-
kkel,

Motoromnibuszokat,

Motor-tűzoltókocsikat,

Hajómotorokat

és más célra szolgáló mo-
torokat 8-120 lóerőig.

Berlinben, Bécsben, Am-
sterdamban, Stockholmban,
Münchenben, Krefeldben,
Moszkvában a városi
hatóságok s nagy vállalatok
használik a BRUSSING-
gyártmányokat.

A BÜSSING-gyártmány
szabadalma tulajdonosainak
A. FROSS, STEFAN v.
GÖTZ & SÖHNE magyar-
országi vezérképviselője:

REIMAN GYULA

Budapest, József-tér 3. sz. ☉ Telefon 91-57.

Fillér **4** Fillér

a nagymosás!
ha a ruhakékitéshez a szabadalm.

Uranos pasztillát

használni!

Patyolatfehér lesz a fehérnemű. Foltot vagy
oszkot nem csinál. Artalmatlan, mert sav-
mentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillérbe kerül
és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadobozt (10 db pasztilla) 40 fill.
(bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyészeti gyár

Budapest, VI., Rózsa-utca 83. sz.

Kapható:

Dr. Szuly Aladár, IV., Muzem-
körút, Pintér Gyula, IV., Kec-
keméti-utca, Krayer B. és
Tarsa, V., Váci-ut 6., VII., Akácfa-utca 64., VII.,
Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur,
V.I., István-ut, Karkó Ferenc, VIII., Mária Terézia-
tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Már-
ton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-
utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Mik-
lós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII.,
Murányi-u. és Petődy-u. sarok, Baumholzer Ede
I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrentei-tér, Thalmayer
és Seitz V., Zrínyi-u. Kiss és Schmidt VII., Lövbőlde-tér, Lakatos Péter VIII., Sán-
dor-tér, Schwab Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-u. Sala-
mon A. és Pia VI., Király-u. Wertheimer és Frankl V., Hold u. Rogátsy Kálmán
VII., Rákóczi-ut 13., Pick Ottó VII., Király-u. Borovitz M. IX., Üllői-ut 83., Weisz J.
és Tsa Buda, Alagut-u. Simon István V., Váci-körút 60., Szemes Ede V., Gizella-
tér, »Abbázia« drogeria VI., Andrássy-ut, Horváth Nándor IV., Vámház-k.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kint a pusztán furulyáznak...

Temetőben kóborolok.
Növekednek már az árnyak.

Napnyugaton vörös az ég.
Kint a pusztán furulyáznak...

... Valamikor nekünk is volt
Buzatermő, kicsi pusztánk.
Vetés szélén, kalászt tépve,
Lenyugvó nap tüze hullt ránk.

S valahányszor telni kezdett
Piros magja a buzának:
Valamikor, édesanyám,
Mi nekünk is furulyáltak...

Csalogat a furulyaszó.
Valahol a gémes kútnál
Meggzólít az öreg béres:
De megnőttél, de megnyúltál...
... Csak a szemed olyan bágyadt,
Csak az arcod fehér, halvány,
Amióta nem láttalak
Szaladgálni az Ér partján...

Kiss Ferencz.

(A világ legdrágább perzsa szőnyegei.) A szegénysorsu polgári embereket, kik nap-nap után elkeseredetten futkosnak a mindennapi kenyér után, aligha érdekli a szőnyeg-luxus. Hiszen vannak emberek, akik még sohasem láttak értékes, valódi perzsa szőnyegyet, hogyan támadna fel tehát bennük a szőnyegritkaságok utáni vágyakozás. Azok az emberek azonban, kiknek lába gyakorta sípped bele a szebbnél-szebb s kincseket érő szőnyegekbe, másként vélekednek a szőnyegek felől s egy-egy dús gazdag arisztokratának, vagy pénzekben dúsuló bankárnak ugyancsak dagad a keble, ha szobái parkettját ritkaságszámba menő perzsa szőnyeggel rejtheti el a vendéget szemé elől. A perzsa szőnyegek keletről, ere-

detileg Perzsiából származnak, ahol nagyon sok mes-
terember valószínű művészi ihlettel dolgozik egy-
egy remeknek készülő szőnyegpéldányon. Sőt Kon-
stantinápolyban s Törökország nagyobb városaiban
élnék emberek, kiknek a szőnyegfeldolgozás a speciális
foglalkozásuk s e téren művészi tökéletességre tettek
szert. A Bosporus partján, Bebek városában van
egy szőnyegmúzeum, ahol a nagyközönség gyönyör-
ködhetik a világ legszebb, legrégebb s legdrágább
két perzsa szőnyegében. E szőnyegek abból az idő-
ből valók, midőn a nagy Ablas ült a trónon, tehát
származásának ideje 1586-1628. közötti évekre esik.
Az egyik szőnyeg anyaga gyapjú, a másiké pedig
selyem. Színük sötétvörös s különösen a gyapjusző-
nyegnek oly mesés a kidolgozása, hogy a laikus
szemlélő okvetlen selyemnek nézné. A szőnyegeket
egyenként kétszázötvenezer frankra becsülik, de ha
valakinek lenne is rá pénze, akkor sem vehetné meg,
mert ez a két szőnyeg nem eladó.

(A járás tanítása.) A nagyváros ismét új hivatást
teremtett. Párisban nemrég egy intézet nyílt meg,
amelyben arra tanítják és oktatják az embereket,
hogy miképpen mozogjanak bizton és minden veszély
nélkül a nagyvárosok forgalmasabb utcáin, hol egy-
mást érik a kocsik és más forgalmi eszközök. Azt az
élelmes francziát, aki ennek az új hivatásnak szent-
elté életét, Pierre Brousset-nek hívják és saját be-
vallása szerint a naponta növekvő utcai balesetek
érlelték meg benne az új intézmény eszméjét.

— Egyáltalában nem találom semmi különösét
hivatásomban — jelentette ki mr. Brousset egy hir-
lapíró előtt, aki meginterviewolta az új tanárt. — Ha
vannak tornatanáraink, akik megtanítanak arra, mi-
miként edzzük izmainkat, ha van vívótanárnak, aki
megtanít bennünket arra, miként öljük meg egymást
kölcsönösen a párvíadalban, a lehető legnagyobb ké-
nyelemmel, mért ne legyen olyan tanár is, aki arra
tanítja meg az embereket, hogy miképpen kell esze-
sen és ügyesen járni az utcán. Brousset módszere
nagyon egyszerű és mindennek előtt a gyakorlaton
alapszik. Először is a kocsiforgalommal ismerteti meg
tanítványait. Ez módfelett egyszerű. Párisban a ko-
csik jobbra hajtának s nem balra, mint pl. Angliában.
Ha például a járda szélén állunk azzal a szándékkal,
hogy átmegyünk a kocsitól, akkor mindaddig bal-
felé kell ügyelnünk, míg az ut közepéig érünk, innen
kezdve pedig már jobbra kell fordítanunk tekintetün-

ket. Mindez igen szép és okos dolog így papíron,
de nyugodtan mondható, hogy a kellő pillanatban
száz ember közül egy is alig gondol rá! Megfigyel-
hetjük, hogy ha néhány kerékpáros jön a gyalogo-
san haladó felé, vagy ha az illetőt két-három ellen-
tétes irányból jövő motoroskocsi fenyegeti, úgy a
tapasztalatlan járó-kelő igyekszik lehetőleg gyorsan
kitérni előlük. Ez — mondja Brousset ur — nagy
hiba. A legokosabb ilyenkor egy helyben megállni
és alkalmat adni a kerékpárosnak, vagy az autónak,
hogy előttünk vagy mögöttünk elmelessen, vagy pe-
dig nyugodtan elithessen. Mert ez megeshetik még
a helyes járás mesterségének tanárával is. Mindamel-
lett Brousset ur iskolájának már is szép számmal van
hallgatója és Páris forgalmasabb pontjain gyakran
láthatók tanítványai, amint gyakorlati leckeiket
vesznek, a kocsisok és a chauffeurok nem kis boszu-
ságára, akik alig győznek kitérni a „praktizáló járó-
kelőknek“.

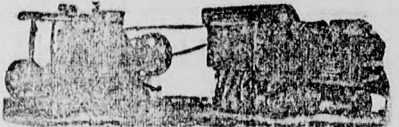
(A menhelyek látogatottsága.) A fővárosnak
tudvalevőleg négy menháza van és pedig a Rotten-
biller-, Alföldi-, Szegényház-utcai és Külső Váci-
uti éjjeli menedékhely. Most adta ki az igazgatóság
az 1907-ik évről szóló jelentését, amely szerint a
munkaalkalmak szaporodásával és a gazdasági kon-
junktúra emelkedésével a menhelyek látogatottsága
megcsappant, mert míg 1905-ben 336.852 személy
vette igénybe a menhelyeket és még 1906-ban is
311.301 személy, addig a múlt évben már csak 289.814
személy aludt a menhelyeken. Az utóbb említettek
közül fizető vendég volt 275.316 (246.661 férfi és
28.655 nő), míg ingyenesen 11.283 férfit, 1178 nőt és
2037 gyermeket helyeztek el az év folyamán. A men-
helyeken külön férfi- és külön női-osztályokon ne-
mük szerint helyezik el az érkezőket. A négy men-
helyen 979 ágy a férfiaké, 119 pedig a nőké. A men-
házak vendégei kiknek, legnagyobb része — saj-
nos — olyan emberekből kerül ki, kik keresetüket
az iszákosságra s a romboló alkoholla fordítják,
mindössze tíz fillért fizetnek hálópénz fejében, kol-
dusok és testi nyomorékok azonban ingyen ágyat
fürdőt, levest, kenyeret kapnak. Hogy a menhelyek
látogatottsága évről évre csappan, az mindenesetre
örvendetes esemény, mert az éjjeli menedékhelyeket
igénybevevők sorsa cseppet sem irigylendő.

Aczél Gambrinus Nagyvendéglője
 Szalmaözegeknek !! Ebéd Table d'Hote 2 korona, egész nyáron nyitva.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motorvállalat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy oszlopát, mint malomzomra kifizetésre alkalmas, legegyszerűbb benzinkomóbillát, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárában bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemi!

Oszlopok kizárva! Bámulatosan olcsó szerkezet! Rendkívül csekély benzinfogyasztás! 13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Arjegyek ingyen! Olcsó árak részletfizetésre! 200 db elismerő levél a Magyarországon üzemben lévő motorokról!

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czim balmot,

hegedűt

készpénzben árákon a legújabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csak Reményi nagy magyar hangszertelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 56. szám.

Párisi világkiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírási trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, oszlop és gégyőles törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem vízfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.

Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára, Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

DIESEL-motorral

a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes kötségtérítéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapesten.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítják

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz,

a Johnstone Harvester Co., Batavia

magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Aránjállattal készséggel szolgálnak.

MAGYARON ELŐ, LEGMAGYOBBS ÉS LEGJOBB HIRNEVŐ ORAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden

Ca. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, főtárlója a remontoir ingóóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Legjobb minőségű bontófósók

Legnagyobb választék békateknő és imitációk

Legelőnyösebb részletfizetésre

MÜLLER J. L.-féle BRISE DE VIOLETTES

a legjobb, legkeresettebb ibolya-illat,

frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kellemes, tartóssága és finomsága miatt, melyet mindenki elismer, ezen illatú ibolya-illat felismerhető a varakozást kiváló ártól és kellemes illata által.

Üvegje 3, 5 és 9 kor.

Angol és francia illatszerek dms választékban.

Müller J. L. Cs. és kir. udj., Szálitó

Illatsz. és piporoszgyártó-gyárában Budapeston.

Koronahó-utca 2. // Rottembiller-utca 6. sz.

Haj-, fog- és körömkezelés

diszes készletekben

Körömapolo-szettek.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerek, óvó-szükszók, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyek 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műórák

Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár

Nyerevényközlvényeket eladunk havi részletfizetésre az 1883. évi XXXI. törv. cikk értelmében kiállított részletekre.

Főnyeremény 300.000 KORONA
és 150 mellényeremény.

Minden húzás után megküldjük a sorsolási értesítőt.

Már az első részlet befizetése után megküldjük a sorsolási és számla tartalmazó törvényes részletet, melynek birtokában az egyedüli játékos a vevőt illeti.

Az eredeti sorsjegyek a befizetés tartama alatt pénztárunkban őrzöttek és a vevők által bármikor megtekinthetők.

„ÁLTALÁNOS BANK” RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 39. szám.

Balatonfüred.

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegyében.
Posta, távirta és telefon helyben. — Elsőrangú fürdőintézet

Fürdőidény május 31-től szeptember végéig.

Tiszta, tiszta, enyhe, egyenletes tónusú levegő, érvényes, sós, szénasavas, vasas gyógyforrások: juh-savó, tej- és szőlővíz — Szénasavas meleg pezsgőfürdők Schwartz rendszer szerint. Masszázs-Szénasavas hidegfürdők. Gőzfürdő, zuhanyok, balaton-tavi hidegfürdők és uszodák. — Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: szívbántalmak, vérszegénység, görvélly, gümőkór, csusz, keszvény, légzőszervek hurutos bántalmak, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-vérzés, női bajok és idegbántalmakban. — Hegyek által védett gyönyörű tekves-üztes és császárú berendezésű gyógyterem, setacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, tölgyes liget, tiszta, napos szellőztetés, hatékony táncmozgások, élvezetes kirándulások, setacsói-nakasz. Elegans lakások, csinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 16. g és augusztus 21-től a szobák 80% olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától.

Vasúti Állomások: Siófok és Veszprém (útján) Siófoktól Zalaújfalura 1 óra, Veszpremtől Berkenyura 1 1/2 óra. Vasúti szónagyok 33/34-ös kedvezményre. Menetidő egyik 3 napos érvényességgel teljelen kaptatott. A fürdőintézet rendelő-orszá: dr. Hurray István kir. tanácsos. — Látásmerendőzés-órák befizetés mellett. Lingl Valéria fürdőigazgatóhoz intézendők békés üdvözléssel. — A Balatonfüred-i ásványviznek, mely mint etrenül víz is igen kedvelt, forrása: Edeskvty L., udvari ásványviz-szállító Budapestben. Prospektussal ingyen szolgát

a fürdőigazgatóság.

Fényképező-gépek és Látcsövek részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
optikai áruházában

Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

Szabott gyári árak!

Nászajándéktárgyak minden árban.

Spitzer Miksa utóda

HOLCZER
m. kir. szab. ékszerész.

Nagy raktár: Gyémánt és brilliáns-butonok, gyűrűk, melltűk és más nemeskőárakból.

Saját gyártmány! Ékszer átalakítás. Jutányos árak.

Budapest, IV., Károly-körút 22. Róser Bazár.
Gyár: VII., Király-utca 15.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Trencsén-Teplitz

kényszerfürdő Felső-Magyarországon.
Kárpátok gyöngye.

Trepla-Trencsén-Teplitz állomástól 20 percnyi távolságra. Magyarország legerősebb kényszerfürdői 37-42 fok C. természetes melegforrásokkal.

Eredeti iszap kőszvény, csusz, bönulás, neuralgia, ischias stb. ellen.

Tűkfürdők, külön hőfokú és külön urak részére. Könnyelmese és díszesen berendezett medence-fürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvízzel, massage gyógyítás, electrosomással, gyógyító torna, savó- és terrán kúra és a parkban prof. d'Harcourt-féle physikat gyógyintézet. — Az egészségre és az ember közelméio való tekintetből minden követelményeknek megfelel Olcsó lakások, köztük Teplitz-szálló, Garni, forrás-udvar, a kastély a Sina-ház és a Háromsziv ház, melyek különösen ajánlhatók. Jó és olcsó ellátás a „Teplitz” gyógy-szállóiban, az „Ausziában”, az „Elefánt” szállóiban, az orthodox-izraeliták számára és sok más vendégházban. Majustól—szeptemberig a teljes ellátás 6.50 kor.-ért. Ellátás nélkül 3.50 kor. fürdő (fürdő), szoba (fűtés), Naponta hangversenyek, színház, nagy kiterjedésű erdei sétányok és más egyéb mulatságok. Széles körű fogat minden vonatnál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-évd az október május 1-től szeptember végéig tart. Tanácsos a lakást előre a fürdőigazgatóságnál megrendelni. — Köpes prospectusokat ingyen küld szét a fürdőigazgatóság. 18454

STUBNYAFÜRDŐ

518 m. a tenger színe fölött. **Legyógyfürdő.**

Hat természetes kényszerhevíforrás (33-48° C)

Kőszvény Rheuma Ischias Bőrbetegségek Női bajok

Thermál-tűkfürdők kádfürdők Massage Hidegvíz-kezelések Ivókúra

Posta- és sürgőnyhivatal, vasúti állomás, — gyógyszerár, fürdőorvos, — köpes prospectust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Különösen kedvező Autómobil alkalmi vételek.

18 HP Fiat kardanhajtóval, Modell 1907. uj.

24 HP Fiat lánchajtóval, Modell 1907. uj.

40 HP Fiat lánchajtóval, Modell 1907. uj.

40 HP Fiat-leherkocsi, Modell 1907 uj, horoképesség 4-5 tonna.

60 HP Fiat hathengeres, automatikus indító-szerkezet és automatikus pneumatikus szivattyúval, Modell 1907. márcium uj.

40 HP Fiat 2 karossziával (kettős phaeton és limuzin) külön karban.

18/24 HP Fiat-motocrossnak körülmény 18 személyes hely

Az új koszka szokások jótálassal adatkna el. — Minden pótalkatrész a FIAT-koszfához allandoan készletben.

Javítások gondosan és pontosan végezettek. — Erdeklődők forduljanak megtekintés, próbakocsizás és közelebbi anatok vegett:

Maximilian Bergmann
Budapest, Hotel-Royal.

FIAT - Autómobilok
Bécs, I., Parkring 20.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla
csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

Legszépséges... legjobban... legolcsóbban.

PAP, PAP, PAP

Összevontható vaságy kivételű 8 matracos 10 ft.

Sodronyágybélések méret szerinti 6 firtól feljebb.

GICHNER JÁNOS
ágynemű-rész- és vasbutor-gyáros szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.

Gyár: Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket bármikor ingyen és bérmentve küldök.

Gyarmatkozok nagy választékban. Meg nem felelt árak kizárólagos vagy a pórtól visszavontak

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó szines és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batiszt bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4 50
1 lüster utazó köppen	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, siffon- és batiszt alsók, pamutörülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, creffonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint barhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvasár mindentele árúkból

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
 Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

Jeg-szekrények
 m. k. szabadalmazott kitűnő szerkezetűek 50 százalékos jégmegtakarítás.

Fürdő-kádak,
 fűtőkészülékekkel is, borpultok erős, csinos, minden kivitelben. Vízszelvényűeknek nagy árengedmény!

WIESEL, Váci-körút 47. TELEFON 91-20.
 Műhely Podmaniczky-u. 6. Árjegyzék bérmentve. Elvállalok mindenféle bádogos és szerelő-munkát jutányos árral.

Bakterium, szag- és izmentes

kristály-jég

kiadósabb és tartósabb a természetes jégnél kapható bármely mennyiségben a

Magyar Elelmiszerszállító R.-T.
 nyilv. hűtő és fagyasztó-raktárháza JEGGYARABAN BUDAPEST, IX., Toth Kálmán-utca 8-10 szám. (Telefon 66-97.)
 Nagyobb telek hazhoz szállítva!

készpénzért, vagy részletfizetéssel legolcsóbban

Butor

Ehrentreu és Fuchs
 testvérekéi
 Budapest, VI., Teréz-körút 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-50.

Titkos betegségek
 gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalat alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. orvostudor és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőgyógyászati, hólyagbaj, széklet, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, onerőtlenséget és annak utóhatait, ideg- és hágerőnlést, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-9-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
 Levelekre válaszol, gyógyszeresről gondoskodik.
 Levél útján is biztos gyógyásiker.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért
 mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.
 Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékét kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüritől:

Szabó Emil és Társa
 Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Fényborovicska
 (Juntperus) BARTA-téle, 3 liter 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve
FELKAI KONZERVGYÁR
 Felka, Szepesm 26973

HATSCHEK EMIL
 Andrassy-ut 18.,
 Bókja: Kiszébet-körút 88.
 Alapítólott 1877.
 Sokkal olcsóbb, mint részlet fizetéssel.

Saját gyártmányu
Vas- és rézbutorok

Rézagy --- 45.- Ft
 Vasagy matraczczal 8.50
 Gyermekágy --- 11.50
 Sodrornyagy-betét 3.50
 Vas- és rézbutorok gyári árban. 28046

WEISZ LIPOT
 Király-utca 99. szám.
 TELEFON 57-01.

Ajtók, Ablakok,
 vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
 BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
 TELEFON 62-80.

Páthető fürdőkád.
 50 koronától fe ebb, kádak 12 koronától fel 15 mindenféle szarvatsy és vízvezeték berendezési vállalat

LEFKOVICS ADOLF
 Wesselényi-utca 51/k. Erzsébet-körút és Hárfa-utca között
 Árjegyzék bérmentve.

Polgári árak!
 Pontos kiszolgálás!
 Kitűnő szabás!

Videkre mintálat kiadók, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka Janos
 angol uri szabóterem
 BUDAPEST,
 Andrassy-ut 56. l. em.

Állandó vásminták a legdivatosabb angol és bol-földi szövetekből.

15 forintért tiszta gyapuzövetből mérték szerint elegáns kivitelű

öltöny vagy felöltő
Krausz F. és Tsa.
 uri szabómester
 Budapest, Rákóczi-ut 69.
 Videkre mintákat mértékű teit utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Pénzkölcsönt
 4 1/2 és 5% alapon föld-birtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhittel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB
 bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

BELHURUT,
 (háromes) gyomorgörccs legjobbn gyógyszer a BARTA-téle PEKETE-APONYA GYÓGYBŐR gyógyszereszek és felszereseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üvegei 8.- koronáert bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26971

Zalogcédulákat
 vesznek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob
 ékszerkereskedő
 BUDAPEST,
 Király-utca 91. szám.
 Izabella-utca sarkán

Veresátonyabelőtli
 B A R T A-téle, 6 kilos postakosárúveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Modern urasági butorok
 alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon- ariszoba és irodai teljes berendezések Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
 Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelett Gyar-utca
 Telefon 14-09.

BUTOROK
 háló-, ebédlő-, szalon- berendezések, továbbá uri szoba, iroda berendezésel rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salódi angol bérgranitúrak eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
 #11., Király-utca 23. szám
 I. emelet 268
 Kasziny-utca sarok.

ELEKTRO-MOTOROK
 minden nagyságban, állandó nagy rektár

Laub Lipót,
 BUDAPEST,
 Liszt Ferenc-tér 17. sz.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi orvosi Singer varró-gép szarmekrony-are 5 ovi idállalás: saaktin

SINGER A.
 műrészv. részlet Budapest, főszelet Akaszt-utca 55. Minden- nemü varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

MEGHODITOTTUK A VIAGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF FER. 2

30 korona

finom szövetből divatos férfiöltöny vagy felöltő mérték után remek szabású és finom kivitelben. Hazai verseny-szabóság. Budapest VII., Thököly (Csömör)-ut 3. l. em. Videkre mintálat bérmentve.

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 67C. 282

Vadászfegyver

gyűtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bückstinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövényekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt egy Görz fényképező egy perzsaszőnyeg és egy motorkegékpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV. E. Egyetemter 5. szám Radónal. Fegyvereket, fényképezőgépeket, valamint minden más tárgyakat vesznek a legmagasabb árban, ugyszintén mindent ujakra becsértelek. 49082

Négy egyenlítő nő:
36 éves kath. zeneileg képzett (2 jól ellátott gyermekkel) 80.000 korona készpénzvagyonnal. 43 éves kath. özvegy, gyermektelen 80.000 korona készpénzvagyonnal. 29 éves kath. kisasszony 10.000 korona készpénzvagyonnal. 29 éves háztulajdonosnő 10.000 K. készpénzzel, mind a négyen függetlenül, térjhez óhajtanak menni. Nem anonim ajánlatok a következő címre intézendők: Schlesinger, Berlin 18.

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

A Falkogen

fűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VII. Rákóczi-ter 2. sz. 27196

Egy

lyukas billiárd, karambolbetéttel olcsón eladó. Lipka vendéglős, Bta.

Bolthelyiség

és lakások: 3 szobás azonnalra kiadó Garai-ter 14. és József-körút 66.

Eladó urilak.

Budapesthez 1 és fél, vasúti állomáshoz negyedóránnyira fekvő 3 és fél holdas igen csinos belsőség, 8 szobás kényelmes urilakkal melléképületekkel, fél hold szőlővel, gyümölcsös és konyhakerttel eladó. A kertben kifutó Artész viz: Czim a kiadóhivatalban. 28488

Magánjáró

gőzcséplőkészlet 8 lőerejű, kifogástalan gyári javítás-sal, magyar állami gyártmány, igen előnyös árban és fizetési módokkal megvételre ajánlatik Szűcs Ödön czéz által bán

Parketagyár

Gyönyörűen ajánlja gyártmányait. 27733

Jogi-

posztikat szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyestárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest, IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Asszonyok

vigyázatok! Fulnagy gyermekáldás ellen megtanít védekezni Fischer Róza kézikönyve. Több ezer köszönő és hálaírat. 1 koronáért (esetleg bélyegekből) megküldi Fischer Róza asszony, Budapest, Damjanich-utca 28/B. — 2

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Nevelőnőket

német, angol, francziákat, boneókat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv-ismerettel sürgősen keresek. Szegheőné S. Luiza, Budapest, VI. ker., Dessew-fy-utca 22. 28822

Csacok óvni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr 50

Befozerre

zöldmandula befőzési utasítással 600 bérmentes szállíással négy korona ötven fillér Schönbeck Irenél Esztergomban.

Májusi

friss csemegé juhurtót szállit 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi tézlasajt kilója 1,60 korona Hegyi juhurtógyár, Nagyszabos. (Gömör m.) Helvi képviselők kerestetnek. 28508

Réthy

név látható a valódi pe-metefű cukorka minden egyes darabkáján. 721v

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tiszta belkölcsönök 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezések és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcsönök 4-4 1/2%-ra, 4-62-505% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övedékokra az érték 75% ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel Tarcahitelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvetele Oszálysorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan!! Képviselek ajkalmaztatnak! Kúu és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarak Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Magánnyomozó

törv. beiegyezett cég elvállal bizalmi, házasság-örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutaásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek iróinak kivomozását, bel és külföldön. Barna Lábor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28887

Cseresznyét,

naegyszemleket postakosaranként 4 kor. uorkat. kagarabét, zöld va babot, tököt, kelkáposztát, gombát, cukorborsót, spárgát, carfiolt és új burgonyát, vegyesen 3 kor. ismét eladóknak külön arajánlat, Szabó Csongrádról.

Zalogcedulákat,

irilliansókat, ókszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek Brilliansókat többet fizetek, mint amennyiért vették. SCHILLEB IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Jo es olcsó

nyaraló és üdülőhely: Loose, szab. kir. városa, szepesvármegye székhelye; 573 meter magasan a tenger szine felett, a városban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen potalan, ózonos levegővel; kikövezett és csatornás utcákkal és terrekkel; jo és olcsó élelmezéssel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kiránduló szomszédhelyekkel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes felvilágosításokkal szivesen szolgál a város rendőrkapitánya. 5564

Valódi perzsa

Joraganszonyeg 12 1/2 négyzetméter pártalan szép mecaillon-mintával, 1000 koronába került 520 koronáért sürgősen eladó. Bővebbet szivességből Szabó Ferenc és Társa czégnél, Budapest Rákóczi-ut 12. Ugyanitt minden nemű modern és más butorok olcsón kaphatók. 28619

Mérnöki műszereket

vez, elad, cserél, lejtőrök, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Triäderstb HATSCHEK EMIL, Andrássy-ut 13, Fiókja: Erzsébet-körút 38

Kolozsvári

Isotudományi és államszámveleltani szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszertünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekély díjazással Levélbeli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erös Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2

"Stenográfia"

Országos Gabelberger gyorsíró és gépiróiskola Váczi-körút 33.

Díjtalan gépirásoktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok.

Beiratkozás naponta. Váczi-körút 33.

Ugorkát, tököt,

gombát, carfiolt, kalarabét, zöldvagybabot, kelkáposztát, cukorborsót, spárgát és új burgonyát 3-20 kor. Csemegecseresznyét postakosaranként 4 kor. ismét eladóknak külön arajánlat, Gyümölcskivitel Csongrádról.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőttel, málna-, szamóca-, csipkebogyóval, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat ajánl a FELEKAI KÖNZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kerjen árjegyzéket.

FARAGÓ J.

mübutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Eltógad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27381 Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövelekből, Költsegtetés díjmentes.

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is kaphatók. MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R. T. BUDAPEST, VII., Király-utca 98/b. Kerjen árjegyzéket. 2780

Gépészeket

cséplés időnyre ugyszintén gazdasziszteket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelom és józanságáért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest Nagymező-n. 25. Telefon 94-76.

Sodronykeriteseket

bámulatos olcsón készít Heizer és Társa czég Budapest, VIII., Népszínház-u. 1-3

Villamos világítás

sajitt dynamóval, lakóháznak gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálósobák és garson szobák Szalon börteltek, gyönyörű tükök, diván, borszék, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Szülő-tulajdonosok

„Peronospin“ mely már 7 év óta hazánkban van. Hatásában sokkal jobb és olcsóbb permetezés, mint a kókó. Egy csomag 1 hektár vizre 60 fillér. 10 csomag rendelésnél bérmentes a kiállítás. Demeter M. Gyógyszerész Szászváron.

Előkészítő tanfolyam

épitő, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgához. Siker biztosítva. BUDAPEST, VII. ker., Baross-ter 17. sz. VAGI JOZSEF műépítész, igazgató

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) vesznek és eladók. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilisander vagy mastajta háló, ebédlő, ari szoba és szalonbutorokban. Bézhalósobák, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben modern bronzcsillárokból, gáz, villamos stb.-hez. 26597

Nagy és Fia

BUDAPEST, Semmelweis-utca 21. Állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77. Ürassági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: mahagoni, pallsander, ében- és ezitromfa.

Nagy és Fia

Angol börgarnitúra, franczi olasz stílusú butorok.

Nagy és Fia

Valódi porzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velencei tükrök, üveg, csillárok, festmények stb.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia

antique butorok és szövelek, szalongszobák.

Nagy és Fia

Nippek, bronzszobrok, olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Flókülzet nincsen össze nem tévesztendő hasonlóvá czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Allandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Nagy és Fia

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

KÖZIGAZGATÁS.

Még egy szó a költségvetésről.

A belügyi költségvetési vita folyamán sok olyan dolog merült föl, ami aggodalmakat keltethet, például a vidéki városok rendőrségének államosítása, és sok olyan dolog maradt említés nélkül, amiről nagyon kívánatos lett volna egy kis eszmecsere.

A rendőrség államosítására megfelelt a miniszter igen alaposan és őszinte hazafiassággal, mit sem törődve véle, vajjon tetszeni fog-e az Bécsnek vagy beírják abba a fekete könyvbe, amelyet a magyar kormányférfiak működéséről az udvarhoz közelálló körökben vezetni szoktak.

Szerettük volna azonban ezzel az ügygel kapcsolatban megtudni, ha nem is tartozik szorosán a költségvetéshez, hogy mi lesz a vármegyei pénzkezelés államosításának — eltörlésével és a régi állapot visszaállításával?

Egy ultra-radikális irányú újság, melynek Bécsben némi összeköttetései vannak, azt hirdette a vita folyamán, hogy bizony ez is tervben volt, a terv a király elé is jutott, de a leghatározottabb visszautasításban részesült és így el kellett hallgatni vele.

Furcsa eset, ha csakugyan megtörtént. Mert azt még értjük, ha az uralkodó mindazokhoz, amiket a törvények felségjogoknak jelentettek ki, szívsósan ragaszkodik és megváltoztatásukról hallani sem akar, de mióta tartozik a felségjogok közé a vármegyei pénzkezelése?

Fájdalom ha ez nem is, de a kezdeményezési jog odatartozik és ha a törvényhozás elég meggondolatlan volt a Széll Kálmán jóhiszemű tévedésének és rövidlátásának felülve, a megyék pénzkezelésének államosítását kimondani, amint a végzetes hibát elkövette, önmagától bizony visszafelé nem csinálhatja többé. Fokonként derül ki, hogy micsoda tökéletlenség volt ezt a törvényt megszavazni: a megyei pénztárak hiányát először is sajnos tapasztaltuk a nemzeti ellenállás idején, másodsor még sajnosabban tapasztaljuk most, mikor rájöttünk, hogy a

mit botorul eldobtunk magunktól: annak az értékét Bécsben nagyon is jól tudják mérlegelni. Mi nem tudtuk, hogy mit adunk oda, de ők igen jól tudják, hogy mit kaptak és most görcsösen ragaszkodnak hozzá. Képesek kormányválságot felidézni, minisztert vagy minisztériumokat elbocsátani, pártokat széttobbantani, még egy új alkotmányválságtól sem riadnának vissza: de önálló pénzügyi jogot a vármegyei autonómiának nem adnak többé. Annak vége — legfeljebb csak egy forradalom szerezhetné vissza.

Két nagyevű államférfi egyformán híres történelmi mondasára emlékezett ez az állapot. Az egyik báró Wesselényi Miklósé, aki a harminczas években arra kérte honfitársait, hogy az Istenért, csak újabb törvényeket ne hozzatok. Mert ahány újabb törvény keletkezik, annak mindig az a következménye, hogy a nemzet valamely jogát megszorítják, rendesen a sorok közé rejtett ravasz értelemmel, amit a törvényhozó nem vesz észre, gyanútlanul megszavaz és csak későn veszi észre, hogy a közszabadság nyakára vetett hurkot, de már akkor nem segíthet rajta. Mert hiába hivatkozunk régi alapvető törvényekre, ha Bécs újabb törvényekre hivatkozva, azokat hatályon kívül helyezi. Hát nem szóról-szóra beteljesedett rajtunk mindez és nem helyesebb lett volna Wesselényi szavairól megemlékezni, és a Széll Kálmán végzetes javaslatára azt mondani, — inkább semilyen törvényt ne gyártunk, mint olyat, amely az önkormányzat épségét csak legtávolabbról is érinti?

Azután Deák Ferenczet is idézhetjük, aki azt mondta, hogy amit erőhatalommal vesznek el tőlünk, azt kedvező körülmények még visszahozhatják, de amiről a nemzet maga mond le, azt soha vissza nem kaphatja többé.

Igy kell most a Széll Kálmán büneért szenvedni Andrásynak és a nemzetnek azért, hogy törvényhozásának nem volt elég erkölce megvédeni az alkotmány épségét. Bezzeg a felségjogok épségére éberegben vigyáznak!

Ebben a szomorú helyzetben mégis van egy reménysugár. Szerencsére a törvényhatóság ál-

lami természetű közhatalom, külön közjogi és magánjogi jogképességgel bíró alakulás, melyben az állami felsőségi jog jut kifejezésre.

A törvényhatóságtól tehát egyes intézményeket, hivatalokat kisajátíthat valamely törvény, de azt a jogot semmiféle hatalom nem veheti el tőle, mint az állami felsőségi jog egyik letéteményesétől, hogy a fölmerülő szükséghez képest, saját külön existenciájának fenntartására és megerősítésére újabb intézményeket létesíthessen és annak anyagi biztosításáról gondoskodhassék.

Ha csak legutóbbi alaptörvényét, az 1886. évi 21. törvénycikket elemezzük is, annak mindjárt legelején a 2. szakaszban a törvényhatóságok hármasságát látjuk megállapítva s ezek közül az önkormányzati jogról írva találjuk, hogy „a törvényhatóság saját belügyeiben önállóan intézkedik, határoz, szabályrendeleteket alkot, ezeket végrehajtja, tisztviselőit választja, az önkormányzat és közigazgatás költségeit megállapítja és fedezetéről gondoskodik”.

Ez a joga a megyének ma is teljes épségben fennáll, a pénztárak államosításáról szóló törvény ezt a jogot még csak nem is korlátozta, nemhogy eltörölte volna. Az a törvény ugyanis csak az akkor fennállott hivatalokat vette ki a megyei önkormányzat hatásköréből, de semmiképpen sem tiltotta meg a megyéknek, hogy ha szükségét látják, egy újabb pénzkezelő hivatalt ne szervezhessenek, föltéve, hogy olyan újabb jövedelmi forrásokat találtak, vagy nyitottak, amelyeknek kezeléséről a törvény nem gondoskodott.

A vármegyéknél ehhez való joga még csak vita tárgyát sem képezheti.

A fentidézett törvény ugyanis a vármegyének saját belügyeiben önálló intézkedést és határozati jogot biztosított, elannyira, hogy ebben az irányban a kormánynak ugyyszólván alig maradt fenn valami beavatkozási joga. Megyei belügyi dolgokban nem utasíthatja a megyét; amit a megye elhatározott, azt megsemmisítheti ugyan, de nem végérvényesen, mert újabb határozatot nem ő van jogosítva hozni,

A fekete kakas.

Irta: Alberto Braga.

Senajoiában volt egy állami a-b-c-iskola. Alacsony, egyemeletes épületben volt elhelyezve egy szabad tér közepén; mindkét oldalán egy-egy hatalmas paratölgy állt, mely nyáron pompás árnyékot vetett, télen pedig féltelenen zugott és nyöszörgött az északi szél rohamai alatt.

A tanulóknak nyolcz órákor jöttek és délben hazamentek ebédelni. Délutáni két órákor visszatértek s öt órákor, mikor az iskolát bezárták, megint hazamentek. Néhányuk messziről jött, fél mérföldnyi s még nagyobb távolságból; valamennyi kicsiny volt és szegény. Napkeletkor elhagyták s szülői házat, hónuk alatt könyvükkel, palatáblájukat zsinegen lógatva. Utközben összetalálkoztak, azután csoportosan hajtották maguk előtt az abroncsot vagy felmászta a gesztenyefákra és megdézsmálták a rigó- és pinyókefészeket.

A tanító, azelőtt vitéz káplára a népfelkelésnek, vén és zord ficzkó volt, fülében süri hajpamatokkal s nem sokkal tudott többet, mint a tanítványai.

Egyszer megkérdeztem tőle:

— Mondja csak Joaquin ur, milyen rendszer szerint oktat ön tulajdonkép?

— Milyen módszer szerint?! — kiáltotta meghökkenve, aztán szemét és avval együtt szemüvegét a magasba emelte, gyanakvó tekintettel rám nézett s ünnepelesen így szólt: — Hát Achilles módszere szerint!

Valóban kimondta az „Achilles” nevet. Mindazonáltal barbár zsarnok volt, mint minden félművelt ember.

A kicsinyek mindannyiszor remegni kezdtek, mikor az iskola közelébe értek. Gyakran ott lehetett őket látni a bejárat előtt, amint féltelenül összebujva, oly arc kifejezéssel, mintha már nyakukon volna a kötél, ismételtgették feladatukat.

A hét éves Gábriel a plébánia mellett lakott, s a plébános, egy jólelkű öreg ur, néha-néha segített a fiúnak a lecke megtanulásában. És mert a fiúcska eleven eszű volt, s könnyen megtudta magát értetni társaival, ezek viszont a legtöbbszőr tőle tanulták meg a leckét.

— Hogyan kell olvasni ezt a szót, Gábriel? — kérdezte egy izben a molnárék Joao-ja.

— Sillabizálj csak!

És a másik rákezdte: „P—h—i, pi”.

— Dehogy „pi”! Mindjárt gondoltam! P—h—i, fi! — javította ki Gábriel.

— „Fi”! — kiáltotta Joao — „fi”! Te most be akarsz engem csapni.

— Eszem ágában sincs. Olvasd csak bátran „fi”-nek. Így tanultam a plébános urtól.

E pillanatban megjelent a kapuban a tanító. Ujjaival a fogát piszkálta s arcának jobb fele vörös volt az ebédutáni alvástól.

— Nos, itt vagytok, ti rablóbanda? — fogadta őket nyájasan. — Be veletek gyorsan az osztályba!

S a fiuk, kezükben sapkájukkal, betoltak az iskolába, mint a birkanyáj a vágóhidra.

Miközben a tanító előszedte a könyvet, azután a nádpálczát, végül vörös gyapot zsebkenőjét, halotti csend uralkodott a szobában.

— Olvass, Joao — szólt a tanító.

A molnárék Joaoja olvasni kezdett, de nemel közelebb ért a végzetes szóhoz, annál jobban inába szállt a bátorsága.

Hogyne! Azt állítani, hogy P—h—i annyira mint „fi”! Mennyi vakmerőség! De hát mit tegyen? Ujra szeméhez emelte a könyvet és folytatta az olvasást: „És a tudomány, amelynek neve... neve...” — s könyörgő tekintetét féltelenen a tanítóra irányította.

Ez köhécselt, hogy tekintélyt kölcsönözzön szavának, aztán ráírva a fiura:

— Nos, tovább! Csak folytatad.

— „Neve” — folytatta bizonytalanul a gyermek — „neve...” — és azután halkán hozzátette: „Filozófia”.

— Mi? — ordította a tanító és feibeütötte a fiut. — Mi?

A gyermek behunyta szemét, felhuzta vállát és sirva kijavította tévedését: „Pilozófia”.

A tanító még egyszer ráütött a fiura.

— Pilozófia, te számár! Pilozófia!

— Pilozófia — bömbölte utána a fiu.

Most Gábriel hirtelen felemelkedett helyéről s szilárd hangon, de könyes szemekkel így szólt:

— Tanító ur, aki Joaonak azt mondta, hogy így olvassa, az én voltam!

Nagy ég! Milyen botrány lett ebből! A tanító felugrott. A tanulók remegtek, mint a nád a szélben. Az apróbbja sirni kezdett. Nem csoda. Hogy most valamennyien megkapják a maguk veresadagját, az bizonyos!

— Mit mondasz? — szólt fenyegető hangsúlyozással a tanító s tekintetét merően a fiura szegezte.

— Én tanítottam erre — felelt megfélemlítve Gábriel.

— Ide! — ordított magából kikelve a tanító. — Ide! — s embertelenül megverte a sikoltozó fiúcskát.

hanem ismét csak a megye és így a törvényhatóság akarata végre is győzedelmeskedik. Ismételen kifejezi és megerősíti ezt a törvénynek az a szakasza is, amely a szabályrendeleti jogról szól. A saját belügyekre vonatkozó szabályrendelet tartalmára vonatkozólag még utasítási joga sincsen a kormánynak, a vármegye ebben az irányban is teljesen önállóan jár el.

Igaz, hogy ez csak papiroson van így, míg a gyakorlatban a kormányok sokat vétettek a törvényben lefektetett emez elvek ellen.

De ez nem baj. A multnak voltak egyéb bünei is, amelyektől a jelen kormány tisztán kívánt maradni. Semmi sem bizonyosabb, mint hogy törvénytisztélet tekintetében a mostani kabinet a történelem ítélőszéke előtt mintaszerű tökéletességben fog állani.

A vármegyék előtt tehát szabad tér nyílik arra nézve, hogy amitől a törvényhozás egy szerencsétlen elhatározás pillanatában őket megfosztotta és amivel Bécs véleménye szerint életető erők van ketté vágva, életüknek eme biztosítékát visszazerezzék maguknak — teljesen törvényes alapon.

Éljének jogukkal, teremtsenek maguknak egy új pénzügyet, nyissanak új jövedelmi forrásokat, (módjuk van rá a szabályrendeletek után) és szervezzenek egy bármily szerény pénzkezelő hivatalt. Mindezt külön közjogi és magánjogi jogképességük alapján, önkormányzati hatáskörük hatalmával.

Egy ellenséges kormány, az eddigi törvénytelen gyakorlat alapján mindenestre nehézségeket fog támasztani nekik e céljuk elérésében, de a mai kormánytól e tekintetben nemhogy tartaniok kellene, de amennyiben a törvényt szigorúan szem előtt tartják, tőle mindennemű támogatásra is számíthatnak.

Béccsel szemben ezt a sakkuzást meg kell tenni. A törvényt el kezükben mutassák meg a vármegyék, hogy élni akarnak, tudnak s polgárait anyagi áldozatoktól sem riadnak vissza, ha ezzel a békés nemzeti ellentállás eszközeit szaporíthatják.

Meglüresedett községi jegyzői állások.

Tóba. Körjegyzői állás (2 község), 1732 korona fizetés, (esetleg külön 32 korona), 4 szobás lakás, tágas mellékhelyiségekkel, istállókkal, ólakkal, kerttel és gazdasági udvarral, 12 köbm. kemény fa felvágva és beszállítva. Hivatalos utazáshoz előfogat, magánzükségletre évenként 4 ingyenes előfogat. Junius 9. d. u. 5-ig. Főszolgabírószág Zsombolya.

Szalacs. Községi jegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás udvarral, kerttel, 1200 korona kézbesítésekért, 600 korona segédjegyző tartására. Junius 5-ig. Főszolgabírószág Erőmihályfalva.

Kiskozár. Körjegyzői állás (3 község), 1600 korona fizetés, 200 korona utiátalány, 120 korona fapénz, szabadlakás. Május 27. d. 12-ig. Főszolgabírószág Pécs.

Tiszavalk. Községi jegyzői állás, 1321 korona fizetés, 16% hold szántó, 4 hold legelőilletőség, (8 db lábasjóságtartás, haszonértéke 279 korona), hivatalos utakra fuvar- és napidíj, két szobás szabadlakás udvarral, kerttel. Május 30-ig. Főszolgabírószág M.-Kövesd.

Plugova. Körjegyzői állás (3 község), 1600 korona fizetés, 414 korona irnoktartás, 144 korona irodaszolgaátalány, 152 korona irodaátalány, 142 korona napidíjátalány, 120 korona tűzifaátalány, 348 rena előfogatátalány. Május 29-ig. Főszolgabírószág Orsova.

Mezőörményes. Körjegyzői állás (3 község), 2940 korona javadalom. Junius 1-ig. Főszolgabírószág Mezőörményes.

Ajak. Körjegyzői állás (2 község) 2484 korona javadalom, 4 szobás szabadlakás, kerttel. Május 30-ig. Főszolgabírószág Kisvárd.

Volóc. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Junius 10-ig. Főszolgabírószág Alsóverecské.

Szilbács. Irnok végrehajtói állás, 900 korona fizetés. Május 27-ig. Főszolgabírószág Palánka.

Bonyhád. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 50 korona napidíjátalány. Május 30-ig. Főszolgabírószág Bonyhád.

Galambo. Segédjegyzői állás. Junius 10. d. u. 6-ig. Főszolgabírószág Szolyva.

Agvár. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Május 26-ig. Főszolgabírószág Mindszent.

Zabola. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Junius 15-ig. Főszolgabírószág Kovászna.

Betlen. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés és átalányok. Junius 5-ig. Főszolgabírószág Betlen.

Topolya. Községi irnoki állás, 800 korona fizetés. Május 28-ig. Főszolgabírószág Topolya.

A természetrajz tanítása.

Budapest, május 23.

Egy ötvenöt éves, alsó gimnázialis osztályok számára írt tankönyv van a kezemben. Irta pedig ezt a tankönyvet dr. Soltész János Sárospatakon 1853-ban. Felhozzuk ezt a kézikönyvet annak a tanúbizonyságára, hogy régebben miként rendezték el a természetrajz tanításának anyagát, miként tanították és miként tanítják ma. Azt nem lehetne ez ellen sehogysem vetni, mintha Sárospatak ebben a tekintetben talán elmaradott lett volna és ennek miatta íródott volna így a könyv. Mert azt az utcai gyerek is tudja, hogy a sárospatakiak nemcsak kitűnő hodegetisták, hanem kitűnő didaktikusok és metodisták voltak mindenkor és ezen a téren a zászlót mindig elől vitték. Ezek között pedig dr. Soltész János nem volt utolsó. Tanár is volt, kiváló tankönyv-író is volt. Írt állattant is, növénytant is, ásványtant is. Tehát ezen a téren mindenestre tájékozva volt a tudomány és a pedagógia álláspontra felől. Amellett az orvosi mesterséget is fizte addig, míg egyszer aztán ebbe a foglalkozásába maga is szépen bele nem halt. Eképpen tankönyvét azért írta így, mert akkor a pedagógia így gondolkodott.

Nos, ennek a mindenképpen tudományos és nagy elmének idézett könyvében az egyes állatok és növények az akkori pedagógiai felfogáshoz hiven csak le voltak írva anélkül, hogy azok akár egymással, akár a nagy természettel, akár az emberrel különös vonatkozásba hozattak volna. Nála például a „jégmadár” a maga egyedüliségében, árvaságában így jelenik meg: A közönséges jégér. (Így hívták akkor ugyanis ezt az imposztor madarat.) Csőre hosszabb a fejénél, szárnya, farka és lábai rövidiek. Színe felül zöldes, fekete hullámokkal. Hátán hosszant széles tengerkék szalag fut végig. Hása és lábai rozsdaveresek. Folyampartokon fészkel s eledelét halak teszik. Hazája Európa. És ezzel a jégérre be volt csapva az ajtó. Így írták és tanították akkortájt a természetrajzot mindenhol. De bár így írták és tanították, az igazság kedvéért annyit mégis fel kell jegyeznünk, hogy a természetrajzi egyedeknek ilyen merev elkülönítése mellett is az akkori tanulók ebből az ismeretkörből mégis többet tudtak, mint a mostani tanulók. Miért? Mert a régi tanulók nem botot és pisztolyt fogtak a tanítóra, ha megbuktak, hanem azon igyekeztek, hogy meg ne bukjanak. Amiből következik, hogy a régi gyere-

Ugy kellett neki! Az ördögbe is! Hogy merte kétségbevonni tanítója csálhatatlanságát!

Egy szép nap délutánján a plébános elment a királyi a-b-c-iskola előtt. Az épületből olyan jaigatás hallatszott ki, mintha itt lett volna a világ vége. Az utcán három asszony állt meg a zajra, mindegyiknek karján a csecsemője.

— Itt jön a plébános ur — kiáltott az egyik asszony. — Majd őt kérjük meg. Az Isten hozta éppen most erre!

Odaléptek a plébánoshoz s kérték, járjon közbe, hogy a tanító ezuttal még egyszer megbocsásson a fiuknak.

— De hát mi történt? — kérdezte a lelkész.

— Nem tudjuk, plébános ur, de úgy kiabáltak, mintha nyáron sülnének.

A lelkész kopogtatott a zárt ajtón.

— Ki az? — kérdezte a tanító borizú hangja.

— Nem volna szives ajtót nyitni, Joaquim ur?

A plébános belépett. A gyermekek megkönnyebbülve fellélegzettek, mintha maga a gondviselés jött volna be.

— Nos, mit követte el ezek a ficzkók — kérdezte a plébános és tekintete végigfutott az osztályon.

— Hogy mit tettek? Ellopták két szál írónomat.

— Óhó, az nagy bűn! — kiáltott fel a plébános és tekintete elborult.

— És egyik sem akarja bevallani. — folytatta a tanító, azután orditva hozzátette:

— Ha nem mondjátok meg, hogy ki volt, valamennyiteket agyonütök!

A plébános csillapító mozdulattal vállára tette kezét s így szólt:

— Nos, ha nem akarnak vallani, majd kikutatjuk a bűnöst más uton. Tessék csak kissé várni.

A lelkész eltávozott s néhány perc múlva egy kisleány kíséretében visszatért.

— Tedd csak oda a fazekat az asztalra, Josephine, — szólott a leányhoz. — Így, most megint elmehetsz.

A leány nagy bádogfazekat tett az asztalra s köténye alul elővonszolt egy fekete kakast. A plébános a kakast belebujtatta a fazékba, azután rátette a fedelet. Majd így szólt:

— Nagy gazság történt. Valaki ellopott két írót. Aki írót lop, az képes mást is lopni. Kedves gyermekeim, ezt a bűnt közületek követte el valaki s ti most szegényből nem akartátok megvallani. Most aztán amiatt az egy miatt, aki lopott, lakolnia kell valamennyinek. A tettes így egy bűn helyett többet követ el, hazudik, ami oly utálatos és türi, hogy a többi ártatlanul szenvedjen.

A kicsinyek lélegzetüket visszafogva hallgatták a plébánost, aki folytatta:

— Egyenként ide fogtok most jönni a fazék elé s ráteszitek a kezeteiket. A fekete kakas nyomban kukorékolni fog, amint az írótólvaj keze érinti a fedelet. Ilykép ki fog derülni, hogy ki a gonosztevő. A tanító ur majd megbünteti, én pedig tudni sem akarok többé róla. De ismétlem, hogy akkor, ha a tettes jelentkezik, megbocsátok neki.

Halotti csend követte a lelkész szavait.

— Tehát senki sem jelentkezik? — kérdezte a plébános. — Ám jó. Kezdjük a próbát.

Már négyen léptek a fazékhoz s megérintették annak fedelét, anélkül, hogy a kakas megszólalt volna.

Hirtelen halk siránkozás hallatszott a szoba egyik sarkából.

— Ki sir ott? — kérdezte a plébános.

Ekkor felemelkedett helyéről a kis nyolcz éves Eusebio, egy szegény, beteg asszony fia, kinek arcáról leritt az éhezés és zokogva bevallotta, hogy ő lopta el a tanító két írónját.

— És miért tetted?

A gyermek könyek közt elfuló hangon válaszolt:

— Mert a tanító ur megparancsolta, hogy hozzak egy írót, de nem mertem anvémtől pénzt kérni, mert beteg s még kenyérré sincs neki. . . . Aztán félttem, hogy a tanító ur megver, ha nem hozok írót.

— De miért vetted el mind a kettőt?

A gyermek újra zokogni kezdett:

— Mert . . . mert . . . az egyik eltörhetett volna . . . — hebezte.

A tanító kezébe fogta a nádnálczát. A gyermek néma megadással lehajtotta fejét.

— Nem! — tiltakozott a plébános. — Én bocsánatot ígértem arra az esetre, ha a bűnös önként jelentkezik. Múskor, ha valamire szükséged van, jöjj hozzám, te ficzkó. Mert magamtól igazán nem találhatom ki. Most menj a helyedre s ígérd meg, hogy többé sohasem tész ilvesmlt.

A tanító sajnálkozott rajta, hogy nem büntetheti meg a fiút.

— Hagyja csak, Joaquim ur. — vigasztalta a plébános. — A gyermekekkel szemben valóban sok türelemre és elnézésre van szükség. Emlékszik rá, mit mondott az Ur Jézus: „Sinite parvulos venire ad me.”

A tanító, aki nem tudott latinul, de az osztály előtt restelte tudatlanságát, megértőleg mosolygott és így szólt:

— Et cum spiritu tuo!

kekben a szorgalom is, a tiszteltetés is és a hála is nagyobb volt, mint a mostaniakban.

No de hát voltaképpen nem is ezekről a mindenképp felmerülő iskolai tragédiákról esik most szó, hanem arról, hogy miként gondolkodtak régebben és miként gondolkodnak most a torzborz szemöldökű pedagógusok a természetrajz tanításáról.

Amint a fentebbi példából kitetszik, a természetrajz tanítása régebben tisztán az egyének a leírására szorított. Ez ma sem mondható éppen helytelennek. Amit bizonyít az a körülmény is, hogy a leíró-részt az iskolákban ma sem hagyták el. De ezt a bolondot nem is teheték. Mert ha én például valamit meg akarok tökéletesen ismerni, akkor tudnom kell azt, hogy hogy néz az ki egészében és részben. Az egyének a leíró része tehát a természetrajz tanításához okvetlenül szükséges. De itt hozzáteszünk, hogy csak bizonyos mértékig. A mi más szóval azt jelenti, hogy a leíró rész csak a lényegest foglalja magában, a lényegtelen pedig vesse el. Mert az élet csak a lényegest veszi fel. Pedig mi, midőn természetrajzot tanítunk: az élet körül forgunk. A régi természetrajz tanításnak nem is a leíró forma volt a megsebezhető része. Hanem az, hogy az egyes természetrajzi egységeket nem egymással való közöségükben nem természetes összehasonlításukban mutatják be a növendékeknek, hanem egyedül önmagukban, tértől és környezettől mentesen. Ez annyiban ellentmondás, mert a természetben semmi sem él tényleg, semmi sem él önmagában, hanem bizonyos fokú közösségben. Ott nincs kiközösített, se háztalan bitang, mert a természet mint szülőanya mindent egyformán kebelére ölel. Ebből a szempontból tehát a természetrajznak régebbi tanítása fogyasztékos is volt, amennyiben az egységeket a természet kebeléről leszakítván, azokat egymagukban vitte agnoszkálás végett a vizsgálat elé.

Ennek ellenében a mai pedagógia úgy gondolkodik, hogy: lopni nem szabad. Azért minden természetrajzi objektumot ott kell hagyni, ahol annak hazája van, ahol született, ahol és ahonnan él, ahol egyik a másikat esetleg gyámolítja, ahol egymással viaskodásban, halálos küzdelemben áll és ahol végtére a sír hantja reáborul. Tehát a farkast, az őzet, a tölgyet, a vadgalambot, a sást az erdőben kell hagynunk; a buzát, a rozsot, a konkolyt, a hörcsögöt, a pacstírtát, a szőcskét a mezőn; a nádat, a vadludat, a gólyát, a békát, a kacsafogócsót, a szunyogot, a potykát, a csukát, a pióczát a vízben; a hagymát, a petrezselymet, a pajort, az ugorkát stb. a konyhakertben; a szilva-, alma- és körtefát, a hernyót, a katicabogarat, a hangyát a gyümölcsösben, mert ezek itt tipikus egyedek. Ha aztán valaki mégis meg akarja őket ismerni, keresse fel őket ott. De lopni nem szabad. De azért sem szabad ezeket a természeti tárgyakat lakóhelyükről elemelni, mert azokat csakis itteni működésükben ismerhetjük meg tökéletesen. A természet lényel ugyanis többé-kevésbé éppen úgy el vannak osztva egyes területekre, mint az emberek. És azok is közös háztartásban, államban élnek, mint az emberek. Ezekben az egyes természetrajzi államokban éppen úgy nemzetiségben, családban élnek az egyedek, mint a magukban az emberek. Rokonságban és rokonalanságban vannak egymással, mint egymással az emberek. Ellenségei vagy barátai egymásnak éppen úgy, mint egymásnak az emberek. Hol gyilkolják, hol gyámolítják egymást, éppen úgy, mint egymást az emberek. Egyik gyilkos éppen úgy leféléli itt is a másik gyilkos, mint az embergyilkosokat az emberek. Mert hát itt is azt mondják, hogy: rőndnek muszály lenni, éppen úgy, mint az emberek. Az egyes természetrajzi területeket tehát a maguk egészében, összes rekvizitumaikkal egyetemben kell tanítani. Mert csak így tarthat fel szemlénk előtt az élet. Így állván a dolog, azért a mai tanítás az anyag elrendezését illetően az egységeket külön szemlélteti ugyan, de egy-egyszer mind kutatja azt is, hogy az illető egyedek mely természetrajzi területen töltenek be akár romboló, akár építő feladatokat, tehát az illető terület háztartásában minő szerepet játszanak, végkövetkeztetésében pedig az emberre hasznosak-e, avagy károsak.

De a természetrajznak illetően való tanítását még a didaktika és ennek körében a koncentráció elve követeli. A természetrajznak ez a módja szerin-

tünk ugyanis nem egyéb, mint a koncentrációnak egy bizonyos neme, amennyiben minden egyes gyűrűzetben említés van téve az állattanról, a növénytanról, az ásványtanról, a gazdaságtanról, magáról az emberről, esetleg a földrajzi alakzatról, a légköri tűneményekről, tehát egymásra való vonatkozásukban egy csomó ismereti ág helyezkedik el bennük. Ez pedig nem egyéb, mint koncentráció, amelynek tudvalevőleg az az elve, hogy az egyes részek csak akkor maradnak meg tartósan emlékezetünkben, ha azok egy nagyobb részbe illeszkednek bele. Erre pedig itt mind a két tényező megvan.

Hogy a mostani tanítással tisztában legyünk, itt nyújtunk arra egy példát, mert a példa legjobban világosít:

A mező. Buza, rozsa, rozs, árpa, zab, veréb, konkoly, buzavirág, bogács, fűri, fogoly, haris, ürge, hörcsög, egér, ölyv, vécse, bagoly, rét, szőcske, vakondok, tengeri, varjú, lóhere, bükköny, méh, darázs, aranka, humus föld, homok, agyag, giliszta stb.

Amint látszik, ebben a gyűrűzetben olyan tárgyak vannak, amelyek egymás iránt vagy közönyösek, mint a kihűlt szerelmesei; vagy barátságosak, mint a jó szomszédok; vagy pedig ellenségesek egymással szemben, mint a kutya a macskával. Végre az egyik az ember életére vagy veszedelmét jelent, vagy boldogulásának forrását nyitja meg. Mivel pedig a természetből az esztétikai izlés fejlesztése és a természet megkedveltetése mellett főleg annak az emberre való kihatását kell a növendékekkel megismertetnünk, azért a természetrajznak ez a formája a leghelyesebb.

Egyébként a tanítás menete a formális fokok szerint a következőképpen igazodik: először jön a cél kitűzése, aztán az előkészítés, amelyben kifürkészük, hogy tudnak-e már a gyermekek a tárgyról valamit. Ezt követi az anyagközlés, vagyis a szemléltetés. Itt megnézzük először a természeti objektumot magában: részlet, életműködését. Aztán a természethez és végre az emberhez való viszonyában. Ezt követi többféle szempontból az összehasonlítás. Ennek eredményeképpen a biológiai és rendszertani fogalomalkotás. Az egészet pedig berekeszti az egyes természeti testek felismertetése, vagyis: az alkalmazás. Így folyik a természetrajz tanítása ma. És azt hisszük, hogy helyesen is.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

Irodalmi kitüntetés. A párisi Alliance Scientifique Universelle tudományos társaság, mely a legutóbbi Athénben megtartott kongresszusán gróf Apponyi Albertet tiszteleti tagjává választotta, most dr. Patay Sándort, a vidéki kiváló publicistát magyarországi delegátusává nevezte ki.

Akié a föld, azé az ország. E cím alatt Porzsem álnévvel könyv jelent meg, amelynek főalapeszméje az, hogy Magyarországon mindenképp előtérbe kell emelni az állampolitikai, gazdasági és különösen viszonyainak megfelelő magyar birtokpolitikát kell és pedig lehetőleg azonnal végrehajtani. Szerző azt fejtegeti, hogy ha ezen a téren a szűkegység és sokszor hangoztatott gazdasági reformok mielőbb megvalósulnak, azaz igazi magyar nemzeti politikát leszünk képesek inagurálni — alap és erő van hozzá; legfeljebb sokaknál még csak a hazafiai jóakarát hiányzik, ez pedig talán még jobban megváltozik, — akkor a nemzetiségi villongások is mintegy önmaguktól megszűnnek és a fekélymódra mutatók ama kinövések, amelyek a bevándorlók nyomán fakaotak, minden nagyobb orvoslás nélkül bizonyára könnyen el is enyésznek. Erős magyar érzelmű parasztbirtokos osztályra, azaz a mostaninál anyagi és erkölcsi tekintetben jóval erősebb és életképebb kisbirtokos-osztályra van szükség; erre fekteti szerző a főszó, ugyanakkor, amidőn megfontoltan követeli ugyancsak a paraszt-osztály érdekében, az intelligens középbirtokos-osztály helyzetének könnyítését, a még életerős, de sokat gyengült középbirtokosok táprállításával. A művecske, amelynek bizonyára sok olvasója lesz. Budapest, a Hornyánszky Viktor nyomdájából került ki s minden könyvkereskedésben megszerezhető; ára 2 korona.

Nyugat. A „Nyugat” legújabb száma a következő gazdag és rendkívül érdekes tartalommal jelent meg: Schöppin Aladár a Magyar ősi ritmus. Szép Ernő, Gellért Oszkár, Balázs Béla, Reichard Piroksa:

versek. — Ady Endre: Berczi és a grófnéja (novella), Láncai Jenő: Szociológiai könyvtár. Ignótus: A színház estéje. Nagy Lajos: Este van (novella). Szin Gyula: A római kurzó. Ady Endre: Versek. A Figyelő rovatba írtak: Hatvany Lajos, Ignótus, Cholnoky Viktor, Gellért Oszkár, Lengyel Géza és Szász Zoltán.

A „Vasárnapi Ujság” május 24-iki száma gróf Brunsvik Teréznek, a kisdudóvók megalapítójának emlékét eleveníti fel cikkben: Közöl ezenkívül képsorozatot a Nemzeti Szalon tavaszi kiállításáról, a londoni magyar kiállításról, a zombori háziipari kiállításról, a budapesti automobil-kiállításról. Szépirodalmi olvasmányok: Lampérth Géza elbeszélése, Farkas Imre és Haraszthy Lajos verse, Erdélyi Zoltán verses regénye, Fogazzaro regénye. Egyéb közlemények: új adatokat tartalmazó cikk a Lánchíd alapításáról, tárczacikk a hétről, a déli sarkról, Edison egy érdekes arcképe s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egy-letek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 4 fillér.

Napkeletről. (Versek, írta Fehér Jenő). Fehér Jenő nem ismeretlen név a legújabb magyar irodalomban. „Szürküllet” című verskötetével elég szolid alapot épített magának a hírnév szobrához, melynek felépítését valószínűleg utolsó kötete sem fogja meggátolni. A „Napkeletről” egy szubjektív lélek megnyilvánulása, leegyszerűsített elmondása mindazoknak a komplikációknak, melyek az emberi lelkek oly könnyen csábítják problematikus eltévelyedésekre. De Fehér Jenő a fegyelmzett poéták közé tartozik, aki meg tudja fékezni az indulatait, aki a szívével, minden szubjektivitása ellenére is, egyszerűsíteni tudja az agyával, a minden újságíró mérlegelő, analízáló meglátásával, de soha hypermodern problémádsdi játékokba nem bocsátkozik. A ködöt nem szereti és nem is afektálja. Nála minden világos, mint a napsütötte magyar mező és áttetsző, mint a kristály. Szubjektivitása annyira belülről ered, hogy ott sem tagadja meg önmagát, ahol a forma több objektivitást követel. Ezért például elbeszélő költeményei egy pillanatra, mintha lényegtagnadók lennének, csak később vesszük észre a poéta következetességét, mely semmiféle formának és tradíciónak nem tesz koncessziót. Önmagát adja mindenütt, ha lefokozva, ha leegyszerűsítve is, de mindig önmagát. Ezért is fogadjuk szívesen kötetét.

Fischer család. Aradi író-ember és aradi festőművész munkája ez a vonzóan megírt elbeszélési kötet, melyet szerzője nem alap nélkül nevez korrajznak. Nikolics Döme aradi ügyvéd, egy házala négy gyermekének a történetét mondja el benne. Annyi éles megfigyeléssel tanuskodó írja vénával s oly ügyesen, temperamentumosan megírva, hogy a novellákból társadalmunk négy osztálya igazán elevenen bontakozik ki. Az olvasmányok is élvezetes és becsületet tendenciójú könyvet a Kunossy, Szilágyi és Tsa cég adta ki modernül, izléses köntösben; ára 2 korona.

Az éjszakai Budapest. (A „Fekete Könyv” V. kötete.) Írta dr. Guthi Soma. Az eredeti bünygi és detektív-történetek gyorsan bámulatos népszerűsége vergődött „Fekete Könyv”-eiből most jelent meg az V. kötet, a jeles kriminalista és elbeszélő: dr. Guthi Soma tollából. „Az éjszakai Budapest” a könyv tárgya: ez a kelet és nyugat ölelkezéséből Chicago módjára támadt világváros, melynek minden szépsége mellett az éjszakai lettek külföldön is leghiresebbé, tán — leghirhedtebbé. Guthi izzó tolvajlámpával világít be ennek az éjszakai Budapestnek rejtelmeibe. Nem lehet letenni ezt a könyvet, míg az ember a tizenegy novellát végig nem olvasta. A könyv kiállítása most is a régi izléses és karakterisztikus s az ára is csak 2 korona. Kunossy, Szilágyi és társa adja ki s kapható minden könyvkereskedésben.

A városi vállalatok fejlődéséről cizmen aktuális tanulmányt írt Rác Gyula, melyben Angolország községi közhasznú vállalatának gazdasági és szociális eredményeit veszi beható vizsgálat alá. Rác Gyula tanulmánya a községi szocializmus problémáját tárgyalja, hanem, mint a gyáripar által teremtett összes nagy városokban az ipari demokrácia kialakulásának és a jövő kulturája kifejlődésének nagy problémáját is az olvasó elé állítja. A municipális szocializmust az olvasó egész gazdasági, szociális és kulturális kapcsolatával megismeri a tanulmányból, amelyeket a községi vállalkozás klasszikus országában: Angliában eddig a városi közuti vasutak, gázgyárak, villamos világítás, vízvezetékek, vásárcsarnokok és lakóparkok révén az angol városok-

mak eddig elérni sikerült. A tanulmány hasonló példákat sorol fel a vízműveknél, villamos világításnál, közúti vasutaknál is. A minden városi lakost érdeklő csinosan kiállított füzet, mely a „Városi Szemléből” mint különnyomat jelent meg, Deutsch Zsigmond és Társánál egy koronáért kapható.

* **Velencei utbaigazító.** A Velenczébe mindinkább nagyobb számban utazó magyar közönség használatára, egy igen praktikus kis füzetet adott ki az Eggenberger-féle könyvkereskedés. Az idegenek teljes tájékozást nyújt szállodák, látványok stb. tekintetében ezen 80 filléres térképpel ellátott füzetke, mely minden könyves boltban kapható.

* **Poémák.** Malomhegyi István ilyen czimrel adta ki verses kötetét s amilyen csöndes ez a cím, annyira igénytelenek a versek. Némelyikben erős formaérzék mutatkozik, a költő elég könnyedén kezeli a nyelvet, viszont ennél több dicséretet nem is mondhatunk. A könyv ára 3 korona s izléses, szép kiállítása, a Franklin-nyomdát dicséri.

* **A „Hamvasztás.”** Dr. Wilhelm Frigyes és Pap Sámuel a fakultatív halotthamvasztás eszméjét terjesztő folyóiratának, most jelent meg az 5-ik száma. Az új szám tartalmából kiemeljük: dr. Lázár Béla a „A halotthamvasztásról” irt érdekes cikkét, Schopenhauer: „Glosszák” cz. közleményét és Taxus: „Májusi reggel” cz. versét. A lapra előfizetni lehet a kiadóhivatalban, Budapest, V., Nádor-utca 20. Egész évre 4 korona.

* **A Műszaki Szemle** legutóbbi száma **László** Albert gépészmérnök szerkesztésében, gazdag tartalommal jelent meg. Gergely Vilmos mérnök a lap vezető cikkében rámutat arra, hogy a villamos vasutaknál a közlekedés lebonyolítását a perronlépcsők abnormális magassága kétséget kelti, mivel a kocsiknak a megálló-helyeken hosszas ideig kell vesztegelniük, míg a közönség ezeken a magas lépcsőkön nagynehézen felkapaszkodik, vagy leereszkedik. Haverland Antal felvonógyáros a felvonókról és azok kezeléséről, Neufeld Ármán hitese szabadalmi ügyvivő a műszaki fordítások helyességének fontosságáról, Jeremiás Jenő igazgató az új acetilén-szabályrendeletéről és Korányi Márton mérnök a gépszjak összekapcsolásáról értekezik. E cikkeket az összes iparágak körébe vágó legújabb szabadalmak ismertetése és érdekes hirovat zárja be.

A jellemről.

II.

A felnőtt ember jellemét rendszerint csak rendkívüli körülmények változtatják meg. De relativ dolog az is, hogy kire mi hat rendkívüli módon. Ezért a mai büntetések sem gyakorolhatják mindenkire, kivétel nélkül, a rendkívüliség benyomását. Ez is megint csak a neveléstől függ. Természetes tehát, hogy akadhat akárhány olyan megrögzött gonosztevő, aki még akkor is visszaesik régi bűnébe, ha már többször büntetve volt. És különösen nincs ezen mit csodálkozni, ha tekintetbe vesszük, hogy a gonosztevő más, talán még nálánál is rosszabb gonosztevővel kerül össze a börtönben. Ez azonban még távolról sem bizonyíték arra, hogy a büntetés még nem javított meg senkit. Ilyen bizonyíték csak az lenne, ha valaki kimutatná egyrészt azt, hogy a megbüntetett gonosztevők akkor sem követték volna el többször gaztettüket, ha büntetésben nem is részesültek volna és kimutatná másrészt és főleg azt, hogy a bűnesetek száma akkor sem lenne nagyobb, mint ma, ha a büntető igazságszolgáltatás sujtó kariától egyáltalán senkinek tartania, félnie nem kellene. Ha az igazságszolgáltatás működését egy rövid időre be lehetne szüntetni, akkor az ilyen tévtanok hirdetői hamarosan kiábrándulnának tévedésükből, mert a bűnesetek száma egy pillanat alatt óriási mértékben megnagyobbodna. Sőt még az ugynevezett intelligenciának is legfeljebb cleyésző kis hányada maradna becsületes. Ezt talán a tévtanok hirdetői is elhiszik, mert ők is azt állítják, hogy manapság lépten-nyomon találkoznak gonosz emberekkel. Az utóbbi esetben ugyanis azok is kisebbségben becsületesek, gonosztságot követnének el, akiket többé-kevésbé csakis a büntetéstől való félelem, a velejáró szegény, gyalázat, megvetés, esetleg a család iránti tekintet, vagy más-más szempont tart attól vissza. Ezekre tehát a büntető törvénykönyv pusztán fennállása egymagában is javító hatással bír, pedig még csak meg sem lettek büntetve. Nagy befolyással van jellemünk kialakulására a szokás. Nem hiába mondja a közmondás is, hogy az ember a szokás rabja. Hiszen a nevelésnek leghatalmasabb eszköze éppen a szoktatás s ez lelkünknek éppen imént említett s ki-

szoktatásait sajtáságán alapszik. A gyermeket hol erre, hol arra szoktatjuk s tesszük ezt sokszor kényszereszközök segítségével is. Az idő folyamán azután azok a megszokott dolgok annyival is inkább válnak a mi természetünk, jellemünk sajtáságaivá, mennél inkább kedveztek ennek az irányzatnak a többi, a gyermeket környező körülmények is.

A vallásnak, az egyháznak már pozitívabb alakban van befolyása a jellem alakulására, mint a büntető törvénynek. De ez is csak azért, mert célja elérésére a leghatalmasabb eszközt veszi birtokba. Tudniillik az iskolát és abban a kisdedeget, az ifjúságot. Tehát szisztematikus neveléssel irányítja a jövő nemzedék lelkületének, érzületvilágának, jellemének nevesebb irányban való kialakulását. Hány-szor hallható nagy férfiak ajkáról az a rég felismert s mégis mindig elfelejtett s újból felelőtlen igazság, hogy akié az iskola, azé a jövő is. És ez kétségtelen igazság is, mert aki ért a gyermek lelkével elbánni, aki ért abba a bizonyos puha, érzékeny hópelbe belerajzolni, belevégni, az bármilyen eszméket, bármilyen érzelmeket, vágyakat, szenvedélyeket stb. tud abba csepegtetni, elvetni s biztos lehet, hogy amint vetett, úgy fog aratni is. Aki ehhez a fenséges munkához ért, és akinek egyben hatalmában is áll a gyermek többi környezetét, körülményeit tetszése belátása szerint megválogatni, megszabni, az akár a legszelidebb báránnyt, akár a legvadabb anarchistát tudja belőle nevelni. Avagy nem azért iparkodott a multban csak úgy, mint a jelenben minden felekezeti, minden nemzetiség, minden állam az iskolát hatalmába venni? Csupán azért törekednek ezek erre, mert a jövő nemzedéket mindegyik a maga céljai, törekvései szolgálatában akarja felnevelni és mert jól tudják, hogy az ember egész lelki- s érzületvilága tetszésünk szerinti irányban a legkönnyebben és legsikeresebben a gyermekkorban fejleszhető. Szinte érthetetlen, hogy a szóban lévő tévtanok hirdetői ilyen köztudomású tényekkel szemben annak bizonyítására vállalkoznak, hogy a jellem velünk születik s azon ez oknál fogva nem változtathatunk semmit.

Fejtegetéseimre valaki, nem is egészen indoklatlanul, esetleg azt az észrevételt tehetné, hogy a keresztény egyház már közel kétezer éve csepegteti a gyermekek szívébe a szeretet érzületét s ez még sem látszik meg valami jelentékenyen. Erre az első megjegyzésem az, hogy mégis csak inkább meglátszik ez a jellemvonás a kereszténységen, semmint a többi vallású fajok bármelyikén. Másodsor magam is azt hiszem, hogy ha minden rendű és felekezeti papság, tanulósg és tanárság karöltve mindenkoron a maga magasztos hivatása magaslátán állott volna és állana ma is, úgy bizonyára e téren is nagyobb haladás lenne tapasztalható. Addig azonban, amíg az állam a felekezetek és nemzetiségek közötti ellentéteket, gyűlölséget ki nem egyenlítheti, míg ebből kifolyólag papok, tanítók, tanárok emberi gyarlóságukban, felekezeti, vagy faji elfogultságukból, vagyis inkább hatalmi féltékenykedésből, illetve fajfentartási ösztönből az ifjúság lelkébe, szívébe gyűlölséget csepegtethetnek a más vallásfelekezeti, vagy faji embertársaik iránt, addig nagy eredményt a szeretet eszméjének terjedése tekintetében elérni lehetetlenség. Sőt ellenkezőleg, aki a gyermek ártatlan lelkét gyűlölség szításával megfertőzi, megmetyeljezi, az a legnagyobb bünt követi el az emberiség irányában, mert ez a nemtelen érzés kiöli az emberi szívből a szeretetet és kiöli minden fogékonyságot a jó, a nemes iránt. Az ilyen oktatás éppen ellenkező eredményt érhet el, mint amilyent elérnie kellene. És különösen nagy bünt követ el a pap, ha ilyen tesz, mert ezzel egyenest megtagadja Krisztusnak legfőbb tanítását, aki azt prédikálta, hogy a rablógylkost is szeretnünk kell.

Óriási tévedés nézetem szerint az, amikor a nevelő abban a hitben csepegtet a gyermek szívébe gyűlölséget egy bizonyos más faj vagy felekezet iránt, hogy az majd felnőtt korában is kizárólag ezt a fajt vagy felekezetet fogja gyűlölni, üldözni. Ez tévedés, mert amilyen arányban sikerül a nevelőnek a célját elérnie, abban az arányban kiöli egyben a gyermek szívéből a szeretetet egyáltalán. A rosszat, a nemtelent, csunyát a nevelő mindenkor, de csak általánosságban, azaz, mint cselekményt ostorozza

és soha ne említsen fajt vagy felekezetet, ha mindjárt az ostorozandó tulajdonság netalán egy egész fajnak, felekezetnek lenne is a kiváló és sajnálatos tulajdonsága. A gyermekkel csak magát a rossz cselekményt egyedül kell megutáltatni; de nem szabad ezzel kapcsolatban az ember iránti szeretetet belőle kiölni. A kettőt egymástól szigorúan el kell választani. A nevelő előbb megtanítja ugyebár a gyermeket arra, hogy a jó és rossz között különbséget tenni tudjon. E célból azonban csupán egyes példákkal jellemzi a jót és a rosszat; tehát csupán egyes példákra hivatkozhatik. Amikor a nevelő eléri azt a tulajdonképpen célját is, hogy a gyermek egyáltalában meg fog utálni minden bünt, minden rosszat, tehát azt is, amelyről csak később vesz mint olyanról tudomást. Egészen hasonlóan vagyunk a szeretettel, illetve a gyűlölséggel is. Ha felekezeti vagy fajgyűlölségből elértük azt, hogy a gyermek ezen, vagy azon fajhoz, felekezethez tartozókat meggyűlöli, azoktól szeretetét megvonja, azzal többé-kevésbé és egyáltalán kiöltük belőle, vagy legalább is megfertőztük embertársai irányában tartozó szeretetet is.

Ezt a nagy bajt valahogyan orvosolni kellene. A legkevesebb, amit e tekintetben tenni lehetne és tenni kellene, az lenne, ha a más felekezetbelieket ócsárló, gyalázó s ezzel gyűlölséget elhíntó tanítót, tanárt, papot a legszigorúbban megbüntetnők. Jó lenne, ha az ellenőrzést is tökéletesbíteni lehetne. Egy radikálisabb módja e baj megszüntetésének pedig az volna, ha az erkölcsi nevelés minden felekezeti színezet nélkül, külön és szakmára kiképzett férfiakra bízánk. Ha jól emlékszem, olvastam is erről a dologról évek előtt annyit, hogy Amerikában, Párisban és Berlinben már kísérleteket tesznek ez irányban.

Végül megjegyzem, hogy nem kérek abból az új valamiféle általános fanatizmusból sem, amelyet a felsorolt tévtanok egyik hirdetője az emberiségnek kíván és amely szerinte legalább ideig-óráig ismét háttérbe szorítaná az emberekből a gonosz jellemet. Én inkább a szeretet fanatizmusának újabb, intenzívebb felkarolását ajánlanám, a mai tanítási rendszernek fent jelzett nevelési rendszerré való átalakításával karöltve. Nem érem be az ideig-óráig tartó külső mázzal, hanem a régi helyes alapon haladva csupán egy kis reformmal javítva, újítva, lényegben óhajtánám az emberiség javulását, vagyis jellemének nemesbülését előmozdítani.

Vándory József.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

189. számú játszma.

Játszották a bécsi mesterversenyen 1908. április 17-én.

Vezércsel.

Világos:	Sötét:
Duras	Bardeleben
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	c7—c5
3. e2—e3	Hb8—c6
4. c2—c4	c5×d4
Jobb a kiegyenlítésre vezető 4. . . . e7—e6.	Vd8×d5
5. c4×d5!	Vd5—a5
6. Hb1—c3!
Világos a fejlődésben egy tempót nyert.
6.
7. e3×d4

A londoni versenyen Lasker és Pillsbury között 7. Hf3×d4, Hc6×d4 8. Vd1×d4 történt, ami jobb, mint a szövegfolytatás.

7.	e7—e6
8. Ff1—d3	Hg8—f6
9. 0—0	Ff8—e7
10. Fc—e3	0—0
11. Ba1—c1	Fc8—d7
12. a2—a3	a7—a6
13. Fd3—b1
Jobb volt 13. Hc3—e4; a tett lépéssel előkészített támadástól sötét bizonyára nem ijed meg.
13.	Bf8—d8
14. Vd1—c2

Ez csak az esetben érne valamit, ha a sötét huzár erre elhagyná az f6-mezőt. A vezér jobban áll e2-ön.

14.	Fd7—e8
15. Hc3—e4	g7—g6
16. He4—c5	Va5—e7
17. Bf1—d1	Hf6—d5

18. Fe3-h6 Fe7-f6
 19. Vc2-e4 b7-b6
 20. Hc5-d3 Vc7-d6
 21. Hd3-e5 Hc6-e7!
 Sötét eltalálja mindig a helyes védelmet.
 22. He5-g4 He7-f5!
 23. Fh6-d2
 Itt 23. Hg4xf6f, Hd5x16 24. Ve4-e5 csak egyenlő állásra vezet, Durasnak azonban nyerésre kellett játszani, hogy az első helyről le ne szoruljon.
 23. Ff6-g7
 24. Fd2-g5 Bd8-c8
 25. Ve4-d3 Fe8-b5!
 26. Vd3-d2 Fb5-a4!
 27. Bd1-e1 f7-f6
 28. Fg5-e3 7-h5!
 Mint látható, világosnak erőszakkal nyerésre való törekvése sötétnek biztosítja a jobb állást.
 29. Hg4-h6f Kg8-h7
 Most 29. Fg7xh6 30. Fe3xh6, g6-g5-tel sötét megnyerheine az elzárt futárt, de nem volna benne köszönet, mert 31. Fb1xf5, e6xf5 32. Fh6xg5, f6xg5 33. Vd2xg5f stb. után a futárt világos nemcsak több gyalogot kapna, de még jó támadáshoz is jutna.
 30. Hh6xf5 e6xf5
 31. Vd2-d3 Hd5xe3
 32. Bc1xc8 Bã8xc8
 33. Vd3xa6
 A játék most igen érdekes kezd lenni.
 33. He3xg2!
 34. Kg1xg2
 Vagy 34. Va6xc8, Hg2xe1, 35. Hf3xe1, Vd6xd4 stb.
 34. d6-f4!
 35. h2-h3
 Nincs jobb: ha 35. Va6xc8, ugy Vf4-g4f 36. Kg1-h1, Vg4xf3f 37. Kh1-g1, Fa4-c6 stb.
 35. Fa4-c6
 36. Be1-e3
 36. Va6xc8? súlyos hiba volna Fc6xf3f 37. Kg2-f1 Vf4-h2 stb. miatt.
 36. Bc8-b8?
 Sötét e pontig kitünően játszott, itt azonban elhibázza a helyes folytatást, ami a támadás továbbfontartása lett volna 36. Bc8-e8-al.
 37. Va6-c4 Fc6-a8
 38. Vc4-f7 Bb8-d8
 39. Fb1-a2 Bd8xd4?
 Sötét ezzel végkép kiadja kezéből a játszmat.
 39. Fa8-e4 s után Kh7-h6-al még jó kilátásai lettek volna, mert fenyegetne g6-g5-g4. A tett lépés persze Durast az első helyre juttatta Maróczy és Schlechter mellé.
 40. Vf7-g8f Kh7-h6
 41. Vg8xa8 Bd4-d1
 42. Be3-e8 fõladja.

Sakk-hírek.

A világmesteri cím körül. Megirtuk, hogy München városa 1000 márká tiszteletdíjat ajánlott fel a dr. Lasker és dr. Tarrasch közti világmesteri címért vivandó match győztesének. Német részről ezt kiegészítették olyképpen, hogy az ezer márkán kívül még 4000 márkát a győztesnek és 2000 márkát a legyőzöttnek hozzáadtak. A világmester azonban ezt a feltételt visszautasította: szerinte 20-25 ezer márká díjazásról lehet szó, amiről persze a németek hallani sem akarnak. Lasker magartását a „Deutsches Wochensh“ erősen kritizálja. többek közt írván a következőket: „Megfelel a józan észnek, tisztán üzleti szempontból tekintve, visszautasítani egy igen tisztességes jóvedelmet s akarni egy magasabbat, ami valósággal nem érhető el? Nem, így csak az jár el, akinek a csekélyebb jóvedelem sem biztos. Lasker, amit érhetőnek is találunk, nyilván nem biztos a győzelmében.“ Egy angol lap így ír róla: „A világmester bátorsága annyira szilárd és erős, hogy ő az odadobott keztyűt feke hagyhatja.“ „Ez — írja tovább a német lap — így igen öntudatosan hangzik, de így beszélni csak annak van joga, aki súlyos esetekben is beigazolja bátorságát. Ha az öreg Steinitz 1849. és 1896-ban ugyanezt a „bátorságot“ bizonyította volna, ugy Lasker sohasem jutott volna abba a helyzetbe, hogy magát „világmester“-nek nevezze, vagy neveztesse. Lasker tulbecsüll ennek a címnek vonzerejét és egy vereség következményeit. Igaz, Lasker egy igen keresett személyiség és a körök hoznak is áldozatot, hogy őt szimultánban játszani láthassák, vagy valamilyen előadását hallhassák. Ez így rendben van. De mégis csak ritka siker-imádóknak kellene lenni azoknak, akik Laskert mint egy letűnt nagyságot tekintenek, ha ő egy matchben vereséget szenvedne. Ez ellen mi tiltakoznánk a legerősebben. Ez esetben azonban a félős következmények már azért sem következnek be, mert dr. Tarrasch a sakkjátékból nem csinál keresetet. Tehát bármely oldalról nézzük a dolgot, Lasker magartása érthetetlennek és sajnálatosnak látszik.“
 Dr. Lasker Emánuel világmester, mint már régebben hírül adtuk, elhagyva Amerikát, Angliában tett nagy sakk-körutat. A nagyobb városokban ész-

szesen több mint 1300 szimultán-játszmat játszott s körutját még tovább folytatja Hollandiában. Május 9-én a Hágai Sakkörben játszott 25 ellenféllel, melyek közül megnyert 11, vesztett 7 és remis lett 7 játszma. Két nappal később Rotterdam-ban tartott szimultánt; itt nyert 22, vesztett 2 játszmat és 1 remis lett.

Az Anglia és Amerika közti kábelverseny két függő játszmatját (Blackburne-Hodges és Richmond-Delmer), mint megirtuk, báró Rothschild döntése alá vetették, aki most mindkét játszmat döntetlennek jelentette ki. E szerint tehát Amerika 6½:3½ arányban lett győztes.

Szentpétervár. Az ottani sakkegyelet bajnoki versenyén négyen vettek részt és egymás közt négy-négy játszmat váltottak. A bajnoki cízzel az első díjat (55 rubel) nyerte Lebedew 9½ egységgel; második Freymann 7½; harmadik Romanowski 5; negyedik Helbacli 2 egységgel.

Az angol sakszövetség idei kongresszusát augusztus 10-22. között Tunbridge Wells-ben rendezik.

Természetráji népmesék és mondák.

Isten jól alkotott mindent.

Volt egyszer egy becsületes és szorgalmas gazdaember, aki nap-nap után künn a jó Isten kertjében, a természetben foglalatokodott. Sokszor kivitte magával serdülő fiacskáját is, akinek munka közben, de leginkább az evés és pihenés ideje alatt sokat beszélt a jó Isten műveiről, a mik lépten-nyomon szemébe ötlenek, hogy őt ismerni tanulja az ő teremtményeiben.

A fiu gyakran kérdezgetett az apjától egyet-mást: miért van ez vagy amaz így és nem másképpen? Az apa mindenre meg is felelt elegendőképpen.

Egyszer az apa ott üldögélt a fiával egy domb alján, egy fa árnyékában oszonna mellett. Hozzájuk közel, oldalvást hosszufürtü juhok legelészték. Ekkor egy ember haladt el mellettök, akit a kutyája követett. A hogy a kutya a juhok közelébe ért, a félnék állatok megriadtak tőle s a tüskés bokrok közé futottak, mire a tüskék ugy megtépdesték a juhok gyapját, hogy kisebb-nagyobb csomó ott maradt belőle a bokrok ágain.

Látván ezt a fiu, nagyon megharagudott miatta s mondta az apjának:

— Nézze csak, édes apám, hogy megtépdesték a szegény juhoknak a gyapját azok a tüskebokrok! Ki kellene mind irtani, hogy ezentul ezeket a kedves és ártatlan állatokat ne bántásák.

Az apa egy darabig hallgatott, azután pedig így szóla a fiához:

— Hát te, fiam, csakugyan azt gondolod, hogy ezeket a bokrokat jó lenne kiirtani?

— Azt biz én, édes apám — felelte a fiu. — Mindjárt hozzá is fognék az irtásához, ha fejsze volna a kezem ügyében.

Erre az apa nem szólt semmit, csak mosolyogva végignézett az irtásra kész fiun.

Alkonyatkor aztán szép csendesen megindultak hazafelé, az egész uton sok mindenről beszélgetve. Vacsora után a gazda egy darabig még fenn maradt a feleségével, meghányták-vetették a napi dolgokat s végre istennek ajánlván magokat, lepihentek, hogy másnap az ő szent nevével felébredve, újból folytassák a kenyéradó és becsületet szerző munkát.

Másnap reggel, a fejszét is magához véve, ismét kiment a gazda a mezőre, ahol tegnap volt. A fiu otthon maradt azzal, hogy délben kiviszi majd az ebédet az édes apjának. Az asszony elkészítette az ebédet s beletévént azt egy felkantározott szilkébe, utnak indította a fiut, hogy a kellő időben, még a déli harangzó alatt, kiérjen vele a mezőre.

— No, fiam, itt vagy? — mondta az apa szeretettel, ahogy meglátta a fiát.

— Itt vagyok, édes apám, hál' istennek! — mondta a fiu. — Szaporáztam a lépteimet, hogy meg ne hidegedjék a szilkében az étel.

Azzal letelepedtek a fa árnyékában. Az apa elővette a tarisznyából a kenyéret, a fiu pedig azalatt kiszabadította a szilkét a kantárból és mondta:

— Jó étvágyat kívánok, édes apám!

— Köszönöm, fiam, neked is részed legyen

benne, — mondta rá az apa. — Hát csak egy kanalat hoztál.

— Csak egy kell, édes apám. Engem már kielégített édes szülöm otthon.

— No, azért még elkél talán majd egy kevéske maradék a szilke alján.

Ebéd után pihenés közben apa és fiu egy kicsit elbeszélgettek.

A fiu örült, hogy ma is kinn lehetett az apjával a szép természetben, amely annyi sok gyönyörrel kínál s meghozza jutalmát a munkában fáradozó kéznek.

Örült nagyon . . .

De amint a szeme rávetődött a tüskebokrokra, kissé nyugtalankodni kezdett, hogy az édes apja még mindekkoráig nem vágta ki a tüskebokrokat.

Az apa megszólítá hallgatásba merült gyermekét:

— Hallod, fiam, milyen szépen énekelnek azok a kedves, vidám madárkák! Tetszik-e neked az énekek? Ugy-e, kedves állatkák a madarak is?

— Nagyon kedvesek, édes apám, — felelte a fiu élénken. — Én nagyon szeretem a madarakat és hallgatni énekeket. De azért nem fognám meg szegényeket, nem zárnám kalitkába. Sajnálom őket bezárni . . . bizonyosan rosszul is esnék az nekik. Talán még rosszabbul, mint nekem; vagy ha nem, hát legalább is úgy, hogyha bezárna engem édes apám a kamrába . . .

— Igazad van, édes fiam — mondta az apa. — A madárnak szabadság kell. Erdő, mező, berek. Csak ott érzi ő magát jól. Bizony rosszul esnék nekik elveszteni a szabadságot, aminek ők ugy örülnek el a természetben. Azért röpdösnek, azért ugrándoznak olyan vígan és azért dalolnak olyan szépen, dicsőítvén a jó Istent hálaadó szép énekekben.

Eppen ebben a minutában szállott egy madárka a tüskebokorra s ott a juh bundájából tegnap kitépett, az ágakon csilgve maradt gyapjuszálakat összegyűjtvén, a csőrében egy odvas fa felé vitte.

— Lásd — mondá az apa — ebből csinál ő fiainak puha ágyat a fészkekben. Milyen jól fog ez esni a szegény csupas madárkáknek! A juhok föl sem veszik azt a kis gyapjút. Nem érzi meg a bundájuk, hogy hűjával van néhány szál gyapjunak. De bezegg annál jobban érzik a puhaságát meg a melegségét a tollatlan kis madárkák . . . Hát kívágyam-e most a tüskebokrokat? Amint látod, itt a fejsze, megtehetem.

— Nem, nem! — kiáltott a fiu, aki most már másképpen gondolkodott. — Ne vágja ki, édes apám!

— Azért ne becsmereld azt, amihez nem értesz, aminek hasznát nem tudod — mondá az apa. — Ne bántsd te a tüskebokrokat és ne bántsd te semmit, hanem gondold meg, hogy a jó Isten mindent jól teremtett és bölcsen rendezett, ámbár mi azt föl nem foghatjuk mindjárt . . .

Miért okosabb a kecske a juhnál.

Mikor isten elkészült a teremtséssel, még egy állatot akart teremteni, amelyik szelid és türelmes és az embernek nagy hasznára lenne. Tündöve ilt a trónusán, akkor eleibé lépett az ördög és kérdé:

— Min tündööl, Uram?

— Egy állatot akarok még teremteni, — mondta isten, — amelyik szelid és türelmes, s az embernek nagy hasznára lenne.

Erre aztán agyagot vett elő és formált egy állatot és belé életet lehel.

Az ördög utána csinálta. De abban a hiszemben, hogy azzal szebb lesz: az állatnak az álla alá szakált, a fejére meg hegyes szarvakat helyezé. Aztán kérte istent, hogy lehessen az ő állatába is életet.

Isten megtette. És ilyeténképen az ember egyszerre két új állatot kapott ajándékul: a juhot, akit isten teremtett, meg a kecskét, akit az ördög formált . . . Csak hogy hűjával volt még valaminek.

A jó isten aztán elővett egy nagy edényt, amiben az okosságot tartogatta és mikor észrevette, hogy igen kevés okosság-lé van az edény fenekén, mondta az ördögnek:

— Ennek a te állatodnak csak szükecskén, csak néhány csöppnyi okosságot adhatok, mert kevés van az edényben és valamicskét még félre is kell tennem. De meglehet, nem is lesz rá szükségem, ha ezután állatot teremtenék.

Azzal fogta az edényt és belőle néhány csepp

okosságát a juh fejébe csöppentett. Amint azután a kecske fejébe is csöppenteni akart az okosságból: az ördög készakarva meglökte az edényt s így sokkal több csepp esett a kecskére, mint a juhra. Ekkor az ördög vigyorogva így szólt:

— Az én állatom most már okosabb, mint a tied! Isten pedig mondotta:

— De az is olyan bolondos csinyekre fog veteledni, mint te és büntetésül azért sovány takarmánnyal kell beérnie.

Kemenczky Kálmán.

Szerkesztői üzenetek.

Életunság. Ma, midőn annyira hozzászoktunk már ahhoz, hogy az uttesten robogó mentő- és gyászos külsejű hullaszállító-kocsikat csak olyan közönséges közlekedési eszközöknek tekintjük, mint a csilingelő villamosokat, vagy száguldó automobiloikat, talán nem is keletene feltűnést egy-egy szerencsétlen teremtés szánalomraméltó cselekedete, midőn az erkölcsi gyávasság és fizikai bátorság együttese legyűr benne minden nemesebb érzést s egy önfeladott pillanatban anélkül, hogy számolna a következményekkel, előre megfontolt szándékkal megvállalja az élettől. Az öngyilkosság bűn. Csak olyan bűn, mint a lopás, vagy gyilkosság. A gyilkosnak, vagy tolvajnak körmére koppant a törvény s tettéért meglakol, ha mindjárt csak kísérletezett is. A mai, modern társadalmi és közjogi felfogás szerint azonban az öngyilkosság nem büntetett, hanem egy mindentől független, szabad cselekedet, amelynek kísérletéért semminemű büntetés nem jár. Ez így van nálunk, s így van — az egy Angliát kivéve — másutt is. Erkölcsi tekintetben egészen másként áll a dolog. Az egyházi törvények, melyek hivatva vannak az emberek erkölcsére fölött őrködni, elítélendők s büntetendők tartják az öngyilkosságot, illetve öngyilkossági kísérletet. Különösen a katolikus egyház, mely nagyon sok esetben az öngyilkosok eltemetését is megtagadja. S az egyháznak, ha vesszük, igazsága van. Az élet a természetnek ajándéka. Nem is ajándék, hanem egy kölcsön adott valami, amely egy üdvözítő és boldog pillanatkor öröklődött arra, aki annak akár boldog, akár boldogtalan tulajdonosa. Ezt az átöröklött életet, amely fontos kötelezettségekkel jár, el tulajdonítani s annak jogtalanul és önkényesen véget vetni nem illik, nem szabad. Az öngyilkosságra napokig, hetekig, sőt hónapokig készülnek, addig azonban végre nem hajtható, míg nemesebb érzelmek uralkodnak a sötét szándéku ember lelkében. Addig, míg nincs meg hozzá a kellő fizikai bátorság, létre nem jöhet. A tettet befolyásolhatják közbejött események, példák, különösen, ha szentimentális a halál önkéntese. Az irodalomtörténet megörökíti egy roppant különös esetet. Goethe, a németek halhatatlan költője páratlan művészettel megalkotta a „Die Leiden des jungen Werther” című szentimentális regényét, melynek hőse, az agyoncsigázott ifjú, Lessingnek „Emilia Galotti” könyvével kezében fölböví magát. A regénynek az irodalomtörténeti feljegyzések szerint oly nagy hatása volt a szentimentális felé hajló ifjúságra, hogy direkt e regény hatása alatt számos öngyilkosság történt, szóval Werther példája, szenvedése befolyásolta az öngyilkosjelöltek tettét. Így lehet ennél az esetről is. Mert tiszta képtelenség az, hogy csupán véletlenségből, közvetlen egymásutánban három intelligens, álmataz urileány szorítsa magához a revolver hideg csövét s három realisan prózai ölmogyó ugyanannyi leányszív dobogását némissa el örökre. Lehet, hogy valamennyien már régebben foglalkoztak az öngyilkosság gondolatával, de nem volt fizikai bátorságuk azt végrehajtani. Amint azonban, talán a hírlapok után, értesültek arról, hogy mások neki mertek vágni, végeztek ők is az élettel. Exempla trahunt, mondja a latin közmondás, amely egyuttal egy kaptáfa, amelyre ez a három eset tökéletesen ráillik. Az esetre vonatkozólag pedig, hogy miképpen lehetne az öngyilkossági eseteket korlátozni, vagy legalább mérsékelni, a pedagógiai s törvényhozói körök reformjai hozhatnák meg a feleletet.

Magántisztviselő. A magántisztviselők országos szövetségének öt szervezete van a főváros területén, vidéken pedig tizenkilencz. Bizottsága hét, képviselője és tudósítója nyolcz helyen van. Ezek közé tartozik a nagybecskereki is.

Élvezni, szórakozni. Erről az esetről eszünkbe jut egy bácskai tudálékos ur, aki egy kamarazenei estén hevesen kikelt a „zinczorgó” cigányzenészek ellen s mindjárt az utána következő éjszakán brüderit ivott s testvéri csókot váltott a fülébe muzsikáló szurtos cigányprimással. Lásza, egész szépen elmehetett volna ön is oda, mert nem etikett-szabály az,

hogy csak operai előadásokon és pápaszemes komoly kamarazenészek hangversenyén vegyünk részt. Ez lehet divatszabály a Lipótvárosban, józan emberek azonban a nevelés magánitéletekre mit sem adnak.

P. J. Brassó. Tessék a kereskedelmi miniszteriumhoz fordulni. Minden esetre kár volt, hogy ilyen jeles találmányt olyan potom áron adott el.

Bella. Nem találtunk benne sem érdekeset, sem meglepetést s így szó sem lehet arról, hogy a közlekedők között sorozzuk. Idővel, ha fejlődik írói technikája, lehet, hogy jobbat is produkál.

B. R.-né. Nem helyes, de elítélendők sem tartjuk.

Sorsjegykérdések. N. B. Józsv-sorsjegye 25 koronát nyert. — M. K. Mezőhegyes. Utánanéztünk, de még nem nyertek. — D. B. G. Nem nyertek. — B. S. Kérdőzködő sorsjegyeit nem húzták ki. — Nyert: F. Lajos 6910 s. 057. számú Józsv-sorsjegye 4 koronát.

„Interpreté.” Az egyiket hozzuk, de egyelőre szíves türelmét kérjük, mert tömérdek a versünk.

V. Ö. Ha bejut, teljesen egyremegy, mert a takarékpénztár kebeléből könnyebben megy a központi igazgatósághoz való átlépés. Mindenesetre okos dolog lesz, ha azt a kis protekciót fel tetszik használni. Hogy kezdetben lesz-e napidija, vagy segélydija, azt nem tudjuk, mert az tisztán a körülményektől függ.

Érdeklődő. 1. A Párisi Nagy Áruház égése. 2. A betegeket az éppen Pesten időző király is meglátogatta.

Szülők. 1. A hadapródiskolába való felvételért júniusban kell folyamodni. Az államhivatalnokok gyermekei kedvezményben részesülnek. Bővebb felvilágosításért tessék a gimnázium igazgatójához fordulni. De bármelyik hadapródiskola is szívesen küld prospektust. 2. Pécs. Sopron. Nagyvár.

Kiváncsi asszony. Ez már a szerkesztőség titka. Ne tessék csodálkozni a feleleten, mert minden redakciónak vannak titkai.

K. B. Nagyvár. Közgazdasági rovatvezetőnknek átadtuk a kérdéseket, de mert oly későn érkeztek, hogy most hamarosan nem tud utána nézni a dolgoknak, csak legközelebb adhatja meg a választ.

Dr. H. Kőszónik szíves ajánlkozását, de már ott van tudósítónk.

Antal. Ne tessék haragudni, de a dolog úgy áll, hogy ez kész hanyagság, nemörömdőség. Méltóztatás azonnal orvoshoz fordulni, ez nem szegény, hanem kötelesség.

1846-47. Úgy tudjuk, hogy minden pénteken.

Inszilon. Nagyon helyes volt. Ahoz, hogy a süteményt nem szabad fogdosni, nem kellene rendőri tabellák. Ezt már maga a jóízű is tiltja.

Nem közölhetők: Harmincz év után. Máramarosi bércek. Tavasz. Kinyit a rózsá. Viharos múlt. Szeccszó.

Üzleti hetiszemle.

Bécsi vásár. Budapest-Kőbánya, 1908. május 22-én. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320-380 kilógr. nehéz 130-132 fill. 280-300 kgr. nehéz, 132-134 Öreg 300 klg. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta klg.; páronkint 45 klg. életszűlevonás és 4 százalék engedmény szokásos. **Egyes áruk:** Tengeri uj K 13.60. Arpa K 15. — **Kőbányán átvéve.** Helyi állomány Május 15-én maradt 35068 drb. Felhajtás: Belföld 3222 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb. összesen 38290 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 380 drb. belföldre 908 drb. Bécsbe — drb. osztrák tartományokba 40 drb. német birodalomba (Bajorország) — drb. egyéb országokba (Helvétia) — drb. a szappangyárban feldolgozott 6 a szállásokban elhullott drb. waggonokból kirakott hulla — drb. borsókásnak találtott — drb. összesen 1334 drb. maradt állomány 36956 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 6838 drb van.

Bécsi vásár: május 19. Felhajtás 12796 drb sertés, köztük 6663 drb lengyel. Üzlet vontatott volt. Nehéz 117-120 fill. közép nehéz 111-115 fill. súlódó 80-112 fill. 100 kgr.-ként eleven súlyban.

Dresdai vásár: május 18. A vásáron volt 1580 darab vidéki és — drb. magyar sertés; előbbiek 56-63 utóbbiak — márkán keltek; 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: május 16. Felhajtás 11082 darab sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 58-58 husos 56-57, silányabb 51-53 szalonna sertés — márká.

Kőolaj. Az Apolló kőolajfinomítógyár részvénytársaság jegyzésel a következők: Lilium-királyolaj 40.— K. Háromsziv kőolaj 32.— K. Csillagkereszt kőolaj 31.— K. tiszta súlyu 100 kg.-ként hordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apolló könnyű gépolaj 30.— K. VI. Apolló nehéz gépolaj 42.— K. Apolló hengerolaj 60.— K. tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.) Május 20-ik napjával a vetőmagvak ezidei évada be lón fejleve. E lefolyt évad a legutóbbi 25 esztendő magévdjai közt a legjobb egyikének tekinthető. A még beérkező rendelések többnyire impreguált takarmány,

répamagra szóló pórtendelések, melyek rovarkárok miatt váltak szükségessé. Ezenkívül még elég kelen-dősége van muharmag-, luczerna- és a legkülönfélébb czélokra szolgáló fűmagvaknak.

Petróleum. A Kőolajfinomítógyár-Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következők: Fiumei kristály-kőolaj 36.50 K. fumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 30.50 K. fumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 28.50 K. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlyval, hordóval Budapestre bérmentve szállítva értendő.) Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkőolajok. A Kőolajfinomító-Részvénytársaság kőolajgyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20.— K, 1. sz. orsóolaj 30.— K, 2. sz. könnyű gépolaj 34.— K, 3. sz. nehéz gépolaj 40.— K, 4. sz. vulkán (henger) olaj 20.— K, 5. sz. fénytelen olaj 24.— K, 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 42.— K. Hengerolaj, sötét 68.— K, 00 jegyű hengerolaj, világos 73.— K. (100 kg. tisztasúlyért, hordóval, valódi göngysúlyval, Budapestre szállítva).

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József nagykereskedő heti jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatot: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 3.—4.— K, muhar 4.35-ig, alom szalma 2.40 K, zsupszalma 3.15 K, zsecska 3.— K per 50 kiló fuvaronkint házhoz szállítva. Préselt széna 3.60—4.— K, préselt szalma 1.80—2.— K 50 kg.-kint a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaméliek: zab 7.40 K-ig, tengeri 6.80 K-ig, rozs 10.25 K, árpa 7.50 K-ig 50 kg.-kint.

Szalonna, disznózsir, szilva. (Pürner R. terménynagykereskedő-cég jelentése.) Szalonna. Az üzlet e héten is csekély vételek folytán csendes letyánu volt és mivel a sertés felhajtások ismét nagyobbak, árak 1 koronával csökkentek. 4 oldalas táblaszalonna 54.—53½ K, 3 oldalas 57.—56½ K 50 kg.-ként kelt el.

Disznózsir. Szintén lanyhábban irányult és a múlt héthez viszonyítva 50 kg.-ként 1 koronával olcsóbban kínálattott. Budapesti disznózsir jegyzett a hét végével korlátozott forgalom mellett 65.— K pénz és 65½ K áru 50 kg.-ként.

Szilva. Uj áruban őszi szállításra élénk üzlet fejlődött ki, amelyen a külföldi piac is erősebb mértékben vett részt. Boszniában és Szerbiában a termés kilátások továbbra is igen kedvezőek és a termelő országok árai között csak csekély eltérés van. A kínálat többnyire kis és közepes árua vonatkozott, míg nagyszemű áru csak nehezen és jelentékenyen magasabb árnál szerzhető be, mutatva úgy vélik, hogy ezek ez idén csak korlátozott mennyiségben fognak előfordulni. Szerb uj szilva októberi szállításra 120 drb.-os 8½ K, 100 drb.-os 11½—12 K, 120, 100 és 85 drb.-os garnitúrák 13 K-val kínálattak. Száva állomásain véve 50 kg.-ként. Boszniai garnitúrák 13½ K brckai paritásal jegyeztettek 50 kg.-ként.

Szilvaiz. Uj szerb áru szeptember-októberi havi szállításra 50 kg.-ként 11 K-val kínálattott szerb termelő állomásokon véve.

Gyapju. A legutóbbi hetek forgalma alig érdemel említést. A régi készletek elfogyó félben vannak és az érdeklődés is teljesen megszűnt irántuk. A folyamatban levő nyírások már az uj anyag felé tereltek a gyárosok figyelmét és élénk érdeklődéssel várják a vadók, eladók egyaránt az árak kialakulását. A most lefolyó londoni aukció arra enged következtetni, hogy elérték a legalacsonyabb áralapot és hogy a július 14-én meginduló londoni aukció negyedik sorozata új életet, új fellendülést fog hozni. — Ezen fel fogást nem lehet visszautasítani, mert igen sok valószínűségi tényező szól mellette. — Tekintettel erre a budapesti gyapju-aukció vezetősége a helybeli első sorozat kezdetét július 15-ére tűzte ki, hogy az alakulandó vásáron a londoni árjavulás érvényesülhessen. Ezen aukciók iránt egyébként igen élénk az általános érdeklődés a vevőközönség körében, mely az utóbbi években fokozódó előszeretettel tanúsított az ott placzra kerülő elsőrendű uradalmi termék iránt.

„Kronos”

alegjobb és legjobb ma létező
petroleumizzó-égő
egyszerű, szabályozás nélkül
= azonnal világít. =

Minden 15-nél nagyobb lámpára alkalmazható.
1 liter petroleum elég 16 órára!
Viszontelárusítók mindenütt kerestetnek.

Magas áron engedmény.
Egyedárusítás Magyarországon
részére.

DEGEN JAKAB
Bpest, IX., Közraktár-utca 28.

k rovarkárok
ég elég kelen-
a legkülönf

Részvénytár-
gyban eladá-
óolaj 36.50 K
gos) 30.50 K
agos) 28.50 K
es göngyuly-
szállítva ér-
bbak.

nitó-Részvény-
gyzései nagy-
mél 0. számú
— K, 2. sz.
épolaj 40.— K,
sz. fénytelen
42.— K. Hen-
erolaj, világos
lóstul, valódi

József nagy-
ron széna és
eslet volt. El-
rendű széna
alma 2.40 K,
50 kiló fuva-
3.60.— K,
a jószéfvárosi
40 K-ig, ten-
K-ig 50 kg

R. termény-
nna. Az üz-
csendes leté-
sok ismét na-
k. 4 oldalas
as 57.—56½

an irányult és
t 1 koronával
órsir jegyzett
ellett 65.— K

ra élénk üzlet
ez is erősebb
Szerbiában a
dvezők és a
sekély eltérés
s árua vonat-
ezen és jelen-
tőbe, mutat
látolt mennyi-
szilva októberi
os 11½—12 K,
val kínáltattak.
Boszniai garni-
tettek 50 kg.

mber—október
náltatott szerb

a alig érdemel
ben vannak és
antuk. A folya-
g felé terelik a
ödéssel várják
ulását. A most
következtetni.
pot és hogy a
5 negyedik so-
ni. — Ezen fel-
igen sok való-
tekintettel erre
ége a helybeli
te ki, hogy az
ás érvényesül-
t igen élénk az
körében, mely
tetet tanúsított
adalmi termék

nos“
obb ma létező
zzó-égő
yozás nélkül
világít. —
nagyobb lám-
názható.
eleg 16 órára!
c mindenütt
mek.
redmény.
Magyarország
e.
JAKAB
ktár-utca 28.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férruhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, nad-	1 szelvény 15 korona
rás és mellény)	1 szelvény 17 korona
elefendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonnához 20.— K-ért, szintgy felöltözövényt, turistalódent, selyem-kamagant stb. stb. gyári áron küld a mint meg-bizható és szolid cég mindenütt ismert poszt-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetkészletét közvetlen Siegel-Imhof cég-nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőcsőbb árak. Örökös választék. Mintáit, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

HA FÁJ A FEJE,

ne tévhitésnek hanem hasznosnak tekintve
Berey Tamás **MIGRAIN** **szelvény**

Minden
gyógyke-
vésben és
doperáció-
kaphat.

34 pasz-
tírtat ter-
telmasó
doboz 4 kor-
60 fill.

1000
1000

Berey Tamás **Kispest, Rákóczi utca 6.**
Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Hatschek Béla
Budapest, VII. Király utca 56.
Világosító, szemüveg, szemorvos, szemérvényező, szemérvényező, szemérvényező.

Emberi műszemek
minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorító a szemek kipróbálása után adtnak, orvosi rendelőmenny szerint pontos kiszolgálás.

The „Park-Coat“

A legújabb Koch-féle divat, feleltő, különleges tejszerűs szabásban, angol és skót szövet, különféle mintákban 44, 50, 48, 40 38 és **16.— korona** árban.

Kapható csakis **KOCH** TESTVEREK
elsőrendű szövet, és gyermekruhák árúhá-
sában.

BUDAPEST, Károly-körút 26.
Szakszerűen készült elsőrendű szabó-
munka. Szabott, olcsó árak
A nagyvárosi fiók telepünkre külön-
sen felhívjuk b. figyelmét.
Magyarvárosi Bémer-tér.

Berlini Victoria

Alapított 1853.

Biztosítási Alománya 1904. dec. 31-én 7,912,039.80 | Haviat az 1905. évben — — — — — 1,473.00
Vagyontalomány 1905. dec. 31-én — — — — — 880,857.79 | Évi nyereségy — — — — — 0,7123.

Különös előnyök: Megtámadhatatlanság: A kövénny egy évi fennállás után semmiféle
alacsony somt azidő alatt meg — Főből vagy önkénylenség: —
elsőrendű a teljes díjazalék és azután az egész biztosítási összeg fizetési kiállításra van.
Világítvány: Kezdeti 100000 koronára és utána az egész fennállás alatt megengedve.
— A biztosítás megszűnéséig kizárása: Harom évi fennállás után a biztosítás nem val a
érvényesítés — Legnagyobb költségek és visszatérítési érték három évi fennállás után.
Megszűnt biztosítások érvényes helyettesítése: Három évi fennállás után a visszatérítési érték
— Háborúbiztosítás: minden költségmentesen — Nyereségyrészesedés: A 1904. évi
nyereségy 90% a biztosítottaknak szavazották. Az 1905. évi nyereségy 90% a, azaz
24,726,383 K. utatlati a biztosítottaknak mint nyereségyoszt. — Már 1874. óta az ös-zdíjazal-
ék 30-évi annuitás osztás és osztalék ki — Példá: 100000 koronára az első megfizetés és palat esze-
léte 25 évi időtartammal köztétli díjazalék egy 80 éves egyen részre és azon 6.60.— koronára kerül.
Rövid, világos biztosítási feltételek, fontartások nélkül. Úgyes képviselők alkalmaztatnak

Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére
Budapest, V. kerület, Széchenyi-utca 1. szám.

1902. 1903. 1904. években 16 első díjat kifizetve
KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 22. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitűnő eszélésért!

KALLAI LAJOS-féle
híres villamos benzinkok
mobil eszélőgépek
melyek gépies székű bírdi álló
könnyen üzembe tarthatók, legjobban szánhatók.

GŐZGÉPEK BECSEKÉLTETNEK.
Ezen motorok több 100 példányban kifizetésre
kötés az ország minden részében. Többek között:
Kosma József Kádkürt, Somogygye.
Tóth Péter nagy földműves, Gyantavér B. R.-a.
G. Biró József földműves, Ozgárd, Pest megye.
Olcsó árak részlete.
Arjegysek ingyen.

Mielőtt
jégszekrényt venne tekintse
meg
Moskovitz S.
szájkészítményű jégszekrényeit
Budapest, Rókk Szilárd-utca 10.
Ajánlja saját találmányu jégszek-
rényeit, melynek belsőkerete tel-
jesen szétszedhető, miáltal tisztán-
tarása rendkívül előnyös és 50%
jégmentesítés érhető el. Kiva-
natra arjegysek ingyen és bé-
mentve. 20 százalékkal olcsóbb
mint bárhol.

300.000 korona
nyerhető
1 db Pesti Hazai Takarékp. sorsjeggyel
Huzás már június 5-én.
Kapható:
36 havi részletfizetésre: havi befizet 4.— K.
24 — — — — — 5.50 K.

Már az első részlet és 25 fillér portó beklüdeése elte-
neben megkötődik a törvényben kiállított sorsjegy
sorozat és az azokat tartalmazó részletet, mely-
nek birtokában vagy az összes huzásokon az egyedül
jártéjogot é vest.

FLEISSIG bankháza BUDAPEST,
Erzsébet-körút 2. sz.

Most jelent meg!

A tanító

Falusi életkép
3 fejezetben.

Írta: Bródy Sándor

Ára 2.50 kor.

SINGER és WOLFNER kiadása
Budapest, VI., Andrassy-ut 10

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!
— K. 3 80-tól felfelé. —

A. Sachscl Bécs
kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neuerfelderstr. Nr. 2.

képes arjegysek ingyen és
bérmentve.

Általános Biztosító
Részvény-Társaság.

!! Helyiségváltoztatás miatt !!

raktáron levő késimunka-szövetek rend-
kívül olcsó árban isznak kiadásra.
3500 méter 40 cm. **tutószövetek**
kavaválappal és színes ajórszövetekkel
most 1 korona
mintázott duplaszövetek
(rendes ár K 2.60).
550 mtr 170 cm. széles
kavaválappal me orjo most 3—6 koronáig rendes ár 6—10 kor.)
Videkre mintákat küldök.

nő-kezmunka nagyiparos
Bérczi D. Sándor **Bpest, Dessewffy-utca 5.**
sz. alatt. (Váci-körút sarok, saját áruház) — Nagy képes kézi
munka árjegyzék díjtalanul. — Videkre kívánásztára is küldök

«ETERNEL» HALO- SZOBA BUTOROK

fényezett tömör keményfa, mahagoni betéttel: 2 szekrény,
2 ágy, 2 éjjeli szekrény, üveglappal, mozdótűkörrel és
márvánnyal 240 ft.; ugyanaz, csak a be étek fényezve
200 ft. Szállodásoknak kedvezmény. Közvetlenül csak
az asztalosnál:
IX., Tűzoltó-utca 38. földszint.

Radrágja jellemzi az
urat!

A vasalás szabó költsége! ...
volt, demárnem az, Kényel-
messége és tökéletessége
utolérhetetlen **MOLNAR**
LAJOS törv. védett

**automata-
nadrágfeszítőjének**

Egy készülék ára 3 korona
3.72 korona előre beklüde-
ért bérmentve. Kapható
főraktárosnál:

Plökl és Haasnál,
Budapest, Andrassy-ut. 18.

Az automobil kiállítás
legfőbb érdekessége a

SOCIÉTÉ LORRAINE de DIETRICH

automobilgyár által
kiállított legújabb típusu automobiloik
(Isotta Fraschini Milano.)

Magyarországi vezérképviselői

REIMAN GYULA

Budapest, V., József-tér 3.

TELEFON 91-57.

Gyarak: Luneville, Argon eull, Birmingham, Milano

Alaptőke: 15 millió Franc.

